

ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท

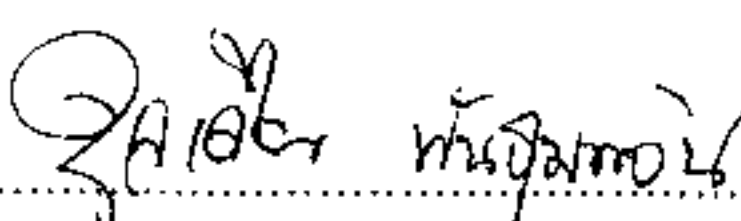
สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร

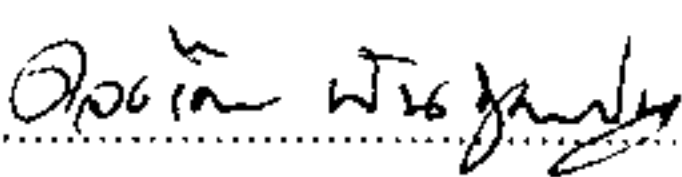
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2546

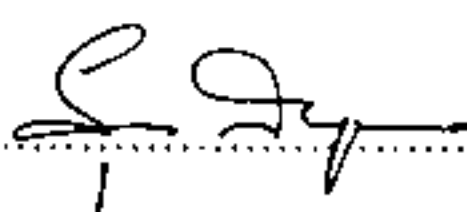
ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมรักสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท

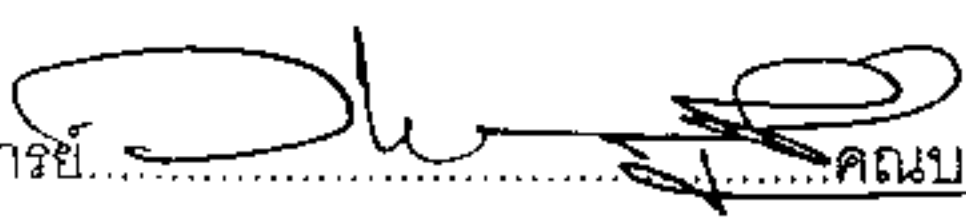
สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร
คณะพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

อาจารย์ ประธานกรรมการ
(ดร.ดุจเดือน พันธ์มนาวิน)

ศาสตราจารย์ กรรมการ
(ดร.ดวงเดือน พันธ์มนาวิน)

อาจารย์ กรรมการ
(สุภา กิริติบุตร)

อาจารย์ คณบดีคณะพัฒนาสังคม
(วิชัย รูปคำดี)

วันที่ 21 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2546

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษัสัตว์
ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท

ชื่อผู้เขียน : สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2546

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษัสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษานักเรียนชายที่อยู่ในลักษณะสถานการณ์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมรักษัสัตว์ ต่างกันมากน้อยเพียงใด และพบในนักเรียนชายประเภทใดบ้าง 2) เพื่อศึกษานักเรียนชายที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมรักษัสัตว์ต่างกันมากน้อยเพียงใด และพบในนักเรียนประเภทใดบ้าง และ 3) เพื่อศึกษานักเรียนชายที่มีจิตลักษณะ และอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมรักษัสัตว์แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นกำหนดโควต้า (Stratified Quota Random Sampling) รวมจำนวนนักเรียนกลุ่มอย่างทั้งสิ้น 504 คน

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า โดยใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Magnuss and Endler, 1977) เป็นกรอบในการกำหนดกลุ่มตัวแปรและสมมติฐานในการวิจัย ซึ่งตัวแปรที่ศึกษานี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein, 1980) รวมทั้งตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอีกด้วย โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) กลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมรักษัสัตว์ 2 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์ 2) กลุ่มตัวแปรด้านลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้

ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ 3) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ เมตตา กรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 4) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งสิ้น 12 ตัวแปร และ 5) ลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ หนึ่ง การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way Analysis of Variance) และถ้าพบปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ต่อไป และสอง การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Totaled (Enter) และ Stepwise โดยใช้เกณฑ์แตกต่างเปอร์เซ็นต์ทำนายที่ 5% (Cohen, 1977: 413 - 414) เพื่อที่จะทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 7 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมดนี้ ได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยที่แบ่งโดยใช้ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของนักเรียน เพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนที่สุด

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 6 ประการ ดังนี้ ประการแรก ผลจากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์น้อย ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มนักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูงที่รายได้ต่ำ

ประการที่สอง พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ในกลุ่มรวมได้ 23.4 % และ 29.3 % ตามลำดับ สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อย ทำนายได้ 34.7 % และทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 39.2 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญจากการสรุปผล คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ตามลำดับ

ประการที่สาม พบว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ในกลุ่มรวมได้ 29.3 % และ 31.2 % ตามลำดับ สามารถทำนายได้สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนที่มีบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้ 36.7 % และทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.0 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญจากการสรุปผล คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา ตามลำดับ

ประการการที่สี่ พบว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ในกลุ่มรวมได้ 39.2 % และ 53.2 % ตามลำดับ และสามารถทำนายได้สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 44.4 % และ 59.2 % ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญจากการสรุปผล คือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ตามลำดับ

ประการที่ห้า จากผลการวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร เมื่อรวมกับปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 2 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 46.2 % และ 57.4 % ตามลำดับ และพบว่าสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง ทำนายได้ 55.7 % ส่วนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง ทำนายได้สูงถึง 64.4 % ซึ่งพบโดยรวมว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เป็นลำดับต่อมา

ประการสุดท้าย นักเรียนที่มีลักษณะทางพุทธศาสนาใน 3 ด้านสูง คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก หรือมีเมตตาคุณนามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า และมีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนประเภทตรงข้าม พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 5 กลุ่ม ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก 1) เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า และมีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อย กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้สูง 2) นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา นักเรียน ควรพัฒนาใน 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก ควรมีการพัฒนากลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ กลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มนักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูงที่รายได้ต่ำเป็นกลุ่มแรก โดยพัฒนาให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากขึ้น มีสุขภาพจิตที่ไม่ดีน้อยลง มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากขึ้น และมีการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ประการที่สอง การพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากขึ้นนั้น ควรที่จะพัฒนาจิตลักษณะดังต่อไปนี้ให้มีมากขึ้น ทศณคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา

ประการสุดท้าย ควรพัฒนาลักษณะทางพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความเมตตา กรุณา การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ของนักเรียนให้มากขึ้น จึงจะส่งผลให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้งสองด้านเพิ่มมากขึ้น โดยนักเรียนเรียนควรได้รับการขัดเกลาและสอนเกี่ยวกับ ความเมตตา กรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และบิดามารดาควรให้การเลี้ยงดูแบบพุทธแก่นักเรียนด้วย

ABSTRACT

Title of Thesis : Psycho – social and Buddhist Characteristics Correlates of Animal Protection Behaviors of Male Youths.

Author : Sukamon Mungpattanasunthon

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

This present study aims at investigating the antecedents of animal protection behavior of male youths in rural areas. There are three research objectives. First, to examine the influence of situational factors on the animal protection behavior of the samples. Second, to study relationship of psychological characteristics and the animal protection behavior. Finally, to investigate the interactional relationship among psychological and situational factors of the animal protection behavior. The sample of this study is a group of 504 male students, studying in grad 8 from secondary schools in Surin province and Bureerum province. The sample of study using stratified quota random sampling method.

The conceptual framework of this correlational – comparative study is based on interactionism Model (Magnuss and Endler, 1977). Most of variables in this study are from several theories, namely, The Psychological Theory of work and moral behavior (Bhanthumnavin, 1997). The reasoned Action Theory (Ajzen and Fishbein, 1980) and from important principle and precepts from Buddhist religion.

There are five groups of variables. The first group is animal protection behavior, consisting of 2 variables: personal animal protection behavior and supportive behavior related to animal protection. The second group is situational factors, consisting of 4 variables, namely, Buddhist – child rearing practices, Love and reason – oriented child rearing practices, model from significant other, and receiving environmental information

from medias. The third group is psychological characteristics, consisting of 4 variables, namely, clemency, belief in equal souls, mental health and future – orientation and self – control. The fourth group is psychological states, consisting of 2 variables, namely, attitude toward animal protection behavior and belief in internal locus of control relating to animal protection. The final group is biosocial background of the sample. Two statistical approaches are employed to test the hypotheses: Three – way Analysis of variance with scheffe' test and Multiple Regression Analysis in terms of Total and Stepwise. The Hypotheses are tested both in total sample and sub sample.

Six important findings have been identified. First, there were five animal protection behaviors at – risk groups, namely, students with low GPA, students with low educated mother, students with farmer mother, students with low educated father and students with low income, high educated mother.

Second, it was found that four situational factors could account for personal animal protection behavior and supportive behavior related to animal protection with 23.4 % and 29.3 % respectively in total sample. The highest predictive percentage of personal animal protection behavior was evident in young students with 34.7 % accuracy. Furthermore, the highest predictive percentage of supportive behavior related to animal protection was found in students with non – farmer mother with 39.2 % accuracy. The important situational predictors, in summary, were love – reason oriented child rearing practices, receiving environment information from media and model significant others.

Third, four psychological traits could account for personal animal protection behavior and supportive behavior related to animal protection with 29.3 % and 31.2 % in total sample.

The highest predictive percentage of personal animal protection behavior was found in students with non – farmer father with 36.7 % predictability. The highest predictive percentage of supportive behavior related to animal protection was found in students with non – farmer mother with 43.0 % predictability. In summary, the important

psychological predictors of these two behaviors were future – orientation and self – control and clemency.

Fourth, the two psychological states could account for personal animal protection behavior and supportive behavior related to animal protection with 39.2 % and 53.2 % respectively in total sample. The highest predictive percentages of these two behaviors were found in students with non – farmer mother with 44.4 % and 59.2 % respectively. The important predictors were attitude toward animal protection behavior and belief in internal locus of control of reinforcement related to animal protection.

Fifth, all 10 variables could account for personal animal protection behavior and supportive behavior related to animal protection with 46.2 % and 37.4 % respectively. It was found that, these 10 variables yielded the highest predictive percentage of 55.7 % for personal – animal protection behavior in students with high GPA and of 64.4 % for supportive behavior – related to animal protection in students with high educated mother. The first important predictors of these two behavior was favorable attitude toward animal protection behavior, followed by future – orient action and self – control and belief in internal locus of control of reinforcement related to animal protection.

Finally, students reporting higher degree of either one of the first two Buddhist characteristics, namely, clemency and Buddhist – child rearing were the one who had higher favorable attitude toward animal protection behavior, higher belief in internal locus of control of reinforcement related to animal protection, more personal animal protection behavior, or more supportive behavior related to animal protection than their opposites. These results were more evident in total sample and other 5 sub sample. Students with higher degree of belief in equal souls reported higher favorable attitude toward animal protection behavior and higher belief in equal souls than their opposites. There results were found especially in students with low GPA.

Three recommendations can be made based on the findings from this study. First, these five behaviors at – risk groups mentioned above. Should be heightened their favorable attitude toward animal protection, as the first priority, mental health, future –

orientation and self – control. Furthermore, they should also be encouraged to receive more environmental information from medias.

Second, in order to increase the two desired behaviors, three psychological characteristics should be heightened in total sample: favorable attitude toward animal protection behavior, future orientation and self – control and belief in internal locus of control of reinforcement related to animal protection.

Finally, Three Buddhist characteristics should be promoted to increase the desired behavior. Students should be socialized and taught about clemency and belief in equal souls. Furthermore, Buddhist – child rearing practices should be promoted to parents in order to practice to their children.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบทนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากทางทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และยังมีบุคคลอีกหลายท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ดุจเดือน พันธมนาวิน ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยดูแลเอาใจใส่ ทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ สละเวลาในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง รวมทั้งช่วยในการหาเอกสารและข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนจบ และขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธมนาวิน และอาจารย์ สุภา กิริติบุตร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ด้วยความห่วงใยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะพัฒนาสังคมทุกท่าน ที่ได้ประศาสตร์วิชาให้แก่ผู้ศึกษา ขอขอบคุณสุเทพ บรรณทอง คุณสุริย์พร เขียงนิยม และเจ้าหน้าที่คณะพัฒนาสังคมทุกคน ที่ได้ให้การช่วยเหลือในการประสานงานต่าง ๆ ขอขอบคุณ คุณสุภาสินี นุ่มเนียม และคุณสุชิน จิตต์เสรีภาพ ผู้ที่ให้การช่วยเหลือและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ช่วยกรุณาสละเวลาในการตรวจรูปแบบของวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ คณาจารย์ทุกท่าน ที่ช่วยในการประสานงาน และช่วยดูแลในระหว่างการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณอวารภรณ์ แซ่ชิง และคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู และความอนุเคราะห์ในปัจจุบันทุก ๆ ด้านให้แก่ผู้ศึกษามาจนถึงทุกวันนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์ วรรัตน์ สัทรวงศ์ คุณอาของผู้ศึกษา ที่ช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูล รวมทั้งช่วยเหลือดูแลในช่วงระหว่างการเก็บข้อมูลในชั้นเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณพี่ชาย พี่สะใภ้ น้องชาย น้องสาว และเพื่อน ๆ ของผู้ศึกษา ที่ให้การช่วยเหลือ ตั้งแต่ช่วยขับรถพาไปเก็บข้อมูล ช่วยในการลงข้อมูล ทำตาราง และอื่น ๆ อีกมาก รวมทั้งช่วยเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาตลอดมา จนกระทั่งงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ได้

สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร

ธันวาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
<u>บทคัดย่อ</u>	(3)
ABSTRACT	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
<u>สารบัญ</u>	(12)
สารบัญตาราง	(19)
สารบัญแผนภูมิ	(25)
สารบัญแผนภาพ	(28)
 <u>บทที่ 1 บทนำ</u>	
1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.4 การประมวลเอกสาร	5
1.4.1 พฤติกรรมรักษาสัตว์: ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด	5
พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	9
พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	11
1.4.2 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรักษาสัตว์	14
1.4.3 <u>ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์</u>	
และพฤติกรรมรักษาสัตว์	16
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์	
และพฤติกรรมรักษาสัตว์	16
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ให้เหตุผล กับจิตลักษณะตาม	
สถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์	21

	หน้า
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์	26
การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ กับจิตลักษณะตาม สถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์	34
1.4.4 <u>ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม กับพฤติกรรมรักษัสัตว์</u>	38
ทฤษฎีดั้งเดิมจริยธรรม	39
เมตตากุณา กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	41
ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	45
สุขภาพจิตไม่ดี กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	49
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	52
1.4.5 <u>ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับพฤติกรรมรักษัสัตว์</u>	57
ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	57
ความเชื่ออำนาจในคนด้านการรักษัสัตว์ กับพฤติกรรมรักษัสัตว์	64
1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	69
1.6 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	71
1.7 สมมติฐาน	75
<u>บทที่ 2</u> วิธีการวิจัย	77
2.1 กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง	77
2.2 เครื่องมือวัดตัวแปร	78
2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวัด	90
2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	91
2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
<u>บทที่ 3</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	93
3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทาง พุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	95

- 3.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม
รักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน 98
- 3.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้าน
การรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน 101
- 3.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเอง
กระทำ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน 108
- 3.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการ
รักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน 114
- 3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์
และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบ
รักษาสัตว์ให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ 119
- 3.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม
รักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์
ให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน 120
- 3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้าน
การรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์
ให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน 124
- 3.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม
รักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์
ให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน 131
- 3.3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเอง
กระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์
ให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน 134

3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ	138
3.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	139
3.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	142
3.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	147
3.4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	151
3.5 <u>ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล</u> การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	156
3.5.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	157
3.5.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	161
3.5.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	165

3.5.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการ รักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่าง จากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	168
3.6 การทำนาย จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์เป็นตัวทำนาย	172
3.6.1 การทำนาย ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยใช้ จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	173
3.6.2 การทำนาย ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยใช้ จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	178
3.6.3 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้ จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	182
3.6.4 การทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยใช้ จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	187
3.7 ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	192
3.7.1 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	192
3.7.2 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	195
3.8 ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนโดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย	198
3.8.1 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย	199
3.8.2 การทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย	203
3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีลักษณะ ชีวสังคมและภูมิหลัง แตกต่างกัน	208

3.9.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะ สถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของ นักเรียน ที่มีอายุ การศึกษาปีใด และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน	208
3.9.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะ สถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของ นักเรียน ที่มีผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน	214
บทที่ 4 การสรุปและอภิปรายผล	223
4.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน	223
4.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1	224
4.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2	229
4.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3	234
4.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4	238
4.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5	242
4.1.6 <u>การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6</u>	248
4.1.7 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 7	252
4.2 การสรุปผลในประเด็นที่สำคัญ	256
4.2.1 ลักษณะของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านน้อย	256
4.2.2 การสรุปผลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสถานการณ์ของนักเรียน	257
4.2.3 การสรุปผลที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะเดิมของนักเรียน	258
4.2.4 กลุ่มตัวแปรลักษณะทางพุทธศาสนา	259
4.2.5 การสรุปผลปัจจัยเชิงเหตุ และผลที่เกี่ยวข้องกับ หัตถ์คดีที่ดีต่อพฤติกรรม รักษาสัตว์ ของนักเรียน	259
4.3 ข้อดีและข้อจำกัดในการวิจัย	263
4.3.1 ข้อดีของการวิจัย	263
4.3.2 ข้อจำกัดของการวิจัย	264
4.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	265
4.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ในการพัฒนา	266
4.5.1 การพัฒนากลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน	266

	หน้า
4.5.2 การพัฒนากลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากผลการทำนายของ จิตลักษณะและลักษณะสถานการณ์ทั้ง 10 ตัวแปร	267
4.5.3 การพัฒนากลุ่มเป้าหมายตามลักษณะทางพุทธศาสนา	267
<u>บรรณานุกรม</u>	269
<u>ภาคผนวก ก</u>	280
<u>ภาคผนวก ข</u>	ap-1 300
<u>ประวัติผู้เขียน</u>	ap-2 326 351

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความน่าเชื่อถือของแต่ละแบบวัด	91
3.1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	94
3.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปร	96
3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ทักษะคิดที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ ทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	99
3.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มี สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน	99
3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทาง พุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	102
3.6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ของ นักเรียน ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน	103
3.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ ตนเองกระทำ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	109
3.8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน	109
3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุน การรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	115

ตารางที่	หน้า
3.10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน	116
3.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม รักษาสัตว์ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	121
3.12 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน	122
3.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักษาสัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	125
3.14 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน	125
3.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	132
3.16 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน	132
3.17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุน การรักษาสัตว์ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สัตว์ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน	135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สัตว์เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อระบบนิเวศเป็นอย่างมาก ความสำคัญของสัตว์คือเป็นอาหารให้กับมนุษย์ และมูลของสัตว์ รวมทั้งซากสัตว์ที่ย่อยสลายแล้ว ยังเป็นสารอาหารให้กับพืชอีกต่อหนึ่ง สัตว์ และมนุษย์ ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไประบบนิเวศก็จะไม่สมดุลและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่อยู่ในวงจรก็จะไม่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ (นิตยา เลหาะจินดา, 2528: 7 - 19) ดังนั้น มนุษย์เราจึงควรที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้อย่างประหยัด นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักการบำรุงรักษา ปลูกทดแทนที่ใช้ไป เพราะทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เป็นสิ่งที่ใช้แล้วหมดไป (วิจิตร บุญยะโนตรา, 2545: 1) และควรที่จะรักและเมตตาต่อสัตว์ เสมือนหนึ่งสัตว์เป็นตัวเราเอง (ดุษ ชุมสาย, หม่อมหลวง, 2535: 125) พฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้น แสดงถึงความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ รวมทั้งพฤติกรรมช่วยเหลือ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรม ซึ่งจัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมพลเมืองดีอย่างหนึ่ง และเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และสังคมต่อไป โดยเฉพาะเด็กในช่วงวัยรุ่น ควรได้รับการส่งเสริมให้รู้จักที่จะเสียสละเพื่อผู้ที่ตนรักใคร่สนิทสนม ท้ายสุดคือ การเห็นแก่ส่วนรวม ประเทศชาติ ไปจนถึงการเห็นแก่มนุษยด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539: 89)

เพศชายเป็นเพศที่มีบทบาทมากในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และในด้านอื่น ๆ ก็ตาม จะพบว่าเพศชายมักเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น เป็นตัวแทนมีสิทธิในการออกเสียง หรือร่วมจัดกิจกรรมของชุมชน อำนาจของฝ่ายชายในสังคมจะมีเหนือผู้หญิงในสังคมเดียวกัน (ดำรง ฐานดี, 2520: 207) ทำให้การปฏิบัติต่อชายและหญิง ก็มีความแตกต่างกันตามไปด้วย โดยผู้ชายจะมีโอกาสได้เรียนสูง ๆ ทำงานนอกบ้าน เทียบเท่าได้ ฯลฯ ในขณะที่ผู้หญิงต้องอยู่กับบ้าน ไม่ต้องเรียนมาก เพราะถ้าแต่งงานไปสามีก็จะเลี้ยงดูเอง ฉะนั้นหน้าที่ของผู้หญิง คือการเรียนรู้และเก่งในงานบ้านเพื่อเป็น

ภริยาที่ดี ซึ่งต่างจากผู้ชายที่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ ได้พบปะผู้คน ออกสังคม มีโอกาสเรียนรู้ ประสบการณ์นอกบ้านมากกว่าผู้หญิง (สุพัตรา สุภาพ, 2534: 73)

สำหรับสังคมไทยในยุคปัจจุบันนี้ เพศชายนอกจากจะเป็นเพศที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ ในด้านต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิงแล้ว จากงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ยังพบอีกว่า เพศชายเป็นเพศที่มี พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนามากกว่าเพศหญิง ดังเช่น ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าว สืบพงศ์ เสนะเวส (2544: 74 - 75) ศึกษาเรื่องลักษณะพุทธศาสนิกชนที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน: โดยกลุ่ม ตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 194 คน พบว่านักเรียนชาย มีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนชายมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะพุทธศาสนิกชนต่ำกว่านักเรียนหญิง นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ของเนาวรัตน์ เกลิมศรี (2543: 72) ปรากฏว่า ในจำนวนเด็กและเยาวชน 250 คน จำนวนเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดมีมากกว่า เด็กและเยาวชนหญิง และเด็กและเยาวชนชายมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 ซึ่ง ต่ำกว่าเด็กและเยาวชนหญิงมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยา สังคม โดยชัยพร วิชาวุธ และคณะ (2531: 222) แสดงให้เห็นว่าเพศชายไม่เพียงแต่ประเมินความ น่าปรารถนาของผลกระทบต่ำกว่าเพศหญิงเท่านั้น ยังประเมินความเป็นไปได้ของการทำดีได้ดีทำชั่ว ได้ชั่วต่ำกว่าเพศหญิงด้วย โดยเฉพาะทางพฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อตนเอง แสดงว่าเพศหญิงมี การจำแนกระหว่างการทำดีกับการทำชั่ว และการได้รับผลกระทบดีกับผลกระทบชั่วที่เกิดจากการ ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างชัดเจนกว่าเพศชาย สะท้อนให้เห็นผลของการเข้มงวดของสังคมที่มีต่อ ความประพฤติของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2520: 94; 2524: 132) ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1500 คน แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มนักเรียนอายุประมาณ 13 - 15 ปี (ชั้นม.ศ.1) นักเรียนชาย มีพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่านักเรียนหญิงอย่างเห็นได้ชัด และงานวิจัยของทั้งสองท่านที่พบ ผลในทำนองเดียวกัน เรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียน วัยรุ่น ปรากฏว่านักเรียนวัยรุ่นชาย มีจริยธรรมต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นหญิง รวมทั้งเพศชายมี พฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า เพศหญิงด้วย ดังจะกล่าวต่อไป

การอบรมเลี้ยงดูระหว่างเพศชายและหญิงนั้น มีความแตกต่างกัน เด็กผู้หญิงมักได้รับการ เลี้ยงดูอย่างจำกัดขอบเขต ในขณะที่เพศชายและเด็กผู้ชายมีอิสระในการทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ ผู้ที่เป็นพ่อมักทำหน้าที่อบรมลูกผู้ชาย และแม่จะเป็นผู้อบรมลูกสาว ถ้าเด็กชายและเด็กหญิงแสดง

บทบาททางเพศของตนผิดไปจากกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กคนนั้นก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กจนโตตามความแตกต่างระหว่างเพศจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิด ทักษะและพฤติกรรมที่แสดงออกมาของผู้ชายและผู้หญิง (อุทัย หิรัญโต, 2515: 191 - 192) การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันทำให้เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงมีการเล่นที่แตกต่างกันตามไปด้วย เด็กผู้ชายจะจับกลุ่มกันเล่นแตกต่างจากเด็กผู้หญิง การเล่นของเด็กผู้ชายมีลักษณะโลดโผน ใช้กำลัง มีการเล่นไล่จับผู้ร้าย เอาไม้ หรือก้อนกลวยมาทำเป็นปืนไล่ยิงกัน สมมติตนเป็นตำรวจทหารยิงปืนกัน เล่นเป่ากระสุนจากปล้องไม้ไผ่ ปืนปายต้นไม้ (สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2534: 208, 262, 314) อีกทั้งเด็กผู้ชายยังมีการเล่นจับสัตว์ เช่น ปลา กัด ปลาเข็ม ผีเสื้อ ตั๊กแตน แมลงปอ แมลงเต่าทอง หิ่งห้อย แมลงทับ จิ้งหรีด แมงข้าง แมงกว่าง หรือนำสัตว์เหล่านี้มาต่อสู้กัน กัดกัน เป็นต้น (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2531: 189) โดยเฉพาะเด็กในชนบทจะมีการเล่นที่นำวัสดุที่ใกล้ตัว โดยเฉพาะวัสดุ สิ่งของ หรือสิ่งมีชีวิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาเล่น ทำให้เด็กโดยเฉพาะในชนบทมีโอกาสได้สัมผัสธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ (สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2534: 366)

นอกจากที่กล่าวมาแล้วว่า เด็กผู้ชายจะมีการเล่นที่เป็นไปในลักษณะที่ทำร้าย และทำลายธรรมชาติมากกว่าเพศหญิง ยังมีนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าเพศชายเป็นเพศที่มีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้อยกว่าเพศหญิง เป็นเหตุให้เพศชายกับพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติมีความสำคัญ เช่น งานวิจัยของ สุวานันตร์ เปียศิริ (2545: 193 - 194) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนชายมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมน้อยกว่านักเรียนหญิง สมจิตต์ บัวเทศ (2541: 87) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานของนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,267 คน ปรากฏว่านักเรียนชายมี พฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานที่ถูกต้องน้อยกว่านักเรียนหญิง ลินดา สุวรรณดี (2543: 165 - 167) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 480 คน แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าน้อยกว่าเพศหญิง สุดใจ บุญฤทธิ์ (2543: 59) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม จ.ราชบุรี จำนวน 117 คน ปรากฏว่านักเรียนชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยกว่านักเรียนหญิง นอกจากนี้งานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 105 - 106) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการ

ห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน ปรากฏว่าเพศชายมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบน้อยกว่าเพศหญิง การที่ผลการวิจัยเหล่านี้สอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติน้อยกว่า และมีพฤติกรรมอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเพศหญิง

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมอนุรักษ์ที่เน้นทางด้านพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีพฤติกรรมอนุรักษ์น้อยกว่าเพศหญิง เช่น รวมพร อุณวรรณธรรม (2526: 116) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครองจากภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 2,835 คน ปรากฏว่าเพศชายมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกไม่ควรมากกว่าเพศหญิง คือพฤติกรรมที่กระทำต่อสัตว์อย่างไม่เป็นธรรม ได้แก่ การแข่งสัตว์ การนำสัตว์มาต่อสู้กัน การทดลองกับสัตว์ และการฆ่าสัตว์ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวมีลักษณะของการแข่งขัน ความโลดโผนตื่นเต้นแปลกใหม่และการเสี่ยงอันตราย ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นลักษณะที่มีในเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในเพศชายแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน มีเพศชายหลายคนที่รักธรรมชาติ เป็นผู้ศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น สืบ นาคะเสถียร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้เห็นได้ว่าเพศชายเป็นเพศที่มีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนามากกว่า รวมทั้งมีพฤติกรรมในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อยกว่าเพศหญิง และในเพศชายแต่ละคนก็อาจมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ธรรมชาติที่แตกต่างกัน ไม่เท่ากัน บางคนอาจจะมีพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติมาก บางคนอาจมีพฤติกรรมทางด้านนี้น้อย จึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในเพศชาย โดยจะทำการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุทั้งทางด้านจิตใจ และลักษณะสถานการณ์ของพฤติกรรมรักษาสัตว์ในนักเรียนวัยรุ่นชายที่อยู่ในชนบท โดยเน้นให้ความสำคัญกับปัจจัยลักษณะทางพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึง ตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา สำหรับในงานวิจัยนี้ คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่สำคัญสำหรับคนไทยที่เป็นชาวพุทธ โดยศึกษาภายใต้หัวข้อเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเยาวชนไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษานักเรียนชายที่อยู่ในลักษณะสถานการณ์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมรักษ์สัตว์ ต่างกันมากน้อยเพียงใด และพบในนักเรียนชายประเภทใดบ้าง

1.2.2 เพื่อศึกษานักเรียนชายที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมรักษ์สัตว์ต่างกันมากน้อยเพียงใด และพบในนักเรียนประเภทใดบ้าง

1.2.3 เพื่อศึกษานักเรียนชายที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน และอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมรักษ์สัตว์แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

1.2.4 เพื่อแสวงหาลักษณะของกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ และปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 สร้างองค์ความรู้ในด้านปัจจัยทางด้านสถานการณ์ และปัจจัยทางด้านจิตลักษณะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษ์สัตว์ของนักเรียนชาย

1.3.2 เพื่อประโยชน์ในด้านใช้เป็นพื้นฐานทางด้านการวิจัยในด้านพฤติกรรมรักษ์สัตว์ต่อไป

1.3.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และวางแผนกำหนดนโยบายในการเสริมสร้างป้องกัน และพัฒนาพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทยต่อไป

1.4 การประมวลเอกสาร

การประมวลเอกสารในงานวิจัยนี้ ทำการประมวล 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการประมวลพฤติกรรมรักษ์สัตว์ เพื่อสรุปตัวแปรตามนิยาม และวิธีวัด และ 2) ขั้นการประมวลหาสาเหตุของพฤติกรรมใน 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เพื่อกำหนดสมมติฐาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 พฤติกรรมรักษ์สัตว์ : ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด

พฤติกรรม หมายถึง ปรากฏการณ์ หรือการกระทำของบุคคลที่แสดงให้ประจักษ์ชัดด้วยการสังเกต หรือใช้มาตรวัดต่าง ๆ ช่วยสืบค้น พฤติกรรมต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็น

พฤติกรรมทางกายหรือกายกรรม พฤติกรรมทางวาจาหรือวจีกรรม และพฤติกรรมทางความรู้สึกนึกคิดหรือมโนกรรม หรือจำแนกออกได้เป็นพฤติกรรมทางสติปัญญา (Cognitive) พฤติกรรมทางมโนกรรม (Affective) และพฤติกรรมทางทักษะ (Psycho - Motor Skill) หรือจะกล่าวจำแนกอย่างง่าย ๆ ได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางกาย (รูปธรรม) และพฤติกรรมทางจิต (นามธรรม) เป็นต้น ในการสังเกตหรือใช้มาตรวัดช่วยสืบค้นพฤติกรรมที่ปรากฏนั้น อาจจะกระทำได้ตั้งแต่ขั้นง่ายที่สุดไปจนถึงยากที่สุดตามลำดับความลุ่มลึกของพฤติกรรม (ไพบูลย์ อินทริวิชา, ม.ป.ป: 1) ส่วนประภาเพ็ญสุวรรณ (2526: 15) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพร วิชาวุธ (2523: 1) ที่ได้กล่าวว่าพฤติกรรมหมายถึง การกระทำของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกระพริบตา การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ การคิด ต่างเป็นพฤติกรรมทั้งนั้น นอกจากนี้ ชูดา จิตพิทักษ์ (2525: 2) ยังได้กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้น ไม่รวมเฉพาะสิ่งที่ปรากฏออกมาข้างนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในใจของบุคคลซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่นคุณค่าที่ยังถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทศนคติหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติ และสภาพจิตใจปัจจัยต่าง ๆ นี่เป็นเหตุกำหนดพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งโสภา ชูพิกุลชัย (2521: 2) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมหมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งมีชีวิตของบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้หรือใช้ เครื่องมือทดลองได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม (2519: 1) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมหมายถึง การแสดงออกใด ๆ ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้หรืออาจเห็นได้จากเครื่องมือที่นักทดลองนำมาใช้

พฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์, 2526: 98) คือ หนึ่ง พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ มีทั้งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การเต้นของหัวใจ การบีบตัวของลำไส้ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งมีอยู่ในสมองคน ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ สอง พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) คือ ปฏิกริยาของบุคคลหรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้ง ทางวาจา การกระทำ ท่าทางต่าง ๆ เช่น การพูด การหัวเราะ การกินอาหาร การรักษาความสะอาด การปลูกต้นไม้ พฤติกรรมภายนอกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น และเป็นสาเหตุสำคัญในการอนุเคราะห์โลกหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สำหรับความหมายโดยทั่วไปของการอนุรักษ์ธรรมชาตินั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น เกษม จันทรแก้ว (2530: 99) ได้ให้ความหมายว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บ รักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับนิเวศ เรื่องพานิช (2533: 4) ที่ได้ให้ความหมาย การอนุรักษ์ ว่าเป็นการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดและประหยัด โดยใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและ สูญเปลืองน้อยที่สุด ยาวนานที่สุด ถูกต้องตามกาลเทศะ รวมทั้งการกระจายการใช้ประโยชน์ให้แก่มหาชนโดยทั่วถึงกัน ส่วนศิริพรต ผลสินธุ์ (2531: 196) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้มีการสิ้นเปลืองหรือ สูญเสียน้อยที่สุดแต่ได้ประโยชน์ และใช้เวลานานที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้เกิดสวัสดิภาพทางสังคม และคงไว้ซึ่งปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ เกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2529: 9) กล่าวถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการจัดการของมนุษย์ในการใช้ชีวบริเวณเพื่อที่จะให้ผลประโยชน์ที่ดีที่สุด

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นเอง หรือที่มีอยู่ตามธรรมชาติทั้งที่มีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยประโยชน์ตามสภาวะธรรมชาติด้วยตนเองได้ (สุดใจ บุญฤทธิ์, 2543: 4) ในทำนองเดียวกับอักษร สวัสดิ์ (2542: 13) สรุปว่าทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่เองตามธรรมชาติและเป็นประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความจำเป็นต่อมนุษย์ที่ต้องใช้และพึ่งพาอาศัย เพื่อกำรงชีวิตต่อไป โดยนำมาดัดแปลงหรือจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์ได้ เช่น บรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน รวมทั้งกำลังงานจากมนุษย์ด้วย ส่วนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีผู้ให้นิยามไว้ เช่น สุนทรี จินธรรม (2531: 42) การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรู้จักใช้ ทรัพยากรอย่างฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย และชวนพิศ แดงสวัสดิ์ (2538: 10) สรุปว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการสูญเสียน้อยที่สุด ตลอดจนการวางแผนการจัดการและการรักษาเพื่อให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนั้นมีใช้ตลอดไป

งานวิจัยทางด้านที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาตินั้น ผู้วิจัยที่ทำวิจัยในด้านนี้ได้ทำการให้นิยามเกี่ยวกับพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติดังเช่น บุญลี ชินนาพันธ์ (2541: 6) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา ให้ความหมายพฤติกรรม

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำหรือตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอกของนักศึกษา ทั้งที่วิทยาลัยและที่บ้านเกี่ยวกับการสงวน บำรุงรักษา ป้องกัน รู้จักใช้อย่างประหยัดและได้รับประโยชน์มากที่สุด เกี่ยวกับพลังงานเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า น้ำ ดินไม้ และความสะอาดงานวิจัยของ กฤตติวัฒน์ เมืองวงศ์ (2544: 5) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนในชีวิตประจำวันของครอบครัวนักเรียนทุกรูปแบบ

จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำของบุคคลต่อสัตว์อย่างถูกกาลเทศะ รวมไปถึงการช่วยเหลือ การดูแล รักษา สงวน และปกป้อง คำนึงถึง ไม่ทำร้ายหรือทำลายสัตว์

หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมี 2 วิธี (สาคร กือเจริญ, 2523: 7 - 10) ดังนี้ วิธีที่หนึ่ง คือการอนุรักษ์ทางตรง เช่น 1) การปกป้องรักษา การคุ้มครอง (Reservation) หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้นไว้ให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ มีการจำกัดการใช้ ป้องกันไม่ให้ถูกทำลาย เช่น ทิวทัศน์ สิ่งที่มีค่าทางประวัติศาสตร์ 2) การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน (Substitution) เป็นการใช้ทรัพยากรที่บูรณะได้ แทนทรัพยากรที่บูรณะไม่ได้, ใช้ทรัพยากรที่มีมาก แทนทรัพยากรที่มีน้อย และใช้ทรัพยากรที่หาง่าย แทนทรัพยากรที่หายาก 3) การตรวจสอบปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากร คือ รู้จักทรัพยากรต้นกำเนิด ประเมินความสำคัญ คุณภาพของทรัพยากรนั้น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

วิธีที่สอง คือการอนุรักษ์ทางอ้อม เช่น 1) การให้ความร่วมมือกัน การดำเนินงานในรูปขององค์การ สมาคม ชมรม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร 2) การใช้กฎหมายควบคุม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรเกิดผลดี และ 3) การศึกษา การทำให้คนมีความรู้ช่วยให้อุทิศทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเกิดผลดี บุคคลในสังคมควรได้รับรู้ เข้าใจ ตระหนักถึงปัญหา สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเห็นคุณค่าของทรัพยากรโดยสอดแทรกความรู้เรื่องนี้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนการให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไปด้วยการแนะนำ ชักชวนทางสื่อมวลชน การฝึกอบรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสนใจในการอนุรักษ์ช่วยทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมบรรลุเป้าหมาย

พฤติกรรมที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อนำมาศึกษาในการงานวิจัยครั้งนี้ จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ตัวแปรย่อย คือ 1. พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมรักษาสัตว์

สัตว์ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง 2. พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เป็นพฤติกรรมสนับสนุนผู้อื่นให้มีการรักษาสัตว์

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ

พฤติกรรมรักษาสัตว์สิ่งแวดล้อมที่ตนเองกระทำนั้น แบ่งออกได้เป็นหลายด้าน เช่น พฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า ในงานวิจัยของ ฐานันดร เปียศิริ (2545: 52) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว ได้ให้ความหมายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวว่า หมายถึง พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในชีวิตประจำวัน ใช้อย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น ฉนวนฉนวนโดยเปิดไฟทิ้งไว้ เป็นต้น รวมถึงการเลือกซื้ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบประหยัดทดแทนอุปกรณ์ไฟฟ้าที่กินไฟมาก โดยให้คุณภาพเท่าเดิมแต่กินไฟน้อยลง เช่น เลือกใช้หลอดประหยัดไฟที่ให้แสงสว่างเท่ากัน แต่กินไฟน้อยกว่า เป็นต้น ส่วน ลินดา สุวรรณดี (2543: 40) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ได้ให้ความหมาย พฤติกรรมการลดปริมาณขยะ หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนที่ทำให้เกิดการลดปริมาณขยะในชีวิตประจำวันซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า หมายถึง การใช้สิ่งต่าง ๆ อย่างก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยการใช้ซ้ำหลาย ๆ ครั้ง (Reuse) การซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย (Repair) การคัดแยกขยะที่สามารถนำไปแปรรูปต่อได้ (Recycle) 2) พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ หมายถึง การใช้สิ่งของต่าง ๆ เท่าที่จะเป็น และไม่สร้างให้เกิดขยะเพิ่มมากขึ้น โดยการใช้สิ่งของอื่น ๆ ทดแทน เพื่อลดการเกิดขยะ (Reduce) การปฏิเสธที่จะใช้สิ่งของฟุ่มเฟือย หรือเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม (Reject)

และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในงานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดแสน์ (2545: 38) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ พฤติกรรมรักษาระเบียบ หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยวหรือกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสร้างมลพิษ เช่น การรักษาความสะอาด การไม่ขีดเขียนทำลาย ไม่เดินออกนอกเส้นทางที่ทางแหล่งท่องเที่ยวกำหนด ไม่หัก/เด็ด/สัมผัส หรือเก็บไปเป็นที่ระลึก อาทิ พืชพันธุ์ไม้ ปะการัง กัลปังหา หินงอกหินย้อย เปลือกหอย ไม่ส่ง

เสียงดังอีกทีก็ โดยพฤติกรรมทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในลักษณะที่ตนเองกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ เอง

สัตว์ จัดได้ว่าเป็นสิ่งมีชีวิต (Biotic Resources) ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment) และจัดอยู่ในประเภทของสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environment) (นาท ดันตวิรุฬห์, 2528: 1)

มีผู้ศึกษาและให้นิยามของการอนุรักษ์สัตว์ไว้ต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์สัตว์ ในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530: 64) หมายถึง การไม่ทำร้าย ทำลายสัตว์ทั้งสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง และการไม่เบียดเบียนสัตว์ด้วยประการทั้งปวง เพื่อทำให้เกิดความสมดุลในสิ่งแวดล้อม คำว่าสัตว์ในทัศนะของนักสิ่งแวดล้อมนั้น ไม่ได้หมายถึง สัตว์ป่าเท่านั้น แต่โดยนัยของนักป่าไม้ ยังรวมถึงสัตว์ที่เกิดขึ้นมาประดับป่า ให้ป่าสวยงาม ทั้งสัตว์เล็ก และใหญ่ ทั้งแมลง เลื้อยคลาน ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลือดอุ่น (วิชัย อภัยสุวรรณ, ม.ป.ป.: 88)

การอนุรักษ์สัตว์ สามารถทำได้โดย 1) สงวนพื้นที่ป่า เพราะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ 2) จำกัดการล่า โดยการออกกฎหมายห้ามล่าสัตว์ 3) เปลี่ยนค่านิยมในการบริโภค อุปโภค เนื้อสัตว์ หรือวัสดุสิ่งของที่มาจากสัตว์ 4) สร้างความเมตตากรุณาให้แก่มนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการอนุรักษ์สัตว์ (สุนทรี จินธรรม, 2531: 53)

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่น วิชาญ มณีโชติ (2525: 26) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อม มี 3 ลักษณะ โดยมี 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) พฤติกรรมที่แสดงถึงการกระทำ เช่น การบำรุงรักษา การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ดัดแปลง การสร้างขึ้นใหม่ การควบคุม การประหยัด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมควบคุมอนุรักษ์ และการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 2) พฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึก ความรัก ความผูกพัน และเมตตาสงสาร ในรูปพฤติกรรมการเลี้ยงดู เอาใจใส่ พืชและสัตว์ เป็นต้น พฤติกรรมนี้จัดเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ ลลิตา โกชนพันธ์ (2539: 53 - 54) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจร แบ่งพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรออกเป็น 5 ด้าน โดยมีพฤติกรรมรักษาสัตว์รวมอยู่ด้วย เช่น คำถามที่ว่า ท่านได้ขังวางป่าสัตว์ที่อยู่บนต้นไม้ ท่านได้นำรังนกหรือไขนกที่พบมาดูเล่นอย่างสนุกสนาน เป็นต้น บุญเลิศ เล็กสมบูรณ์ (2538: 7) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้จัดหมวดหมู่พฤติกรรมจริยธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ คือความเมตตากรุณา ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ และการไม่เบียดเบียนสัตว์

จากการประมวลเอกสารทำให้สรุปได้ว่า พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงต่อสัตว์ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้อิ่มท้อง และเกิดสุข และไม่ทำร้ายหรือทำลาย 2) ดูแลรักษา เช่น การอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพเดิม หรือดีกว่าเดิม และ 3) ปกป้อง ค้ำครอง เช่น ปกป้อง ค้ำครองให้พ้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่จะมาทำร้ายหรือทำลาย

การวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำนั้น วัดโดยการให้นักเรียนรายงานการปฏิบัติของตนที่กระทำในชีวิตประจำวันหรือที่เคยกระทำ โดยใช้แบบวัดแบบมาตราประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

นอกจากพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ จะเป็นพฤติกรรมที่บุคคลจะกระทำได้โดยตรงแล้ว พฤติกรรมการสนับสนุนส่งเสริมทางด้านการรักษาสัตว์ ยังถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทางอ้อมอีกด้วย พฤติกรรมการสนับสนุนส่งเสริมมีผู้ศึกษาทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายผู้รับการสนับสนุน และฝ่ายผู้ให้การสนับสนุน ในเชิงพฤติกรรมการได้รับการสนับสนุนทางสังคม เช่น ในด้านพฤติกรรมพยาบาล ของ อนิสรา จรัสศรี (2541: 46) ได้กล่าวสรุปว่า การสนับสนุนทางสังคม คือการที่บุคคลรู้สึกว่าเขาได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อตนต้องการหรือพบปัญหา เช่น ได้รับการสนับสนุน การให้กำลังใจทำให้รู้สึกว่าเป็นคนที่มีคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหรือกลุ่ม ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน ครอบครัว ผู้บริหารงานจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลของกลุ่มทางสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมส่งผลให้บุคคลที่ได้รับการปฏิบัติตนได้บรรลุถึงความต้องการของตนเอง ของบุคคลอื่นและของสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม พฤติกรรมสนับสนุนส่งเสริมในการทำงาน หรือปฏิบัติงาน เช่น งานวิจัยของ รุ่งสวรรค์ วรรณสุทธิ (2540: 44) เรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และลักษณะทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี ได้ให้นิยาม การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ ว่ามีบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ บิดา มารดา อาจารย์ และเพื่อน ที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านอารมณ์ในลักษณะของการให้ความรัก ความเห็นใจ มีความเอื้ออาทร ยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานเกษตร รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักศึกษา

สำหรับในเชิงพฤติกรรมการให้การสนับสนุนทางสังคม เช่น งานวิจัยของ Duchdun Bhanthumnavin (2000: 155 - 166) ให้นิยามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน ในสถานการณ์หนึ่งซึ่งผู้ให้การสนับสนุน อาจให้ได้ใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) เช่น การปลอบโยนให้ ความเป็นห่วงเป็นใย ความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ หรือการยอมรับ เป็นต้น ทำให้เรารู้สึก มั่นใจ มีคนรักห่วงใยเรา 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational Support) เช่น การ ช่วยแก้ปัญหา หรือให้คำแนะนำ คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา การให้ข้อมูลย้อนกลับ รางวัล หรือลงโทษ เป็นต้น 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้ รวมทั้งเงิน และแรงงาน (Material Support) ซึ่งการ สนับสนุนทางสังคมทั้ง 3 ด้านมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันและกัน

พฤติกรรมสนับสนุนเพื่อนป้องกันเอดส์ ของเรณูมาศ มาอุ่น และคณะ (2546: 58) ในงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ในนิสิตนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย ได้ให้นิยาม พฤติกรรมการเผยแพร่ ความรู้เพื่อป้องกันโรคเอดส์ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้เรื่อง โรคเอดส์ที่ถูกต้องและเพียงพอให้กับผู้อื่น เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความรู้ดังกล่าวนำไปใช้ประโยชน์ในการ ป้องกันตนเอง และคนอื่น ๆ ให้พ้นภัยเอดส์ด้วย พฤติกรรมการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคเอดส์ให้กับผู้อื่นโดยตรง และการชักชวนคนอื่น ๆ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น เช่น สามารถชี้แจงอธิบายความรู้เรื่องโรคเอดส์ ให้กับเพื่อน ๆ ร่วมการอภิปราย การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ เป็นต้น

พฤติกรรมสนับสนุนบุตร เช่น พฤติกรรมสนับสนุนบุตรให้เป็นพุทธมามกะ ใน งานวิจัยของ งามดา วณิชานนท์ (2536: 41) เรื่อง ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยให้นิยามเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กตาม แนวพุทธศาสนา หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดย ทางตรงและทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้บุตรเกิดความรู้ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนว พุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ ได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีลห้า ซึ่งถือ เป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสุดในความประพฤติของมนุษย์ และการปฏิบัติสมาธิภาวนาหลักปฏิบัติ 3 ประการนี้ถูกจัดไว้ให้เหมาะสมสำหรับสอนคฤหัสถ์หรือชาวบ้านทั่วไป ส่วนงานวิจัยเรื่อง ปัจจัย ทางจิตวิทยานิเวศ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย โดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ คณะ (2528: 60) ได้ให้นิยามพฤติกรรมของบิดามารดาในการสนับสนุนบุตร ในเรื่องของ การ

อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติของผู้เลี้ยงดูต่อเด็กในทำนองที่เป็นการแสดงความรัก ยอมรับ สนใจเอาใจใส่ใกล้ชิดกับเด็กในปริมาณต่าง ๆ

พฤติกรรมสนับสนุนส่งเสริมทางด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผู้ศึกษา เช่น รัชณี จันทรทรวงกรต (2541: 39) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา ได้ให้นิยาม การสนับสนุนด้านทรัพยากร หมายถึง การร่วมให้ การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการร่วมคิด วางแผน และร่วมกิจกรรม เช่น การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ หรือปัจจัยที่จำเป็นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นอกจากนี้ อำนาจ เจริญศิลป์ (2526: 102 - 103) ได้เสนอเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีทางที่จะปฏิบัติได้ดังนี้ คือ หนึ่ง จัดตั้งชมรมหรือสมาคมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้น สอง การให้การศึกษาแก่ประชาชน ควรจัดสอดแทรกเข้าไปทุกระดับตั้งแต่ประถมถึงชั้นอุดมศึกษาเพื่อให้เยาวชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และควรจัดการอบรมศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินอกกระบวนโรงเรียนอีกด้วย โดยการพิมพ์เอกสารเผยแพร่ แนะนำชี้แจงประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นลักษณะการสนับสนุนส่งเสริม ในระดับองค์กร หรือในหน่วยงาน ส่วน จิระศักดิ์ วารินทร์ (2538: 24 - 25) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน 2 ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง การร่วมมือ ได้แก่ การชักชวน การตักเตือน การให้คำแนะนำ การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสะอาดของที่อยู่อาศัยหรือที่สาธารณะ ดูแลรักษาเครื่องยนต์ ไม่ทิ้งขยะและของเสียในแม่น้ำลำคลอง ด้านที่สอง การร่วมกิจกรรม คือ การบริจาคเงิน การไม่ซื้อสินค้าที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐและเอกชนในการปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะประโยชน์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติในระดับบุคคล เช่น เพื่อนสนับสนุนเพื่อน บิดามารดาสันับสนุนบุตรหลาน พี่สนับสนุนน้อง ซึ่งงานวิจัยทางด้านนี้ยังมีผู้ศึกษาไม่มากนัก

แต่อย่างไรก็ตาม มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาในพฤติกรรมสนับสนุนส่งเสริมในลักษณะหรือสถานการณ์อื่น ๆ เช่น การสนับสนุนส่งเสริมพฤติกรรมการทำงาน การสนับสนุนพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ การสนับสนุนส่งเสริมพฤติกรรมเลือกตั้ง เป็นต้น ฐานันดร เปียศิริ (2545: 20) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมในโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากเพื่อน หรือครูในโรงเรียน ในเรื่องการประหยัดไฟฟ้า ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ เช่น ครูหรือเพื่อให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าที่ดี การพูดปลอบโยนให้กำลังใจในการช่วยโรงเรียนประหยัดไฟฟ้า เป็นต้น 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้

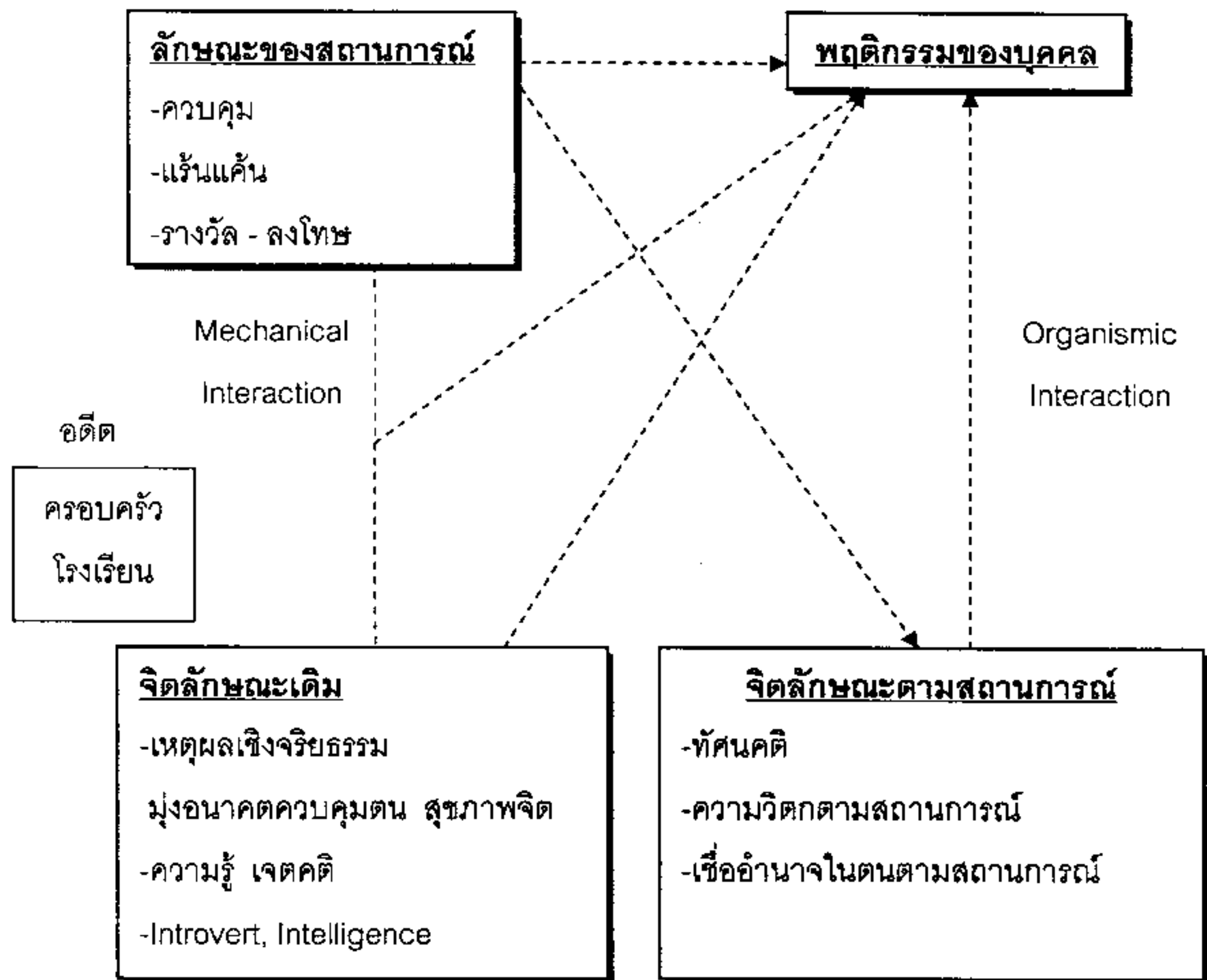
ความรู้ หรืออธิบายเกี่ยวกับวิธีประหยัดไฟฟ้า หรือการแนะนำวิธีรักษาดูแลอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน เป็นต้น และ 3) ด้านวัสดุสิ่งของ เช่น การจัดตั้งห้องเรียนสีเขียวในโรงเรียน การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการประหยัดไฟฟ้าอย่างคุ้มค่า

จากการประมวลเอกสาร ทำให้สรุปได้ว่า พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการรักษาสัตว์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความชื่นชม ยกย่อง เมื่อเห็นผู้อื่นแสดงการรักษาสัตว์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การชักชวน ดักเตือน แนะนำ ในสิ่งที่เกี่ยวกับการรักษาสัตว์ และสุดท้าย 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้ รวมทั้งเงินและแรงงาน เช่น บริจาคเงิน หรือปัจจัยอื่น ๆ ให้กับชมรมอนุรักษ์ การช่วยลงแรงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ เป็นต้น

สำหรับการวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์นั้น ดังที่กล่าวมาแล้วว่ายังมีผู้ศึกษาไม่มากนัก แต่มีงานวิจัยในการสนับสนุนพฤติกรรมทางด้านอื่น ๆ ซึ่งนักวิจัยเหล่านั้น โดยส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสนับสนุนส่งเสริม เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า มีจำนวนข้อ ตั้งแต่ 12 ข้อขึ้นไป และในแต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 อันดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (อนิสรา จรัสศรี, 2541: 78; นิภาพร โชติสุดเสนห์, 2545: 45; ฐานันดร เปียศิริ, 2545: 61 - 62) ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้แบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่าเช่นกัน โดยในแต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา

1.4.2 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรักษาสัตว์

สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้นสามารถศึกษาโดยใช้ รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเป็นรูปแบบประเภทหนึ่งของการประมวลทฤษฎีต่าง ๆ ที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ Magnusson และ Endler (1977: 18 - 21) ได้ประมวลทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมไว้ แล้วสรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุ 4 ประเภท (แผนภาพที่ 1.1) คือ 1) ลักษณะของสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ในด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ อาจมีหลายปัจจัย เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ เช่น สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเมตตา กรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ เป็นส่วนที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์

แผนภาพที่ 1.1 แสดงการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม

ด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model)

แหล่งที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541: รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. วารสารทันตภิบาล. 10 (พฤษภาคม - สิงหาคม) : 105 - 108.

แบบกลไก (Mechanical interaction) ซึ่งเป็นอิทธิพลร่วมระหว่าง จิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังเผชิญอยู่ และ 4) จิตลักษณะตาม สถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับจิตลักษณะเดิมของเขาทำให้จิตลักษณะตัวนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญ เช่น ทัศนคติต่อสถานการณ์นั้น หรือต่อพฤติกรรมที่จะกระทำ ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ และความเชื่ออำนาจในตนในเรื่องนั้น

เป็นต้น ในด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่น ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105 - 108)

สำหรับในงานวิจัยนี้ การกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุของพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น เป็นการศึกษาโดยยึดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยจะได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสาเหตุด้านสถานการณ์และจิตลักษณะต่าง ๆ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ในลำดับต่อไป

1.4.3 ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์

ในส่วนนี้ได้ประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสถานการณ์ ใน 4 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้การประมวลควบคู่ไปกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และประมวลคู่กับพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งรวมถึงการแสดงออกถึงทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความเชื่อ ควบคู่ไปกับการเลี้ยงดูและฝึกพฤติกรรมต่าง ๆ การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างเป็นศักยภาพที่จะแสดงออกในอนาคต จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรชาวอเมริกันจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว เป็นเรื่องสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับจากบิดามารดาเป็นสำคัญ (Sears et al., 1957: 450 - 457 อ้างถึงในงามตา วนิทนานนท์, 2536: 39) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 3 - 15, 60) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

เป็นต้น ในด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่น ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105 - 108)

สำหรับในงานวิจัยนี้ การกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุของพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น เป็นการศึกษาโดยยึดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยจะได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุด้านสถานการณ์และจิตลักษณะต่าง ๆ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ในลำดับต่อไป

1.4.3 ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์

ในส่วนนี้ได้ประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสถานการณ์ ใน 4 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้การประมวลควบคู่ไปกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และประมวลคู่กับพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งรวมถึงการแสดงออกถึงทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความเชื่อ ควบคู่ไปกับการเลี้ยงดูและฝึกพฤติกรรมต่าง ๆ การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างเป็นศักยภาพที่จะแสดงออกในอนาคต จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรชาวอเมริกันจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว เป็นเรื่องสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับจากบิดามารดาเป็นสำคัญ (Sears et al., 1957: 450 - 457 อ้างถึงในงามตา วรินทร์านนท์, 2536: 39) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 3 - 15, 60) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

การที่นักเรียนจะมีพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยเฉพาะการรักษาสัตว์นั้น ส่วนหนึ่งมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่สอนให้นักเรียนมีความเมตตา กรุณา ปราณิต่อสัตว์ ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดู หรือสั่งสอนตามหลักทางพุทธศาสนา ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่จะอาจมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2540: 151) หมายถึง การรายงานของเยาวชน เกี่ยวกับปริมาณการได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะจากบิดามารดา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของบิดามารดาใน 3 ด้านคือ (1) การชักนำบุตรให้ตระหนักสนใจ และใกล้ชิดพุทธศาสนาด้วยการพาไปวัด ได้ไปกราบพระพุทธรูป และพระสงฆ์ ตลอดจนให้ได้ฟังธรรมะทางพุทธศาสนา (2) การพูดอธิบายให้บุตรเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาใน พุทธศาสนา และความหมายของหลักธรรมบางประการ และ (3) การให้รางวัลและการส่งเสริมสนับสนุนบุตรให้ปฏิบัติตามหลักของพุทธศาสนา และการปฏิบัติของชาวพุทธที่ดี ตลอดจนช่วยให้บุตรยอมรับหลักธรรมทางพุทธศาสนาได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ งามตา วนิันทนนท์ (2536: 41) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแนวพุทธศาสนาว่า หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดยทางตรงและ ทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้บุตรเกิดความรู้ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนวพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ ได้แก่ การบริจจาคทาน การรักษาศีลห้า ซึ่งถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสุดในความประพฤติของมนุษย์และการปฏิบัติสมาธิภาวนา หลักปฏิบัติ 3 ประการนี้ถูกจัดไว้ให้เหมาะสมสำหรับสอนคฤหัสถ์หรือชาวบ้านทั่วไป

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธจากครอบครัวมีความสำคัญต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะกับเด็กในชนบท จะพบว่าการปลูกฝังความเป็นพุทธมามกะหรือการปลูกฝังพุทธศาสนานั้น ครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการปลูกฝังทางพุทธศาสนาในนักเรียนประถมศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะในต่างจังหวัด โดยอิทธิพลของครอบครัวต่อความเชื่อทางพุทธของเยาวชนไทย ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ คือ ส่งเสริมเด็กให้สนใจเข้าใจ และยอมรับพุทธศาสนามาก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2540: 304)

ในสาขาจิตวิทยาสังคม ได้มีการศึกษาการปลูกฝังถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ จากมนุษย์คนหนึ่งไปยังคนอื่น ๆ แล้วนักจิตวิทยาสังคมมาจัดประเภทพฤติกรรมและวิธีการให้เป็นขั้นตอน นำเสนอเป็นทฤษฎีกระบวนการสื่อสารชักจูง (Information Processing Theory) ให้เปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมในมนุษย์ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้นและอาจแบ่งละเอียดได้ถึง 12 ขั้นด้วยกัน (McGuire, 1969; 1985: 258 - 262 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2540:

55) คือ ขั้นสนใจรับทราบ ขั้นเข้าใจเนื้อหาความ ขั้นยอมเปลี่ยนตาม ขั้นเก็บจำ และขั้นกระทำ ในการปลุกฝังอบรมให้เกิดลักษณะบางประการในมนุษย์นั้น 3 ขั้นแรกที่กล่าวไปนี้มีความสำคัญที่สุดในเด็ก จะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามต้องการ ส่วนสองขั้นหลัง นำไปสู่พฤติกรรมที่สอดคล้องกับทัศนคตินั้นเมื่อสถานการณ์หรือโอกาสที่เหมาะสมมาถึง ถ้าบิดามารดาต้องการจะปลุกฝังความเป็นพุทธมามกะให้แก่ลูกหลาน จะต้องมีการปฏิบัติที่นำไปสู่การเกิด 3 ขั้น ข้างบนนี้ในผู้รับ ดังจะอธิบายต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การทำให้เกิดความสนใจที่จะรับทราบ หมายถึง การที่ผู้ใหญ่จะช่วยเหลือเปิดโอกาสให้เด็กใกล้ชิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้คือศาสนา ตั้งแต่เกิดมาเด็กจะอยู่ภายใต้การปกป้องคุ้มครองของคนในครอบครัว เด็กจะสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว เช่น วัด พระสงฆ์ ได้ยาก ถ้าผู้ปกครองไม่นำเด็กไปเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการปลุกฝังลักษณะทางศาสนาแก่เด็ก ที่จะยังรากลึกต่อไปในชีวิตได้

ขั้นที่ 2 การทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาความ หมายความว่า การช่วยอธิบาย ชี้แนะ เพื่อให้เด็กได้เข้าใจเนื้อหาทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้เด็กทราบว่าอะไรคือสาเหตุ อะไรคือผลที่เกี่ยวข้องกัน อะไรคือสิ่งที่สำคัญมากหรือน้อย ดังนั้นการที่บิดามารดาให้เวลากับเด็ก ใกล้ชิดเด็ก ร่วมกิจกรรมทางศาสนา และรับสื่อทางศาสนาพร้อมกับเด็ก เพื่อจะได้มีโอกาสพูดบรรยาย และอธิบาย แสดงความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองทางด้านศาสนาแก่เยาวชน เด็กอาจมีคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยตอบ เช่น คำถามว่าทำไมเราจึงต้องใส่บาตรแก่พระสงฆ์ ทำไมเราจึงต้องสวดมนต์ การทำดีได้ดีหมายความว่าอะไร เป็นต้น ซึ่งผู้ใหญ่ จะต้องมีความพยายามพูดอธิบายยกตัวอย่างให้เด็กได้เข้าใจ และตอบคำถามได้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 การทำให้เกิดการยอมเปลี่ยนตาม หมายความว่า การส่งเสริมสนับสนุนด้วยการพูดและการกระทำให้เด็กยอมรับ เห็นประโยชน์ และเกิดความพอใจในการนับถือศาสนา หรือปฏิบัติทางศาสนา ในขณะเดียวกันก็ตักเตือน ห้ามปรามเมื่อเด็กทำผิดหลักศาสนา หรือแสดงการลบหลู่ดูหมิ่นศาสนา เช่น เมื่อเด็กสวดมนต์ก่อนเข้านอน บิดามารดาก็แสดงความพอใจ ลูบหัว ลูบหลัง กล่าวชมเชย ถ้าชมโทรทัศน์ แล้วพบว่ามีการฟาดกบปลา บิดามารดาก็อาจจะบอกลูกว่า การตกปลาเล่นเป็นการกระทำที่ผิดศีลข้อที่ 1 เป็นการรังแกสัตว์ที่อ่อนแอ แสวงหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่น ไม่ควรกระทำ เป็นต้น นอกจากนั้นยังรวมถึงการที่บิดามารดาปฏิบัติทางศาสนาเป็นแบบอย่างแก่เด็ก แล้วเด็กทำตาม ผู้ใหญ่ก็แสดงความพอใจให้ความรักเอ็นดูแก่เด็ก เด็กก็จะปฏิบัติทางศาสนานั้นซ้ำมากขึ้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2540: 55 - 59)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอจะสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ หมายถึง การรับรู้ของบุตรว่าบิดามารดาแสดง หรือปฏิบัติต่อตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดยทางตรง

และทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้ตนเกิดความรู้ ความสนใจ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนวพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ หรือหลักธรรมเบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน คือ การให้ทาน การรักษาศีลห้า และการเจริญภาวนาหรือการปฏิบัติสมาธิภาวนา บิдамารดาได้อธิบายชี้แจงให้ตนเข้าใจถึงการปฏิบัติดังกล่าวมาน้อยเพียงใด และคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมให้ตนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ตลอดจนเป็นแบบอย่างแก่บุตรในด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้มาน้อยเพียงใด

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาศีล หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าในทางที่เห็นประโยชน์หรือโทษ มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อพฤติกรรมรักษาศีล ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรมรักษาศีลต่อไป ผลวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของ วันชัย มีกลาง (2530: 79) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม และการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 510 คน ปรากฏว่านิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดามาก เป็นนิสิตที่มีเจตคติหรือทัศนคติต่อพุทธศาสนาที่ดีสูงกว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดาน้อย และงานวิจัยมณฑล ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2540: 321) เรื่องความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรม และ คุณภาพชีวิต พบว่า ปริมาณการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ที่รวมทั้งการให้ทาน การรักษาศีล และการสวดมนต์ ทำสมาธิ นั้น ถ้าเยาวชนกระทำมากจะเป็นผู้ที่ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวมาก

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาศีล หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองสามารถกระทำหรือปฏิบัติการรักษาศีลเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน ที่คิดว่าตนไม่สามารถจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และมีความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธกับความเชื่ออำนาจในตนนั้นยังมีไม่มากนัก งานวิจัยที่ใกล้เคียงที่พบนั้น เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง การส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะกับความเชื่อทางพุทธศาสนา เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งถือได้ว่าเป็นความเชื่ออำนาจในตนด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง งานวิจัยฉบับนี้คือ งานวิจัยเรื่อง การเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนวันอาทิตย์ กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 285 คน ของ ธรรมชาติ เลานเสรีกุล (2537: 108, 118) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ

ส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมากเป็นผู้ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะน้อย และพบว่า การส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนสามารถทำนายความเชื่อทางพุทธศาสนาได้ 11.0 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 13.0 % ในกลุ่มเพศชาย โดยการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่หนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณะ บรรจง (2537: 77 – 79, 121 – 122) เรื่อง ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้ พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนแปรปรวนไปตามการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะจากครอบครัว และการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน และการร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชน สามารถร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มรวมได้ 57.0 % และพบว่า การส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะเป็นตัวทำนายอันดับที่สอง

การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม แต่ผลวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธกับพฤติกรรมรักษนสัตว์โดยตรงนั้นยังมีไม่มากนัก แต่มีผลวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธและพฤติกรรมพึงปรารถนาอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของ วันชัย มิกกลาง (2530: 79 - 80, 89) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม และการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 510 คน ปรากฏว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดามาก มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนามากกว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาน้อย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรในเพศชายต่ำกว่าในเพศหญิง นอกจากนี้ การได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดาพร้อมกับเจตคติ และความรู้ความเข้าใจในพุทธศาสนาสามารถทำนายการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาได้ 31.1 % ในกลุ่มรวม (โดยการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่หนึ่ง) และทำนายได้ 27.8 % ในกลุ่มนิสิตชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณะ บรรจง (2537: 82 – 88, 124 – 128) เรื่อง ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้ พบว่า คะแนน การคบเพื่อนอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมก้าวร้าว แปรปรวนไปตามการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะจากครอบครัว และการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน และการร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชน สามารถทำนายการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมก้าวร้าว ในกลุ่มรวมได้ 45.0 % และ 33.0 % ตามลำดับ โดยมีการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะเป็นตัวทำนายลำดับที่ 3 และ 2 ตามลำดับ

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หรรษา เลหาเสริกุล (2537: 164 - 165, 177 - 178, 294 - 297, 304) ศึกษาเรื่องการเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนา และทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ 145 คน และเพื่อนร่วมโรงเรียน และร่วมระดับชั้นเรียนเดียวกันแต่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์อีก 140 คน รวม 285 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมาก มีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนประเภทเดียวกันแต่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะน้อย โดยการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะเป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับสองของพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม การส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะร่วมกับการ อบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนสามารถทำนายการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม

จากการประมวลเอกสาร แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก เช่น มีทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนามาก ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวน้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า ผลที่ตนกำลังได้รับ เกิดจากการกระทำของตนเองมากกว่า เช่น เชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เป็นต้น และมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนา พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษสัตว์

การอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนไทย แบ่งออกได้เป็น 5 มิติ ตามลักษณะและปริมาณการปฏิบัติต่เด็ก คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว การอบรมเลี้ยงดูบางมิติมีความเกี่ยวข้องกับมิติอื่น ๆ เท่าที่พบมีลักษณะความเกี่ยวข้องเป็น 2 แบบคือ 1) การอบรมเลี้ยงดูสัมพันธ์แบบเกี่ยวเนื่องกัน คือ ถ้าครอบครัวใดมีการอบรมเลี้ยงดูแบบหนึ่งในปริมาณสูงเท่าใด มักจะมีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นในปริมาณที่สูงยิ่งขึ้นด้วย เช่น วัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนมากเท่าใด ก็จะรายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากเท่านั้น 2) การอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องแบบปฏิสัมพันธ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน เป็นมิติที่มี

ความสำคัญเป็นพื้นฐาน ครอบครัวใดบิดามารดารักสนับสนุนเด็กมาก และอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมในมิติอื่น ๆ ด้วย ย่อมจะส่งผลดีต่อเด็กอย่างเต็มที่ แต่ถ้าครอบครัวที่ปราศจากความรัก และการยอมรับสนับสนุนกันแล้ว การอบรมเลี้ยงดูในมิติอื่น ๆ แม้จะเหมาะสมก็จะไม่ให้ผลดีต่อเด็กเท่าที่ควร (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528: 15 – 18) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายความว่า การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร โดยแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขบุตรของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันมากน้อยเพียงไร นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ การสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ความสำคัญแก่บุตรด้วย ส่วนความหมายของ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษของบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้บุตรสามารถจะทำนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วมากน้อยเพียงใด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528: 4 - 8)

งานวิจัยของหลาย ๆ ท่าน ได้นำการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบที่กล่าวมาข้างต้นมาใช้ในการวิจัย โดยรวมเป็นตัวแปรเดียวกัน เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และได้มีการให้นิยามขึ้นมาใหม่ เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 42) ในงานวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ ได้ให้นิยาม การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานจากการรับรู้ของนักเรียนว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองของตนอบรมเลี้ยงดูตนในลักษณะให้ความรัก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ยอมรับตน และช่วยเหลือสนับสนุนตนมากน้อยเพียงใด ได้มีการให้รางวัลเมื่อตนทำความดี ลงโทษเมื่อตนทำผิด และได้อธิบายเหตุผลในการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของตนมากน้อยเพียงใด และทำได้อย่างสม่ำเสมอเพียงใด ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลของนิภาพร โชติสุดแสน์ (2545: 39) ในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้ให้นิยาม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล หมายถึง การที่นักศึกษายกย่องว่าตนได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของตน ในลักษณะแสดงความรักใคร่ ชื่นชม ยอมรับ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกันเองกับนักศึกษา สอบถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

อธิบายเหตุผลในการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำความผิด

โดยสรุปแล้ว การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้และผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับตนที่สุด ปฏิบัติต่อตนในลักษณะให้ความรัก ยอมรับ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ตนมากน้อยเพียงใด และอธิบายถึงเหตุผลในการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำความผิดอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ และมีความสม่ำเสมอไม่ทำตามอารมณ์มากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่ศึกษาระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับทัศนคติที่ดีต่อการรักษาสัตว์โดยตรงนั้นยังมีไม่มากนัก แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ประชิต สุขอนันต์ (2545: 85, 129) เรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับความสุขและการคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จำนวน 1160 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 โรงเรียน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลน้อย มีทัศนคติที่ดีต่อการฆ่าตัวตายมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก งานวิจัยของ เกษม จันทศร (2541: 118 - 119) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการด้านทางการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 560 คน พบว่า นักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาบ้ามากกว่า นักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

ส่วนลินดา สุวรรณดี (2543: 83) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 480 คน ปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะในกลุ่มรวมได้ 17.9 % และกลุ่มเพศชายทำนายได้ 20.8 %

ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับ นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 63, 127) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัด

ใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณือีก 2 ตัว สามารถทำนายได้ 11.8 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 15.9 % ในกลุ่มเพศชาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ยังไม่พบว่ามีศึกษามากนัก แต่มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนที่ใกล้เคียงกัน เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 83) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 480 คน ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากร่วมกับปัจจัยสภาพแวดล้อม 2 ตัว สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนได้ 9.0 % ในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชายทำนายได้ 15.1 %

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับทั้งพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และไม่พึงปรารถนา ศึกษาได้จากงานการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า ของดุษฎี โยเหลา (2535: 43) ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูทางบวกอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน มีผลทางบวกกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม นั่นคือ ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบนี้ จะมีลักษณะที่พึงปรารถนาสูง

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น งานวิจัยของ เกษม จันทศร (2541: 83, 88, 91, 128, 136) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานทางกาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 560 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีพฤติกรรมกาเสพติดสารเบื่องต้นน้อยกว่า มีการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีการปฏิบัติทางพุทธมากกว่า นักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และยังพบอีกว่าการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนร่วมกับลักษณะสถานการณือีก 3 ตัว และจิตลักษณะเดิม 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมกาเสพติดสารเบื่องต้นได้ 40.2 % ในกลุ่มรวม โดยการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สี่ และในกลุ่มเพศชายสามารถทำนายได้ 40.2 % เช่นเดียวกัน ส่วนการปฏิบัติทางพุทธศาสนาตัวแปรชุด

เดียวกันสามารถทำนายได้ 49.0 % ในกลุ่มรวม โดยการถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากเป็น ตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สี่ และทำนายได้สูงสุด 55.6 % ในกลุ่มเพศชาย โดยการถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และวรรณี วรรณชาติ (2541: 53 - 54, 81 - 82) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของ นักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย จำนวน 325 คน ปรากฏผลการวิจัยที่สอดคล้องกับเกษม คือ นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลร่วมกับลักษณะทางครอบครัวอีก 2 ตัว และจิตลักษณะ 4 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของ นักศึกษาได้ 33.7 % ในกลุ่มรวม โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สอง

งานวิจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 88 - 95, 120 - 123) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 480 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลร่วมกับจิตลักษณะเดิม 3 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าได้ 37.9 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 32.1 % ในกลุ่มเพศชาย และตัวทำนายชุดเดียวกันสามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะได้ 47.2 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 45.5 % ในกลุ่มเพศชาย

และงานวิจัยของนิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 65 - 68, 95 - 99) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์อีก 5 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรม

เสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 36.4 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 33.1 % ในกลุ่มเพศชาย และตัวแปรชุดเดียวกับสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 20.6 % ทำนายได้ 26.9 % ในกลุ่มเพศชาย โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผลเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมรักษาระเบียบทั้งสองกลุ่ม

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวทั้งแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก เช่น ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่ออำนาจในตนมาก และมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการลดปริมาณขยะ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น ซึ่งทำให้คาดได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และ พฤติกรรมรักษสัตว์

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง (พ่อ แม่ และญาติ) เพื่อน พี่น้องสามารถทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมได้ การเลียนแบบนี้เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของบุคคลอื่น แล้วต่อมาผู้สังเกตนั้นได้กระทำพฤติกรรมนั้นบ้าง การกระทำพฤติกรรมตามผู้อื่นนั้นอาจเกิดจากเหตุผลหลายประการ มีทฤษฎีการเลียนแบบหลายทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับว่า บุคคลจะเลียนแบบใครในสถานการณ์เช่นไร (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิน, 2520: 11) อิทธิพลของพ่อแม่อาจเรียกได้ว่าเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเด็ก เด็กจะพัฒนาค่านิยม (Value) ความเชื่อ (Belief) และความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นหลัก พ่อแม่มีอำนาจให้คุณต่อเด็กเมื่อเด็กทำดี และมีอำนาจให้โทษเมื่อเด็กทำสิ่งที่ไม่ดี หรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย (ธีระพร อูวรรณโณ, 2529: 5/1)

กลุ่มในโรงเรียนคือครูและเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กมาก ครูและโรงเรียนวางระเบียบกฎเกณฑ์ให้นักเรียนปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนได้ครูที่ดีเป็นแบบอย่าง การพัฒนาทัศนคติและพฤติกรรมก็จะเป็นไปในทางที่ดี เพราะการอบรมสั่งสอนอย่างเดียวย่อมไม่เกิดผลมากหรือไม่เกิดผลเลย ถ้าผู้อบรมไม่ปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีเสียก่อน และกลุ่มเพื่อนนับว่ามีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาทัศนคติของเด็ก โดยเฉพาะในระยะวัยรุ่น (ธีระพร อูวรรณโณ, 2529: 5/2)

การเลียนแบบเป็นกระบวนการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามรูปแบบที่สังคมคาดหวังกระบวนการหนึ่ง บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลียนแบบอย่างยิ่งได้แก่ ผู้ที่เป็นตัวแบบและผู้ที่ถูกเลียนแบบ โดยเฉพาะเด็ก ๆ มีความโน้มเอียงที่จะยึดการแสดงออกของผู้อื่นเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติอยู่แล้ว กระบวนการเลียนแบบมีตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการเลียนแบบสองตัวแปร คือ ตัวแปรแรกได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบกับผู้เลียนแบบ และตัวแปรที่สองได้แก่ผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ แบบแรกเป็นการเลียนแบบบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคย การเลียนแบบนี้เน้นความสัมพันธ์หรือความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างตัวแบบกับผู้เลียนแบบเป็นสำคัญ ถ้าการเลียนแบบนั้น ๆ เป็นไปเพราะความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นหลัก ผู้เลียนแบบจะเลียนแบบโดยให้ความสนใจต่อผลตอบแทนที่ตัวแบบจะได้รับจากการประพฤติปฏิบัติที่เป็นแนวทางให้เลียนแบบน้อยมาก แบบต่อมาเป็นการเลียนแบบที่ไม่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกเลียนแบบกับตัวแบบ แต่เน้นถึงการเสริมพลังที่จะปรากฏขึ้นหลังจากที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมออกไปแล้ว ว่าตัวแบบจะได้รับผลตอบแทนอย่างไร ดีหรือร้าย ได้รับเป็นปริมาณมากน้อยและมีคุณภาพเพียงไร ผู้เลียนแบบจะตัดสินใจเลียนแบบโดยนำรางวัลที่ตัวแบบได้รับมาเป็นเครื่องชี้นำตัดสินใจว่าจะเลียนแบบหรือไม่ (พรพิมล วรวิฑูรย์วงศ์, 2528: 35 - 36)

ทฤษฎีการเลียนแบบโดยได้รับแรงเสริมทางอ้อม (A Vicarious Process Theory of Imitation) ทฤษฎีนี้อธิบายโดย Bandura ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเลียนแบบจากตัวแบบไม่จำเป็นจะต้องเทียบเคียงจากตัวแบบโดยทันทีที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมและไม่จำเป็นว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบแล้วจะต้องได้รับการเสริมแรง ตามทฤษฎีของ Bandura นั้นการเลียนแบบเกิดจากการที่ผู้เลียนแบบเคยเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมตอบโต้ต่อสิ่งเร้าแล้วจึงมีการเก็บจำประมวลการตอบสนองนั้นไว้ในสมอง เมื่อพบกับสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นเร้าอย่างเหมาะสมผู้เลียนแบบก็จะแสดงการตอบสนองเหมือนกับตัวแบบโดยไม่จำเป็นว่า ถ้าทำไปแล้วจะต้องมีรางวัลตอบแทนและไม่จำเป็นว่าจะต้องมีการตอบสนองของตัวแบบอยู่ต่อหน้าในขณะนั้น ในการเรียนรู้ที่จะเลียนแบบตามทฤษฎีของ Bandura มีกระบวนการย่อย ๆ อยู่ 4 กระบวนการ เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีตัวแบบ (Model) (Bandura, 1997: 89) ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กระบวนการเหล่านี้ได้แก่ การเอาใจใส่รับรู้ การเก็บจำ การแสดงออก และการจูงใจ

1) การเอาใจใส่รับรู้ (Attention) กระบวนการขั้นเริ่มต้น ผู้เลียนแบบต้องเอาใจใส่รับรู้การกระทำของตัวแบบเพื่อทำการเลียนแบบ มีตัวแปรหลายตัวที่มีอิทธิพลต่อการเอาใจใส่รับรู้ เช่น พฤติกรรมของตัวแบบปรากฏให้เห็นบ่อยหรือไม่ พฤติกรรมที่ปรากฏของตัวแบบปรากฏเป็นช่วงเวลานานหรือไม่ก็จะเข้ามามีผลต่อการเอาใจใส่ของผู้เลียนแบบด้วย ลักษณะทั่วไปของตัว

แบบและลักษณะการเกี่ยวข้องสังสรรค์ระหว่างตัวแบบ และผู้เลียนแบบ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ต่อกระบวนการการเอาใจใส่ 2) การเก็บจำ (Retention) กระบวนการที่สองคือ การเก็บจำการกระทำของตัวแบบไว้ ซึ่งมีการแปลงรหัสเก็บไว้ในรูปสัญลักษณ์ใดสัญลักษณ์หนึ่ง 3) การแสดงออก (Motoric reproduction) เมื่อบุคคลเก็บจำการแสดงของตัวแบบไว้แล้ว และมีสิ่งเร้าที่เหมาะสมบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับตัวแบบให้ปรากฏ การแสดงพฤติกรรมนี้มีใช้ถูกเร้าจากสิ่งเร้าภายนอกอย่างเด่นชัดแต่เป็นการถูกเร้าจากสิ่งเร้าภายในคือการกระทำของตัวแบบซึ่งถูกเก็บจำไว้ในกระบวนการที่สองนั่นเอง กล่าวคือ แบบอย่างที่เคยเห็นและเก็บจำจากรีไทร์เป็นตัวเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมคล้ายคลึงกับตัวแบบดังกล่าว 4) สิ่งล่อใจและการจูงใจ (Incentive and motivation) การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบออกมาให้ปรากฏต้องอาศัยสิ่งล่อใจ รางวัลจะเป็นสิ่งล่อใจให้แสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ แต่ในการเลียนแบบตามทฤษฎีของ Bandura นี้ ผู้เลียนแบบมิได้รับรางวัลโดยตรงจากการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ ผู้เลียนแบบได้รับรางวัลโดยทางอ้อมกล่าวคือ ตัวแบบได้แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง และได้รับรางวัลจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ผู้เลียนแบบรู้สึกมีความพอใจและชื่นชมไปกับตัวแบบด้วย จึงเก็บจำการกระทำของตัวแบบไว้ในสมอง เมื่อประสบโอกาสจึงแสดงพฤติกรรมเช่นตัวแบบบ้าง ถึงแม้จะไม่มีรางวัลรอตอบแทนอยู่ก็ตาม การกระทำของตัวแบบ เปรียบเสมือนเป็นเครื่องชี้ทาง ให้ผู้เลียนแบบทำตาม โดยไม่ต้องมี การลองผิดลองถูกอีกต่อไป ถ้ากระทำเช่นตัวแบบอาจจะได้รับผล เช่นที่ตัวแบบได้รับมาแล้ว การเลียนแบบตามการอธิบายของ Bandura จึงได้ชื่อว่าเป็นการเลียนแบบโดยได้รับแรงเสริมโดยทางอ้อม (Vicarious reinforcement) (พรพิมล วรวิมลพิรุฑวงศ์, 2528: 42 - 43)

ความหมายของการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างนั้น ได้มีผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างกับพฤติกรรมต่าง ๆ โดยได้ให้นิยามเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง เช่น สุมิตตรา เจิมพันธ์ (2545: 49) ศึกษาเรื่องจิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ให้นิยาม การเห็นแบบอย่างจากเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนเห็นตัวอย่างการแสดงพฤติกรรมของเพื่อน ๆ ในด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เช่น การมาเรียน ขาดเรียน การเรียนพิเศษ การจัดทำตารางเรียน การจัดเตรียมอุปกรณ์อย่างครบครัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน การตั้งใจเรียน การเรียนอย่างมีสมาธิ การส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด การตามงานเมื่อขาดเรียน หรือความพยายามที่จะไม่ขาดเรียนในวันที่มีชั่วโมงเรียนวิชา การทบทวน การทำแบบทดสอบ นอกเหนือตำราเรียน ทำการบ้านด้วยตนเอง การเตรียมตัวก่อนสอบ การคุยกันในขณะที่เรียน และการหลับในขณะที่เรียน เป็นต้น

งานวิจัยทางการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดาที่มีผู้ให้ความหมายของการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา เช่น นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 40) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษา ให้นิยามการมีแบบอย่างจากบิดามารดา หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมการรักษาระเบียบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ใกล้ชิด ในขณะที่ไปท่องเที่ยวหรือเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ส่วนเกษม จันทร (2541: 54) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการด้านทางการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยได้ให้นิยาม การเห็นแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติด หมายถึง การที่นักเรียนรายงานว่าตนมีบิดา มารดา หรือญาติผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด หรือการเลียนแบบคนอื่น ๆ ที่มีการใช้สิ่งเสพติด และฐานันดร เปี้ยศิริ (2545: 55) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว นิยาม แบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว ว่าหมายถึง การแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวที่อยู่บ้านเดียวกันกับนักเรียนถึงความสนใจ เอาใจใส่ต่อการใช้ไฟฟ้าทันทีเมื่อเลิกใช้ ใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดไฟ (เบอร์ 5) รวมถึงการปฏิบัติตามคู่มือการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี และดูแลอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีความกระตือรือร้นในการรับรู้ข่าวสารการประหยัดไฟฟ้า

จากการประมวลเอกสารข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง (บิดามารดา, เพื่อน ครู) ในด้านพฤติกรรมรักรู้สึกทั้งที่บุคคลผู้นั้นกระทำเอง หรือให้การสนับสนุนผู้อื่น

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หรือบุคคลใกล้ชิดนั้น มีผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น งานวิจัยของ อรทัย มีสวัสดิ์ (2542: 56, 69) ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของการใช้สารรักรู้สึกที่มีต่อความพร้อมของบุคคลในการที่จะใช้บริการของธนาคาร เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาโท คณะพัฒนาศักยภาพพิเศษ กทม. รุ่น 6, 7 และ 8 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 322 คน อายุโดยเฉลี่ย 37 ปี ปรากฏว่าแบบอย่างการใช้บริการธนาคารจากคนรอบตัว ถ้ามีมากในนักศึกษาคนใด ก็จะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดี และพบว่าแบบอย่างการใช้บริการธนาคารร่วมกับจิตเดิม การรับรู้สถานการณ์ และที่อยู่รวม 6 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อธนาคารในกลุ่มรวมได้ 29.2 % และพบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม กลุ่มเพศชายสามารถทำนายได้ 42.1 % โดยทั้ง 2 กลุ่มมีแบบอย่างการใช้บริการจากคนรอบตัวเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

ส่วนงานวิจัยของ เกษม จันทกร (2541: 118) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ด้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่านักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพลิงเสพติดน้อย มีทัศนคติไม่ดีต่อยาบ้ามากกว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างจากผู้ใกล้ชิดเสพลิงเสพติดมาก และการมีแบบอย่างผู้ใหญ่ใกล้ชิดเสพลิงเสพติดร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัวแปรสามารถทำนายความแปรปรวนของ คะแนนทัศนคติไม่ดีต่อยาบ้าได้ 10.6 % ในกลุ่มรวม และพบผลในทุกกลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มครอบครัวไม่สมบูรณ์สามารถทำนายได้ 27.9 % รองลงมาคือ กลุ่มเพศชายสามารถทำนายได้ 19.2 %

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างกับทัศนคติต่อพฤติกรรม ก้าวร้าว เช่น งานวิจัยของ สุริยะ พันธุ์ดี (2536: 91) เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการ ถวายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศาสนามาก มี ทัศนคติที่ดีต่อการก้าวร่วมน้อยกว่า นักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศาสนา

ในส่วนของการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอนุรักษ์ เช่น ฐานันดร เปียศิริ (2545: 126 - 128, 163) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว กลุ่ม ตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ และ ต่างจังหวัดในเขตเมือง โดยเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวอย่างน้อย 1 ปี 4 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวอีก 4 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการ ประหยัดไฟฟ้ามากกว่านักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวน้อย และพบว่า การเห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวร่วมกับลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถ ทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าได้ 43.3 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุดถึง 46.9 % ในกลุ่มเพศชาย โดยมีการเห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวเป็นตัวทำนายที่ สำคัญลำดับแรกของทั้งสองกลุ่ม

ส่วนงานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 62 - 63, 127) ศึกษาเรื่อง ปัจจัย ทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็น นักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2

คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน พบผลในทำนองเดียวกันว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย พบผลในกลุ่มรวม กลุ่ม กรุงเทพมหานคร กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวน้อย และนักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดา ร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในกลุ่มรวมได้ 11.8 % กลุ่มผลการเรียนสูง 16.1 % กลุ่มฐานะสูง 14.0 % และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย 13.2 %

ส่วนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนนั้น เช่น งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 121) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้าน การเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่านักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดสิ่งเสพติดน้อยมีความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพสูง กว่านักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดสิ่งเสพติดมาก และการมีแบบอย่างผู้ใหญ่ใกล้ชิดเสพติดสิ่งเสพติด ร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัวแปรสามารถทำนายความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพได้ 8.7 % ในกลุ่มรวม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่หักอก้าย ในเขตทำนายได้ 13.1 %

บุคคลที่เป็นแบบอย่าง (Identification Figure) ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ครู ผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม เป็นต้น เป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ (พัฒน์ สุจำนงค์, 2522: 80 - 82) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง กับพฤติกรรมกา รโกงของสุเชษฐ มาเหริม (2519: 29, 58) เรื่อง อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน เป็นการวิจัยในลักษณะวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายอายุระหว่าง 12 - 17 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 14 ปี 8 เดือน เป็นผู้ที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนปทุมคงคา และโรงเรียนวัดธาตุทอง จำนวน 300 คน ปรากฏว่าจำนวนพฤติกรรมกา รโกงของผู้ถูกทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การที่ได้เห็นตัวแบบที่กระทำความดีทำให้นักเรียนมี พฤติกรรมกา รโกงน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้เห็นตัวแบบ ถ้าใช้ตัวแบบประเภทละอายใจตนเองซึ่งแสดงถึงการที่ตัวแบบมีจริยธรรมในระดับสูง ผู้ที่ได้เห็นแบบชนิดนี้จะมีพฤติกรรมกา รโกงน้อยกว่า ผู้ที่ได้เห็นตัวแบบประเภทอับอายผู้อื่นซึ่งแสดงถึงการที่ตัวแบบมีจริยธรรมในระดับต่ำ วิธีการมีตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในวัยรุ่น

โดยเฉพาะการมีตัวแบบให้เลียนแบบโดยสมัครใจเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการปลูกฝังพฤติกรรมที่สังคมปรารถนา

ส่วนงานวิจัยของ สุริยะ พันธุ์ดี (2536: 76, 99, 211) นั้น เกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างจากครูกับพฤติกรรมก้าวร้าว ในงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 - 5 จากโรงเรียนที่เน้นพุทธศานามาก 2 โรงเรียน และโรงเรียนที่เน้นพุทธศานาน้อย 2 โรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 540 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศานามาก จะมีการปฏิบัติทางพุทธศานามากกว่านักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศานาน้อย และนักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศานามากมีพฤติกรรมก้าวร่วมน้อยกว่านักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธศานาน้อย

การเห็นแบบอย่างจากคนใกล้ชิดกับพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้า ของเกษม จันทร (2541: 84 - 87, 132) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่านักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดน้อย จะมีพฤติกรรมการเสพสารเบื้องต้นน้อยกว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดมาก และนักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดน้อย มีการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า ผู้ที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดมาก และยังพบว่าการมีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่น ๆ รวม 7 ตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าได้ 41.4 % ในกลุ่มรวม และ 47.3 % ในกลุ่มเพศชาย โดยมีการมีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพสิ่งเสพติดเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่ 3 และ 2 ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างกับพฤติกรรมอนุรักษ์ เช่น สุวรรณ์ เปียศิริ (2545: 135, 140 - 143, 180 - 185) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดในเขตเมือง โดยเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวอย่างน้อย 1 ปี 4 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียวอีก 4 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวมาก มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน (พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว, พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม) มากกว่านักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัว

น้อย และพบว่าการเห็นแบบอย่างจากครอบครัวร่วมกับลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าส่วนตัวได้ 37.7% ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 41.7 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าในครอบครัวได้ 41.7 % ในกลุ่มรวม 46.4 % ในกลุ่มเพศชาย โดยทั้งสองพฤติกรรมมีการเห็นแบบอย่างจากครอบครัวเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก และตัวแปรชุดเดียวกันสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ 37.9 % ในกลุ่มรวม 37.8 % ในกลุ่มเพศชาย

ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ งานวิจัยของนิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 66 - 68, 96 - 99) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามากมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และการมีแบบอย่างจากบิดามารดาพร้อมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว และตัวแปรจิตลักษณะ 5 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มรวมได้ 43.4 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายได้ 41.9 % โดยมีการมีแบบอย่างจากบิดามารดาเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และการมีแบบอย่างจากบิดามารดาพร้อมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มเพศชาย 26.9 % พบผลในกลุ่มเพศชายกลุ่มเดียว ไม่พบผลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอื่น ๆ

จากการประมวลเอกสารแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อน ครู นั้น มีผลต่อการเกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และไม่พึงปรารถนา เช่น ทัศนคติที่ดีต่อธนาคาร ทัศนคติที่ดีต่อยาบ้า ทัศนคติต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่ออำนาจในตน เช่น ความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าพึงปรารถนา และพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้า พฤติกรรมการโกง พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมประหยัดไฟ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่ได้รับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความ

เชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า ผู้ที่ได้รับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ กับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมรักษาสัตว์

ความหมายของการรับรู้ข่าวสารนั้นได้มีผู้ให้นิยามไว้ต่าง ๆ กัน เช่น อรรถย มีสวัสดิ์ (2542: 34) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการใช้สารชักจูงที่มีต่อความพร้อมของบุคคลในการที่จะใช้บริการธนาคาร โดยนิยามปริมาณการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ปริมาณการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (มหาชน) จากสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือจากครอบครัว และศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 44) ได้ให้นิยามการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเมือง หมายถึง การที่ผู้ตอบแบบวัดได้รายงานถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การฟังปราศรัยหาเสียงการอภิปรายเพื่อตอบปัญหาทางการเมือง การศึกษานโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เอกสารประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนนิยามการรับรู้ข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีผู้ให้นิยาม เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 43) หมายถึง ความสนใจในการรับทราบข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนประเภทป้ายโฆษณา โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ ในทำนองเดียวกับ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 39) ให้นิยามการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ความสนใจในการรับรู้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร วารสาร และบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ นิทรรศการของการท่องเที่ยว แผ่นพับ จุลสาร

โดยสรุปแล้ว การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ หมายถึง ความสนใจในการรับรู้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ แผ่นพับ โบปปลิว โปสเตอร์ และจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน เป็นต้น

การรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งในลักษณะสถานการณ์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมชาวนานั้น ๆ กล่าวคือ สื่อมวลชน หรือการรับรู้ชาวนานั้น มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติ สื่อมวลชนรวมถึงวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ และสิ่งที่เห็นได้ชัดที่สุดคือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของคน (ธีระพร อุวรรณโน, 2529: 5/3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ เช่น

งานวิจัยของ อรทัย มีสวัสดิ์ (2540: 56 - 63) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของการใช้สารชักจูงที่มีต่อความพร้อมของบุคคล ในการที่จะใช้บริการของธนาคาร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมภาคพิเศษ กทม. รุ่น 6, 7 และ 8 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 322 คน อายุโดยเฉลี่ย 37 ปี เป็นการศึกษาเชิงทดลอง จากผลการวิจัยปรากฏว่าการรับข่าวสารนั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักศึกษา นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อธนาคารมากคือ นักศึกษาที่ได้รับสารปลอม และสารชู้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับสารควบคุม และพบว่าสารปลอมร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อธนาคารได้ 26.1 % ในกลุ่มรวม ส่วนสารชู้ร่วมกับจิตลักษณะเดิม 2 ตัว สามารถทำนายทัศนคติต่อธนาคารได้ 8.5 % ในกลุ่มรวม

นอกจากนี้งานวิจัยของ อุบล เลี้ยววาริณ (2536: 439) ทำการวิจัยเรื่องความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน ปรากฏว่าการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพ กล่าวคือ ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพมากกว่า ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย ส่วนงานวิจัยของ ศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 97) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำนวน 504 คน ปรากฏว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งสูงกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย และการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองร่วมกับลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายทัศนคติได้ 11.6 % ในกลุ่มรวม และ 21.3 % ในกลุ่มเพศชาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเท่ากับ 0.28

การรับรู้ข่าวสารนั้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยตรง เช่น งานวิจัยของเฉลิม อ่ำเยี่ยม (2528: 104 - 109) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่าการอ่านคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามสถานที่สาธารณะ การชมรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสื่อสารการอ่านบทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การซักถามปัญหาสิ่งแวดล้อมกับครูผู้สอนนอกชั้นเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางบวก ซึ่งผลวิจัยในช่วงต่อมาก็ได้ให้ผลที่สอดคล้องกัน เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 82 - 83, 152) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 480 คน ปรากฏว่า ผู้ที่รับรู้ข่าวด้านสิ่งแวดล้อมมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มากกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย พบผลนี้

ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารร่วมกับจิตลักษณะเดิม 3 ตัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมอีก 2 ตัว สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนได้ 44.3 % ในกลุ่มรวม โดยการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก และสามารถทำนายได้ 40.2 % ในกลุ่มเพศชาย โดยการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง

นอกจากนี้ นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 63, 127) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน พบผลในทำนองเดียวกันว่านักศึกษาที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย กลุ่มย่อยและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในกลุ่มรวมได้ 11.8 % และกลุ่มย่อยอีก 6 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชายสามารถทำนายได้ 15.9 % กลุ่มต่างจังหวัดสามารถทำนายได้ 9.3 % กลุ่มผลการเรียนสูงสามารถทำนายได้ 16.1 % และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย 13.2 %

การรับรู้ข่าวสารยังมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนอีกด้วย งานวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจในตน เช่น งานวิจัยของ ศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 91 - 92) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำนวน 504 คน ปรากฏว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองมาก มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการเมืองสูงกว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองน้อย และการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองร่วมกับลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนได้ 3.8 % ในกลุ่มรวม และ 6.3 % ในกลุ่มเพศชาย ลินดา สุวรรณดี (2543: 100, 152) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 480 คน ปรากฏว่า และผู้ที่รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมากเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย พบผลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับปัจจัยสภาพแวดล้อม 2 ตัว สามารถทำนายความเชื่อ

อำนาจในตนของนักเรียนได้ 9.0 % ในกลุ่มรวม พบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม กลุ่มเพศชายทำนายได้ 15.1 %

นอกจากนี้การรับรู้ข่าวสารจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติ และความเชื่ออำนาจในตนแล้ว ยังพบอีกว่า การรับรู้ข่าวสารยังเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ เช่น งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 120 - 123, 131 - 133) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 480 คน จากผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมาก มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย และการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม 3 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมอีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวน ของพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ในนักเรียนกลุ่มรวมได้ 37.9 % และทำนายได้ 32.1 % ในกลุ่มนักเรียนชาย โดยการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองทั้งสองกลุ่ม ส่วนพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสร้างขยะในกลุ่มรวมสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ 47.2 % และทำนายกลุ่มเพศชายได้ 45.5 % โดยการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองทั้งสองกลุ่ม

ส่วนนิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 96, 99, 127) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่า ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า ผู้ที่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และผู้ที่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว และตัวแปรจิตลักษณะ 5 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มรวมได้ 43.4 % และพบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม กลุ่มเพศชายทำนายได้ 41.9 % โดยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สามทั้งสองกลุ่ม และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มรวมได้ 20.6 %

กลุ่มเพศชาย 26.9 % โดยการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สามทั้งสองกลุ่ม

ผลการวิจัยอื่น ๆ ในด้านพฤติกรรมอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับผลวิจัยของลินดา และ นิภาพร เช่น งานวิจัย วัฒนา จันทรเสน (2539: 120) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา กลุ่มอาชีวศึกษาภาคกลาง จำนวน 350 คน พบผลการวิจัยดังนี้ นักศึกษาที่ได้รับ ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์น้อย และนกวรรณ พรหมดิเรก (2543: 90 - 94) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ของเยาวชนไทย: ศึกษา เฉพาะกรณีเขตบางกะปิ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 494 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีการชมรายการโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์มาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ ต้นไม้มากกว่านักเรียนที่มีการชมรายการโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์น้อย

จากการประมวลเอกสารผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารในด้านต่าง ๆ มาก มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมที่พึงปรารถนา และพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงปรารถนามาก เช่น ทัศนคติที่ดีต่อธนาคาร ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง และทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก เช่น ความเชื่ออำนาจ ในตนด้านการเมือง และมีพฤติกรรมการอนุรักษ์ในด้านต่าง ๆ มาก เช่น พฤติกรรมลดปริมาณขยะ พฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรม รักษาสัตว์มากกว่า ผู้ที่ได้รับการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย

1.4.4 ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

สำหรับในส่วนนี้ได้ทำการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเดิม ของบุคคล 4 ประการ คือ เมตตากุณฺหา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ ดังจะได้กล่าวรายละเอียด ต่อไปนี้

กลุ่มเพศชาย 26.9 % โดยการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายนที่สำคัญลำดับที่สามทั้งสองกลุ่ม

ผลการวิจัยอื่น ๆ ในด้านพฤติกรรมอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับผลวิจัยของลินดา และ นิภาพร เช่น งานวิจัย วัฒนา จันทรเสน (2539: 120) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา กลุ่มอาชีวศึกษาภาคกลาง จำนวน 350 คน พบผลการวิจัยดังนี้ นักศึกษาที่ได้รับ ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์น้อย และกนกวรรณ พรหมดีเรก (2543: 90 - 94) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ของเยาวชนไทย: ศึกษา เฉพาะกรณีเขตบางกะปิ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 494 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีการชมรายการโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์มาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ ต้นไม้มากกว่านักเรียนที่มีการชมรายการโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์น้อย

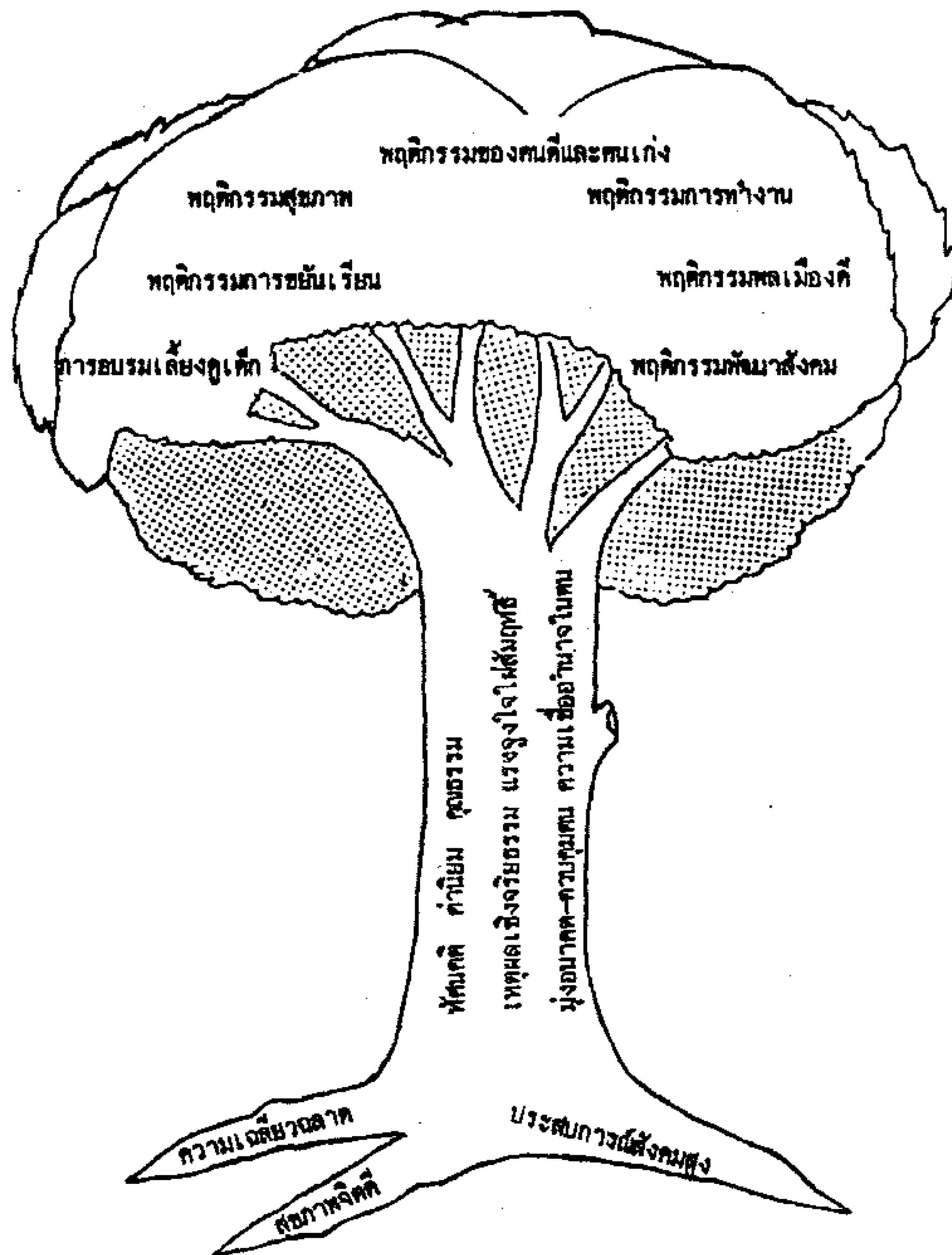
จากการประมวลเอกสารผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารในด้านต่าง ๆ มาก มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมที่พึงปรารถนา และพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงปรารถนามาก เช่น ทัศนคติที่ดีต่อธนาคาร ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง และทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก เช่น ความเชื่ออำนาจ ในตนด้านการเมือง และมีพฤติกรรมการอนุรักษ์ในด้านต่าง ๆ มาก เช่น พฤติกรรมลดปริมาณขยะ พฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรม รักษาสัตว์มากกว่า ผู้ที่ได้รับการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย

1.4.4 ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

สำหรับในส่วนนี้ได้ทำการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเดิม ของบุคคล 4 ประการ คือ เมตตากฎนา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ ดังจะได้กล่าวรายละเอียด ต่อไปนี้

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

พฤติกรรมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เป็นพฤติกรรมของการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำหน้าที่พลเมืองดี ซึ่งเป็นลักษณะของคนดีและคนเก่งในสังคม การพัฒนาคนให้เป็นคนดีและคนเก่งนั้น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่สรุปลักษณะทางจิตใจจากการวิจัยหลายสิบเรื่อง ที่ศึกษาคนไทยอายุ 6 - 60 ปี จำนวนเกือบครึ่งหมื่นในเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ ของการเป็นคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้มะม่วงดกผลใหญ่หวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้น และรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการเปรียบเทียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้จริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้คือ 1) ทศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนให้อดได้ รอได้อย่างเหมาะสม 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษและ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ถ้ามีมากในบุคคลใดบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรม ส่วนของราก 3 ประการนี้คือ 1) สถิติปัญญา 2) สุขภาพจิต และ 3) ประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งจะเป็นรากที่ส่งผลต่อไปยังลำต้น และผลิดอกออกใบ และผลต่อไป ถ้าหากรากดี ก็จะส่งผลให้ลำต้นดี และสามารถผลิใบ และออกผลได้ดีตามไปด้วย ในทางกลับกัน ถ้ารากเน่าหรือมีพื้นฐานที่ไม่ดี ก็จะส่งผลให้สิ่งที่ไปหล่อเลี้ยงลำต้นไม่ดี ไม่มีสารอาหารเพียงพอ ทำให้เกิดผลที่ไม่ดีตามไปด้วย

แผนภาพที่ 1.2 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน
และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรม

แหล่งที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: (7).

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยส่วนใหญ่ มักจะมุ่งความสำคัญไปที่การศึกษาทัศนคติ ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในคนไทยเราได้ ทั้งนี้เพราะผู้รับการพัฒนาส่วนใหญ่ยังขาดจิตลักษณะสำคัญอื่น ๆ เช่นลักษณะมุ่งอนาคตความสามารถควบคุมตน ลักษณะความเชื่อว่าเราทำได้ หรือทำแล้วจะได้ผลตามต้องการ (ความเชื่ออำนาจในตน) การจะชักจูงคนให้เห็นประโยชน์ในสิ่งที่เป็นนามธรรมและกระทำเพื่อผู้อื่นเพื่อสังคมและเพื่อมนุษยชาติ (เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นสูง) นั้นต้องใช้จิตลักษณะอื่น ๆ เป็นพื้นฐานจึงจะสามารถสร้างทัศนคติที่เหมาะสมได้ และให้คงอยู่อย่างถาวรไม่เสื่อมสลายได้ง่าย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 54 - 55) ดังนั้นในส่วนนี้ จึงได้ทำการประมวลเอกสาร และงานวิจัยของจิตลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนา ตามแนวทางของทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมรักษาสัตว์คือ สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธ เพิ่มอีก 2 ตัว คือ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา

เมตตากรุณา กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

เมตตากรุณา เป็นหนึ่งในศีล 5 และพรหมวิหารสี่ หลักของพุทธศาสนา ซึ่งจัดเป็นการปฏิบัติทางพุทธอย่างหนึ่งเช่นกัน เมตตา หมายถึง ความรักความปรารถนาดีแก่บุคคลปกติ โดยทั่วไปให้ประสบแต่ความสุข ในขณะที่ กรุณา หมายถึง ความหวั่นใจ ทนไม่ได้ที่จะสงสาร ผู้ประสบทุกข์ ใฝ่ใจในการจะปลดปล่อย นำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของปวงสัตว์ ช่วยให้สรรพสัตว์ได้หลุดพ้นจากความทุกข์ ทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยไม่เบียดเบียน และไม่เสียใจ กรุณาเป็นความหวังช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ให้เขาได้รอดพ้นจากทุกข์ (สุวรรณา เมืองแก้ว, 2543: บทคัดย่อ) พระธรรมปิฎก (2538: 7) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ เมตตากรุณา ซึ่งเป็นหลักในพรหมวิหารสี่ เมตตาหรือความรัก คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้คนทุกคนประสบประโยชน์และความสุขถ้วนหน้า รวมไปถึงการละได้ ซึ่งโทษะพยายามทำอันเป็นเหตุก่อความทุกข์ ความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น การแผ่เมตตาต้องฝึกจากวงแคบให้กว้างออกไปทุกที่นับตั้งแต่รักตัวเองก่อน แล้วก็แผ่ความรักไปยังบิดามารดา ญาติพี่น้องมิตรสหาย ตลอดจนจนถึงคนอื่น และสัตว์ทั่วไป ส่วนกรุณาหรือความสงสาร คือ ความรู้สึกหวั่นไหวไปกับความทุกข์ของผู้อื่น ความอยากช่วยผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยนำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนไม่ว่าจะเป็นบุตรหลาน คนในบังคับบัญชา ตลอดจนศัตรู และสรรพสัตว์ก็มีจิตใจสงสารอยากจะช่วยให้พ้นทุกข์

เมตตากรุณานั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับศีล 5 ในศาสนาพุทธ ซึ่งจะตรงกับศีลข้อที่ 1 ปาณาติบาต หมายถึง ความประพฤติ หรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้าน

ชีวิตร่างกาย อันได้แก่ 1) การฆ่า หมายถึง การทำลายชีวิตสัตว์ให้ตายลง ไม่ว่าคนหรือสัตว์ล้วนผิดศีลทั้งสิ้น 2) การทำร้าย หมายถึง การทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวดทุกข์ยาก หรือพิการ 3) ทรมาน ได้แก่ การทำให้สัตว์นั้นทุกข์ยากลำบาก เช่น ใช้งานสัตว์เลี้ยงโดยขาดความเมตตา หรือนำสัตว์นั้นไปโดยวิธีทรมาน เช่น มัดขา เอาหัวลง เป็นต้น (ปิ่น มุทุกันต์, 2505: 185 - 189)

หลักการวินิจฉัยปาณาติบาต มีองค์ 5 คือ 1) สัตว์มีชีวิต 2) รู้ยั่วว่าสัตว์มีชีวิต 3) จิตคิดจะฆ่า 4) มีความพยายาม 5) สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น (อติ.อ., ม.ป.ป.: 199 - 304 อ้างถึงใน สุวณฺณ มหังสา, 2542: 23) จุดประสงค์ของการบัญญัติศีลข้อปาณาติบาต คือ 1) เพื่อให้คนมีเมตตา กรุณาไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน 2) เพื่อความปลอดภัยในชีวิต 3) เพื่อสร้างพื้นฐานทางจิตใจที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 4) เพื่อการอยู่ร่วมกันสร้างสันติสุข (วศิน อินทสระ, 2527: 161 - 162)

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เมตตากรุณายังเป็นหนึ่งในการปฏิบัติทางพุทธ ซึ่งตามนิยามของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543: 23, 149) ในรายงานการวิจัยมหาค เรื่อง ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย : การปลูกฝังอบรม และ คุณภาพชีวิต ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติทางพุทธ ว่าหมายถึง รายงานปริมาณการปฏิบัติของเด็กและผู้ใหญ่ไทย ใน 3 ด้าน คือ หนึ่ง ทาน ในพุทธศาสนา หมายถึง การให้ การสละ การเผื่อแผ่แบ่งปัน เป็นการให้เพื่ออนุเคราะห์ ในหลายด้าน เช่น การให้ทางด้านวัตถุเงินทองแก่ผู้อื่น จนถึงการให้ธรรมะเป็นทาน สอง ศีล หมายถึง การละเว้นการทำชั่ว หรือการงดเว้นที่จะกระทำการอันจะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นและเบียดเบียนตนเอง ในด้านที่สำคัญจาก 5 ด้าน คือ 1) การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของสิ่งมีชีวิตทุกประเภท 2) การไม่ลักขโมย หรือละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น 3) การไม่ละเมิดต่อของรักของหวงของผู้อื่นโดยเฉพาะทางด้านเพศสัมพันธ์ เป็นสำคัญ 4) การไม่กล่าวเท็จ ไม่ประทุษร้ายผู้อื่นด้วยวาจา เพื่อประโยชน์ของตน และ 5) การละเว้นจากการดื่มสุรายาเสพติด ที่จะทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ ประพฤติชั่วไปได้โดยง่าย และสาม ภาวนา และสมาธิ ซึ่งหมายถึงการสวดมนต์ ไหว้พระเป็นประจำ และการทำจิตให้สงบ ทำสมาธิ เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว เมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีแต่ความสุข การละได้ซึ่งโทษะพยาบาท และความรู้สึกหวั่นไหว สงสารไปกับความทุกข์ของผู้อื่น อยากช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะช่วยปลดเปลื้อง และบำบัดความทุกข์ ความเดือดร้อนของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นคน หรือสรรพสัตว์

ผลการวิจัยทางด้านเมตตากรุณาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมรักษาสัตว์โดยตรงนั้น ยังมีไม่มากนัก แต่งานวิจัยที่เกี่ยวกับทางด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ที่มีเรื่องความ

เมตตากุณารวมอยู่ด้วยนั้น มีหลายเรื่อง เช่น ภมริน เชาวน์จินดา (2542: 74 - 82, 120) ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 247 คน อายุเฉลี่ย 65 ปี ปรากฏว่า ผู้สูงอายุที่มีการปฏิบัติทางพุทธมาก มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวด้านสุขภาพและด้านสังคมสูงกว่า ผู้สูงอายุที่มีการปฏิบัติทางพุทธน้อย และพบว่าการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ร่วมกับความเชื่ออำนาจในตน และการสนับสนุนจากครอบครัว สามารถทำนายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้สูงอายุได้ 34.6 % ในกลุ่มรวม และกลุ่มที่สำคัญคือกลุ่มเพศชายทำนายได้ 39.0 % ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสังคม การปฏิบัติทางพุทธร่วมกับตัวแปรอีก 5 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้สูงอายุได้ 40.3 % ในกลุ่มรวม

เมตตากุณากับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น งานวิจัยของ วรณี วรรณชาติ (2541: 65, 74, 196) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 325 คน อายุโดยเฉลี่ย 20.58 ปี ปรากฏว่านักศึกษาชายที่มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนาน้อย เป็นนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์สูงกว่า นักศึกษาชายที่มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มาก และพบว่าการปฏิบัติทางพุทธศาสนาร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอีก 9 ตัวสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ได้ 44.1 % ในกลุ่มรวม โดยการปฏิบัติทางพุทธเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่หนึ่ง และงานวิจัยของ สุริยะ พันธุ์ดี (2536: 134 - 135) ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ปรากฏว่าการปฏิบัติทางพุทธมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมก้าวร้าว และพบว่าการปฏิบัติทางพุทธร่วมกับตัวแปรอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ 18.0 % ในกลุ่มรวม โดยการปฏิบัติทางพุทธเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

เมตตากุณากับพฤติกรรมการคบเพื่อน เช่น วรณะ บรรจง (2537: 118) ศึกษาเรื่องลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้ ปรากฏว่า ลักษณะทางศาสนา 2 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธร่วมกันทำนายลักษณะทางพฤติกรรมศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน การคบเพื่อนอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมก้าวร้าว สามารถทำนายพฤติกรรมได้ 42.0 % ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครอบครัวขยายสามารถทำนายได้สูงถึง 61.0 % รองลงมาคือกลุ่มอายุมาก และกลุ่มระดับเศรษฐกิจปานกลางทำนายได้ 48.0 % เท่ากันในทั้งสองกลุ่ม ในทำนองเดียวกันกับ หรรษา เลหาเสรีกุล (2537: 200 - 201) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ในโรงเรียนพุทธ

ศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนา และทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 145 คน และเพื่อนร่วมโรงเรียน และร่วมระดับชั้นเรียนเดียวกัน แต่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อีก 140 คน รวม 285 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีการปฏิบัติทางพุทธมาก มีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีการปฏิบัติทางพุทธน้อย โดยพบผลในทุกกลุ่มย่อย

ทางด้านพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การพยาบาลหรือดูแลผู้ป่วย มีนักวิจัยหลายท่านพบผลการวิจัยว่า การปฏิบัติทางพุทธ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น ชุตินาเทศศิริ (2537: 105) ศึกษาเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะของบิณฑบาตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย ของโรงพยาบาลรัฐ 3 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเด็ก ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2536 จำนวน 200 คน ปรากฏว่า บิณฑบาตที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง มีคะแนนพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังที่เหมาะสมมากกว่า บิณฑบาตที่มีความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ

ส่วนผลการวิจัยของสุพัตรา ธรรมวงศ์ (2544: 64, 67, 72, 76, 88, 98) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน ก็พบผลที่สอดคล้องกัน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 330 คน ปรากฏว่าพยาบาลที่มีพรหมวิหารสี่และการปฏิบัติทางศาสนา มาก มีพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาล และพฤติกรรมเคารพสิทธิผู้ป่วยสูงกว่า พยาบาลที่มีพรหมวิหารสี่น้อย และพบว่าพรหมวิหารสี่ร่วมกับจิตลักษณะเดิม 3 ตัว และตัวแปรสถานการณ์อีก 4 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมตามจรรยาพยาบาลได้ 48.8 % โดยพรหมวิหารสี่เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก และพรหมวิหารสี่ร่วมกับจิตลักษณะเดิมอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเคารพสิทธิผู้ป่วยได้ 35.5 % โดยพรหมวิหารสี่เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกเช่นกัน

เมตตากรุณาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติทางพุทธ และจัดอยู่ในพรหมวิหารสี่ คือ 5 ซึ่งเมตตากรุณานี้มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมดูแลผู้ป่วย พฤติกรรมก้าวร้าวน้อย พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม โดยผู้ที่มีการปฏิบัติทางพุทธหรือพรหมวิหารสี่มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเหล่านี้มากกว่า ผู้ที่มีการปฏิบัติทางพุทธหรือพรหมวิหารสี่น้อย ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่มีความเมตตากรุณามาก น่าจะมีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเมตตากรุณาน้อย

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา กับพฤติกรรมรักษาศรั

ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อโดยทั่วไปนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น ประสาท อิศรปริดา และคณะ (2518: 5) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือ หรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่มีตัวตนหรือไม่ก็ตามว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับนับถือนี้อาจจะมีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ สอนธวัช ปุณโณทก (2528: 350 อ้างถึงใน สมิทธิ์ สระอุบล, 2534: 54) ได้กล่าวถึงความเชื่อ คือ การยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์นั้น ๆ หรือสังคมมนุษย์นั้น ๆ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้นไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความเคารพเกรงกลัวสิ่งเหล่านี้เรียกว่าความเชื่อ ฉะนั้นความเชื่อจึงมีขอบเขตกว้างขวางมากไม่เพียงแต่จะหมายถึงความเชื่อในดวงวิญญาณทั้งหลาย (belief in spiritual beings) ภูตผี คาถาอาคม โชคลาง ไสยเวทต่าง ๆ ยังรวมถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มนุษย์ยอมรับนับถือ เช่น ต้นไม้ (ต้นโพธิ์ ต้นไทร) ป่าเขา เป็นต้น

ในพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย (2524: 42) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อไว้ 2 นัยด้วยกันคือ 1. การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งไว้ว่าเป็นความจริง การยอมรับเช่นนี้โดยสารถะสำคัญแล้วเป็นการรับเชิงพุทธิปัญญา แม้ว่าจะมีอารมณ์สะท้อนใจเข้ามาประกอบร่วมด้วยความเชื่อจะก่อให้เกิดภาวะทางจิตขึ้นในบุคคลซึ่งอาจจะเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น ความเชื่ออาจจะมีพื้นฐานจากหลักฐานข้อเท็จจริงที่เชื่อได้ หรือมีพื้นฐานจากความเดียดฉันท์จากการนึกรู้เอาเองหรือจากลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจไขว้เขวก็ได้ คนเราอาจจะกระทำการอย่างแข็งขันจริงจังหรืออย่างบ้าคลั่งด้วยความเชื่อที่ผิดได้เท่า ๆ กับที่ทำด้วยความเชื่อที่ถูกต้องอย่างไรก็ดี การทำที่ใช้สติปัญญาใด ๆ ก็ตามย่อมต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอ แต่สติปัญญาเองนั้นอาจใช้มาทดสอบความเชื่อและตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของพื้นฐานความเชื่อนั้นได้ 2. การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งว่าเป็นจริงโดยที่ยังมิได้พิสูจน์หรือไม่อาจพิสูจน์ได้โดยวิธีการของวิทยาศาสตร์ ดังนั้นความเชื่อก็คือการยอมรับสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นจริงทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้นจะพิสูจน์ไม่ได้ก็ตาม ด้วยเหตุผลหรือปราศจากเหตุผลมารองรับ

นอกจากนี้ ธีระพร อุวรรณโณ (2533: 365) สรุปความเชื่อหมายถึง เป็นที่หมายทางจิต (psychological objects) หมายถึงอะไรก็ตามที่จิตมนุษย์สามารถนึกถึงได้ อาจเป็นสิ่งที่มิได้มีตัวตน หรือไม่มีตัวตน อาจเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่ามีจริง หรือยังไม่สามารถพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่ามีจริงก็ได้ เช่น วิญญาณ และลักษณะสำคัญสุดท้ายของที่

หมายทางจิตคือ เมื่อมีการพูดถึงสิ่งนั้น ๆ ผู้คนอื่นสามารถเข้าใจถึงความหมายได้ตรงหรือค่อนข้างตรงกับที่ผู้พูดเจตนาให้หมายถึง

ในศาสนาพุทธเชื่อว่าไม่เพียงมนุษย์เท่านั้น แต่อาจรวมถึงสัตว์ และสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกทุกชนิดด้วย ต่างก็มีพุทธภาวะ หรือพลังชีวิต (กัลดง, โยฮัน, 2538: 119 – 121) มนุษย์และสัตว์นั้น มี “รูป” (Corporeality) เป็นส่วนประกอบฝ่ายรูปธรรมทั้งหมด ทั้งร่างกายและพฤติกรรมทั้งหมดของร่างกาย ส่วนจิต หรือวิญญาณ และเจตนา นั้น เป็นฝ่ายนามธรรม รูป หรือนามรูป คือ กระบวนการแห่งการเกิด ดำเนินการก่อรูปเป็นชีวิตที่พร้อมจะปรุงแต่งกระทำกรรมต่าง ๆ ต่อไปอีก ประกอบด้วยคุณสมบัติและข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามพลังปรุงแต่งของสังขารคือกรรมที่ทำมา และภายในขอบเขตแห่งวิสัยของภพที่ไปเกิดนั้น สุดแต่จะเกิดเป็นมนุษย์ เดรัจฉาน เทวดา เป็นต้น วิญญาณ (Consciousness) หมายถึง ความรู้แจ้งทางอารมณ์ของประสาทสัมผัสทั้ง 5 และทางใจ ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การรู้สัมผัสทางกาย และการรู้อารมณ์ทางใจ จิตหรือวิญญาณถูกปรุงแต่งให้มีคุณสมบัติเฉพาะขึ้นมาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือแบบใดแบบหนึ่ง เมื่อตายไป พลังแห่งสังขารคือกรรมที่ปรุงแต่งไว้ เป็นตัวทำให้ปฏิสนธิวิญญาณที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตัวมัน ปฏิสนธิขึ้นในภพ และระดับชีวิตที่เหมาะสมกัน คือถือกำเนิดขึ้นแล้ว วิญญาณ และนามรูป อาศัยซึ่งกันและกัน (พระธรรมปิฎก, 2544: 20 – 22, 102, 109 – 110, 127)

มนุษย์เราควรมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั้งปวง เพราะว่าไม่ว่าสัตว์หรือมนุษย์นั้น ล้วนมีการเวียนว่ายตายเกิดหรือที่เราเรียกว่าวัฏสงสาร ยากที่ว่าจะมีใครไม่เป็นญาติพี่น้องกับใคร ทุกสิ่งมีชีวิตล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2545: 1) ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกไม่ได้เกิดจากการเอาส่วนประกอบที่เป็นชิ้นเป็นอันอยู่แล้วมาประกอบเข้าด้วยกัน แต่จริง ๆ แล้วทุกสิ่งทุกอย่างประกอบขึ้นจากส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ย่อยลงไป แต่ละอย่างไม่มีตัวตนที่แท้จริง เช่น “รถ” เมื่อนำส่วนประกอบต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกันตามแบบที่กำหนด ก็บัญญัติเรียกกันว่า “รถ” แต่ถ้าแยกส่วนประกอบทั้งหมดออกจากกัน ก็จะหาตัวตนของรถไม่ได้ มีแต่ส่วนประกอบทั้งหลาย ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันจำเพาะแต่ละอย่าง คือ ตัวตนของรถมิได้อยู่ต่างหากจากส่วนประกอบเหล่านั้นมีแต่เพียงคำบัญญัติว่า “รถ” สำหรับสภาพที่มารวมตัวกันของส่วนประกอบเหล่านั้น กล่าวคือ ทุกอย่างเป็นอิสระ มีการเกิด แล้วก็ดับ ต่อ ๆ กันไป ไม่คงที่ เป็นกฎธรรมชาติ หรือหลักไตรลักษณ์ มีการเกิด – แก่ – เจ็บ – ตาย เป็นของธรรมดา เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์อาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้เป็นเหตุปัจจัยที่สืบต่อแก่กันและกันอย่างหนึ่ง ตามหลักปัจจุสมุปบาท(พระธรรมปิฎก, 2544: 19, 58 – 60)

ปัจจุสมุปบาท หมายถึง การเกิดขึ้นพร้อมแห่งธรรมทั้งหลายโดยอาศัยกัน การที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันและกันจึงเกิดมีขึ้น หรือการที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมา สิ่งทั้งหลาย คือกระแสเหตุปัจจัย ไม่ได้มีตัวตนที่แท้จริง กล่าวคือ สิ่งทั้งหลายมีความสัมพันธ์เนื่องอาศัยเป็นปัจจัยแก่กัน สิ่งทั้งหลายมีอยู่โดยความสัมพันธ์ สิ่งทั้งหลายมีอยู่ด้วยอาศัยปัจจัย สิ่งทั้งหลายไม่มีความคงที่อยูอย่างเดิมแม้แต่ขณะเดียว สิ่งทั้งหลายไม่มีอยู่โดยตัวของมันเอง คือไม่มีตัวตนที่แท้จริงของมัน และสิ่งทั้งหลายไม่มีมูลการณ์ หรือต้นกำเนิดเดิมสุด ตามหลักพุทธธรรม ไม่มีสิ่งใดอยู่เหนือธรรมชาติ มนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ดังนั้น มนุษย์ควรที่จะอยู่อย่างประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ (พระธรรมปิฎก, 2544: 78, 91, 101 - 102)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้สรุปได้ว่า ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา หมายถึง การยอมรับว่าเป็นความจริงในปริมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทางด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์และสัตว์ โดยยึดคำสั่งสอนทางพุทธศาสนาว่า ร่างกายเป็นด้านรูปธรรม ส่วนจิตวิญญาณเป็นด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายทางพุทธศาสนา และเชื่อว่า สัตว์มีจิตวิญญาณที่เท่าเทียมกับมนุษย์ จิตวิญญาณเป็นสิ่งที่เข้าออกจากร่างกายของสิ่งมีชีวิต ดังนั้น เมื่อสิ่งมีชีวิตตายไป อาจไปเกิดเป็นคนหรือสัตว์ หรือในลักษณะอื่น ๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของสาเหตุที่สิ่งมีชีวิตนั้นได้กระทำเอาไว้ในอดีต

ความกลัวและความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนา จากการที่มนุษย์มีความกลัวและความเชื่อเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ผู้ใหญ่ก็ใช้พื้นฐานนี้ประกอบด้วยอุบายให้เยาวชนปฏิบัติเพื่อนำเยาวชนไปในทางที่ถูกที่ดี เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ตนเอง และครอบครัวจนเกิดเป็นระเบียบของสังคมขึ้น ความเชื่อบางเรื่องอาจจะมลาย แต่ส่วนใหญ่ก็มีเจตนาแฝงอยู่เพื่อประโยชน์ในการอบรมสั่งสอน ต่อมาเกิดเป็นระเบียบสังคมที่ต้งามขึ้น เกิดเป็นผลดีแก่ผู้ปฏิบัติการปฏิบัติตามความเชื่อนาน ๆ เข้าก็กลายเป็นธรรมเนียมของสังคม และเป็นการสืบทอดกันมา ความเชื่อทำให้เกิดศาสนา เมื่อเกิดศาสนาที่แท้จริงก็ยังมีมีความเชื่อปนอยู่ และความเชื่อหลาย ๆ อย่างก็มาจากศาสนา สิ่งเหล่านี้มนุษย์จะแสดงออกทางวรรณกรรมอย่างเห็นได้ชัด และยังแสดงออกทางพฤติกรรมทางสังคมด้วย (ปิญญู จิตต์ธรรม, 2522: 2, 5 - 6)

พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับหลายสิ่งหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ดังที่ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2519: 20) ได้กล่าวถึงสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์มีหลายประการ แต่สิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น คือ ความเชื่อ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับความคิดของ พัฒน์

สุจํานงค์ (2522: 80 - 82) ว่าความเชื่อต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนของบุคคลทั้งสิ้น ไม่
ว่าความเชื่อนั้นจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงก็ตาม (ธีระพร อุวรรณโน, 2533: 367)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมต่าง ๆ โดยตรงนั้นยังไม่ปรากฏว่ามีการวิจัยทางด้านนี้ แต่จะพบในส่วนของความเชื่อใน
ด้านต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา เช่น หรรษา เลหาเสรีกุล
(2537: 200 - 201) ศึกษาเรื่องการเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธ
ศาสนา และทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาใน
ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 145
คน และเพื่อนร่วมโรงเรียน และร่วมระดับชั้นเรียนเดียวกันแต่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัน
อาทิตย์อีก 140 คน รวม 285 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนามาก มีการคบ
เพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศานาน้อย

นอกจากนี้ สุริยะ พันธดี (2536: 135) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการ
ถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนามาก มีพฤติกรรม
ก้าวร่วมน้อยกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศานาน้อย และความเชื่อทางพุทธศาสนาร่วมกับ
ตัวแปรอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ 18.0 % ในกลุ่มรวม โดยความเชื่อทางพุทธ
ศาสนาเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง ผลการวิจัยของ สมคิด เหลาฉลาด (2542: 133, 142)
ได้ผลในทำนองเดียวกัน โดยนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 245 คน ปรากฏว่า
นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปมาก มีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม
มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปน้อย และนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป
มาก มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในทุกด้าน (พฤติกรรมรวม) มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญ
และบาปน้อย

จากการประมวลเอกสาร ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามีความ
ใกล้เคียงกับความเชื่อทางพุทธศาสนา และความเชื่อเรื่องบุญและบาป ซึ่งทั้งสองความเชื่อมี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา กล่าวคือ ผู้ที่มีความเชื่อในเรื่องทั้งสองมาก มีพฤติกรรม
ที่น่าพึงปรารถนา เช่น มีพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า มีพฤติกรรมก้าวร่วมน้อย
กว่า มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่า ผู้ที่มีความเชื่อในเรื่องทั้งสองน้อย ทำให้คาดได้ว่า นักเรียน

ที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก น่าจะมีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาน้อย

สุขภาพจิตไม่ดี กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

สุขภาพจิตเป็นปัจจัยที่สำคัญของชีวิต ถ้าคนเราขาดภาวะจิตที่สมดุลหรือมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี จะทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่รุนแรง เช่น อาชญากรรม การข่มขืนทางเพศที่ผิดปรกติ การติดยาเสพติดต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมที่ สะท้อนให้เห็นสภาพจิตใจของคนในสังคม ถ้าสังคมเต็มไปด้วยผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะทำให้สังคมนั้นเกิดความสงบสุขขึ้นได้ในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ถ้าวัยรุ่นมีอาการป่วยทางจิตบางประเภทหรือมีสุขภาพจิตไม่ดี จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม เช่น การทำสิ่งที่ผิดต่อกฎหมาย การหนีไปพึ่งยาเสพติด การทำลายสาธารณสมบัติ หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงปรารถนาอื่น ๆ เป็นต้น (กักร จ้างทอง, 2541: (7), 44 - 45) และจากการวิจัยหลายเรื่องยังพบว่า สุขภาพจิตสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลได้อย่างแม่นยำ บุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อม ซึ่งเป็นจุดอ่อน ทำให้บุคคลนั้น กระทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสังคมได้ง่าย แต่ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มี สุขภาพจิตสมบูรณ์ จะทำตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมได้ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2524: 1) ดังนั้น สุขภาพจิตจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมที่สังคมปรารถนา และที่สังคมไม่พึงปรารถนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528: 27) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ สุขภาพจิตดีว่า หมายถึง การมีความวิตกกังวลแต่น้อย หรือมีอยู่ในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ สุขภาพจิต เป็นจิตลักษณะพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุในการพัฒนาลักษณะทางจิตอีก 5 ประการของคนดีและคนเก่ง สุขภาพจิตที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น แก่การรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมได้มาก แม้บุคคลมีสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมมาก แต่ถ้าสุขภาพจิตไม่ดี ก็จะไม่สามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์นั้นได้อย่างเต็มที่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 90)

ส่วนในบุคคลปกตินั้นสุขภาพจิตอาจวัดได้จากอารมณ์ และความรู้สึกซึ่งจะปรากฏในรูปของความวิตกกังวล ความหวาดกลัวจนเกินเหตุ และอาการทางสรีระ เช่น อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ เป็นไข้ เบื่ออาหาร อันมีสาเหตุมาจากความเครียดที่เกิดสะสมในชีวิตประจำวันของบุคคล (Ausubel, 1970 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน, 2524: 6)

สรุปได้ว่า สุขภาพจิตไม่ดี หมายถึง ลักษณะทางจิตและอารมณ์ที่แสดงถึงการวิตกกังวลจนเกินเหตุ โกรธง่าย ตื่นเต้นง่าย ไม่มีสมาธิ และไม่มี ความกล้าในสิ่งที่สมควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต ที่มีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น สุขภาพจิตกับคุณภาพชีวิต งานวิจัยของ ภมรินทร์ เชาวน์จินดา (2542: 109 - 120) ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 247 คน อายุเฉลี่ย 65 ปี ปรากฏว่าสุขภาพจิตเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก โดยสุขภาพจิตร่วมกับจิตลักษณะอีก 5 ตัว สามารถทำนาย ความแปรปรวนของ คุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้สูงอายุได้ 40.3 % ในกลุ่มรวม และ 34.0 % ในกลุ่มเพศชาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตกับพฤติกรรมการคบเพื่อน เช่น วรณวิวรรณชาติ (2541: 56, 183) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 325 คน อายุโดยเฉลี่ย 20.58 ปี ปรากฏว่านักศึกษาชายที่มีสุขภาพจิตดีน้อยมีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาชายที่มีสุขภาพจิตดีมาก และพบว่าสุขภาพจิตร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอีก 3 ตัวสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ 30.3 % ในกลุ่มรวม โดยสุขภาพจิตเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สี่

ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ พูนฤดี สุวรรณพันธุ์ (2537: 55 - 56, 65 - 66, 79 - 80) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 416 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีเป็นผู้ที่มีศีล 5 สูงกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มเพศชาย นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี และในกลุ่มเพศชายพบว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี

สุขภาพจิตโดยศึกษาในตัวแปรความวิตกกังวล ซึ่งเป็นความหมายหนึ่งของการมีสุขภาพจิตที่ดี กับพฤติกรรมการโกง สุเชษฐ มาเหรัมย์ (2519: 57) ได้ศึกษาทดลองพฤติกรรมการโกงในการเล่นเกม ของนักเรียนชาย อายุ 12 - 17 ปี จำนวน 300 คน เมื่อพิจารณาด้านความวิตกกังวลของผู้ถูกทดลอง ปรากฏว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลต่ำ มีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง ทั้งในกลุ่มที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและต่ำ ลักษณะความวิตกกังวลจึงมีความสัมพันธ์กับการโกงอย่างเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้การศึกษาสุขภาพจิตกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท

งานวิจัยของ ผ่องพรรณ แววิเศษ (2534: 107) ได้ศึกษาวัยรุ่นชายที่เป็นนักเรียน อาชีวศึกษา จำนวน 250 คน ปรากฏว่าการมุ่งอนาคต ร่วมกับจิตลักษณะอีก 3 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนได้ 10.0 % ในกลุ่มรวม

ส่วนสุขภาพจิตกับพฤติกรรมการด้านทานการเสพยาบ้าของ เกษม จันทศร (2541: 93 - 102, 128, 132, 136) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี และนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี และสุขภาพจิตร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นได้ 40.2 % ในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชาย และตัวแปรชุดเดียวกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าได้ 41.4 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้สูงสุด 47.3 % ในกลุ่มเพศชาย ตัวแปรชุดเดียวกันนี้ยังสามารถทำนายการปฏิบัติทางพุทธได้ 49.0 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้สูงสุด 55.6 % ในกลุ่มเพศชาย

งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่น ลินดา สุวรรณดี (2543: 115, 147) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 480 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ในกลุ่มที่มีฐานะของครอบครัวสูงหากมีสุขภาพจิตดีมากด้วย จะมีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามาก และในทางกลับกันนักเรียนที่มีความพร้อมที่จะลดปริมาณขยะน้อย และมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะน้อย ในกลุ่มที่มีฐานะของครอบครัวสูงมีสุขภาพจิตที่ดีน้อยด้วยเท่าใด จะเป็นผู้มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างค้มน้อยตามไปด้วย และสุขภาพจิตดีร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะได้ 45.2 % ในกลุ่มรวม โดยสุขภาพจิตเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สี่

นอกจากนี้ ฐานันดร เปียศิริ (2545: 87 - 88, 92, 99, 169 - 176) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมาก มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน (พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรม

ประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม) มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย และพบว่า สุขภาพจิตดี ร่วมกับ จิตลักษณะเดิมอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวได้ 30.4 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 33.1 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม 28.9 % ในกลุ่มเพศชาย และสามารถทำนายพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม 28.8 % ในกลุ่มเพศชาย

ในทำนองเดียวกัน ยังพบโดย นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 96 - 99) ซึ่งศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางท้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 ในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 400 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า สุขภาพจิตดีร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเที่ยวได้ 26.8 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 27.7 % ในกลุ่มเพศชาย โดยสุขภาพจิตดีเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สาม และสุขภาพจิตดี ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 6 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 37.6 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้ 49.5 % ในกลุ่มเพศชาย โดยสุขภาพจิตดีเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่ห้าของทั้งสองกลุ่ม

สุขภาพจิตดี เป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม และจากการประมวลเอกสารและงานวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดี เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าพึงปรารถนามากกว่า เช่น พฤติกรรมลดปริมาณขยะ พฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมท้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น และมีพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงปรารถนาน้อยกว่า เช่น พฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ พฤติกรรมการโกง พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย น่าจะมีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation) หมายความว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคต แทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับในทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินัก, 2520: 11) ส่วนความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เช่นการรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทน

รางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก, 2520: 35)

ความสามารถในการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยลักษณะทางจิตใจหลายประการคือการมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคต มากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน การเลือกการทำพฤติกรรมที่แสดงการอดได้รอได้ เพราะเชื่อว่าการกระทำของตน จะส่งผลให้เกิดผลดีตามมาตามที่ตนต้องการได้ และนอกจากนั้นความสามารถควบคุมตน ยังไม่เกี่ยวกับการไม่หวังผลจากภายนอก แต่บุคคลสามารถให้รางวัลตนเอง และลงโทษตนเองได้ โดยรางวัลที่ให้แก่ตนเองอยู่ในรูปของความพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตน ส่วนการลงโทษตนเองก็คือ การเกิดความไม่สบายใจวิตกกังวล และละอายใจ ลักษณะความเชื่อในผลแห่งความพยายามของตน และลักษณะการให้รางวัล และการลงโทษตนเองนั้น จะปรากฏในวัยรุ่นที่ได้รับการพัฒนาทางจิตใจอย่างเหมาะสมมาตั้งแต่เด็ก จนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากการได้รับรางวัล และการลงโทษอย่างเหมาะสมกับเหตุโดยผู้ใหญ่ที่มีเหตุผล และไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง ลักษณะเหล่านี้โรงเรียนสามารถจะช่วยพัฒนาได้เป็นอย่างดีด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 92 - 93)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึงปริมาณความสามารถคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมตนเองให้อดได้รอได้เพื่อรอรับประโยชน์ที่ใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีในอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น งานวิจัยของ อุบล เลี้ยววาริณ (2534: 129, 145, 160, 439) ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะ และพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน ปรากฏว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการกิน พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล โดยพบในรายละเอียดคือ ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมี พฤติกรรมการกินสูงกว่า มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษสูงกว่า และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลสูงกว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ และพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตร่วมกับจิตลักษณะอื่น ๆ สามารถทำนายพฤติกรรมการกินได้ 15.0 % ในกลุ่ม

รวม ทำนายพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม และทำนายพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชน เช่น งานวิจัยของ สุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544: 64, 67, 88, 158) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 330 คน ปรากฏว่า พยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาลสูงกว่า พยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนร่วมกับจิตลักษณะเดิม และพฤติกรรมการเคารพสิทธิผู้ป่วยสามารถทำนายพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาลได้ 40.6 % ในกลุ่มรวม โดยลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองรองลงมาจากพรหมวินารสี ส่วนพฤติกรรมการเคารพสิทธินั้นลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนร่วมกับจิตลักษณะเดิม 3 ตัว และสถานการณ์อีก 4 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเคารพสิทธิมนุษยชนได้ 45.9 % โดยลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

นอกจากนี้ ศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 76) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏจำนวน 504 คน ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมี พฤติกรรมทางเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ และพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตร่วมกับจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ 21.3 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 20.3 % ในกลุ่มเพศชาย พูนฤดี สุวรรณพันธ์ (2537: 135) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 416 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงเป็นผู้ที่มีศีล 5 สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น งานวิจัยของ เกษม จันทศร (2541: 93 - 102, 128, 132, 136) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงมีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่า นักเรียนที่มี

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนได้ 40.2 % ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชาย โดยลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง

ส่วนงานวิจัยของ ผ่องพรรณ แววิเศษ (2534: 107) ได้ทำการศึกษาวัยรุ่นชายในเขตกรุงเทพมหานคร จากวิทยาลัย 4 แห่งจำนวน 250 คน ปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคต ร่วมกับจิตลักษณะอื่น ๆ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม สุขภาพจิต ทศนคติต่อการทะเลาะวิวาท สามารถทำนายลักษณะการคบเพื่อนอย่างไม่เหมาะสมได้ 10 % ในกลุ่มรวม โดยมีทศนคติและลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวทำนายที่สำคัญ สุริยะ พันธดี (2536: 140 - 141) เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมก้าวร้าว และลักษณะมุ่งอนาคตร่วมกับจิตลักษณะของนักเรียน 2 ตัว และตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ 40.0 % ในกลุ่มรวม 38.0 % ในกลุ่มเพศชาย โดยลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองทั้งสองกลุ่ม

ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของตัน วรณี วรรณชาติ (2541: 56, 184) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักเรียนชายในมหาวิทยาลัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 325 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำมีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะนี้สูง และพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนร่วมกับลักษณะทางครอบครัว 4 ตัว และจิตลักษณะอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ในนักศึกษาชายกลุ่มรวมได้ 33.7 % โดยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมรักษ์สัตว์ เช่น งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 67 - 71) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์จำนวน 480 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าของนักเรียนในกลุ่มย่อยแปรปรวนไปตามระดับของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และพบว่าพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะของ

นักเรียนในกลุ่มย่อยแปรปรวนไปตามระดับของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้กลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการรุ่งอรุณ ในกลุ่มเพศชาย กลุ่มผู้ที่มีผลการเรียนสูง และกลุ่มผู้ที่มีฐานะของครอบครัวสูง

ส่วนงานวิจัยของ เอนก หอมพิกุล (2531: 101 - 102) นั้น ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในเขตการศึกษา 10 จำนวน 480 คน ปรากฏว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมสูงกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

ในทำนองเดียวกันกับ สุวานันต์ เปียศิริ (2545: 112 - 115, 120, 99, 169 - 176) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 701 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน (พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม) มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนร่วมกับจิตลักษณะเดิมอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวได้ 30.4 % ในกลุ่มรวม 33.1 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม 28.9 % ในกลุ่มเพศชาย และสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 28.8 % ในกลุ่มเพศชาย โดยลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกในทุกพฤติกรรม

นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 89 - 99) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพมหานคร กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มฐานะต่ำ โดยเฉพาะผู้ที่ท่องเที่ยวมาก และมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก

และผู้ที่มีมุงอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีมุงอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่พบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และยังพบอีกว่ามุงอนาคตควบคุมตนร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 26.8 % ในกลุ่มรวม โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และตัวแปรชุดเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 33.6 % ในกลุ่มรวม โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และทำนายได้สูงสุด 46.1 % ในกลุ่มเพศชาย โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สาม ต่อมางานวิจัยของ

จากการประมวลเอกสารสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งที่น่าพึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมทำงานอย่างมีจริยธรรม พฤติกรรมการลดปริมาณขยะ พฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น และไม่น่าพึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมการเสพยาบ้า พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ เป็นต้น ทำให้คาดได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนมาก น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนเองน้อย

1.4.5 ปัจจัยทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับ จิตลักษณะเดิมของเขาทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ ในบุคคลนั้นขึ้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105) ปัจจัยทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

ทศนคติ หรือเจตคติ (Attitude) มาจากคำว่า Aptus (Webster, 1960 อ้างถึงใน ไพบุลย์ อินทวิชา, ม.ป.ป.: 10) ในภาษาลาตินซึ่งตรงกับคำว่าความเหมาะสม (Fitness) หรือการปรองดอง (Adaptedness) ทศนคติเป็นพฤติกรรมเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาพของอารมณ์ที่สลับซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่

และผู้ที่มีมุงอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีมุงอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่พบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และยังพบอีกว่ามุงอนาคตควบคุมตนร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิมอีก 2 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 26.8 % ในกลุ่มรวม โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และตัวแปรชุดเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 33.6 % ในกลุ่มรวม โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และทำนายได้สูงสุด 46.1 % ในกลุ่มเพศชาย โดยมุงอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สามต่อมางานวิจัยของ

จากการประมวลเอกสารสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งที่น่าพึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมทำงานอย่างมีจริยธรรม พฤติกรรมการลดปริมาณขยะ พฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น และไม่น่าพึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมการเสพยาบ้า พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเฮดส์ เป็นต้น ทำให้คาดได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนมาก น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนเองน้อย

1.4.5 ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับ จิตลักษณะเดิมของเขาทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ ในบุคคลนั้นขึ้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105) ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

ทศนคติ หรือเจตคติ (Attitude) มาจากคำว่า Aptus (Webster, 1960 อ้างถึงใน ไพบุลย์ อินทวิชา, ม.ป.ป.: 10) ในพจนานุกรมซึ่งตรงกับคำว่าความเหมาะสม (Fitness) หรือการปรองดอง (Adaptedness) ทศนคติเป็นพฤติกรรมเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาพของอารมณ์ที่สลับซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่

ตนเองมีประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามระดับความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของคนเรา (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531: 1) โสภานุพิบูล และอรทัย ชื่นมณูชัย (2518: 18) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ทศนคติ หมายถึง การรวบรวมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดความเชื่อ ความคิดเห็น และความจริง (ซึ่งได้แก่ พวกความรู้ต่าง ๆ) รวมทั้งความรู้สึกซึ่งเราเรียกเป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวก และทางลบ ทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกัน และจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้น ความรู้ และความรู้สึกเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้น ส่วนทศนคติในความหมายของ งามตา วนิันทานนท์ (2535: 214 - 215) คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้ว่สิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ พอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้น เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่งบุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น ทศนคติมี 2 ทิศทาง คือ ทศนคติทางบวก เป็นประโยชน์ พอใจ มุ่งให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ทศนคติทางลบ คือ เห็นโทษ ไม่พอใจ มุ่งที่จะหลีกเลี่ยงหรือทำลาย

ทศนคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นคือ ความรู้ว่สิ่งนั้นมีประโยชน์ หรือมีโทษมากน้อยเพียงใดเมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่งบุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น ฉะนั้นบุคคลจึงสามารถมีทศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ มากมาย แม้แต่ทศนคติต่อตนเอง หรือทศนคติต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2531: 125) องค์ประกอบของทศนคติ (งามตา วนิันทานนท์, 2535: 210 - 264) มีดังนี้ คือ

องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่าหรือการรู้คิด (Cognitive Component) ทศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยความรู้หรือความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับเป้าหมายของทศนคติ (Attitude Object) ที่อาจเป็นวัตถุ บุคคล หรือเหตุการณ์เป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่มีทิศทางที่ว่สิ่งนั้นดีเลว มีคุณหรือโทษ มากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อที่ใช้ประเมินสิ่งนั้นได้ ไม่ได้เป็นเพียงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเท่านั้น เนื้อหาที่สำคัญที่สุดในองค์ประกอบนี้ คือ ความรู้หรือความเชื่อเชิงประเมินค่าว่ สิ่งนั้นดีหรือเลว มี

ประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ฉะนั้นการวัดองค์ประกอบแรกของทัศนคติอย่างถูกต้องจะต้องวัดความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทั้งหลายของทัศนคตินั้น ๆ

องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) ทัศนคติมีลักษณะสำคัญ คือ อารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรกความรู้สึกของบุคคลก็ต้องมีทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึงการชอบหรือไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจไม่พอใจสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบนี้ของทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลจะสอดคล้องกับทิศทางขององค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็ใช้องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ ในการวัดส่วนมากผู้วัดจะวัดความรู้และความรู้สึกของบุคคลไปพร้อมกันคือ วัดว่าบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้นในทางดีและไม่ดีมากน้อยเพียงใด และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด องค์ประกอบทางความรู้สึกนี้เป็นปัจจัยที่แยกทัศนคติออกจากความเชื่อ เป็นสิ่งที่แสดงถึงการประเมินค่าวัตถุทางทัศนคตินั้น

องค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ (Action Tendency Component) เป็นทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าองค์ประกอบอื่น นักจิตวิทยาเชื่อว่าเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า เชื่อว่าสิ่งใดมีประโยชน์หรือสิ่งใดเลวมีโทษ และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว แนวโน้มที่ตามมาคือความพร้อมที่จะกระทำที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าของตนต่อสิ่งนั้น มีความหมายว่าเป็นความโน้มแน่วที่จะกระทำ (Action Tendency) ซึ่งการที่บุคคลรายงานว่ามีความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดแล้ว หมายถึง การสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกและทัศนคติของเขาต่อสิ่งนั้นด้วย ต่อมาผู้ใช้คำว่า เจตนาที่จะกระทำ (Behavior Intention) หรือความมุ่งมั่นที่จะกระทำ และสรุปว่าความมุ่งมั่นที่จะกระทำสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (ม.ป.ป.: 111) ได้อธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขในการใช้เจตคติทำนายพฤติกรรมของ ซิมบาร์โด (Zimbardo, 1980) นักจิตวิทยาสังคมผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งว่า มีอยู่ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เจตคติต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมนั้นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น เจตคติที่มีต่อการรักษาสัตว์เลื้อยคลานให้เป็นธรรมชาติไม่อาจจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเข้าร่วมโครงการปลูกต้นไม้ของหน่วยราชการ แต่เจตคติต่อโครงการปลูกต้นไม้ของหน่วยราชการแห่งหนึ่งสามารถเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเข้าร่วมปลูกต้นไม้ตามโครงการดังกล่าวได้ ประการที่สอง เจตคติเป็นแนวทางที่ทำให้มองเห็นทิศทางของพฤติกรรมในวงกว้าง เช่น เจตคติต่อพุทธศาสนา

อาจจะไม่สามารถนำมาทำนายพฤติกรรมการไปวัดเป็นประจำได้ แต่สามารถจะทำนายแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าวัดโดยรวม ๆ ได้ เช่น การทำบุญบ้าน การร่วมกิจกรรมที่วัดจัดขึ้น เป็นต้นว่า งานรื่นเริง งานกุฐิน ฯลฯ ถ้ามีเจตคติที่ดีต่อพุทธศาสนา ก็หมายความว่ามีโอกาสสูงที่จะต้องมีความประพฤติต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปแล้ว ประการที่สาม เจตคติต่อสิ่งใดที่เด่นชัดและหนักแน่นสามารถที่จะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ เช่น เจตคติของสมาชิกพรรคการเมืองที่เห็นความสำคัญของระบบพรรค เมื่อจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็จะไม่สนใจตัวบุคคลที่สมัคร แต่จะลงคะแนนให้แก่พรรคที่ตนชอบ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าในทางที่เห็นประโยชน์หรือโทษต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และมีแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรมรักษาสัตว์ต่อไป

ทัศนคติเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งทัศนคติหรือเจตคตินั้น (Attitude) เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นแกนกลางของจิตวิทยาสังคมยุคปัจจุบัน ทัศนคติเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซับซ้อน ต้องอาศัยการตอบสนองออกมาเป็นถ้อยคำหรือพฤติกรรมภายนอก (ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, 2519: 20) ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธน์ สุจำนงค์ (2522: 80 - 82) ได้กล่าวว่า ทัศนคติมีอิทธิพลต่อการแสดงออกพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น นักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอนก็มักจะแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ ออกมา เช่น ไม่ตั้งใจเรียน หรือขาดเรียนเมื่อถึงชั่วโมงที่ครูคนนั้นสอน เป็นต้น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่าง ทัศนคติกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของ ชุตินา เทศศิริ (2537: 119) ศึกษาเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย ของโรงพยาบาลรัฐ 3 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเด็ก ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2536 จำนวน 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ทัศนคติของบิดามารดาต่อบุตรที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บิดามารดาที่มีทัศนคติที่ดีต่อบุตรมาก มีพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังที่เหมาะสมมากกว่า บิดามารดาที่มีทัศนคติที่ดีต่อบุตรน้อย

ส่วนอุบล เลี้ยววาริณ (2536: 129, 145, 160, 439) ได้ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน มีอายุระหว่าง 18 - 45 ปี โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาล 174 คน และผู้ปฏิบัติงานในโรงงานหรือบริษัทต่างๆ 186 คน ปรากฏว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสุขภาพทั้ง 3 พฤติกรรมย่อย (พฤติกรรมการกิน พฤติกรรม

หลักเลี้ยงการเสพสารที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล) กล่าวคือ ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพมาก มีพฤติกรรมการกิน พฤติกรรมหลักเลี้ยงการเสพสารที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านน้อย และพบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพพร้อมกับจิตลักษณะอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการกินได้ 15.0 % ในกลุ่มรวม ทำนายพฤติกรรมหลักเลี้ยงการเสพสารที่เป็นโทษได้ 20.0 % และทำนายพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม โดยทั้งสามพฤติกรรมมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสุขภาพเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

ทัศนคติกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชน ดังเช่นงานวิจัยของ สุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544: 93) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 330 คน ปรากฏว่าทัศนคติร่วมกับสถานการณ์ 2 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และจิตลักษณะเดิม 4 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาลได้ 56.2 % โดยทัศนคติเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกทุกกลุ่ม และตัวแปรชุดเดียวกันสามารถทำนายพฤติกรรมเคารพสิทธิผู้ป่วยได้ 51.0 % โดยมีทัศนคติเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกทุกกลุ่มเช่นเดียวกัน

รุ่งสรวรรค์ วรรณสุทธิ์ (2540: 71, 73) ทำการวิจัยเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี จำนวน 165 คน เป็นนักศึกษาในระดับ ปวช. และปวส. ปรากฏว่าทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตรของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตรสูงมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานมากกว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตรต่ำ

รวมทั้งงานวิจัยของ ศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 83 - 87, 111, 116) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำนวน 504 คน ผลการศึกษามีดังนี้ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งมากมี พฤติกรรมการไปเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมการเลือก ส.ส. และพรรคอย่างมีจริยธรรมสูงกว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งน้อย และพบว่าทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 3 ตัว จิตเดิม 3 ตัว และจิตตามสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมการไปเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมได้ 30.5 % ในกลุ่มรวม และ 32.0 % ในกลุ่มเพศชาย โดยทัศนคติที่ดีต่อการเลือกเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่ 3 และ 2 ตามลำดับ

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น งานวิจัยของวรรณิ์ วรรณชาติ (2541: 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 325 คน อายุโดยเฉลี่ย 20.58 ปี พบว่า นักศึกษาชายที่มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มี พฤติกรรมเสี่ยงเอดส์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่า นักศึกษาชายที่มี ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์น้อย และพบว่าทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มี พฤติกรรมเสี่ยงเอดส์ร่วมกับลักษณะทางครอบครัว 4 ตัว และจิตลักษณะอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรม การคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ในนักศึกษาชายได้ 33.7 % ในกลุ่มรวม โดยทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มี พฤติกรรมเสี่ยงเอดส์เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สาม

ในทำนองเดียวกันกับ งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 108 - 111, 141 - 145, 156) ซึ่งศึกษาถึงปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ปรากฏว่า นักเรียนที่มีจิตลักษณะตาม สถานการณ์ในด้านทัศนคติไม่ดีต่อยาบ้ามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้ามาก โดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามาก และพบว่าทัศนคติต่อ ยาบ้าร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอีก 8 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นได้ 46.2 % ในกลุ่มรวม โดยทัศนคติเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สอง และสามารถทำนายได้ 47.7 % ในกลุ่ม เพศชาย โดยทัศนคติเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่หนึ่ง และยังพบอีกว่าทัศนคติไม่ดีต่อยาบ้าเป็น ตัวแปรที่มีความสำคัญอันดับสองในการร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนาย พฤติกรรมเสี่ยงมากและเสี่ยงน้อยต่อการเสพยาบ้าคาดคะเนถูกต้องถึง 85.51 % โดยผู้ที่เสี่ยงมาก จะแตกต่างจากผู้เสี่ยงน้อยตามคะแนนเฉลี่ยในแต่ละตัวแปร

งานวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะ พันธดี (2536: 108, 116, 140 - 141) ได้ทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิต ลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนมาก มีการปฏิบัติทาง พุทธศาสนามากกว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนน้อย และ พบว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนมาก มีพฤติกรรมก้าวร้าว น้อยกว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในโรงเรียนน้อย และยังพบอีกว่า ทัศนคติที่ดีต่อการก้าวร้าวร่วมกับจิตลักษณะอีก 2 ตัว และตัวแปรอีก 3 ตัว สามารถทำนาย

พฤติกรรมก้าวร้าวได้ 40.0 % ในกลุ่มรวม โดยทัศนคติที่ดีต่อการก้าวร้าวเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมรักษ์สัตว์ เช่น งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543: 113 - 116, 131 - 133) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 480 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการรณรงค์มาก มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการรณรงค์น้อย และพบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะร่วมกับจิตลักษณะเดิม 2 ตัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 1 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าได้ 35.8 % ในกลุ่มรวม 29.0 % ในกลุ่มเพศชาย โดยทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง และตัวแปรชุดเดียวกันสามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะได้ 45.2 % ในกลุ่มรวม 42.9 % ในกลุ่มเพศชาย โดยทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ และงานวิจัยของ

ฐานันดร เปียศิริ (2545: 149 - 157, 180 - 185) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้ามาก มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม มากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าน้อย และพบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าร่วมกับ ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดไฟฟ้า สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวได้ 43.1 % ในกลุ่มรวม ทำนายได้สูงสุด 50.3 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวได้ 50.0 % ในกลุ่มรวม 54.1 % ในกลุ่มเพศชาย และสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ 43.1 % ในกลุ่มรวม 46.3 % ในกลุ่มเพศชาย โดยทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกในทุกพฤติกรรม

ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ วงศ์ทองศรี (2544: 121 - 122) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ พฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชสีห์ธาราม จำนวน 210 คน แสดงให้เห็นว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์ไฟฟ้าของนักศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์

พลังงานไฟฟ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ไฟฟ้ามาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ามากกว่า นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ไฟฟ้าน้อย และเจตคติต่อการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าสามารถทำนายการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าได้ 15.6 %

ส่วนนิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545: 96 - 99) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน โดยแต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 400 คน ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม นอกจากนั้นยังพบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 6 ตัว จิตลักษณะเดิม 3 ตัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 1 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 43.4 % ในกลุ่มรวม 41.9 % ในกลุ่มเพศชาย และสามารถทำนายพฤติกรรมการรักษาระเบียบได้ 37.6 % ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 49.5 % ในกลุ่มเพศชาย โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกของทั้งสองพฤติกรรม

ทัศนคติเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมเคารพสิทธิมนุษยชน เป็นต้น และกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมการคบเพื่อนไม่เหมาะสม พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น รวมทั้งทัศนคติมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย ทำให้คาดได้ว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์น้อย

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ กับพฤติกรรมรักษาสัตว์

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดกับตนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ตรงข้ามกับผู้เชื่ออำนาจนอกตนซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้น ขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือ เกิดจาก

การกระทำของผู้อื่นมากกว่า ที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ, 2536: 38)

บุคคลแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกในด้านการทำนายหรือควบคุมสภาพแวดล้อม บางคนจะรู้สึกว่าเขามีอำนาจ หรือความสามารถที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นหรือสามารถ ควบคุมเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับตนได้และเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง บุคคลประเภทนี้เรียกว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ส่วนบางคนจะรู้สึก อยู่ตลอดเวลาว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบตัว และไม่สามารถควบคุม สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ เพราะเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ นั้นเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอกซึ่งเขาไม่อาจ เข้าไปเกี่ยวข้องได้เลย เช่น โชคกลาง อำนาจเหนือธรรมชาติ หรืออำนาจของคนอื่น บุคคลประเภทนี้ เรียกว่า พวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน (External locus of control) (Rotter, 1966 อ้างถึงใน ชีรวัดมน์ นิจนตร, 2526: 67)

การที่บุคคลจะมีลักษณะเชื่ออำนาจในตน หรือเชื่ออำนาจนอกตนนั้น เกิดจาก การเรียนรู้ทางสังคม และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนเป็นผู้ใหญ่ หากเขามี การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิต และสังคมอันเกิดขึ้นได้ทั้งในสังคมที่ยากจน และสังคมที่อุดม สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงการได้รับรางวัล และการโดนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลา และ ปริมาณที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้ทำอะไร จะทำให้ บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนาย และควบคุมได้ ทำให้เกิดการขัดแย้ง คับข้องใจ วิตก กังวล จึงเกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ แรงจูงใจ พฤติกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ที่ บกพร่อง จึงโทษโชคชะตาราศีมากกว่าปกติ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2527: 16 - 20) ในสภาพ แรงกดดันนี้เอง จะทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยา 2 ประการ ประการแรก คือ ถ้าบุคคลคิดว่าสามารถ ควบคุมผลได้ และผลนั้นมีความสำคัญต่อเขามาก เมื่อไม่เป็นไปตามที่เขาคาดหวัง บุคคลนั้นก็จะ มีสุขภาพจิตเสื่อม เกิดความวิตกกังวล คับข้องใจ และแสดงออกโดยการก้าวร้าว ประการที่สอง ถ้า บุคคลเคยชินกับสภาพแรงกดดันและปรับตัวเข้ากับสภาพความไม่สอดคล้องระหว่างความพยายาม กับผลได้ บุคคลนั้นก็จะกลายเป็นคนเฉื่อยชา ท้อแท้ และหมดหวัง ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าคุณภาพ ที่จะทำนาย หรือควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ รางวัลหรือการลงโทษที่ได้รับ เกิดจากผลแห่งการกระทำ ของตนเอง บุคคลนั้นจะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ที่จะมีประโยชน์ ต่อ พฤติกรรมในอนาคตของเขาจะพยายามปรับปรุงสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น ให้ คุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากความพยายามเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครมาชักจูง

โดยไม่มีเหตุผล (Rotter, 1966 อ้างถึงใน ชีรวัดน์ นิจนตร, 2526: 69) ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับลักษณะของผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งจะก้าวร้าว หรือวางเฉย ปล่อยให้การแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของผู้อื่นหรือปล่อยไปตามธรรมชาติ

จากการประมวลเอกสารข้างต้น สามารถสรุปความหมายของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ คือ ความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ที่ถูกทำลายไปนั้น เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำหรือปฏิบัติการรักษาสัตว์เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน ที่คิดว่าตนไม่สามารถจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และมีความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

ความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวแปรที่สามารถใช้ทำนาย และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ ของคนเราดังเช่น งานวิจัยของวิชัย เอียดบัว (2534: 139 - 159) ซึ่งศึกษาการยอมรับ รับผิดชอบทางวิชาการของครูสายงานผู้ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งชายและหญิง จำนวน 468 คน ปรากฏว่าครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมในการยอมรับ รับผิดชอบมากกว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และพบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอีก 7 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมในการยอมรับ รับผิดชอบได้ 54% - 60% ในกลุ่มรวม

ส่วนงานวิจัยของอุบล เลี้ยววาริณ (2536: 129, 145, 160) ได้ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน มีอายุระหว่าง 18 - 45 ปี โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาล 174 คน และผู้ปฏิบัติงานในโรงงานหรือบริษัทต่าง ๆ 186 คน ปรากฏว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล กล่าวคือ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพมาก มีพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลมากกว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพต่ำ และพบว่าความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพร่วมกับจิตลักษณะอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการกินได้ 15.0 % ในกลุ่มรวม ทำนาย พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม และสามารถทำนาย พฤติกรรมการรักษา

อนามัยส่วนบุคคลได้ 20.0 % ในกลุ่มรวม โดยความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง

ภมริน เชาวน์จินดา (2542: 74 - 82, 109 - 120) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 247 คน อายุเฉลี่ย 65 ปี โดยพบผลในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จากการวิจัยปรากฏว่าผู้สูงอายุที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว และด้านสังคมสูงกว่า ผู้สูงอายุที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และความเชื่ออำนาจในตนร่วมกับตัวแปรอีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้สูงอายุได้ 22.5 % ในกลุ่มรวม และ 30.2 ในกลุ่มเพศชาย ด้านเศรษฐกิจทำนายได้ 7.0 % ในกลุ่มรวม และ 11.3 % ในกลุ่มเพศชาย ด้านสังคมทำนายได้ 31.1 % ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชาย โดยทุกด้านมีตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรก

ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ ชุตินา เทศศิริ (2537: 119) ได้ทำการศึกษาเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย ของโรงพยาบาลรัฐ 3 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเด็ก ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2536 จำนวน 200 คน ปรากฏผลดังนี้คือ บิดามารดาที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการดูแลบุตรแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บิดามารดาที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการดูแลบุตรสูง มีพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังที่เหมาะสมมากกว่า บิดามารดาที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการดูแลบุตรต่ำ

ส่วน ศุภชัย สุพรรณทอง (2544: 83 - 87) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำนวน 504 คน พบว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนในด้านการเมืองมาก มีพฤติกรรมการไปเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมการไปเลือก ส.ส.และพรรคอย่างมีจริยธรรมสูงกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการเมืองน้อย และพบว่าความเชื่ออำนาจในตนด้านการเมืองร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการไปเลือกตั้งอย่างมี จริยธรรมของนักศึกษาได้ 22.4 % ในกลุ่มรวม 25.8 % ในกลุ่มเพศชาย และสามารถทำนาย พฤติกรรมการไปเลือก ส.ส.และพรรคอย่างมีจริยธรรมได้ 12.6 % ในกลุ่มรวม และ 17.6 % ในกลุ่มเพศชาย

ซึ่งผลการวิจัยข้างต้นให้ผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งสวรรค์ วรรณสุทธิ (2540: 69, 74) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี จำนวน 165 คน เป็นนักศึกษาในระดับ ปวช. และปวส. พบผลดังนี้ ความเชื่ออำนาจในตนของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่น่าพึงปรารถนามากกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และพบว่าความเชื่ออำนาจในตนร่วมกับจิตลักษณะอีก 2 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาได้ 35.5 % ในกลุ่มรวม

งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 108 - 111, 141 - 145) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 560 คน มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ได้พบผลที่สอดคล้องเช่นเดียวกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ในด้านความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้ามาก โดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามาก และพบว่าความเชื่ออำนาจฯ ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 8 ตัวสามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นได้ 46.2 % ในกลุ่มรวม และทำนายพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าได้ 45.6 % ในกลุ่มรวม โดยความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับที่สาม ในการทำนายพฤติกรรมการด้านทานการเสพยาบ้าของทั้งสองพฤติกรรม

ส่วนในด้านงานวิจัยที่ปัจจัยในด้านความเชื่ออำนาจในตนมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการอนุรักษ์ธรรมชาตินั้น เช่น งานวิจัยของดุขฎิ โยเหลา และประทีป จินะ (2537: 75 - 76) เรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,148 คน ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถซึ่งเป็นความหมายหนึ่งของความเชื่ออำนาจในตน ปรากฏว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำมาก มีความตั้งใจจะอนุรักษ์น้ำทั้งสามพฤติกรรม ได้แก่ การประหยัดน้ำ การไม่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ และการขุดลอกท่อระบายน้ำ มากกว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการทำพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำน้อย

งานวิจัยของ สุภานันต์ เปียศิริ (2545: 112 - 115, 120, 169 - 176) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน พบผลในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยข้างต้น โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าใน

ครอบครั้ว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม มากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และพบว่าความเชื่ออำนาจในตนร่วมกับจิตลักษณะเดิมอีก 3 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวได้ 30.4 % ในกลุ่มรวม 33.1 % ในกลุ่มเพศชาย ทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครั้วได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม 28.9 % ในกลุ่มเพศชาย และทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ 26.4 % ในกลุ่มรวม 28.8 % ในกลุ่มเพศชาย โดยความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สอง

จากการประมวลเอกสาร แสดงให้เห็นว่าความเชื่ออำนาจในตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมในการยอมรับนวัตกรรม พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมทางเลือกอย่างมีจริยธรรม พฤติกรรมอนุรักษ์น้ำ เป็นต้น ดังนั้นทำให้คาดได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า น่าจะเป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์น้อย

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้มี 8 ตัวแปร (แผนภาพที่ 1.3) ดังนี้

1) กลุ่มลักษณะสถานการณ์มี 4 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2) กลุ่มจิตลักษณะเดิมมี 4 ตัวแปร คือ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพไม่จิต และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

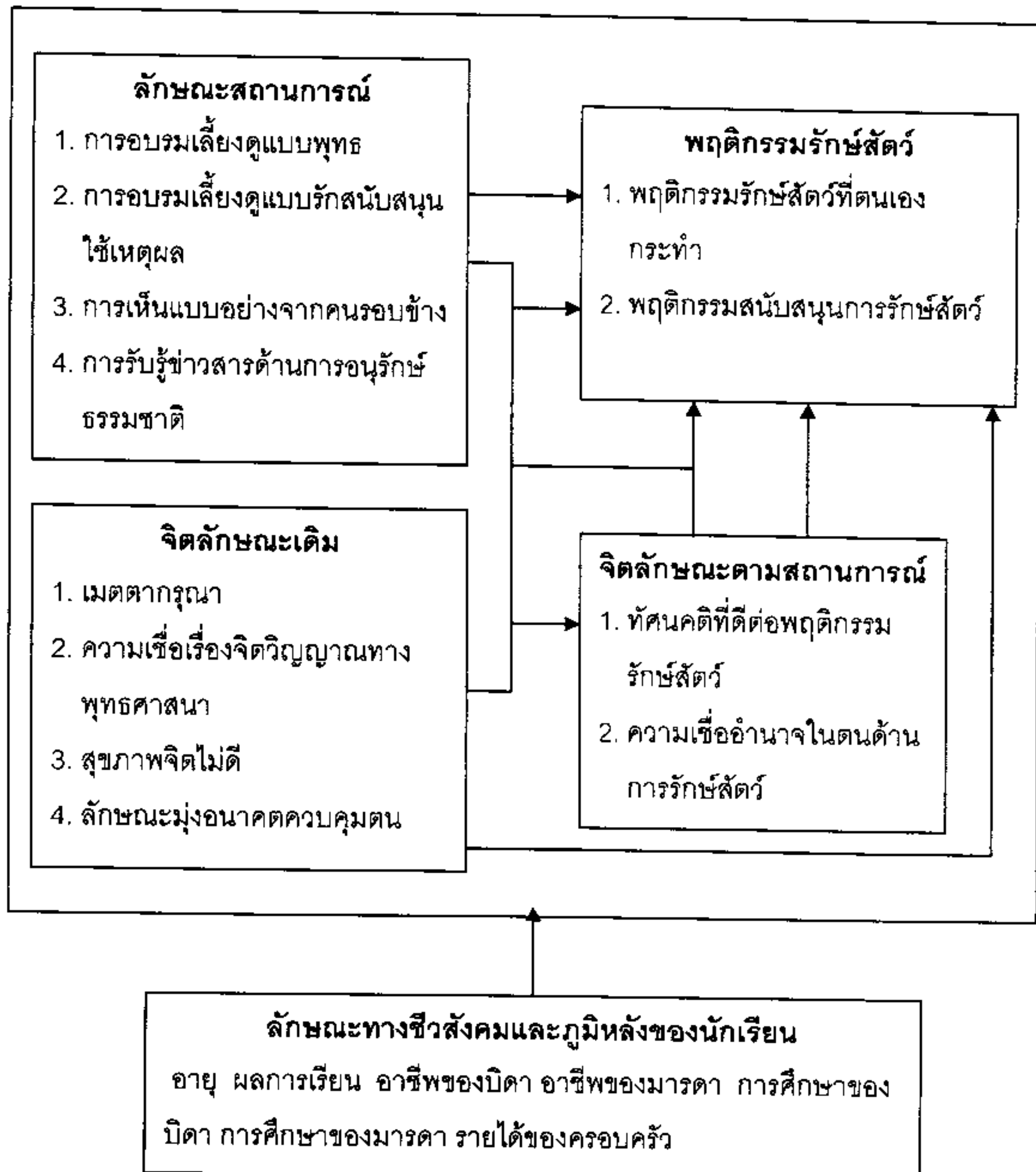
กลุ่มพฤติกรรมรักษาสัตว์มี 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

ตัวแปรเชื่อมแทรก (Mediating Variables)

ตัวแปรเชื่อมแทรกเป็นตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะที่เกิดตามสถานการณ์มี 2 ตัวแปร คือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์

ตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อย (Moderating Variables)

เป็นลักษณะทางชีวสังคม และภูมิหลังของนักเรียน ได้แก่ อายุ ผลการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ครอบครัว ตัวแปรกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นตัวแปรหลักในการวิจัย แต่ใช้ในการแบ่งประเภทของผู้ตอบเท่านั้น

แผนภาพที่ 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่
เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษสัตว์

1.6 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

พฤติกรรมรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำของบุคคลต่อสัตว์อย่างถูกกาลเทศะ รวมไปถึง การช่วยเหลือ การดูแล รักษา สงวน และปกป้อง คุ่มครอง ไม่ทำร้ายหรือทำลายสัตว์ แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ 2) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงต่อสัตว์ ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ให้การช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้อิ่มท้อง และเกิดสุข และไม่ทำร้ายหรือทำลาย 2) ดูแลรักษา เช่น การอนุรักษให้อยู่ในสภาพเดิม หรือดีกว่าเดิม และ 3) ปกป้อง คุ่มครอง เช่น ปกป้อง คุ่มครองให้พ้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่จะมาทำร้ายหรือทำลาย วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่าที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (การปฏิบัติตนชุดที่ 1 ภาคผนวก ก)

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการรักษาสัตว์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความชื่นชม ยกย่อง เมื่อเห็นผู้อื่นแสดงการรักษาสัตว์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การชักชวน ดักเตือน แนะนำ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสัตว์ และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้ รวมทั้งเงินและแรงงาน เช่น บริจาคเงิน หรือปัจจัยอื่น ๆ ให้กับ ชมรมอนุรักษ การช่วยลงแรงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (การปฏิบัติตนชุดที่ 2 ภาคผนวก ก)

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าบิดามารดาแสดง หรือปฏิบัติ ต่อตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้ตนเกิดความรู้ ความสนใจ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนวพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ หรือหลักธรรมเบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน คือ การให้ทาน การรักษาศีลห้า และการ เจริญภาวนาหรือการปฏิบัติสมาธิภาวนา บิดามารดาได้อธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการ ปฏิบัติดังกล่าวมาน้อยเพียงใด และคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตาม หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ตลอดจนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในด้านการปฏิบัติตาม

หลักธรรมเหล่านี้มีน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ดัดแปลงมาจาก แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธของ
 ธรรมชา เลานเสรีกุล (2537) เรื่องการเรียนรู้ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธ
 ศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งพระราชาดัดแปลงมาจากแบบวัดบิฑามารดา
 เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบพุทธของ งามตา วนิทานนท์ (2536) เรื่องลักษณะทางพุทธ
 ศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิฑามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นแบบวัดมาตร
 ประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย"
 (สิ่งที่ได้รับจากทางบ้าน 1 ภาคผนวก ก)

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณเลี้ยงดูที่
 ใกล้ชิดกับตนที่สุด ปฏิบัติต่อตนในลักษณะให้ความรัก ยอมรับ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ให้การ
 สนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ตนมากน้อยเพียงใด และอธิบายถึงเหตุผลในการส่งเสริม
 หรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำความผิดอย่าง
 สมเหตุสมผลหรือไม่ และมีความสม่ำเสมอไม่ทำตามอารมณ์มากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้มาจาก
 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ของ
 ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนิทานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิต และ
 พฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ใน
 งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลด
 ปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า
 จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (สิ่ง
 ที่ได้รับจากทางบ้าน 2 ภาคผนวก ก)

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือ
 การปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง (บิฑามารดา, เพื่อน ครู) ในด้านพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้งที่บุคคลผู้นั้น
 กระทำเอง หรือให้การสนับสนุนผู้อื่น วัดด้วยมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ
 แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (การปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง
 ภาคผนวก ก)

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ หมายถึง ความสนใจในการรับข่าวสารความรู้
 เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อเฉพาะกิจ

อาทิ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ และจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน เป็นต้น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดการรับข่าวสารด้านสุขภาพของ อุบล เลี้ยววาริณ (2536) เรื่อง ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในเขต กรุงเทพมหานคร และของ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประมาณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (การรับสื่อต่าง ๆ ภาคผนวก ก)

เมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีแต่ความสุข การละได้ซึ่งโทษะพยาบาท และความรู้สึกหวั่นไหว สงสารไปกับความทุกข์ของผู้อื่น อยากช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะช่วยปลดเปลื้อง และบำบัดความทุกข์ ความเดือนร้อนของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นคน หรือ สรรพสัตว์ วัดด้วยแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประมาณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (ความรู้สึกของฉันทที่มีต่อสัตว์ ภาคผนวก ก)

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา หมายถึง การยอมรับในปริมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทางด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์และสัตว์ โดยยึดคำสั่งสอนทางพุทธศาสนา ว่า ร่างกายเป็นด้านรูปธรรม ส่วนจิตวิญญาณเป็นด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายทางพุทธศาสนา และเชื่อว่า สัตว์มีจิตวิญญาณที่เท่าเทียมกับมนุษย์ จิตวิญญาณเป็นสิ่งที่เข้าออกจาก ร่างกายของสิ่งมีชีวิต ดังนั้น เมื่อสิ่งมีชีวิตตายไป อาจไปเกิดเป็นคนหรือสัตว์ หรือในลักษณะอื่น ๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของสาเหตุที่สิ่งมีชีวิตนั้นได้กระทำเอาไว้ในอดีต วัดด้วยแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประมาณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (สิ่งที่เชื่อ ภาคผนวก ก)

สุขภาพจิตไม่ดี หมายถึง ปริมาณของการแสดงความวิตกกังวลจนเกินเหตุ โกรธง่าย ตื่นเต้นง่าย ไม่มีสมาธิ และไม่มีสมาธิในสิ่งที่สมควร วัดโดยแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า ของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนินทานนท์ และคณะ (2536) เรื่อง ลักษณะทางจิต และ พฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลด ปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อ

ประกอบด้วยมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ภาคผนวก ก)

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถคาดการณ์ไกล เล็งเห็น ความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมตนเองให้อด อดทนได้เพื่อรอรับประโยชน์ที่ใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีในอนาคต วัดโดยแบบวัดมาตร ประเมินรวมค่าของดวงเดือน พันธมนาวิน, งามตา วนิชทานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะ ทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกันที่ นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อ ประกอบด้วยมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (ฉันทะในปัจจุบันและอนาคต ภาคผนวก ก)

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าในทางที่เห็น ประโยชน์หรือโทษ มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่ แสดงพฤติกรรมรักษาสัตว์ต่อไป วัดโดยแบบวัดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตาม ความหมายขององค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (ความคิดเห็นของนักเรียน ภาคผนวก ก)

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ หมายถึง ปริมาณความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ที่ถูกทำลายไปนั้น เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำหรือปฏิบัติรักษาสัตว์เพื่อ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน ที่คิดว่าตนไม่สามารถจะ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และมีความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะโชค เคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของ ตนเอง เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ ดวงเดือน พันธมนาวิน, งามตา วนิชทานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิต และ พฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลด ปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 15 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็น

ทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตรฐานประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" (สิ่งที่มักจะเกิดกับฉัน ภาคผนวก ก)

1.7 สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามากและ มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตาคุณมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตาคุณน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

สมมติฐานที่ 5 กลุ่มที่หนึ่ง จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตาคุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กลุ่มที่สอง ลักษณะ

สถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งหมด 8 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ พฤติกรรมรักษสัตว์ในแต่ละด้านได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว (อย่างน้อย 5 %)

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิต วิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ได้มากกว่า จิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการการทำนาย (อย่างน้อย 5 %)

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิต วิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน รวมทั้งหมด 8 ตัวแปร ร่วมกับปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ได้มากกว่า กลุ่มตัวทำนายจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว (อย่างน้อย 5 %)

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlation Study) ระหว่างตัวแปรทางด้านลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะ กับพฤติกรรมรักสัตว์ โดยในการศึกษานั้น ได้มีการสร้างและปรับปรุงแบบวัด ตลอดจนนำแบบวัดที่มีคุณภาพสูงมาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยให้นักเรียนตอบแบบวัดต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2.1 กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้ศึกษานักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2546 เหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนชายในเขตชนบทนั้น เพราะว่าจากสถิติเพศชายเป็นเพศที่ใช้ความรุนแรงมากกว่าเพศหญิง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก, 2520: 94; ชัยพร วิชาวุธ และคณะ, 2531: 222; รุ่งสวรรณ วรรณสุทธิ์, 2540: 75; เนาวรัตน์ เฉลิมศรี, 2543: 72; สืบพงศ์ เสนะเวส, 2544: 74 – 75) และในเขตชนบทนั้นเยาวชน หรือเด็กวัยรุ่นยังมีการละเล่นแบบพื้นบ้านกันมาก เช่น การก่ดปลา การยิงนก ตกปลา เป็นต้น (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2531: 189)

วิธีการในการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นกำหนดโควตา (Stratified Quota Random Sampling) โดยการคำนวณจากตัวแปรในการสุ่มตัวอย่าง 5 ตัวแปร คือ จำนวนจังหวัด x จำนวนอำเภอ x จำนวนโรงเรียน x จำนวนห้องเรียน x จำนวนนักเรียนชาย คือ $2 \times 4 \times 1 \times 3 \times 20 = 480$ คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกจังหวัด เป็นการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 2 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ในการเลือกสองจังหวัดนี้พิจารณาจาก ขนาดของจังหวัด จำนวนประชากร มีพื้นที่ที่ติดกัน และมีประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกัน

ขั้นที่ 2 การเลือกอำเภอ เป็นการเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากอำเภอที่มีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกัน และมีอาณาเขตติดกัน หรือใกล้กัน เป็นหลัก เนื่องจากมีประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่คล้ายคลึง มากกว่าอำเภอที่อยู่ห่างไกลออกไป โดยจะเลือกมาจังหวัดละ 4 อำเภอ

ขั้นที่ 3 ทำการเลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ มาอำเภอละ 1 โรงเรียน โดยพิจารณาจากขนาดของโรงเรียน จะเลือกจากโรงเรียนที่มีขนาดกลาง คือ มีจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (ในระดับมัธยม) ประมาณ 500 – 1,499 คน

ขั้นที่ 4 ทำการเลือกห้องเรียน จะทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการทำสลากขึ้นมา 1 ชุด โดยเรียงตั้งแต่หมายเลขห้องเรียนห้องแรกจนครบทุกห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียน แต่ละหมายเลขแทนห้องเรียนตามลำดับ จากนั้นจับสลากขึ้นมา 3 ใบ คือ 3 ห้อง

ขั้นที่ 5 การเลือกนักเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เช่นเดียวกับการเลือกห้องเรียน โดยการทำสลากขึ้นมา 1 ชุด หมายเลขในสลากคือเลขประจำตัวของนักเรียน แล้วทำการจับสลากขึ้นมา 20 ใบ แทนนักเรียน 20 คน รวมขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 480 คน แบ่งเป็นจังหวัดละ 240 คน

2.2 เครื่องมือวัดตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม และภูมิหลัง แบบวัดกลุ่มพฤติกรรมรักษัสัตว์ แบบวัดกลุ่มลักษณะสถานการณ์ แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะเดิม และแบบวัดกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามทางชีวสังคมและภูมิหลัง เป็นแบบวัดเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะของนักเรียน คือ อายุ ผลการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพมารดา การศึกษาบิดา การศึกษาของมารดา และรายได้ของครอบครัว โดยให้นักเรียนเลือกจากคำตอบที่ให้ไว้ในแบบสอบถาม และเติมค่าลงในช่องว่างที่กำหนดให้

แบบวัดกลุ่มตัวแปรพฤติกรรมรักษัสัตว์ วัดโดยการให้นักเรียนรายงานการปฏิบัติของตนในชีวิตประจำวัน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตัวแปรรย่อย คือ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์

แบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ (การปฏิบัติตนชุดที่ 1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานการกระทำของนักเรียนที่แสดงต่อสัตว์ใน 3 ลักษณะ คือ 1) การให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้อาบน้ำ และเกิดสุข และไม่ทำร้ายหรือทำลาย 2) ดูแลรักษา เช่น การอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพเดิม หรือดีกว่าเดิม และ 3) ปกป้อง คัดกรอง เช่น ปกป้อง คัดกรองให้พ้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่จะมาทำร้ายหรือทำลาย วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 21 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .74

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)
(0) ฉันมักจับผีเสื้อมาดูเล่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ มี 2 ด้าน คือ ข้อความที่แสดงพฤติกรรมด้านบวก และข้อความที่แสดงพฤติกรรมด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 12, 13, 14 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก

แบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ (การปฏิบัติตนชุดที่ 2) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานการกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการรักษาสัตว์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความชื่นชม ยกย่อง เมื่อเห็นผู้อื่นแสดงการรักษาสัตว์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การชักชวน ดักเตือน แนะนำ ในสิ่งเกี่ยวกับการรักษาสัตว์ และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้

รวมทั้งเงินและแรงงาน เช่น บริจาคเงิน หรือปัจจัยอื่น ๆ ให้กับชมรมอนุรักษ์ การช่วยลงแรงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันมักจะแนะนำให้เพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ มี 2 ด้าน คือ ข้อความที่แสดงพฤติกรรมด้านบวก และข้อความที่แสดงพฤติกรรมด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 8 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก					

แบบวัดกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ ประกอบด้วย 4 ตัวแปรคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีรายละเอียดของแบบวัดดังนี้

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ (สิ่งที่ได้รับจากทางบ้าน 1) วัดโดยการรายงานการรับรู้ของนักเรียนว่าบิดามารดาแสดง หรือปฏิบัติต่อตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้ตนเกิดความรู้ ความสนใจ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนวพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ หรือหลักธรรมเบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน คือ การให้ทาน การรักษาศีลห้า และการเจริญภาวนาหรือการปฏิบัติสมาธิภาวนา

บิดามารดาได้อธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการปฏิบัติดังกล่าวมาน้อยเพียงใด และคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ตลอดจนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้มาน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ดัดแปลงมาจาก แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธของ พระพรหม เลขาเสรีกุล (2537) เรื่องการเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งพระพรหมดัดแปลงมาจากแบบวัดบิดามารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบพุทธของ งามตา วณิชานนท์ (2536) เรื่องลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .89 และเมื่อนำมาใช้ในแบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) แม่บอกฉันว่าท่านเกลียดชังคนที่พูดโกหกหลอกลวง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เป็นข้อความด้านบวกทั้งหมด ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมีดังนี้คือ					
ข้อความด้านบวก การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุดจริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย					
การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก					

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล (สิ่งที่ได้รับจากทางบ้าน 2) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้และผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับตนที่สุด ปฏิบัติต่อตนในลักษณะให้ความรัก ยอมรับ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ตนมาน้อยเพียงใด และอธิบายถึงเหตุผลในการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำความผิดอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ และมีความสม่ำเสมอไม่ทำตามอารมณ์มาน้อยเพียงใด แบบวัดนี้มาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้

เหตุผล ของ ดวงเดือน พันธมนาวิน, งามตา วนิทานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประมาณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และเมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) แม่รักและหวังดีต่อฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ					

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 5, 9, 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 3, 4, 6, 7, 8 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก

แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (การปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง) วัดโดยการรายงานการรับรู้ของนักเรียนที่เกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง (บิดามารดา, เพื่อน ครู) พฤติกรรมรักสัตว์ทั้งที่บุคคลผู้นั้นกระทำเอง หรือให้การสนับสนุนผู้อื่น วัดด้วยมาตราประมาณรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประมาณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ตัวอย่าง แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันทเห็นครูเข้าไปห้ามคนที่ทำร้ายสัตว์

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 5 เพียงข้อเดียว การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก					

แบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (การรับสื่อต่าง ๆ) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ ความสนใจในการรับข่าวสารความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ และจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน เป็นต้น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดัดแปลงมาจากแบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพของ อุดล เลียงวาริน (2536) เรื่องความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร และของ นิภาพร โชติสุดเสน่ห์ (2545) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และการคัดเลือกให้ได้จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .80 และ .84 ตามลำดับ และเมื่อนำมาดัดแปลง และสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ตัวอย่าง แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันมักจะอ่านบทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากนิตยสารและวารสารต่าง ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ					

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 3, 4, 5, 8 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 6, 7, 9, 10 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก

แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย 4 ตัวแปรคือ เมตตากรณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีรายละเอียดของแบบวัดดังต่อไปนี้

แบบวัดเมตตากรณา (ความรู้สึกของฉันที่มีต่อสัตว์) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความปรารถนาดีของนักเรียน ต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีแต่ความสุข การละได้ซึ่งโทษะพยายาม และความรู้สึกห่วงใย สงสารไปกับความทุกข์ของผู้อื่น อยากช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะช่วยปลดปล่อย และบำบัดความทุกข์ ความเดือนร้อนของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นคน หรือสรรพสัตว์ วัดด้วยแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 21 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

ตัวอย่าง แบบวัดเมตตากรณา (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นสัตว์ที่บาดเจ็บ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดเมตตากรุณา มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ					
ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย					
ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 10 เพียงข้อเดียว การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย					
การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดเมตตากรุณา พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีเมตตากรุณามาก					

แบบวัดความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (สิ่งที่เชื่อ) การบรรยายของนักเรียนเกี่ยวกับการยอมรับว่าเป็นความจริงในปริมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทางด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์และสัตว์ โดยยึดคำสั่งสอนทางพุทธศาสนาว่า ร่างกายเป็นด้านรูปธรรม ส่วนจิตวิญญาณเป็นด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายทางพุทธศาสนา และเชื่อว่า สัตว์มีจิตวิญญาณที่เท่าเทียมกับมนุษย์ จิตวิญญาณเป็นสิ่งที่เข้าออกจากร่างกายของสิ่งมีชีวิต ดังนั้น เมื่อสิ่งมีชีวิตตายไป อาจไปเกิดเป็นคนหรือสัตว์ หรือในลักษณะอื่น ๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของสาเหตุที่สิ่งมีชีวิตนั้นได้กระทำเอาไว้ในอดีต วัดด้วยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 36 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรฐานประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

ตัวอย่าง แบบวัดความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันไม่เชื่อว่าจิตวิญญาณของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จะมีจริง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 6, 7, 12 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมแสดงว่า มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก

แบบวัดสุขภาพจิตไม่ดี (ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับปริมาณ ความวิตกกังวล อารมณ์แปรปรวน ขาดสมาธิ เคร่งเครียด เป็นต้น ผู้วิจัยนำแบบวัดมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วรนิทานนท์ และคณะ (2536) เรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ตัวอย่าง แบบวัดสุขภาพจิตไม่ดี (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดสุขภาพจิตไม่ดี เป็นแบบวัดที่มีข้อความคำถามเป็นประโยคบอกเล่าทุกข้อ มีการให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดสุขภาพจิตไม่ดี พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีสุขภาพจิตไม่ดีมาก

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ฉันทในปัจจุบันและอนาคต) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดได้รอได้ของนักเรียนผู้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับการเรียน สุขภาพ และการใช้เงิน ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .65

ตัวอย่าง แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันรีบทำการบ้านให้เสร็จก่อนไปเที่ยวเล่นเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 5, 7, 9 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 3, 4, 6, 8, 10 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก

แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย 2 ตัวแปรคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีรายละเอียดของแบบวัดดังต่อไปนี้

แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (ความคิดเห็นของนักเรียน) วัดโดยการให้นักเรียนรายงานถึง การประเมินว่าพฤติกรรมรักษาสัตว์เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์หรือมีโทษ มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมรักษาสัตว์มากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดมาตราประเมิณรวมค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิณ 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ตัวอย่าง แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันเชื่อว่าการอนุรักษ์สัตว์เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 3, 5, 7, 9, 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 4, 6, 8 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก

แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ (สิ่งที่มีมักจะเกิดกับฉัน) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ ความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ที่ถูกทำลายไปนั้น เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำหรือปฏิบัติการรักษาสัตว์เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ตรง

ข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน ที่คิดว่าตนไม่สามารถจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และมีความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดัดแปลงมาจากแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ ดวงเดือน พันธมนาวิน, งามตา วนิทธานนท์ และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัว และทางป้องกัน ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ จำนวนทั้งสิ้น 27 ข้อ จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของแบบวัด และทำการคัดเลือกให้ได้จำนวน 15 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 เมื่อนำมาดัดแปลง และสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

ตัวอย่าง แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันคิดว่าการอนุรักษ์สัตว์เป็นสิ่งที่ยากเกินกำลังของฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มี 2 ด้าน คือ ข้อความด้านบวก และข้อความด้านลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้คือ					
ข้อความด้านบวก ประกอบด้วยข้อ 3, 9, 10, 11, 13, 14, 15 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย					
ข้อความด้านลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย					
การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก					

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 8 ฉบับคือ แบบวัดกลุ่มพฤติกรรมรักษาสัตว์ ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แบบวัดพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แบบวัดกลุ่มลักษณะสถานการณ์ ได้แก่ แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง แบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะเดิม ได้แก่ แบบวัดเมตตากรุณา แบบวัดความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และแบบวัดกลุ่มจิตลักษณะสถานการณ์ ได้แก่ แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ด้วยการหาความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) เพื่อคัดเลือกข้อความที่จะนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริง และเมื่อนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว จึงทำการหาคุณภาพเครื่องมือทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและที่นำแบบวัดมาจากผู้อื่น ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่น มีรายละเอียดของการหาคุณภาพเครื่องมือดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบวัดในการวิจัยนี้ เป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบแผนในการสร้างเครื่องมือวัด ซึ่งมีการกำหนดหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปรให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามเป็นจำนวนมากกว่าที่จะใช้จริงประมาณ 2 - 3 เท่า เมื่อสร้างขึ้นตามหัวข้อและได้จำนวนตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ศ.ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ดร.ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอาจารย์วรรัตน์ สัทวงศ์ (อาจารย์ โรงเรียนสุรวิทยาคาร จ.สุรินทร์ สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2) พิจารณาว่าข้อคำถามที่ได้นั้นมีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรหรือไม่ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขในส่วนของภาษา และสำนวนของข้อคำถามที่ใช้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

ขั้นที่สอง นำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงคือนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบท คือ ไม่ใช่โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมือง หรือตัวอำเภอเมือง จำนวน 120 คน

ขั้นที่สาม หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดที่สร้างขึ้น โดยการนำคะแนนที่ได้จากการแบบวัดที่นำไปทดสอบมาวิเคราะห์

ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 27 % และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายข้อ ด้วยสถิติ t - test และหาค่า r - Item total (Corrected Item - Total Correlation) จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ๆ และในขณะเดียวกันข้อคำถามเหล่านั้นต้องเป็นตัวแทนในแต่ละองค์ประกอบของนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปร ให้อ้างอิงเป็นแบบวัดกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บจริงต่อไป

ขั้นที่สี่ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้ว ก็ทำการคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติมารวมกัน แล้วจึงทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความน่าเชื่อถือของแต่ละแบบวัด

ชื่อแบบวัด	ทดสอบ / แบบวัดเดิม			ใช้จริงในงานวิจัยนี้		
	ค่าความเชื่อมั่น	ช่วงของค่า t	ช่วงของค่า r	ค่าความเชื่อมั่น	ช่วงของค่า t	ช่วงของค่า r
1. พฤติกรรมตนเองกระทำ	.75	0.73 - 6.91	0.05 - 0.51	.74	2.03 - 6.91	0.11 - 0.51
2. พฤติกรรมการรักษาสัตว์	.78	2.73 - 7.06	0.01 - 0.55	.81	4.81 - 7.06	0.27 - 0.55
3. ขอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	.86	-0.39 - 7.66	-0.08 - 0.55	.82	5.85 - 7.66	0.44 - 0.55
4. รักสัตว์ให้เหตุผล	.87	-	-	.87	6.39 - 11.60	0.43 - 0.68
5. เห็นแบบอย่าง	.83	2.91 - 7.48	0.14 - 0.55	.81	5.62 - 7.48	0.36 - 0.55
6. รับรู้ข่าวสารฯ	.82	3.18 - 7.61	0.23 - 0.56	.81	5.77 - 7.61	0.41 - 0.56
7. แมตตากรณฯ	.87	0.86 - 11.51	-0.05 - 0.66	.89	7.95 - 11.51	0.54 - 0.66
8. เชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	.84	-2.17 - 7.84	-0.11 - 0.51	.83	2.26 - 7.84	0.26 - 0.51
9. สุขภาพจิตไม่ดี	.76	-	-	.80	4.19 - 11.64	0.32 - 0.59
10. มุ่งอนาคตควบคุมตน	.76	-	-	.65	-0.01 - 2.65	0.22 - 0.43
11. หักศนคติที่ดีฯ	.83	3.69 - 7.74	0.21 - 0.60	.80	5.76 - 7.74	0.35 - 0.60
12. เชื่ออำนาจในตนฯ	.72	-0.27 - 5.96	-0.14 - 0.54	.70	2.31 - 5.96	0.11 - 0.54

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการขอหนังสือจากทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อได้รับการตอบรับหรือได้รับอนุญาตแล้ว จึงทำการประสานกับทางโรงเรียนหรือครูผู้รับผิดชอบในแต่ละชั้นเรียนโดยตรง

เพื่อทำการนัดวันที่จะนำแบบสอบถามและแบบวัดไปทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียน โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ควบคุมการตอบด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงแบบสอบถามให้กับผู้ช่วยวิจัยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามและแบบวัดอย่างละเอียด ก่อนทำการเก็บ

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ทำด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ PC โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของนักเรียน

สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน มี 2 ลักษณะ คือ

1) การวิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทาง (Three - way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1, 2, 3 และ 4 และถ้าพบผลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ต่อไป

2) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise และ Totaled (Enter) โดยใช้เกณฑ์แตกต่างเปอร์เซ็นต์ทำนายที่ 5% (Cohen, 1977: 413 - 414) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5, 6 และ 7

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาศีล” ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท” เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง โดยเน้นตัวแปรที่มีลักษณะทางพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาศีล และปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด จะได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ โดยเริ่มนำเสนอจากลักษณะทั่วไป (ลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง) ของกลุ่มตัวอย่างก่อน ต่อจากนั้นจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน เพื่อให้เข้าใจลักษณะสำคัญของนักเรียนที่ถูกศึกษา และการกำหนดตัวแปรเพื่อแบ่งกลุ่มย่อยต่อไป

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ จากการตอบแบบวัดของนักเรียนซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา (จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์) ทั้งหมด 7 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักเรียนชายมีจำนวนทั้งสิ้น 504 คน โดยมีลักษณะทั่วไปดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

อายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชายที่มีอายุระหว่าง 12 – 13 ปี ร้อยละ 53.4 และนักเรียนชายที่มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ร้อยละ 46.6 สำหรับผลการเรียนนั้นกลุ่มตัวอย่างอย่างละครึ่ง (ร้อยละ 50) มีระดับผลการเรียนต่ำ (1.00 – 2.64) และมีผลการเรียนสูง (2.65 – 4.00)

อาชีพของบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 58.3 และ 58.2 ตามลำดับ และบิดามารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 41.7 และ 41.8 ตามลำดับ

การศึกษาบิดาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาดังแต่ 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 53.5 และ 52.3 ตามลำดับ และบิดามารดาที่มีการศึกษาไม่เกิน 4 ปี ร้อยละ 46.5 และ 47.7 ตามลำดับ

รายได้ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป มีร้อยละ 55.2 และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีร้อยละ 44.8

ตารางที่ 3.1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับอายุ		
12-13 ปี	269	53.4
14-18 ปี	235	46.6
ระดับผลการเรียน		
ผลการเรียนต่ำ (1.00 - 2.64)	213	50.0
ผลการเรียนสูง (2.65-4.00)	213	50.0
อาชีพบิดา		
อาชีพเกษตรกรรม	291	58.3
อาชีพอื่นๆ	208	41.7
อาชีพมารดา		
อาชีพเกษตรกรรม	291	58.2
อาชีพอื่นๆ	209	41.8
การศึกษาบิดา		
ไม่เกิน 4 ปี	231	46.5
4 - 17 ปีขึ้นไป	266	53.5
การศึกษามารดา		
ไม่เกิน 4 ปี	235	47.7
4 - 17 ปีขึ้นไป	258	52.3
ระดับรายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	220	44.8
5,000 บาทขึ้นไป	271	55.2

3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทาง พุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์) และพฤติกรรมรักษัสัตว์ (พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

สุขภาพจิตไม่ดี หมายถึง ปริมาณของการแสดงความวิตกกังวลจนเกินเหตุ โกรธง่าย ตื่นเต้นง่าย ไม่มีสมาธิ และไม่มีความกล้าในสิ่งที่สมควร พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 11 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 36.96 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.25 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา หมายถึง การยอมรับในปริมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทางด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์และสัตว์ โดยยึดคำสั่งสอนทางพุทธศาสนา ว่า ร่างกายเป็นด้านรูปธรรม ส่วนจิตวิญญาณเป็นด้านนามธรรมของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายทางพุทธศาสนา และเชื่อว่า สัตว์มีจิตวิญญาณที่เท่าเทียมกับมนุษย์ จิตวิญญาณเป็นสิ่งที่เข้าออกจากร่างกายของสิ่งมีชีวิต ดังนั้น เมื่อสิ่งมีชีวิตตายไป อาจไปเกิดเป็นคนหรือสัตว์ หรือในลักษณะอื่น ๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของสาเหตุที่สิ่งมีชีวิตนั้นได้กระทำเอาไว้ในอดีต พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 37 – 87 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 59.78 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.72 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมตนเองให้สอดคล้องได้เพื่อรองรับประโยชน์ที่ใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีในอนาคต พิสัยของคะแนนที่ได้จาก

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 อายุ	13.49	0.65	1.00	-0.15**	-0.25**	-0.25**	-0.15**	-0.19**	-0.13**	-0.13**	-0.03	-0.15**	-0.09*	-0.08	-0.09	-0.09*	0.00	-0.19*
2 ผลการเรียน	2.58	0.66		1.00	0.34**	0.34**	0.33**	0.39**	0.32**	0.40**	0.19**	0.34**	0.22**	0.36**	0.39**	0.38**	-0.03	0.38**
3 กศ.บิดา	7.77	4.68			1.00	0.81**	0.38**	0.35**	0.21**	0.26**	0.14**	0.23**	0.18**	0.21**	0.23**	0.18**	0.06	0.37**
4 กศ.มารดา	7.60	4.68				1.00	0.36**	0.36**	0.20**	0.20**	0.14**	0.22**	0.16**	0.15**	0.17**	0.14**	0.03	0.36**
5 พญ.ที่ตนเองกระทำ	65.68	9.52					1.00	0.74**	0.61**	0.48**	0.25**	0.40**	0.32**	0.39**	0.35**	0.20**	-0.17**	0.49**
6 พญ.สนับสนุนฯ	62.88	10.27						1.00	0.71**	0.53**	0.35**	0.44**	0.38**	0.42**	0.41**	0.26**	-0.06	0.51**
7 ทศนคตฯ	45.22	6.75							1.00	0.58**	0.41**	0.45**	0.42**	0.47**	0.51**	0.34**	-0.03	0.44**
8 เชื้ออำนาจในตนฯ	58.49	7.45								1.00	0.37**	0.41**	0.40**	0.52**	0.50**	0.44**	-0.02	0.47**
9 เลี้ยงดูแบบพุทธ	40.83	6.84									1.00	0.39**	0.57**	0.37**	0.52**	0.37**	0.21**	0.33**
10 รักสส.ใช้เหตุผล	46.45	7.86										1.00	0.39**	0.40**	0.40**	0.34**	-0.10*	0.48**
11 เห็นแบบอย่างฯ	40.55	6.53											1.00	0.44**	0.56**	0.39**	0.16**	0.37**
12 รับรู้ข่าวสารฯ	39.54	6.34												1.00	0.52**	0.47**	-0.05	0.47**
13 เมตตากฎนา	44.60	7.72													1.00	0.59**	0.17**	0.41**
14 เชื่อเรื่องจิตฯ	59.78	8.72														1.00	0.19**	0.36**
15 สุขภาพจิตไม่ดี	36.96	7.25															1.00	-0.14**
16 มุ่งอนาคตฯ	42.35	7.30																1.00

* มีนัยสำคัญ .05, ** .01

แบบวัดมีค่า 22 - 59 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 42.35 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.30 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวสังคมมูลฐาน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) คือ 1) แบ่งตามระดับอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.49) ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 13 เป็นผู้มีอายุน้อย และผู้ที่มีอายุมากกว่า 13 เป็นผู้มีอายุมาก 2) แบ่งตามระดับผลการเรียน โดยใช้ค่ามัธยฐานของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (มัธยฐานเท่ากับ 2.64) เป็นตัวแบ่ง โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.64 เป็นผู้มีผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีผลการเรียนมากกว่า 2.64 เป็นผู้มีผลการเรียนสูง 3) แบ่งตามอาชีพบิดา โดยใช้ค่ามัธยฐานของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (มัธยฐานเท่ากับ 1) โดยนักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นกลุ่มต่ำ และนักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เป็นกลุ่มสูง 4) แบ่งตามอาชีพมารดา โดยใช้ค่ามัธยฐานของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (มัธยฐานเท่ากับ 1) โดยนักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นกลุ่มต่ำ และนักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เป็นกลุ่มสูง 5) แบ่งตามการศึกษาบิดา โดยใช้ค่าฐานนิยมของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (ฐานนิยมเท่ากับ 4) โดยนักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี เป็นผู้มีการศึกษาดำ และนักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีการศึกษาสูง 6) แบ่งตามการศึกษามารดา โดยใช้ค่าฐานนิยมของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (ฐานนิยมเท่ากับ 4) เป็นตัวแบ่ง โดยมารดาที่มีการศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี เป็นผู้มีการศึกษาดำ และมารดาที่มีการศึกษาตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีการศึกษาสูง 7) แบ่งตามระดับรายได้ครอบครัว โดยใช้ค่าฐานนิยมของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (ฐานนิยมเท่ากับ 1) โดยนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท เป็นผู้มีรายได้ต่ำ และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป เป็นผู้มีรายได้สูง ดังนั้นมีกลุ่มย่อยรวมทั้งสิ้น 14 กลุ่ม ในการวิเคราะห์จะเสนอผลตามตัวแปรตามคือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยแยกวิเคราะห์ทีละด้าน ดังนี้

3.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ตามระดับของสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าในทางที่เห็นประโยชน์หรือโทษ มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรมรักษาสัตว์ต่อไป ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 24 – 60 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.22 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.75 คะแนน (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก ส่วนผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์น้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว (ตารางที่ 3.3) คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เท่านั้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.19 และ 43.86) (ตารางที่ 3.4) และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.87 และ 43.17) (ตารางที่ 3.4)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.3) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาน้อย พบผลเช่นนี้ใน 13 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรายได้สูง และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่มย่อย

ตารางที่ 3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ตามระดับของสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		สุข ภาพ ก	เชื่อเรื่อง จิต ข	มุ่ง อนาคต ค					
					๑ x ๒	๒ x ๓	๒ x ๔	๒ x ๒ x ๔	
รวม	504	< 1	33.34****	66.14****	1.78	< 1	2.0	< 1	22.6
อายุน้อย	269	< 1	14.05****	26.57****	1.26	< 1	< 1	1.13	24.4
อายุมาก	235	< 1	14.37****	29.56****	< 1	1.13	2.58	< 1	20.1
ผลการเรียนต่ำ	213	< 1	8.71**	33.56****	4.60*	2.98	1.73	< 1	19.9
ผลการเรียนสูง	213	< 1	15.84****	21.49****	< 1	2.16	< 1	< 1	23.2
บิดาเกษตรฯ	291	< 1	14.90****	30.28****	< 1	< 1	1.47	< 1	19.4
บิดาอื่นๆ	208	< 1	21.78****	23.76****	4.77*	< 1	< 1	< 1	25.7
มารดาเกษตรฯ	291	< 1	15.93****	26.40****	< 1	< 1	1.36	< 1	18.3
มารดาอื่นๆ	209	< 1	17.51****	28.90****	3.01	< 1	< 1	< 1	25.8
กศ.บิดาต่ำ	231	< 1	10.85****	26.10****	< 1	< 1	< 1	< 1	20.1
กศ.บิดาสูง	266	< 1	20.55****	28.80****	< 1	< 1	< 1	1.48	24.6
กศ.มารดาต่ำ	235	< 1	9.74**	31.13****	< 1	< 1	1.33	< 1	20.4
กศ.มารดาสูง	258	< 1	22.55****	25.82****	2.42	< 1	< 1	< 1	22.8
รายได้ต่ำ	220	< 1	3.32	36.95****	< 1	< 1	1.20	< 1	21.3
รายได้สูง	271	< 1	37.91****	25.38****	2.51	< 1	< 1	< 1	25.9

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ของนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.19	น้อย = 43.86
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.87	น้อย = 43.17
อายุน้อย	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.86	น้อย = 44.62
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.47	น้อย = 44.01
อายุมาก	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.40	น้อย = 43.05

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
ผลการเรียนต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.13	น้อย = 42.32
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.22	น้อย = 43.52
ผลการเรียนสูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.53	น้อย = 42.21
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.94	น้อย = 44.17
บิดาอาชีพเกษตรฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.25	น้อย = 43.86
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.60	น้อย = 43.54
บิดาอาชีพอื่นๆ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.25	น้อย = 42.90
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 48.30	น้อย = 44.07
มารดาอาชีพเกษตรฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.40	น้อย = 44.00
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.60	น้อย = 43.56
มารดาอาชีพอื่นๆ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.02	น้อย = 43.13
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 48.05	น้อย = 43.91
กศ.บิดาต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.63	น้อย = 43.32
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.63	น้อย = 43.68
กศ.บิดาสสูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.44	น้อย = 42.87
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.72	น้อย = 44.00
กศ.มารดาต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.07	น้อย = 43.61
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.34	น้อย = 43.70
กศ.มารดาสูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.38	น้อย = 42.66
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 48.03	น้อย = 43.93
รายได้ต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.18	น้อย = 43.79
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.77	น้อย = 42.26
รายได้สูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.39	น้อย = 43.62
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.95	น้อย = 44.05

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างสุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.3) พบในกลุ่ม ผลการเรียนต่ำ และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 4 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 2) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธ

ศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มผลการเรียนต่ำด้วย และ 3) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีสุขภาพจิตไม่ดีมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ที่มีความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย ประการที่ 2 นักเรียนที่มีความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรายได้สูง และกลุ่มนักเรียนที่มี สุขภาพจิตไม่ดีน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และประการที่ 3 นักเรียนที่มี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

3.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ ตามระดับของสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ หมายถึง ปริมาณความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ที่ถูกทำลายไปนั้น เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำหรือปฏิบัติการรักษาสัตว์เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจนอกตน ที่คิดว่าตนไม่สามารถจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และมีความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 40 – 90 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 58.49 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.45 คะแนน (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก ส่วนผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์น้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงสองตัว (ตารางที่ 3.5) คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เท่านั้น เมื่อ

พิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย (ค่าเฉลี่ย 60.76 และ 56.59) (ตารางที่ 3.6) และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 61.30 และ 56.05) (ตารางที่ 3.6)

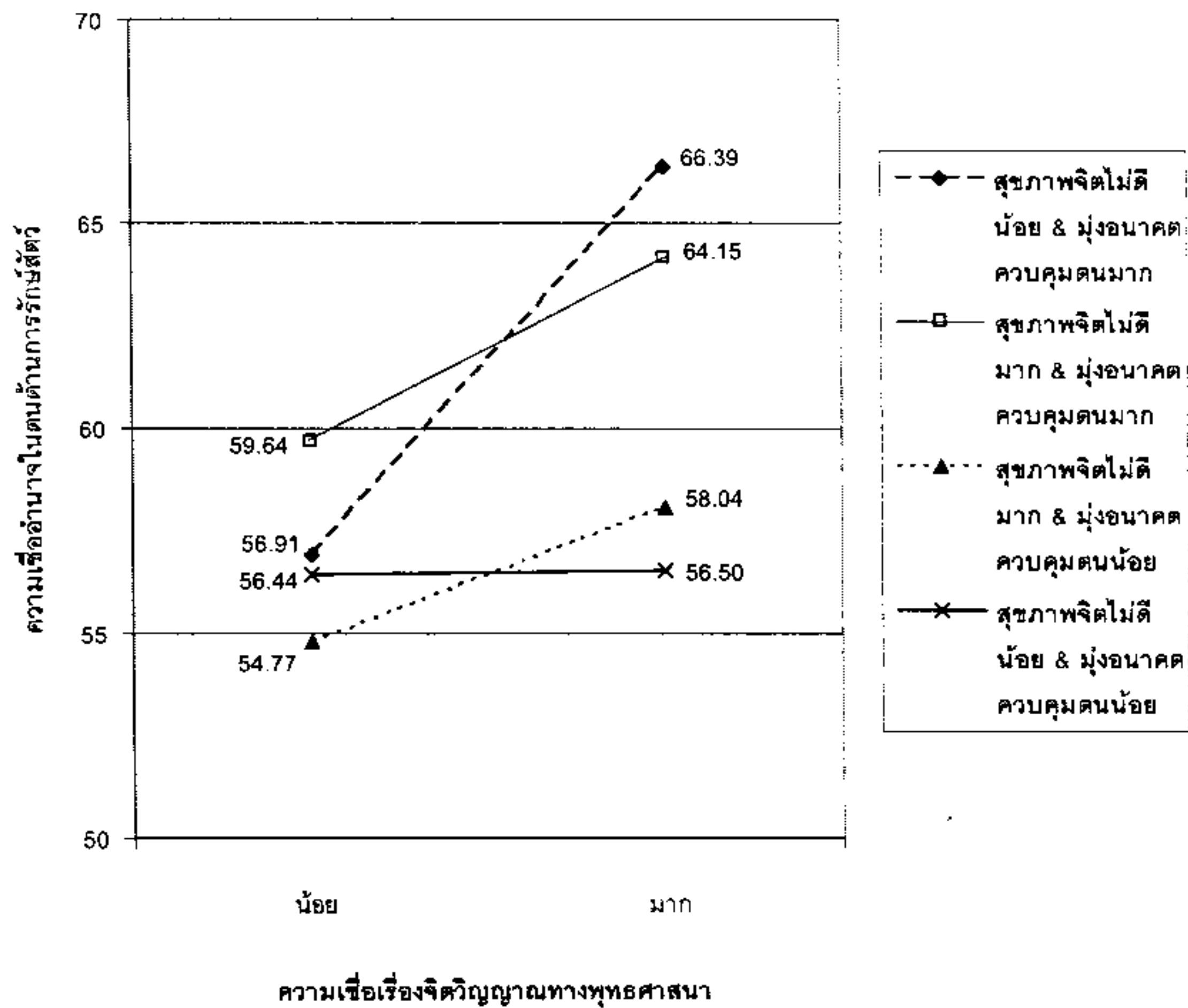
ตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ตามระดับของสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		สุข	เชื่อเรื่อง	มุ่ง					
		ภาพฯ ก	จิต ข	อนาคตฯ ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	<1	44.76****	71.25****	<1	<1	12.50****	1.61	26.3
อายุน้อย	269	<1	10.26**	22.02****	3.81	<1	1.81	1.08	22.3
อายุมาก	235	1.13	50.58****	44.76****	1.27	1.13	16.65****	<1	33.9
ผลการเรียนต่ำ	213	<1	7.33**	20.13****	<1	<1	4.28*	<1	12.5
ผลการเรียนสูง	213	<1	11.24***	20.72****	<1	<1	<1	<1	22.7
บิดาเกษตรฯ	291	<1	33.70****	30.35****	2.18	2.10	9.50**	<1	25.5
บิดาอื่นๆ	208	<1	14.30****	23.18****	4.16*	<1	4.72*	2.54	26.8
มารดาเกษตรฯ	291	<1	26.88****	26.00****	<1	1.03	7.69**	<1	22.1
มารดาอื่นๆ	209	<1	16.42****	32.33****	2.10	<1	3.84	2.00	29.3
กศ.บิดาต่ำ	231	<1	24.75****	21.50****	<1	4.96*	6.96**	<1	24.3
กศ.บิดาสูง	266	<1	19.80****	30.96****	1.54	1.50	5.98*	1.65	27.2
กศ.มารดาต่ำ	235	<1	28.34****	22.70****	<1	3.01	5.42*	<1	25.7
กศ.มารดาสูง	258	<1	16.16****	34.46****	<1	1.58	6.62*	2.58	26.5
รายได้ต่ำ	220	<1	19.39****	36.60****	<1	1.46	4.01*	1.47	30.0
รายได้สูง	271	<1	22.58****	34.24****	<1	<1	8.55**	5.04*	26.0

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ของนักเรียน ที่มี
สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุงอนาคต
ควบคุมตน ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.76	น้อย = 56.59
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.30	น้อย = 56.05
อายุน้อย	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.10	น้อย = 57.77
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.88	น้อย = 57.00
อายุมาก	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.16	น้อย = 55.31
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.98	น้อย = 55.48
ผลการเรียนต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.70	น้อย = 56.16
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 59.53	น้อย = 55.33
ผลการเรียนสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.81	น้อย = 57.95
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 62.50	น้อย = 57.27
บิดาอาชีพเกษตรฯ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.10	น้อย = 55.58
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 59.98	น้อย = 55.70
บิดาอาชีพอื่นๆ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.76	น้อย = 57.70
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 62.32	น้อย = 57.14
มารดาอาชีพเกษตรฯ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.11	น้อย = 56.03
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.08	น้อย = 56.06
มารดาอาชีพอื่นๆ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.57	น้อย = 57.13
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 62.47	น้อย = 56.23
กศ.บิดาต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 59.68	น้อย = 55.41
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 59.54	น้อย = 55.55
กศ.บิดาสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.52	น้อย = 57.28
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 62.06	น้อย = 56.75
กศ.มารดาต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.39	น้อย = 55.81
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.15	น้อย = 56.05
กศ.มารดาสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.11	น้อย = 57.26
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 62.00	น้อย = 56.38
รายได้ต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.12	น้อย = 56.33
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.83	น้อย = 55.62
รายได้สูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.27	น้อย = 56.94
	ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.77	น้อย = 56.44

แผนภูมิที่ 3.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสดัว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่ง
อนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรายได้สูง

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสดัว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.5) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสดัว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่ม และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสดัว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.5) พบในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 4 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 2 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และ 2) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.5) พบในกลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 5 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 4 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 2) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และ 3) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย อีกทั้งยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย เป็นผู้ที่มีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์น้อยที่สุด

และพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัศัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.5) พบใน 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาส่ง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรวม เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 6 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 5 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่

มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย และยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ใน 10 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 2) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ผลเช่นเดียวกับข้อ 2 และ 3 นี้ ยังพบใน 11 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 4) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ ใน 4 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ การศึกษาบิดาสูง และการศึกษามารดาสูง และ 5) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย ผลเช่นเดียวกันนี้ ยังพบในกลุ่ม อายุมาก บิดาอาชีพเกษตรกร และการศึกษามารดาต่ำ รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากที่สุด อีกทั้งยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ใน 11 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์น้อยที่สุด พบเฉพาะในกลุ่มรวม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.5) พบในกลุ่มรายได้สูงเพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 7 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 14 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 7 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาบ่อย 2) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมี

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 4) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 5) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 6) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 7) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่น ๆ อีก 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย พบในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ 2) กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ 3) กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก พบใน 7 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง และ 4) กลุ่มรายได้สูง ได้แก่ นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หรือ นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก หรือนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

ประการที่ 2 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่นอีก 4 กลุ่ม 1) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

และนักเรียนมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง 2) กลุ่มที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และกลุ่มที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก พบในกลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ 3) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ และกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และ 4) กลุ่มรายได้สูง ได้แก่ นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

3.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงต่อสัตว์ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้อาบน้ำ และเกิดสุข และไม่ทำร้ายหรือทำลาย 2) ดูแลรักษา เช่น การอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพเดิม หรือดีกว่าเดิม และ 3) ปกป้อง คั่นครอง เช่น ปกป้อง คั่นครองให้ออกจากสิ่งต่าง ๆ ที่จะมาทำร้ายหรือทำลาย ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 36 – 89 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 65.68 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.52 คะแนน (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก ส่วนผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำน้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงหนึ่งตัว (ตารางที่ 3.7) คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เท่านั้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 69.72 และ 61.77) (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเอง
กระทำ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะ
มุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		สุข	เชื่อเรื่อง	มุ่ง					
		ภาพฯ	จิต	อนาคตฯ	ก x ช	ก x ค	ช x ค	ก x ช x ค	
		ก	ช	ค					
รวม	504	3.23	2.11	92.78****	<1	<1	1.20	4.07*	20.6
อายุน้อย	269	2.98	8.35**	39.95****	3.39	2.51	1.82	1.31	29.1
อายุมาก	235	3.62	<1	25.14****	<1	<1	1.78	<1	13.1
ผลการเรียนต่ำ	213	1.36	4.96*	27.40****	2.63	3.86	<1	1.17	18.1
ผลการเรียนสูง	213	<1	4.5*	26.44****	<1	2.02	<1	1.77	20.2
บิดาเกษตรฯ	291	5.09*	<1	24.41****	<1	1.24	4.90*	<1	13.8
บิดาอื่นๆ	208	<1	4.49*	45.30****	<1	<1	<1	7.49**	27.6
มารดาเกษตรฯ	291	4.61*	1.04	25.55****	<1	<1	4.44*	<1	13.4
มารดาอื่นๆ	209	<1	2.88	46.80****	<1	<1	<1	8.00**	26.9
กศ.บิดาต่ำ	231	8.04**	1.32	17.61****	<1	<1	2.54	<1	14.2
กศ.บิดาสูง	266	<1	1.09	50.36****	<1	<1	<1	6.52*	23.2
กศ.มารดาต่ำ	235	5.12*	<1	29.49****	<1	<1	3.65	<1	16.7
กศ.มารดาสูง	258	<1	2.63	42.23****	1.18	<1	<1	2.50	20.7
รายได้ต่ำ	220	9.65**	<1	28.72****	<1	<1	3.28	1.20	20.3
รายได้สูง	271	<1	3.23	58.18****	1.00	<1	<1	11.71***	24.9

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

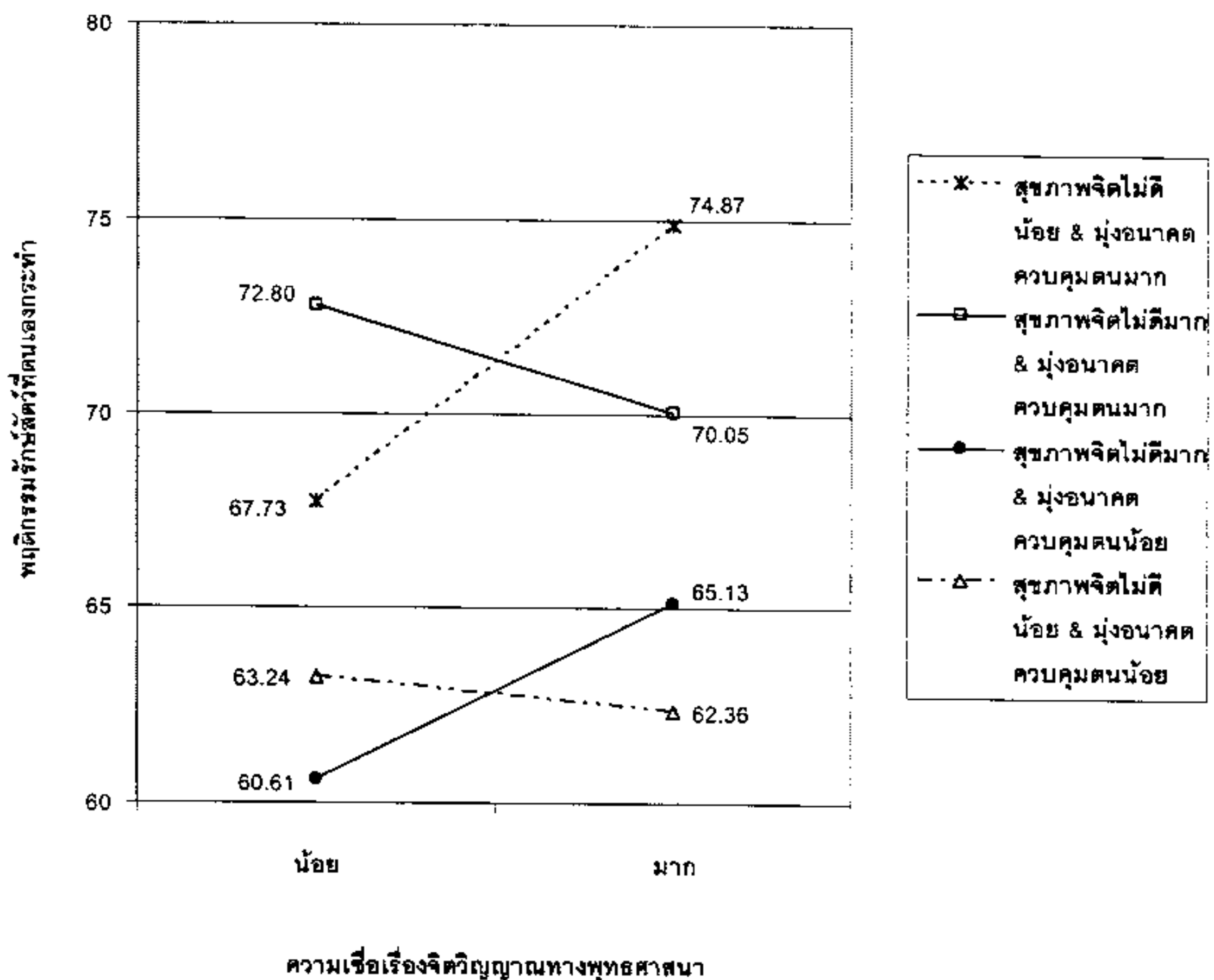
ตารางที่ 3.8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีสุขภาพจิต
ไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.72	น้อย = 61.77
อายุน้อย	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 69.26	น้อย = 65.68
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.23	น้อย = 61.07
อายุมาก	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.16	น้อย = 55.31
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	น้อย = 65.17	มาก = 62.32
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.10	น้อย = 60.40

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
ผลการเรียนสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 68.81	น้อย = 65.89
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.88	น้อย = 63.82
บิดาอาชีพเกษตรฯ	สุขภาพจิตไม่ดี	น้อย = 64.73	มาก = 62.28
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.18	น้อย = 60.83
บิดาอาชีพอื่นๆ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 69.63	น้อย = 66.94
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 72.56	น้อย = 64.01
มารดาอาชีพเกษตรฯ	สุขภาพจิตไม่ดี	น้อย = 64.71	มาก = 62.41
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.11	น้อย = 63.02
มารดาอาชีพอื่นๆ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 72.68	น้อย = 63.69
กศ.บิดาดำ	สุขภาพจิตไม่ดี	น้อย = 64.61	มาก = 61.16
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.44	น้อย = 60.33
กศ.บิดาส่ง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 71.81	น้อย = 63.58
กศ.มารดาดำ	สุขภาพจิตไม่ดี	น้อย = 64.81	มาก = 62.07
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.72	น้อย = 60.16
กศ.มารดาส่ง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 71.40	น้อย = 63.69
รายได้ต่ำ	สุขภาพจิตไม่ดี	น้อย = 65.94	มาก = 62.08
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.33	น้อย = 60.68
รายได้สูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 71.36	น้อย = 62.83

ส่วนการการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม พบผลเพิ่มเติมว่า คะแนนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.7) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก เป็นผู้ที่พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย พบผลเช่นนี้ใน 5 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตร กลุ่มการศึกษาบิดาดำ กลุ่มการศึกษามารดาดำ และกลุ่มรายได้ต่ำ 2) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย พบผลเช่นนี้ใน 4 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่มย่อย

แผนภูมิที่ 3.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาศรัทธาที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม สภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรายได้สูง

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาศรัทธาที่ตนเองกระทำ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.7) พบใน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 8 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 5 คู่ โดยพบคู่ที่สำคัญเพียง 4 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาศรัทธาที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 2) นักเรียนที่มีความ

เชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ผลเช่นเดียวกันกับข้อ 1, 2 และ 3 นี้ พบในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกรด้วย 4) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากที่สุด และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกรด้วย

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบใน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.7) กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรายได้สูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 9 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 19 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 9 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี น้อย เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มรวม 2) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ 3) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 4) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 พบผลเช่นเดียวกันกับข้อ 3 และ 4 ในกลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสอง 5) ในหมู่นักเรียนที่

มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย 6) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาส่ง 7) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มรวม และกลุ่มการศึกษาพ่อสูง 8) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาส่ง 9) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ในกลุ่มรวม ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำสูงที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย พบในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาดำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มรายได้ต่ำ และในกลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากในกลุ่มรวม และกลุ่มรายได้สูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุ และพบในกลุ่มอื่นอีก 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 2) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มรายได้สูง และ 3) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ มารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มรายได้สูง

ประชากรที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่นอีก 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 2) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 3) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 4) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 5) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย หรือกลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

3.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการรักษาสัตว์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความชื่นชม ยกย่อง เมื่อเห็นผู้อื่นแสดงการรักษาสัตว์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การชักชวน ดักเตือน แนะนำ ในสิ่งเกี่ยวกับการรักษาสัตว์ และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้ รวมทั้งเงินและแรงงาน เช่น บริจาคเงิน หรือปัจจัยอื่น ๆ ให้กับชมรมอนุรักษ์ การช่วยลงแรงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ เป็นต้น ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 30 - 90 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.88 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.27 คะแนน (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก ส่วนผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์น้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว (ตารางที่ 3.9) คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เท่านั้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย

ประชากรที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่นอีก 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 2) กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร 3) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 4) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 5) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย หรือกลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

3.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการรักษาสัตว์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความชื่นชม ยกย่อง เมื่อเห็นผู้อื่นแสดงการรักษาสัตว์ 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การชักชวน ดักเตือน แนะนำ ในสิ่งเกี่ยวกับการรักษาสัตว์ และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุ เครื่องใช้ รวมทั้งเงินและแรงงาน เช่น บริจาคเงิน หรือปัจจัยอื่น ๆ ให้กับชมรมอนุรักษ์ การช่วยลงแรงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ เป็นต้น ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 30 – 90 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.88 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.27 คะแนน (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก ส่วนผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์น้อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว (ตารางที่ 3.9) คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เท่านั้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย

ของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย (ค่าเฉลี่ย 64.30 และ 61.90) (ตารางที่ 3.10) และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 67.59 และ 58.60) (ตารางที่ 3.10)

ส่วนการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม พบผลเพิ่มเติมว่า คะแนนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว เพียงสองตัว คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.9) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า

ตารางที่ 3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

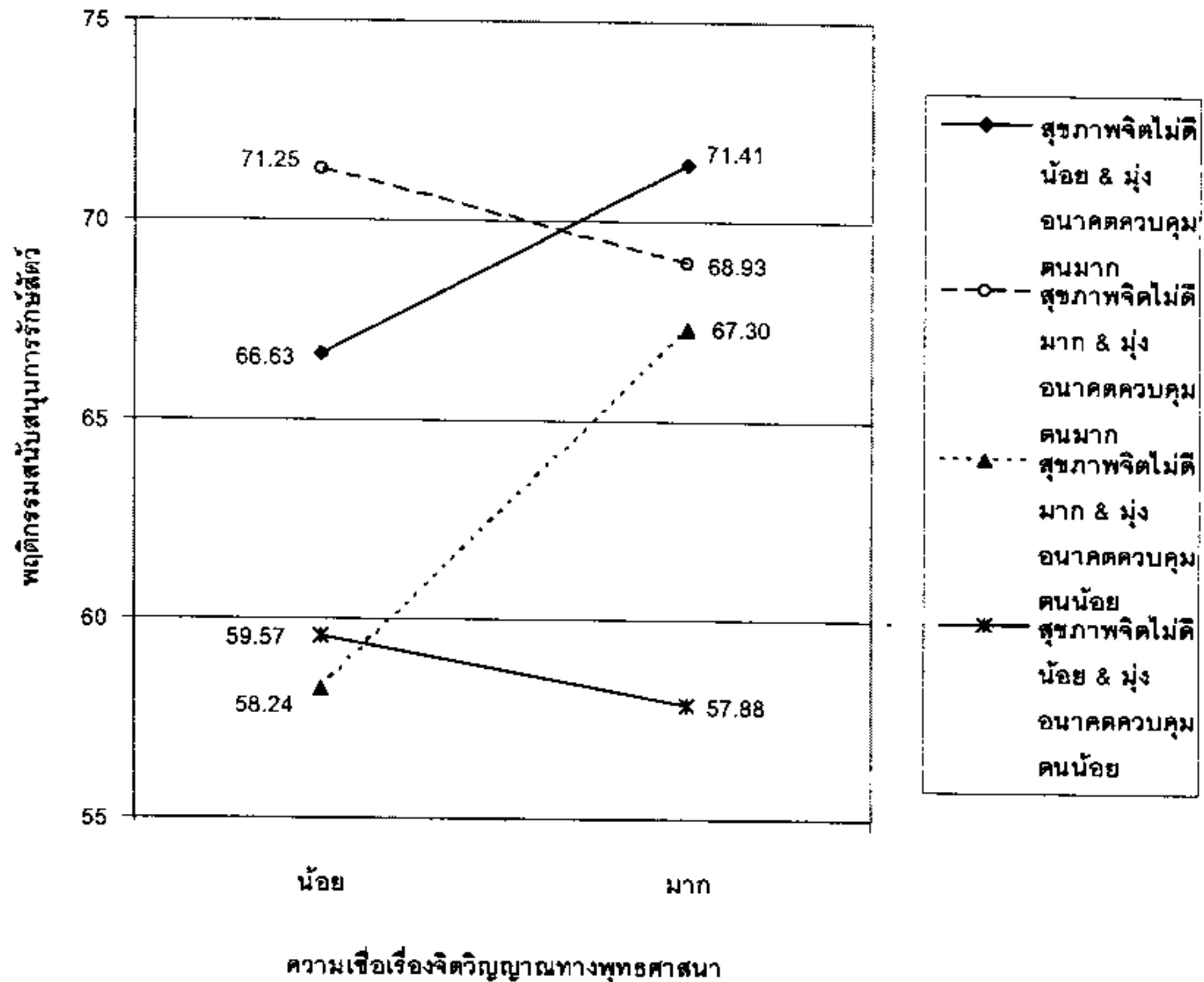
กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		สุข	เชื่อเรื่อง	มุ่ง					
		ภาพฯ ก	จิต ข	อนาคตฯ ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	<1	7.53**	105.25****	<1	<1	1.57	2.84	23.1
อายุน้อย	269	<1	7.36**	47.47****	2.87	<1	<1	<1	29.3
อายุมาก	235	<1	1.71	27.28****	<1	<1	2.02	1.18	13.9
ผลการเรียนต่ำ	213	<1	<1	43.81****	4.32*	3.19	<1	<1	21.1
ผลการเรียนสูง	213	3.01	2.78	35.67****	<1	1.02	<1	9.15**	22.0
บิดาเกษตรฯ	291	<1	3.52	28.80****	<1	1.64	1.53	1.7	15.1
บิดาอื่นๆ	208	<1	6.24*	51.69****	2.68	<1	<1	1.20	28.4
มารดาเกษตรฯ	291	<1	3.34	25.20****	<1	<1	1.06	1.84	13.7
มารดาอื่นๆ	209	<1	4.63*	59.70****	1.84	<1	<1	1.56	30.1
กศ.บิดาต่ำ	231	<1	2.43	29.82****	<1	2.17	1.87	1.75	17.7
กศ.บิดาสูง	266	<1	6.63*	51.28****	<1	2.14	<1	<1	25.9
กศ.มารดาต่ำ	235	<1	3.97*	26.41****	<1	1.13	1.74	1.97	15.9
กศ.มารดาสูง	258	<1	3.69	56.85****	1.16	1.73	<1	<1	25.1
รายได้ต่ำ	220	<1	<1	37.65****	<1	<1	3.67	<1	20.0
รายได้สูง	271	<1	12.43****	59.72****	2.38	<1	<1	1.71	27.8

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีสุขภาพจิต
ไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 64.30	น้อย = 61.90
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.59	น้อย = 58.60
อายุน้อย	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 66.96	น้อย = 63.31
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.77	น้อย = 60.50
อายุมาก	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.25	น้อย = 57.62
ผลการเรียนต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.44	น้อย = 56.55
ผลการเรียนสูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.55	น้อย = 60.74
บิดาอาชีพเกษตรฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.06	น้อย = 57.78
บิดาอาชีพอื่นๆ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 67.27	น้อย = 63.95
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.38	น้อย = 60.84
มารดาอาชีพเกษตรฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 63.91	น้อย = 58.09
มารดาอาชีพอื่นๆ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 66.81	น้อย = 63.81
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.69	น้อย = 59.93
กศ.บิดาต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.44	น้อย = 57.26
กศ.บิดาสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 66.24	น้อย = 63.10
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.04	น้อย = 60.30
กศ.มารดาต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 62.45	น้อย = 59.88
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.47	น้อย = 57.85
กศ.มารดาสูง	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.40	น้อย = 59.84
รายได้ต่ำ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.07	น้อย = 56.85
รายได้สูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 66.87	น้อย = 62.77
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.31	น้อย = 60.33

1) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบผลเช่นนี้ใน 6 กลุ่มย่อย โดยพบกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และกลุ่มรายได้สูง และ 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่มย่อย

แผนภูมิที่ 3.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์พิจารณาตาม สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มผลการเรียนสูง

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.9) พบในกลุ่มผลการเรียนต่ำ เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 10 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ พบเพียงหนึ่งคู่ คือ นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีสุขภาพจิตไม่ดี น้อย เป็นผู้ที่มีการสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี มาก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มผลการเรียนสูง เพียงกลุ่มเดียว (ตารางที่ 3.9) เมื่อเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 11 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 15 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 5 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 2) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 4) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย 5) ในหมู่นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย 6) ในหมู่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย พบในกลุ่มผลการเรียนต่ำที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ประการที่ 2 นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และพบในกลุ่มผลการเรียนสูง ที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ประการที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มผลการเรียนสูง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก 2) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และ 3) กลุ่มนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยและมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย

3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันุชนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์) และพฤติกรรมรักษาสัตว์ (พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันุชนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าบิดามารดาแสดง หรือปฏิบัติต่อตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อฝึกอบรมให้ตนเกิดความรู้ ความสนใจ ความเชื่อ และยอมรับการปฏิบัติตามแนวพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานในระบบบุญสิกขา 3 ประการ หรือหลักธรรมเบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน คือ การให้ทาน การรักษาศีลห้า และการเจริญภาวนาหรือการปฏิบัติสมาธิภาวนา บิดามารดาได้อธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการปฏิบัติดังกล่าวมาน้อยเพียงใด และคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ตลอดจนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้มาน้อยเพียงใด พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 10 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 40.83 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.84 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันุชนใช้เหตุผล หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณเลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับตนที่สุด ปฏิบัติต่อตนในลักษณะให้ความรัก ยอมรับ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ตนมาน้อยเพียงใด และอธิบายถึงเหตุผลในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำได้ดี ลงโทษเมื่อทำผิดอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ และมีความสม่ำเสมอไม่ทำตามอารมณ์มาน้อยเพียงใด พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 28 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 46.45 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.86 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันุชนใช้

เหตุผลมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผลน้อย

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ หมายถึง ความสนใจในการรับข่าวสารความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ และจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน เป็นต้น พิสัยของ คะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 25 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย เป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 39.54 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.34 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตาม ลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง (ตารางที่ 3.1) แบ่งกลุ่มได้ดังนี้ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษา มารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง โดยจะทำการวิเคราะห์และ นำเสนอผลตามตัวแปรตาม คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม รักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยแยกวิเคราะห์ทีละ ด้าน ดังนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ทศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้ เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนทศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตาราง ที่ 3.11) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษ

สัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 46.94 และ 44.04) (ตารางที่ 3.12) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.30 และ 43.67) (ตารางที่ 3.12) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.13 และ 43.85) (ตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		แบบ พุทธ ก	รักษส.ใช้ เหตุผล ข	รับรู้ ข่าวสาร ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	22.42****	35.07****	28.75****	<1	1.15	<1	<1	27.1
อายุน้อย	269	7.51**	8.08**	28.07****	<1	<1	<1	1.13	27.4
อายุมาก	235	12.35***	25.60****	4.74*	<1	<1	1.40	<1	26.7
ผลการเรียนต่ำ	213	18.52****	10.10**	6.53*	<1	1.58	1.06	<1	22.5
ผลการเรียนสูง	213	5.08*	15.62****	11.73***	<1	<1	<1	<1	26.6
บิดาเกษตรฯ	291	12.05***	25.68****	8.10**	<1	<1	<1	<1	23.3
บิดาอื่นๆ	208	12.09***	4.85*	20.02****	<1	<1	<1	<1	32.1
มารดาเกษตรฯ	291	11.88***	20.21****	9.12**	<1	<1	<1	<1	22.8
มารดาอื่นๆ	209	12.22***	9.57**	23.57***	<1	3.06	<1	<1	32.6
กศ.บิดาต่ำ	231	9.71**	15.15****	10.79***	1.98	<1	<1	2.42	24.4
กศ.บิดาสูง	266	9.05**	20.65****	18.90****	1.54	<1	<1	<1	30.1
กศ.มารดาต่ำ	235	10.75***	26.83****	2.82	1.08	1.99	2.61	<1	25.7
กศ.มารดาสูง	258	11.49***	10.50***	33.80****	<1	<1	<1	<1	31.0
รายได้ต่ำ	220	9.6**	9.27**	13.54****	<1	<1	<1	<1	21.5
รายได้สูง	271	11.48***	22.14****	13.42****	<1	<1	<1	<1	32.6

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.12 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มี การอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสาร
ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.94	น้อย = 44.04
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.30	น้อย = 43.67
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.13	น้อย = 43.85
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.46	น้อย = 45.29
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.50	น้อย = 45.25
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.48	น้อย = 44.28
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.31	น้อย = 42.89
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.06	น้อย = 42.14
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 45.66	น้อย = 43.54
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.72	น้อย = 42.49
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.17	น้อย = 43.04
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 45.86	น้อย = 43.35
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.35	น้อย = 45.25
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 48.14	น้อย = 44.46
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.90	น้อย = 44.70
บิดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.40	น้อย = 43.58
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.04	น้อย = 42.94
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.14	น้อย = 43.84
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 48.17	น้อย = 44.75
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.54	น้อย = 45.38
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.65	น้อย = 44.27
มารดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.35	น้อย = 43.62
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.77	น้อย = 43.21
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.18	น้อย = 43.79
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 48.03	น้อย = 44.44
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.83	น้อย = 44.65
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.73	น้อย = 43.74
กศ.บิดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.70	น้อย = 43.70
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.07	น้อย = 43.32
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.78	น้อย = 43.62
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.99	น้อย = 44.49
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.63	น้อย = 43.86

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
กศ.บิดาสูง	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.55	น้อย = 43.94
กศ.มารดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.99	น้อย = 43.07
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.83	น้อย = 42.23
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.70	น้อย = 44.81
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.64	น้อย = 44.87
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.74	น้อย = 43.77
รายได้ต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.43	น้อย = 43.56
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.41	น้อย = 43.58
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.70	น้อย = 43.29
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 43.37	น้อย = 44.45
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.94	น้อย = 43.88
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.49	น้อย = 44.33

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้าน การอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.11) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ไม่ปรากฏว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทาง และแบบสามทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก คือ นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก หรือนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก

สนับสนุนให้เหตุผลมาก หรือนักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มมารดาการศึกษาสูง

3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.13) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.53 และ 57.08) (ตารางที่ 3.14) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.66 และ 56.95) (ตารางที่ 3.14) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 61.21 และ 56.40) (ตารางที่ 3.14)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.13) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความ

เชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ
น้อย พบในทุกกลุ่มย่อย เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของความเชื่ออำนาจในตนด้านการ
รักษาสัตว์ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล
และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		แบบ พุทธฯ ก	รักษส.ใช้ เหตุผล ข	รับรู้ข่าวสาร ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	27.62****	31.87****	53.46****	1.50	5.29*	3.58	2.54	31.1
อายุน้อย	269	9.05**	17.85****	22.68****	<1	<1	<1	<1	28.5
อายุมาก	235	19.47***	10.23**	31.92****	<1	6.29*	3.15	3.96*	33.8
ผลการเรียนต่ำ	213	19.42****	6.24*	13.03****	5.38*	3.86	<1	7.45**	22.5
ผลการเรียนสูง	213	5.39*	14.03****	18.50****	<1	<1	<1	<1	28.9
บิดาเกษตรฯ	291	21.74****	9.18**	22.79****	3.33	8.31**	<1	1.24	26.6
บิดาอื่นๆ	208	7.03**	14.30****	21.82****	<1	<1	3.47	<1	35.4
มารดาเกษตรฯ	291	19.44****	4.29*	24.83****	2.05	5.72*	<1	<1	25.7
มารดาอื่นๆ	209	7.97**	25.32****	28.36****	<1	2.24	2.05	4.01*	38.8
กศ.บิดาต่ำ	231	18.58****	6.09*	17.62***	<1	5.93*	<1	1.13	28.1
กศ.บิดาสูง	266	10.54***	21.13****	31.02****	<1	2.30	2.23	<1	32.7
กศ.มารดาต่ำ	235	10.20**	18.55****	17.81****	<1	6.79**	1.31	<1	30.7
กศ.มารดาสูง	258	17.49****	12.42***	35.10****	<1	1.33	2.13	1.24	32.6
รายได้ต่ำ	220	27.75****	12.43***	19.36****	<1	1.64	<1	2.83	33.2
รายได้สูง	271	6.44*	19.55****	29.50****	1.15	2.06	3.49	<1	32.7

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.14 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มี การ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้
ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.53	น้อย = 57.08
	รักษนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 60.66	น้อย = 56.95
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 61.21	น้อย = 56.40

ตารางที่ 3.14 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.81	น้อย = 58.00
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 61.37	น้อย = 57.43
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 61.62	น้อย = 57.18
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.26	น้อย = 56.09
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.69	น้อย = 56.67
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 60.85	น้อย = 55.51
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.79	น้อย = 55.54
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 58.87	น้อย = 56.46
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.40	น้อย = 55.93
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 63.43	น้อย = 58.85
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 62.22	น้อย = 58.06
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.52	น้อย = 57.75
บิดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.82	น้อย = 56.04
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.16	น้อย = 56.70
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.86	น้อย = 56.00
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.16	น้อย = 58.13
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 61.81	น้อย = 57.49
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.32	น้อย = 56.98
มารดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.10	น้อย = 56.40
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.14	น้อย = 57.42
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 60.34	น้อย = 56.22
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.82	น้อย = 57.69
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 62.05	น้อย = 56.46
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.21	น้อย = 56.29
กศ.บิดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.60	น้อย = 55.61
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 58.75	น้อย = 56.46
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.55	น้อย = 55.66
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.05	น้อย = 57.96
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 61.69	น้อย = 57.32
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.16	น้อย = 56.85
กศ.มารดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.22	น้อย = 56.34
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.73	น้อย = 55.83
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.69	น้อย = 55.87
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.63	น้อย = 57.62
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 61.31	น้อย = 57.93
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.46	น้อย = 56.78

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผล (ตารางที่ 3.13) พบในกลุ่มผลการเรียนต่ำเพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 12 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลน้อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และ 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลน้อย และยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์แบบใช้เหตุผลน้อย เป็นผู้ที่มีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์น้อยที่สุด

คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.13) พบใน 6 กลุ่ม คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรวม เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 13 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 5 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ผลเช่นเดียวกันทั้ง 3 ข้อนี้ ยังพบในกลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร การศึกษาบิดาต่ำ และการศึกษามารดาต่ำ 4) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก

เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มอายุมาก และ 5) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากที่สุด อีกทั้งยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ และกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย เป็นผู้ที่มีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์น้อยที่สุด พบเฉพาะในกลุ่มรวม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.13) พบในกลุ่มอายุมาก ผลการเรียนรู้ต่ำ และมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 14 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 18 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 8 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลน้อย 2) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มอายุมาก 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 พบผลเช่นเดียวกันนี้ในทั้ง 3 กลุ่ม 4) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผลมาก นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการ

อนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มอายุมาก 5) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย 6) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 7) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นเดียวกันกับข้อ 5, 6 และ 7 ในทั้ง 3 กลุ่ม 8) ในหมู่นักเรียนที่มีได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และพบเพิ่มเติมอีก 1 คู่ ในกลุ่มอายุมาก (ตารางที่ 15 ภาคผนวก ข) พบว่า ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่นอีก 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผลการเรียนต่ำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย 2) กลุ่มรวม ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และ 2) กลุ่มนักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาน้อย และกลุ่มการศึกษามารดาน้อย ประการที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มอื่นอีก 3 กลุ่ม คือ 1) นักเรียนกลุ่มผลการเรียนต่ำ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย 2) กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และ 3) กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมี

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก หรือมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ
น้อย พบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ

ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้
พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก และกลุ่มอื่นอีก 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบพุทธมาก 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพ
เกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ และกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ 2) กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มอายุมาก 3) กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธมากหรือกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผลมาก พบใน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ
และ 4) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน
ใช้เหตุผลน้อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ

**3.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษสัตว์ที่
ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล
และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน**

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเอง
กระทำ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุน
ใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมรักษ
สัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.15) คือ
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้าน
การอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า
1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ
มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.94 และ 64.63) (ตารางที่
3.16) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษ
สัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย
(ค่าเฉลี่ย 68.49 และ 63.08) (ตารางที่ 3.16) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์
ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสาร
ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 67.75 และ 63.82) (ตารางที่ 3.16)

ตารางที่ 3.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษ์สัตว์ที่ตนเอง
กระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษ์สนับสนุนให้เหตุผล
และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		แบบ	รักสส.ให้	รับรู้					
		พุทธฯ ก	เหตุผล ข	ข่าวสาร ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	6.47*	35.59****	18.73****	1.64	<1	<1	<1	19.6
อายุน้อย	269	6.03*	27.40****	14.82****	<1	<1	1.14	<1	29.6
อายุมาก	235	<1	8.15**	6.00*	<1	<1	2.01	1.96	11.3
ผลการเรียนต่ำ	213	3.97*	4.39*	2.32	<1	<1	<1	<1	8.7
ผลการเรียนสูง	213	2.40	26.59****	7.34**	2.00	<1	1.41	<1	24.1
บิดาเกษตรฯ	291	<1	12.37***	6.38*	<1	<1	<1	<1	10.7
บิดาอื่นๆ	208	15.22****	9.76**	13.28****	<1	<1	<1	<1	30.0
มารดาเกษตรฯ	291	<1	7.25**	12.86****	<1	<1	<1	<1	12.3
มารดาอื่นๆ	209	12.52****	18.44****	8.50**	<1	<1	<1	1.61	28.3
กศ.บิดาต่ำ	231	<1	5.36*	14.66****	<1	1.74	1.62	<1	13.8
กศ.บิดาสูง	266	7.07**	29.13****	6.28*	2.68	<1	<1	<1	25.1
กศ.มารดาต่ำ	235	<1	9.23**	12.01***	<1	1.24	<1	<1	14.4
กศ.มารดาสูง	258	8.29**	23.27****	8.08**	1.84	<1	<1	<1	23.9
รายได้ต่ำ	220	<1	13.12****	11.40***	<1	<1	2.00	<1	16.4
รายได้สูง	271	9.62**	16.88****	11.28***	<1	<1	<1	<1	25.4

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.16 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษ์สัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษ์สนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสาร
ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษ์สัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.94	น้อย = 64.63
	รักษ์สนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 68.49	น้อย = 63.08
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.75	น้อย = 63.82
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.38	น้อย = 65.53
	รักษ์สนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 69.98	น้อย = 63.93
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.18	น้อย = 64.73

ตารางที่ 3.16 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 66.22	น้อย = 62.14
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.93	น้อย = 62.43
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 65.37	น้อย = 62.43
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.44	น้อย = 62.35
ผลการเรียนสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 70.64	น้อย = 63.70
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.00	น้อย = 65.35
บิดาอาชีพเกษตรฯ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.64	น้อย = 61.57
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.07	น้อย = 62.14
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 71.70	น้อย = 66.19
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 71.15	น้อย = 66.74
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 71.52	น้อย = 66.37
มารดาอาชีพเกษตรฯ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.31	น้อย = 62.19
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.83	น้อย = 61.68
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 70.93	น้อย = 65.92
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 71.47	น้อย = 65.38
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 70.49	น้อย = 66.36
กศ.บิดาต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 64.70	น้อย = 61.58
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.72	น้อย = 60.56
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.32	น้อย = 66.16
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 70.94	น้อย = 64.53
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.22	น้อย = 66.25
กศ.มารดาต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.49	น้อย = 61.44
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.77	น้อย = 61.15
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.34	น้อย = 65.83
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 70.52	น้อย = 64.65
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.31	น้อย = 65.86
รายได้ต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 66.43	น้อย = 61.71
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 66.27	น้อย = 61.87
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.57	น้อย = 65.54
	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 70.22	น้อย = 64.88
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.73	น้อย = 65.37

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.15) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 7 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนสูง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ไม่ปรากฏว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทางและแบบสามทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่ม ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

3.3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.17)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.15) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 7 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนสูง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ไม่ปรากฏว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทางและแบบสามทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก พบผลเช่นนี้ในทุกกลุ่ม ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

3.3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.17)

คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 64.82 และ 61.11) (ตารางที่ 3.18) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 65.86 และ 60.06) (ตารางที่ 3.18) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 64.96 และ 60.97) (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		แบบ พุทธฯ ก	รักษส.ให้ เหตุผล ข	รับรู้ ข่าวสาร ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	14.72****	35.90****	17.01****	<1	2.13	<1	<1	21.6
อายุน้อย	269	9.99**	15.75****	17.44****	<1	<1	<1	<1	25.5
อายุมาก	235	2.36	15.37****	1.88	<1	<1	2.01	<1	14.4
ผลการเรียนต่ำ	213	11.38**	5.43*	2.00	<1	1.46	1.21	<1	12.7
ผลการเรียนสูง	213	4.40*	18.40****	4.36*	<1	<1	<1	<1	21.2
บิดาเกษตรฯ	291	4.30*	12.34***	4.64*	<1	1.46	<1	<1	12.4
บิดาอื่นๆ	208	16.02****	10.70***	9.97**	<1	<1	<1	<1	31.4
มารดาเกษตรฯ	291	3.52	9.74**	6.82**	<1	<1	<1	<1	12.8
มารดาอื่นๆ	209	15.59****	16.51****	10.78***	<1	3.93*	<1	20.2	31.0
กศ.บิดาต่ำ	231	2.33	9.11**	4.59*	<1	2.19	<1	<1	12.9
กศ.บิดาสสูง	266	14.77****	22.59****	12.70****	<1	<1	<1	<1	28.9
กศ.มารดาต่ำ	235	0.83	17.42****	2.54	<1	<1	2.90	<1	14.2
กศ.มารดาสูง	258	19.16****	14.93****	17.66****	<1	2.20	<1	<1	28.5
รายได้ต่ำ	220	1.05	12.46***	9.40**	<1	<1	<1	1.50	15.2
รายได้สูง	271	20.46***	16.38****	11.48***	<1	1.90	<1	<1	30.2

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

ตารางที่ 3.18 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มี การอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสาร
ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 64.82	น้อย = 61.11
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.86	น้อย = 60.06
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 64.96	น้อย = 60.97
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.80	น้อย = 62.71
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 67.32	น้อย = 62.19
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.45	น้อย = 62.06
อายุมาก	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 63.40	น้อย = 57.70
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 63.14	น้อย = 57.94
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 62.34	น้อย = 58.74
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.81	น้อย = 63.68
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 68.46	น้อย = 62.05
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 66.80	น้อย = 63.69
บิดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 62.21	น้อย = 59.63
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 63.11	น้อย = 58.73
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.26	น้อย = 59.58
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.81	น้อย = 62.93
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 68.27	น้อย = 63.46
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 68.19	น้อย = 63.55
มารดาอาชีพเกษตรฯ	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 62.95	น้อย = 59.05
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.63	น้อย = 59.37
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.52	น้อย = 62.57
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 68.61	น้อย = 62.49
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 68.02	น้อย = 63.07
กศ.บิดาต่ำ	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 62.91	น้อย = 58.28
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.24	น้อย = 58.95
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.02	น้อย = 62.25
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 67.59	น้อย = 61.69
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 66.85	น้อย = 62.42
กศ.มารดาต่ำ	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 63.33	น้อย = 57.42
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.97	น้อย = 62.30
	รักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 67.64	น้อย = 62.63
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.86	น้อย = 62.41

ตารางที่ 3.18 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รายได้ต่ำ	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 63.53	น้อย = 58.54
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 63.20	น้อย = 58.87
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.94	น้อย = 61.92
	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 67.63	น้อย = 62.24
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.19	น้อย = 62.67

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 9 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผลน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 11 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.17) พบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 16. ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 2) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และ 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการ

รักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผลมาก หรือนักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง และยังพบในกลุ่มอื่นอีก 2 กลุ่ม คือ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก พบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก 2) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก พบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก

3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฤษฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์) และพฤติกรรมรักษาสัตว์ (พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฤษฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

เมตตากฤษฎา หมายถึง ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีแต่ความสุข การละได้ซึ่งโทษะพยาบาท และความรู้สึกห่วงใย สงสารไปกับความทุกข์ของผู้อื่น อยากช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะช่วยปลดเปลื้อง และบำบัดความทุกข์ ความเดือนร้อนของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นคน หรือสรรพสัตว์พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 21 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 44.60 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.72 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีเมตตากฤษฎามาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีเมตตากฤษฎาน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตาม ลักษณะชีวสังคมมูลฐาน (ตารางที่ 3.1) แบ่งกลุ่มได้ดังนี้ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษา มารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง โดยจะทำการวิเคราะห์และ นำเสนอผลตามตัวแปรตาม คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม รักรัศสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักรัศสัตว์ และพฤติกรรมรักรัศสัตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรม รักรัศสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักรัศสัตว์ โดยแยกวิเคราะห์ทีละด้าน ดังนี้

3.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักรัศสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้าน การอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักรัศสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการ รับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักรัศสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.19) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบ พุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มี ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักรัศสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 46.90 และ 44.52) (ตารางที่ 3.20) 2) นักเรียนที่มีเมตตากรูณามาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดี ต่อพฤติกรรมรักรัศสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรูณาน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.52 และ 43.90) (ตาราง ที่ 3.20) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักรัศสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.15 และ 44.27) (ตารางที่ 3.20)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักรัศสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การ อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักรัศสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 12 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มรายได้สูง

ตารางที่ 3.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แยกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธ ก	เมตตา กรรณา ข	รับรู้ ข่าวสาร ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	14.50****	33.52****	21.34****	<1	1.10	<1	1.21	27.5
อายุน้อย	269	4.93*	16.91****	24.73****	<1	<1	2.83	<1	30.7
อายุมาก	235	6.11*	17.02****	1.64	<1	<1	1.15	1.20	24.2
ผลการเรียนต่ำ	213	16.39****	10.78***	2.12	<1	1.22	<1	<1	24.1
ผลการเรียนสูง	213	3.74	19.83****	11.19***	1.39	<1	<1	<1	27.6
บิดาเกษตรฯ	291	8.19**	9.52**	4.48**	1.20	<1	<1	2.62	21.0
บิดาอื่นๆ	208	8.56**	23.53****	14.81****	<1	<1	<1	<1	37.4
มารดาเกษตรฯ	291	8.62**	10.58***	6.23*	1.95	<1	<1	2.87	22.4
มารดาอื่นๆ	209	5.63*	25.17****	16.14****	<1	3.37	<1	<1	36.4
กศ.บิดาต่ำ	231	8.29**	7.91**	4.64*	2.99	<1	<1	1.02	22.9
กศ.บิดาสูง	266	5.91*	25.16****	14.57****	<1	2.36	<1	<1	31.9
กศ.มารดาต่ำ	235	7.60**	12.63****	<1	2.67	<1	<1	2.45	22.7
กศ.มารดาสูง	258	5.39*	24.24****	23.38****	<1	1.74	1.54	<1	34.4
รายได้ต่ำ	220	2.92	11.51***	4.94*	2.19	<1	<1	2.53	24.2
รายได้สูง	271	12.82****	26.88****	15.21****	<1	1.47	<1	<1	33.2

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.20 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.90	น้อย = 44.52
	เมตตากฎา	มาก = 47.52	น้อย = 43.90
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.15	น้อย = 44.27
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.42	น้อย = 45.72
	เมตตากฎา	มาก = 48.15	น้อย = 44.99
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.78	น้อย = 44.66
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.75	น้อย = 43.15

ตารางที่ 3.20 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	เมตตากรรณา	มาก = 46.63	น้อย = 42.27
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 45.13	น้อย = 43.77
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.87	น้อย = 42.71
ผลการเรียนต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 46.78	น้อย = 43.10
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.18	น้อย = 44.11
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.67	น้อย = 44.62
ผลการเรียนสูง	เมตตากรรณา	มาก = 46.16	น้อย = 43.69
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.26	น้อย = 43.60
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.84	น้อย = 44.02
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรรณา	มาก = 47.99	น้อย = 45.36
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.86	น้อย = 44.50
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 48.41	น้อย = 44.95
บิดาอาชีพอื่นๆ	เมตตากรรณา	มาก = 46.20	น้อย = 43.83
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.33	น้อย = 43.70
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.03	น้อย = 44.01
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรรณา	มาก = 47.76	น้อย = 45.43
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 49.05	น้อย = 44.13
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 48.56	น้อย = 44.62
มารดาอาชีพอื่นๆ	เมตตากรรณา	มาก = 46.36	น้อย = 43.51
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.33	น้อย = 43.55
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.00	น้อย = 43.87
กศ.บิดาต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 47.33	น้อย = 45.27
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.42	น้อย = 44.18
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.91	น้อย = 44.69
กศ.บิดาสูง	เมตตากรรณา	มาก = 45.77	น้อย = 43.17
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 46.14	น้อย = 42.79
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.66	น้อย = 45.66
กศ.มารดาต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 48.77	น้อย = 44.54
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 48.74	น้อย = 44.58
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.54	น้อย = 43.16
รายได้ต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 45.96	น้อย = 43.74
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 47.78	น้อย = 44.85
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 48.43	น้อย = 44.19
รายได้สูง	เมตตากรรณา	มาก = 47.91	น้อย = 44.71
	การรับรู้ข่าวสารฯ		
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ		

2) นักเรียนที่มีเมตตากฎนามาก เป็นผู้ที่มีความคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากฎนามีน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ น้อย พบในกลุ่มย่อย 11 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ไม่ปรากฏว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทาง และแบบสามทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก พบในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มรายได้สูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีเมตตากฎนามาก พบในกลุ่ม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้ พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง

3.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎนา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎนา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.21) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎนา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.44 และ 57.39) (ตารางที่ 3.22) 2) นักเรียนที่มีเมตตากฎนามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากฎนามีน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.88 และ 56.95) (ตารางที่ 3.22) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 61.27 และ 56.56) (ตารางที่ 3.22)

ตารางที่ 3.21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการ
รักษัสด์ร มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการ
อนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธฯ ก	เมตตา กรุณา ข	รับรู้ ข่าวสาร ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	20.69****	34.35****	49.02****	<1	3.06	2.54	2.11	31.3
อายุน้อย	269	8.61**	12.98****	27.51****	<1	<1	<1	1.28	26.8
อายุมาก	235	9.60**	22.40****	16.43****	<1	2.44	3.69	<1	36.0
ผลการเรียนต่ำ	213	13.99****	9.31**	6.43*	<1	<1	1.30	<1	21.3
ผลการเรียนสูง	213	4.79*	12.80****	22.25***	<1	<1	<1	<1	28.0
บิดาเกษตรฯ	291	11.81***	16.00****	13.21****	<1	3.74	2.19	<1	27.7
บิดาอื่นๆ	208	10.65***	12.16***	34.88****	<1	<1	<1	4.99*	36.0
มารดาเกษตรฯ	291	12.88****	16.63****	15.12****	<1	2.39	1.59	<1	28.3
มารดาอื่นๆ	209	8.18**	15.16****	38.94****	<1	1.50	<1	6.96	37.3
กศ.บิดาต่ำ	231	11.82***	11.79***	9.76**	<1	3.57	1.84	<1	30.4
กศ.บิดาสูง	266	10.34***	15.66****	38.25****	<1	3.20	<1	5.76*	32.6
กศ.มารดาต่ำ	235	4.48*	20.45****	9.07**	<1	2.24	2.44	2.63	32.2
กศ.มารดาสูง	258	16.64****	13.41****	44.12****	<1	1.32	1.35	8.98	34.9
รายได้ต่ำ	220	47.24****	15.32****	11.21***	<1	<1	<1	<1	31.6
รายได้สูง	271	6.73**	20.66****	35.56****	<1	2.40	2.35	1.55	32.5

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.22 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่อในตนด้านการรักษัสด์รที่ของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่
แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสด์ร	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.44	น้อย = 57.39
	เมตตากุณา	มาก = 60.88	น้อย = 56.95
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 61.27	น้อย = 56.56
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.06	น้อย = 58.31
	เมตตากุณา	มาก = 61.37	น้อย = 58.00
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.14	น้อย = 57.23

ตารางที่ 3.22 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.39	น้อย = 56.32
	เมตตากฎนา	มาก = 60.20	น้อย = 55.51
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.86	น้อย = 55.85
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.33	น้อย = 55.50
	เมตตากฎนา	มาก = 58.97	น้อย = 55.85
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 58.71	น้อย = 56.11
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.33	น้อย = 58.92
	เมตตากฎนา	มาก = 62.09	น้อย = 58.15
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.72	น้อย = 57.52
บิดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.09	น้อย = 56.20
	เมตตากฎนา	มาก = 59.33	น้อย = 56.00
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.18	น้อย = 56.12
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.99	น้อย = 58.45
	เมตตากฎนา	มาก = 62.11	น้อย = 58.33
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 63.43	น้อย = 57.02
มารดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.43	น้อย = 56.46
	เมตตากฎนา	มาก = 59.63	น้อย = 56.26
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.55	น้อย = 56.33
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.74	น้อย = 58.58
	เมตตากฎนา	มาก = 62.31	น้อย = 58.01
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 63.60	น้อย = 56.71
กศ.บิดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 58.95	น้อย = 55.76
	เมตตากฎนา	มาก = 58.95	น้อย = 55.76
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 58.81	น้อย = 55.91
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.40	น้อย = 58.23
	เมตตากฎนา	มาก = 61.76	น้อย = 57.87
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.86	น้อย = 56.77
กศ.มารดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 58.51	น้อย = 56.54
	เมตตากฎนา	มาก = 59.63	น้อย = 55.42
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 58.93	น้อย = 56.13
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.67	น้อย = 57.70
	เมตตากฎนา	มาก = 61.47	น้อย = 57.90
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 62.92	น้อย = 56.45
รายได้ต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.14	น้อย = 56.24
	เมตตากฎนา	มาก = 60.03	น้อย = 56.35
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 59.77	น้อย = 56.62

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากุณฺหา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.21) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย 2) นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหาน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากุณฺหา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.21) พบในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสองกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 17 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 16 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 8 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีเมตตากุณฺหามาก นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตากุณฺหามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตากุณฺหาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 3) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหาน้อย 4) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีเมตตากุณฺหามาก นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 5) ในหมู่นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย

6) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีเมตตากรุณาน้อย นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และยังพบผลเช่นเดียวกันกับทั้ง 6 ข้อนี้ ในกลุ่มการศึกษาบิดาสุง 7) ในหมู่นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 8) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรุณาน้อย และยังพบผลเช่นเดียวกันนี้ ในกลุ่มการศึกษาบิดาสุง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มอื่นอีก 2 กลุ่ม คือ 1) นักเรียนที่มีเมตตากรุณาน้อยและมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสุง 2) นักเรียนที่มีเมตตากรุณามากและมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ประการที่ 2 นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อยและมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสุง ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีเมตตากรุณามาก หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อยและมีเมตตากรุณามาก หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีเมตตากรุณาน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสุง

3.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.23) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ

เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 67.17 และ 64.91) (ตารางที่ 3.24) 2) นักเรียนที่มีเมตตากรูณามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรูณาน้อย (ค่าเฉลี่ย 68.17 และ 63.91) (ตารางที่ 3.24) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 68.00 และ 64.08) (ตารางที่ 3.24)

ตารางที่ 3.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธฯ ก	เมตตา กรุณา ข	รับรู้ ข่าวสาร ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	5.78*	20.38****	17.27****	1.13	<1	<1	<1	16.9
อายุน้อย	269	5.97*	21.71****	11.57***	<1	<1	<1	<1	26.0
อายุมาก	235	<1	2.87	4.64*	2.13	<1	<1	<1	9.2
ผลการเรียนต่ำ	213	4.97*	1.98	2.00	1.49	<1	<1	<1	8.2
ผลการเรียนสูง	213	4.04*	19.21****	3.93*	<1	<1	<1	<1	21.4
บิดาเกษตรฯ	291	<1	6.71**	4.00*	2.93	<1	<1	<1	9.9
บิดาอื่นๆ	208	14.18****	10.29**	8.76**	<1	<1	<1	<1	28.7
มารดาเกษตรฯ	291	<1	6.21*	10.00**	2.79	<1	<1	<1	12.6
มารดาอื่นๆ	209	10.12**	13.40****	6.09*	<1	<1	<1	<1	25.5
กศ.บิดาต่ำ	231	<1	5.5*	9.76**	<1	1.09	<1	<1	14.2
กศ.บิดาสูง	266	8.82**	8.46**	6.10*	<1	<1	<1	<1	18.1
กศ.มารดาต่ำ	235	<1	11.03***	5.99*	1.56	<1	2.87	1.27	15.9
กศ.มารดาสูง	258	8.49**	9.00**	8.28**	<1	<1	<1	<1	19.2
รายได้ต่ำ	220	<1	7.45**	8.33**	1.45	<1	2.22	<1	14.7
รายได้สูง	271	8.26**	15.24****	9.10**	<1	<1	<1	<1	23.9

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.24 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่
แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.17	น้อย = 64.91
	เมตตากรุณา	มาก = 68.17	น้อย = 63.91
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 68.00	น้อย = 64.08
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.89	น้อย = 66.02
	เมตตากรุณา	มาก = 70.20	น้อย = 64.71
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.46	น้อย = 65.45
อายุมาก	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.65	น้อย = 62.33
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 65.74	น้อย = 62.26
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.88	น้อย = 66.16
	เมตตากรุณา	มาก = 70.48	น้อย = 64.56
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 68.86	น้อย = 66.18
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 65.11	น้อย = 61.95
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 64.75	น้อย = 62.31
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 71.86	น้อย = 66.74
	เมตตากรุณา	มาก = 71.48	น้อย = 67.12
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 71.31	น้อย = 67.28
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 65.11	น้อย = 62.17
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.50	น้อย = 61.78
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 71.67	น้อย = 67.15
	เมตตากรุณา	มาก = 72.01	น้อย = 66.81
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 71.16	น้อย = 67.66
กศ.บิดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 64.57	น้อย = 61.35
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.10	น้อย = 60.82
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 70.41	น้อย = 66.60
	เมตตากรุณา	มาก = 70.37	น้อย = 66.64
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 70.09	น้อย = 66.92
กศ.มารดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 65.37	น้อย = 60.80
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 64.77	น้อย = 61.40
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 70.30	น้อย = 66.53
	เมตตากรุณา	มาก = 70.36	น้อย = 66.47
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 70.28	น้อย = 66.55
รายได้ต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 65.81	น้อย = 61.88

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รายได้ต่ำ	การรับรู้ข่าวสาร	มาก = 65.93	น้อย = 61.76
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.65	น้อย = 66.05
	เมตตากรุณา	มาก = 70.29	น้อย = 65.40
	การรับรู้ข่าวสาร	มาก = 69.74	น้อย = 65.96

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.23) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 8 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรุณาน้อย พบใน 12 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มผลการเรียนสูง และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนสูง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ไม่ปรากฏว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบสองทาง และแบบสามทาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ คือ นักเรียนที่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก หรือนักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก หรือนักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

3.4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.25) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย (ค่าเฉลี่ย 64.77 และ 61.57) (ตารางที่ 3.26) 2) นักเรียนที่มีเมตตากรูณามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรูณาน้อย (ค่าเฉลี่ย 65.57 และ 60.77) (ตารางที่ 3.26) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย (ค่าเฉลี่ย 65.00 และ 61.34) (ตารางที่ 3.26)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.25) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบใน 8 กลุ่มย่อย กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่มีเมตตากรูณามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรูณาน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบในกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

ตารางที่ 3.25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์
ธรรมชาติ แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธ ^ก	เมตตา กรุณา ^ข	รับรู้ ข่าวสาร ^ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	10.17**	22.97****	13.38****	<1	1.15	<1	<1	19.6
อายุน้อย	269	7.89**	13.49****	13.59****	<1	<1	<1	<1	24.8
อายุมาก	235	<1	11.16***	<1	3.57	<1	2.72	1.18	13.5
ผลการเรียนต่ำ	213	8.21**	6.69**	<1	1.98	<1	1.48	<1	14.3
ผลการเรียนสูง	213	5.29*	9.80**	4.17*	<1	<1	<1	<1	17.9
บิดาเกษตรฯ	291	1.37	7.20**	1.52	2.38	<1	<1	3.73	11.9
บิดาอื่นๆ	208	16.22****	14.28****	10.17**	<1	2.14	<1	<1	32.9
มารดาเกษตรฯ	291	1.40	7.39**	3.85	2.48	<1	<1	3.68	13.5
มารดาอื่นๆ	209	12.51***	15.29****	10.58***	<1	4.6*	<1	<1	31.0
กศ.บิดาต่ำ	231	1.37	4.63*	2.24	<1	1.65	<1	1.56	12.1
กศ.บิดาสูง	266	11.72***	13.88****	10.79***	<1	1.36	<1	<1	26.5
กศ.มารดาต่ำ	235	<1	13.49****	<1	3.36	<1	3.47	4.56*	15.2
กศ.มารดาสูง	258	14.19****	11.32***	13.77****	<1	3.77	<1	<1	27.2
รายได้ต่ำ	220	<1	10.94***	2.99	3.30	<1	1.11	1.84	15.4
รายได้สูง	271	18.62****	18.46****	11.18***	<1	2.28	<1	<1	30.2

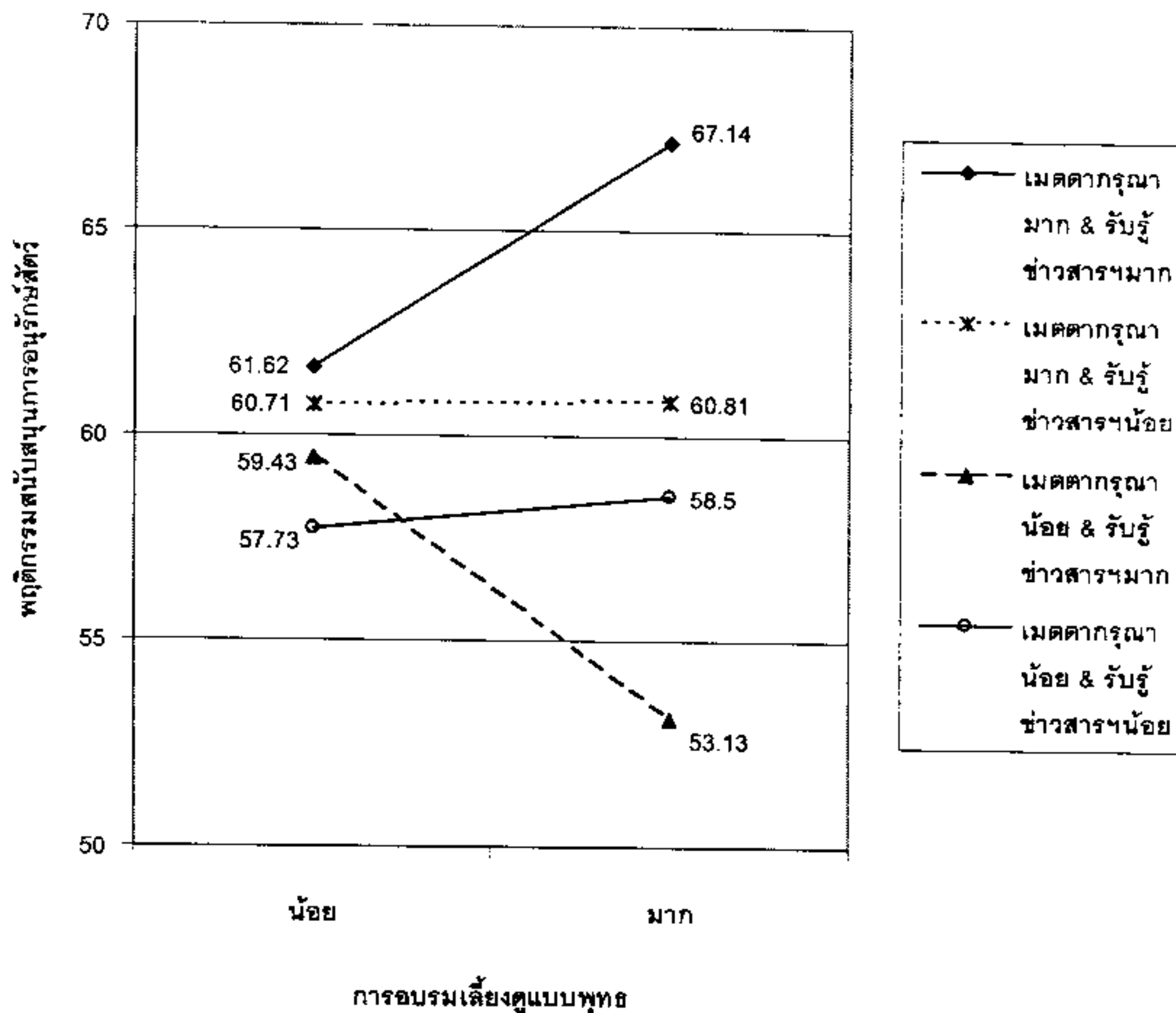
* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.26 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่
แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 64.77	น้อย = 61.57
	เมตตากฎา	มาก = 65.57	น้อย = 60.77
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 65.00	น้อย = 61.34
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.13	น้อย = 63.52
	เมตตากฎา	มาก = 67.69	น้อย = 62.96
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.70	น้อย = 62.95

ตารางที่ 3.26 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	เมตตากรรณา	มาก = 62.55	น้อย = 57.34
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 62.60	น้อย = 57.98
	เมตตากรรณา	มาก = 62.38	น้อย = 58.21
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.19	น้อย = 63.74
	เมตตากรรณา	มาก = 67.82	น้อย = 63.11
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.00	น้อย = 63.93
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรรณา	มาก = 62.08	น้อย = 58.56
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.61	น้อย = 64.03
	เมตตากรรณา	มาก = 69.44	น้อย = 64.20
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.03	น้อย = 64.61
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรรณา	มาก = 62.28	น้อย = 58.83
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.39	น้อย = 64.15
	เมตตากรรณา	มาก = 69.66	น้อย = 63.87
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 69.18	น้อย = 64.36
กศ.บิดาต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 61.97	น้อย = 58.59
กศ.บิดาสสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.47	น้อย = 63.01
	เมตตากรรณา	มาก = 67.66	น้อย = 62.81
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.38	น้อย = 63.10
กศ.มารดาต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 62.57	น้อย = 57.20
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.33	น้อย = 63.24
	เมตตากรรณา	มาก = 68.06	น้อย = 63.51
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 68.29	น้อย = 63.28
รายได้ต่ำ	เมตตากรรณา	มาก = 63.07	น้อย = 57.95
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.95	น้อย = 62.46
	เมตตากรรณา	มาก = 67.93	น้อย = 62.48
	การรับรู้ข่าวสารฯ	มาก = 67.33	น้อย = 63.08

แผนภูมิที่ 3.6 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรรณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.25) พบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 18 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 2) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และ 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย และยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากุณฺหา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.25) พบในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 19 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญรวม 10 คู่ แต่พบคู่ที่สำคัญเพียง 4 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีเมตตากุณฺหามาก นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตากุณฺหามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตากุณฺหาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 3) ในหมู่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหาน้อย 4) ในหมู่นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 8 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาระดับสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้สูง และพบในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ประการที่ 2 นักเรียนที่มีเมตตากุณฺหามาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และยังพบในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ประการที่ 3 นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง

กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาส่ง กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้สูง และกลุ่มอื่นอีก 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และ 2) กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีเมตตาคุณมาก

3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์) และพฤติกรรมรักษัสัตว์ (พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง (บิดามารดา, เพื่อน ครู) ในด้านพฤติกรรมรักษัสัตว์ทั้งที่บุคคลผู้นั้นกระทำเอง หรือให้การสนับสนุนผู้อื่น พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 15 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 40.55 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.53 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเป็นผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง (ตารางที่ 3.1) แบ่งกลุ่มได้ดังนี้ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาส่ง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง โดยจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลตามตัวแปรตาม คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์ โดยแยกวิเคราะห์ทีละด้าน ดังนี้

กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้สูง และกลุ่มอื่นอีก 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และ 2) กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากและมีเมตตาคุณมาก

3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์) และพฤติกรรมรักษัสัตว์ (พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง (บิดามารดา, เพื่อน ครู) ในด้านพฤติกรรมรักษัสัตว์ทั้งที่บุคคลผู้นั้นกระทำเอง หรือให้การสนับสนุนผู้อื่น พิสัยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่า 15 – 60 คะแนน ซึ่งคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 40.55 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.53 คะแนน) (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กระทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวิตสมณภูมิหลัง (ตารางที่ 3.1) แบ่งกลุ่มได้ดังนี้ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง โดยจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลตามตัวแปรตาม คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์ และพฤติกรรมรักษัสัตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัสัตว์ โดยแยกวิเคราะห์ทีละด้าน ดังนี้

3.5.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวมทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.27) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 46.89 และ 43.88) (ตารางที่ 3.28) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 46.95 และ 43.82) (ตารางที่ 3.28) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.24 และ 43.53) (ตารางที่ 3.28)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.27) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่มกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย

ตารางที่ 3.27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		รักส.ใช้ เหตุผล	เห็นแบบ อย่าง	มุ่ง อนาคต	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
		ก	ข	ค					
รวม	504	25.76****	27.68****	38.82****	<1	1.49	3.49	<1	28.6
อายุน้อย	269	4.68*	23.55****	22.09****	<1	1.35	2.28	<1	28.6
อายุมาก	235	21.54****	6.24*	12.24***	1.16	<1	<1	<1	27.1
ผลการเรียนต่ำ	213	4.74*	17.21****	18.74****	<1	2.65	6.18	1.86	27.0
ผลการเรียนสูง	213	10.61***	11.68***	13.27****	<1	<1	<1	<1	27.5
บิดาเกษตรฯ	291	17.63****	17.82****	25.36****	<1	1.25	1.12	1.22	27.8
บิดาอื่นๆ	208	5.47*	6.45*	11.12***	<1	<1	2.55	1.76	26.6
มารดาเกษตรฯ	291	16.94****	16.87****	21.14****	<1	<1	1.34	<1	26.0
มารดาอื่นๆ	209	7.35**	11.60***	13.88****	1.71	1.28	<1	2.53	31.0
กศ.บิดาต่ำ	231	9.18**	17.54****	18.35****	<1	3.02	<1	<1	29.4
กศ.บิดาสสูง	266	15.35****	8.12**	17.44****	<1	<1	5.98*	<1	28.7
กศ.มารดาต่ำ	235	14.31****	4.27*	15.41****	<1	<1	<1	<1	26.6
กศ.มารดาสูง	258	10.88***	22.19****	19.46****	<1	1.17	1.74	<1	29.2
รายได้ต่ำ	220	2.12	17.75****	27.60****	<1	3.32	<1	<1	28.7
รายได้สูง	271	27.46****	8.25**	11.13***	<1	<1	2.30	1.42	30.1

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.28 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะ
มุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	รักสับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.89	น้อย = 43.88
	เห็นแบบอย่าง	มาก = 46.95	น้อย = 43.82
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.24	น้อย = 43.53
	รักสับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 47.03	น้อย = 45.30
อายุน้อย	เห็นแบบอย่าง	มาก = 48.10	น้อย = 44.23
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 48.04	น้อย = 44.29
	รักสับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 46.73	น้อย = 42.47

ตารางที่ 3.28 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ติดพฤติกรรมรักสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 45.75	น้อย = 43.45
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 46.21	น้อย = 43.00
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 45.66	น้อย = 43.74
ผลการเรียนต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.52	น้อย = 42.88
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 46.60	น้อย = 42.80
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 47.57	น้อย = 44.42
ผลการเรียนสูง	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 47.64	น้อย = 44.34
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.75	น้อย = 44.23
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.89	น้อย = 43.70
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.90	น้อย = 43.69
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.21	น้อย = 43.38
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.76	น้อย = 44.40
บิดาอาชีพอื่นๆ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.86	น้อย = 44.29
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.26	น้อย = 43.89
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.64	น้อย = 43.56
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.63	น้อย = 43.56
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 46.82	น้อย = 43.38
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 47.17	น้อย = 44.35
มารดาอาชีพอื่นๆ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 47.53	น้อย = 43.98
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.90	น้อย = 43.82
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.74	น้อย = 44.09
กศ.บิดาต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 47.24	น้อย = 43.59
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.28	น้อย = 43.55
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 47.01	น้อย = 43.66
กศ.บิดาส่ง	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.55	น้อย = 44.11
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.12	น้อย = 43.55
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.75	น้อย = 43.37
กศ.มารดาต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 45.98	น้อย = 44.14
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 46.81	น้อย = 43.31
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 46.98	น้อย = 44.13
กศ.มารดาส่ง	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 47.58	น้อย = 43.52
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 47.46	น้อย = 43.65
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 47.39	น้อย = 43.57
รายได้ต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 47.86	น้อย = 43.10
	รักสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 47.51	น้อย = 43.25
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 46.54	น้อย = 44.21

ตารางที่ 3.28 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รายได้สูง	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 46.73	น้อย = 44.02

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.27) พบในกลุ่มการศึกษาบิดาสูง เพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 20 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และ 3) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผลมาก หรือ นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก หรือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรายได้สูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มการศึกษาบิดาสูงที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ประการที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มการศึกษาบิดาสูงที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก

3.5.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.29) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.04 และ 56.73) (ตารางที่ 3.30) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 59.83 และ 56.94) (ตารางที่ 3.30) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 60.46 และ 56.32) (ตารางที่ 3.30)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.29) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มผลการเรียนสูง 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มรายได้ต่ำ และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย

ตารางที่ 3.29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวนคน	แสดงค่าเอฟ							% ทำนาย
		รักส.ใช้เหตุผล	เห็นแบบอย่าง	มุ่งอนาคต	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
		ก	ข	ค					
รวม	504	24.88****	18.88****	38.78****	1.20	<1	4.60*	<1	26.6
อายุน้อย	269	14.48****	7.18**	13.03****	<1	<1	4.02*	<1	25.2
อายุมาก	235	9.05**	10.61***	21.39****	1.65	<1	1.17	<1	26.0
ผลการเรียนต่ำ	213	3.01	5.01*	10.10**	<1	1.62	4.52*	<1	14.3
ผลการเรียนสูง	213	10.28**	7.29**	13.12****	<1	<1	<1	<1	28.3
บิดาเกษตรฯ	291	7.52**	16.17****	28.16****	<1	1.46	<1	1.40	23.9
บิดาอื่นๆ	208	12.07***	1.40	7.70**	<1	<1	6.96**	<1	27.6
มารดาเกษตรฯ	291	8.15**	11.98***	24.10****	<1	<1	<1	1.92	20.8
มารดาอื่นๆ	209	14.58****	4.08*	12.33***	<1	<1	4.8*	1.79	31.7
กศ.บิดาต่ำ	231	6.41*	14.20****	13.57****	3.30	1.35	<1	<1	25.1
กศ.บิดาสูง	266	14.95****	5.51*	17.07****	<1	<1	7.05**	<1	26.5
กศ.มารดาต่ำ	235	18.30****	4.05*	11.21***	1.65	<1	<1	<1	24.8
กศ.มารดาสูง	258	8.36**	12.57****	19.81****	<1	<1	4.80*	<1	27.4
รายได้ต่ำ	220	5.03*	18.28****	29.33****	<1	1.74	<1	<1	31.9
รายได้สูง	271	20.94****	3.25	12.30***	<1	<1	4.47*	<1	26.3

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.30 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	รักสนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.04	น้อย = 56.73
	เห็นแบบอย่าง	มาก = 59.83	น้อย = 56.94
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.46	น้อย = 56.32
อายุน้อย	รักสนับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.70	น้อย = 57.01
	เห็นแบบอย่าง	มาก = 60.16	น้อย = 57.56
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.61	น้อย = 57.11

ตารางที่ 3.30 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.36	น้อย = 56.52
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 59.47	น้อย = 56.40
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.12	น้อย = 55.75
ผลการเรียนต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 58.25	น้อย = 56.16
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 58.68	น้อย = 55.73
ผลการเรียนสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 61.35	น้อย = 57.63
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 61.06	น้อย = 57.92
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.59	น้อย = 57.38
บิดาอาชีพเกษตรฯ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.26	น้อย = 57.08
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 59.77	น้อย = 56.57
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.28	น้อย = 56.06
บิดาอาชีพอื่นๆ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.56	น้อย = 56.39
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.14	น้อย = 56.81
มารดาอาชีพเกษตรฯ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.40	น้อย = 57.04
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 59.65	น้อย = 56.79
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.24	น้อย = 56.20
มารดาอาชีพอื่นๆ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.67	น้อย = 56.18
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 59.61	น้อย = 57.24
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.49	น้อย = 56.36
กศ.บิดาต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 58.76	น้อย = 56.52
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 59.31	น้อย = 55.97
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 59.27	น้อย = 56.01
กศ.บิดาสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.78	น้อย = 56.85
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 60.01	น้อย = 57.63
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.92	น้อย = 56.72
กศ.มารดาต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.01	น้อย = 55.95
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 58.94	น้อย = 57.02
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 59.57	น้อย = 56.39
กศ.มารดาสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.16	น้อย = 57.30
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 60.49	น้อย = 56.97
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.94	น้อย = 56.52
รายได้ต่ำ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 59.63	น้อย = 57.63
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 60.54	น้อย = 56.72
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 61.05	น้อย = 56.21
รายได้สูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 60.65	น้อย = 56.16
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 60.13	น้อย = 56.68

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.29) พบทั้งหมด 8 กลุ่ม คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสุง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรวม เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 21 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 4 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นเดียวกันกับทั้ง 3 ข้อ ในกลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสุง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง และ 4) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากที่สุด พบเช่นเดียวกันนี้ในทั้ง 8 กลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผลมาก หรือนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก หรือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มรายได้ต่ำ ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากใน 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสุง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง ประการที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก พบผลเช่นนี้ใน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสุง กลุ่มการศึกษา

มารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง และ 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ

3.5.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.31) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 67.47 และ 63.69) (ตารางที่ 3.32) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.98 และ 64.18) (ตารางที่ 3.32) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 68.79 และ 62.37) (ตารางที่ 3.32)

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.31) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบในกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบในกลุ่มย่อย 11 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มียุติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.31) พบในกลุ่มการศึกษาบิดาสูงเพียงกลุ่มเดียว เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 22 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 4 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มียุติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มียุติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่

ตารางที่ 3.31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมรักษัสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		รักษาส.ให้ เหตุผล	เห็นแบบ อย่างฯ	มุ่ง อนาคตฯ					
		ก	ข	ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	19.46****	10.70***	56.29****	<1	<1	3.63	<1	25.4
อายุน้อย	269	20.39****	10.39***	35.53****	<1	<1	1.69	<1	36.1
อายุมาก	235	2.06	1.43	18.05****	<1	<1	1.38	<1	12.6
ผลการเรียนต่ำ	213	1.13	4.22*	21.40****	<1	<1	1.52	<1	15.0
ผลการเรียนสูง	213	16.34****	4.47*	15.85****	<1	<1	2.98	<1	29.2
บิดาเกษตรฯ	291	6.25*	3.90*	21.46****	<1	<1	3.35	1.89	14.8
บิดาอื่นๆ	208	9.64**	8.53**	21.37****	<1	<1	<1	<1	31.3
มารดาเกษตรฯ	291	4.97*	4.43*	23.16****	<1	<1	3.07	3.47	14.8
มารดาอื่นๆ	209	11.24***	10.24**	17.90****	<1	<1	<1	1.62	33.7
กศ.บิดาต่ำ	231	1.62	3.97*	12.90****	<1	1.36	<1	<1	14.0
กศ.บิดาสูง	266	16.31****	6.55*	29.34****	<1	<1	5.26*	<1	30.8
กศ.มารดาต่ำ	235	2.04	1.60	16.18****	<1	<1	<1	<1	15.4
กศ.มารดาสูง	258	16.94****	8.25**	31.68****	1.72	<1	2.26	2.00	30.2
รายได้ต่ำ	220	5.23*	1.46	20.30****	1.13	<1	1.23	<1	19.9
รายได้สูง	271	13.89****	10.73***	31.62****	<1	<1	3.34	<1	30.7

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.32 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 67.47	น้อย = 63.69
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.98	น้อย = 64.18
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 68.79	น้อย = 62.37
อายุน้อย	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 68.62	น้อย = 63.57
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 67.90	น้อย = 64.29
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.43	น้อย = 62.76
อายุมาก	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.59	น้อย = 61.90
ผลการเรียนต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 65.66	น้อย = 62.97
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.34	น้อย = 61.29
ผลการเรียนสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 69.38	น้อย = 63.89
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 68.11	น้อย = 65.16
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.34	น้อย = 63.94
บิดาอาชีพเกษตรกร	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.45	น้อย = 62.71
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 65.16	น้อย = 63.00
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.62	น้อย = 61.54
บิดาอาชีพอื่นๆ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 69.77	น้อย = 65.45
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 69.64	น้อย = 65.58
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.82	น้อย = 64.40
มารดาอาชีพเกษตรกร	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 65.24	น้อย = 62.78
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 65.17	น้อย = 62.85
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.66	น้อย = 61.36
มารดาอาชีพอื่นๆ	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 70.00	น้อย = 65.42
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 69.90	น้อย = 65.52
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.60	น้อย = 64.82
กศ.บิดาต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 64.71	น้อย = 62.19
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.72	น้อย = 61.18
กศ.บิดาสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 69.47	น้อย = 64.77
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 68.62	น้อย = 65.63
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 70.28	น้อย = 63.96
กศ.มารดาต่ำ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.86	น้อย = 61.49
กศ.มารดาสูง	รักษานับสนุนใช้เหตุผล	มาก = 68.97	น้อย = 64.19
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 68.25	น้อย = 64.91

ตารางที่ 3.32 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
กศ.มรรดาสูง	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.85	น้อย = 63.31
รายได้ต่ำ	รักษานับสนุนให้เหตุผล	มาก = 65.90	น้อย = 62.91
รายได้สูง	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.35	น้อย = 61.46
	รักษานับสนุนให้เหตุผล	มาก = 68.77	น้อย = 64.46
	เห็นแบบอย่าง	มาก = 68.51	น้อย = 64.72
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.87	น้อย = 63.36

มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย 3) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีการพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และ 4) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีการพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีการคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผลมาก หรือนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก หรือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มการบิดาศึกษาสูง กลุ่มการศึกษามรรดาสูง และกลุ่มรายได้สูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก พบในกลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูงที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ประการที่ 3 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก พบในกลุ่มการศึกษาศึกษาบิดาสูงที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก หรือมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย

3.5.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มรวม พฤติกรรม

สนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.33) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 64.81 และ 60.96) (ตารางที่ 3.34) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 64.72 และ 61.05) (ตารางที่ 3.34) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.76 และ 59.02) (ตารางที่ 3.34)

ตารางที่ 3.33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวนคน	แสดงค่าเอฟ							% ทำนาย
		รักษาส.ให้เหตุผล	เห็นแบบอย่าง	มุ่งอนาคต					
		ก	ข	ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	18.16****	18.54****	73.44****	<1	<1	6.83**	2.18	28.7
อายุน้อย	269	5.98*	13.73****	49.88****	<1	<1	2.01	<1	33.7
อายุมาก	235	8.83**	3.10	19.40****	<1	<1	3.35	1.52	19.2
ผลการเรียนต่ำ	213	1.53	9.01**	39.56****	<1	<1	4.86*	1.18	23.6
ผลการเรียนสูง	213	11.68***	4.36*	14.76****	<1	<1	3.22	<1	26.4
บิดาเกษตรฯ	291	7.10**	7.14**	27.95****	<1	1.33	3.30	3.44	19.0
บิดาอื่นๆ	208	4.52*	7.77**	30.89****	<1	<1	2.61	<1	32.5
มารดาเกษตรฯ	291	7.10**	6.73**	23.71****	<1	<1	3.57	2.58	17.6
มารดาอื่นๆ	209	5.79*	11.14***	35.01****	<1	<1	1.57	<1	35.1
กศ.บิดาต่ำ	231	4.47*	4.62*	24.85****	<1	<1	1.08	1.37	19.7
กศ.บิดาสูง	266	10.78***	11.49***	38.00****	<1	<1	5.28*	<1	33.0
กศ.มารดาต่ำ	235	5.18*	2.61	15.70****	<1	<1	2.78	<1	18.3
กศ.มารดาสูง	258	10.54****	14.23****	48.34****	<1	<1	2.47	3.64	33.3
รายได้ต่ำ	220	3.91*	5.58*	29.57****	<1	2.89	2.53	2.38	23.7
รายได้สูง	271	11.92***	11.64***	41.16****	<1	1.65	4.31*	<1	34.1

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.34 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะ
มุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 64.81	น้อย = 60.96
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 64.72	น้อย = 61.05
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 66.76	น้อย = 59.02
อายุน้อย	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 65.80	น้อย = 62.77
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.58	น้อย = 61.99
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 68.66	น้อย = 59.92
อายุมาก	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 63.14	น้อย = 59.17
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.10	น้อย = 58.21
ผลการเรียนต่ำ	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 63.40	น้อย = 59.42
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.58	น้อย = 57.24
ผลการเรียนสูง	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 67.30	น้อย = 62.15
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.30	น้อย = 63.15
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.62	น้อย = 61.83
บิดาอาชีพเกษตรกรฯ	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 63.03	น้อย = 59.94
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 63.03	น้อย = 59.93
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.55	น้อย = 58.42
บิดาอาชีพอื่นๆ	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 66.25	น้อย = 63.18
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.73	น้อย = 62.70
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 68.73	น้อย = 60.70
มารดาอาชีพเกษตรกรฯ	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 62.90	น้อย = 59.77
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 62.85	น้อย = 59.81
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.19	น้อย = 58.47
มารดาอาชีพอื่นๆ	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 66.50	น้อย = 62.98
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 67.19	น้อย = 62.30
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 69.08	น้อย = 60.41
กศ.บิดาต่ำ	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 62.94	น้อย = 60.01
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 62.97	น้อย = 59.99
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.93	น้อย = 58.02
กศ.บิดาสูง	รักสสนับสนุนให้เหตุผล	มาก = 65.98	น้อย = 61.94
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.04	น้อย = 61.87
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.75	น้อย = 60.17

ตารางที่ 3.34 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
กศ.มารดาต่ำ	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 62.85	น้อย = 59.68
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 64.02	น้อย = 58.50
กศ.มารดาสูง	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 65.97	น้อย = 61.92
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.30	น้อย = 61.59
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 68.28	น้อย = 59.61
รายได้ต่ำ	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 62.91	น้อย = 60.19
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 63.17	น้อย = 59.92
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 65.29	น้อย = 57.81
รายได้สูง	รักษาสัตว์จนใช้เหตุผล	มาก = 66.06	น้อย = 61.93
	เห็นแบบอย่างฯ	มาก = 66.04	น้อย = 61.95
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	มาก = 67.84	น้อย = 60.16

ผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่มปรากฏว่า คะแนนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้งสามตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.33) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนใช้เหตุผลน้อย พบในกลุ่มย่อย 13 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มผลการเรียนสูง 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มการศึกษามารดาสูง และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบในทุกกลุ่มย่อย

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.33) พบทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ กลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 23 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบคู่ที่สำคัญ 4 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้มี

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย
 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก
 เป็นผู้ที่พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย
 3) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก
 เป็นผู้ที่พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และ 4) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบ
 ข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์
 มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย รวมทั้งยังพบอีกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีการ
 เห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความ
 พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากที่สุด พบผลเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาทั้งหมดในทั้ง 4 กลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการ
 รักษาสัตว์มาก คือ ประการที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก หรือ
 นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก หรือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 มาก ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มผลการเรียนสูง ประการที่ 2 นักเรียนที่มีการ
 เห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก พบในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก 4
 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มรายได้สูง ประการที่ 3
 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก พบในกลุ่มนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคน
 รอบข้างมาก หรือนักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่ม
 ผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มรายได้สูง

3.6 การทำนาย จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของ นักเรียน โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะได้แสวงหาตัวทำนายของตัวแปรตาม 2 กลุ่ม คือ หนึ่ง กลุ่มจิต
 ลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และ
 ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และ สอง พฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวแปร
 คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ซึ่งจะทำการศึกษา
 แบบถดถอยพหุคูณแบบรวมชุดและแบบขั้น (Totaled and Stepwised Multiple Regression
 Analysis) โดยใช้ตัวทำนายรวมทั้งสิ้น 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว

ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่อง ชุดที่ 2 คือ กลุ่มลักษณะสถานการณ์ มี 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่องเช่นกัน และชุดที่ 3 มี 8 ตัว ซึ่งเป็นการรวมตัวทำนายในชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2 เข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายจากตัวทำนายในชุดที่ 3 ว่าจะทำนายได้มากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 ตามลำพังเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่างมากกว่า 5 เปอร์เซนต์ โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง (ตารางที่ 3.1) ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณรวมชุดและเป็นขั้นของตัวแปรตามที่ละตัว ดังนี้

3.6.1 การทำนาย ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนาย ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 33.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.35) มีค่าเบต้า เท่ากับ .40 และ .28 ตามลำดับ (ตารางที่ 24 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากรุณามาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .44 และ .33 ตามลำดับ (ตารางที่ 24 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 41.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .47 และ .28 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 24.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .39, .18 และ -.12 ตามลำดับ โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า

นักเรียนที่ยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่ดีน้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก

ตารางที่ 3.35 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวแปรที่ถูกทำนาย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ชุดที่ 1 (1,2,3,4)		ชุดที่ 2 (5,6,7,8)		ชุดที่ 3 (ชุดที่ 1 + ชุดที่ 2)		% แตกต่าง
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	503	33.0	1,4	34.2	8,6,5,7	39.2	1,8,6,4,5	5 [*]
อายุน้อย	268	33.8	1,4	36.8	8,6,5	40.9	1,8,6,5	4.1
อายุมาก	234	31.4	1,4,3	29.3	6,8,5	38.3	1,6,3,4,7	6.9 [*]
ผลการเรียนต่ำ	212	31.1	1,4	27.7	5,7,6,8	36.5	1,4,5,3	5.4 [*]
ผลการเรียนสูง	212	35.1	1,4	35.1	8,6,5	40.9	1,8,6,4	5.8 [*]
บิดาเกษตรฯ	290	25.4	1,4,3	25.4	7,8,6	31.0	1,7,6,4,3	5.6 [*]
บิดาอื่นๆ	207	41.2	1,4	43.2	8,6,5	48.2	1,8,6,5	5 [*]
มารดาเกษตรฯ	290	24.0	1,4,3	24.2	8,7,6	29.5	1,8,7,6,3	5 [*]
มารดาอื่นๆ	208	43.0	1,4	44.8	6,8,5	49.8	1,6,8,4	5 [*]
กศ.บิดาต่ำ	230	29.2	1,4	29.5	7,8,6	35.6	1,7,4,8	6.1 [*]
กศ.บิดาสสูง	265	36.0	1,4	38.4	6,8,5	42.8	6,1,8,4	4.4
กศ.มารดาต่ำ	234	26.0	1,4	25.7	7,6,8	31.3	1,6,4,7	5.3 [*]
กศ.มารดาสูง	257	37.4	1,4	40.9	8,6,5	45.2	8,1,6,4,5	4.3
รายได้ต่ำ	219	29.9	1,4	31.0	8,7	36.1	1,8,7,4	5.1 [*]
รายได้สูง	270	37.7	1,4	38.8	6,8,5	44.4	1,6,8,4	5.6 [*]

^{*} ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

- หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากฎนา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล
 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 25.4 % – 37.7 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความ

แปรรูปของทัศนคติที่ดีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะที่สำคัญของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เมตตา กรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (25.4 % และ 41.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (24.0 % และ 43.0 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (29.2 % และ 36.0 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (26.0 % และ 37.4 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (29.9 % และ 37.7 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ร่วมกันทำนายความแปรรูปของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 34.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ตารางที่ 3.35) มีค่าเบต้า เท่ากับ .27, .23, .14 และ .13 ตามลำดับ (ตารางที่ 25 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 44.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .32, .32 และ .22 ตามลำดับ (ตารางที่ 25 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .33, .25 และ .25 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 24.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไป

น้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล มีค่าเบต้า เท่ากับ .25, .21 และ .18 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 25.4 % – 40.9 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (36.8 % และ 29.3 %ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (27.7 % และ 35.1 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (25.4 % และ 43.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (24.2 % และ 44.8 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (29.5 % และ 38.4 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (25.7 % และ 40.9 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (31.0 % และ 38.8 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 39.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ (ตารางที่ 3.35) มีค่าเบต้า เท่ากับ .24, .17, .17, .15 และ .10 ตามลำดับ (ตารางที่ 26 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากรณามาก ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้

49.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .28, .22, .20 และ .20 ตามลำดับ (ตารางที่ 26 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 48.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .27, .24, .21 และ .16 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 29.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผล และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .27, .17, .14, .13 และ -.12 ตามลำดับ โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่น้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 31.0 % – 45.2 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้วพบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะและสถานการณ์ ที่สำคัญของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (31.0 % และ 48.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (29.5 % และ 49.8 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (35.6 % และ 42.8 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (31.3 % และ 45.2 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (36.1 % และ 44.4 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ได้

มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ (ตารางที่ 3.35)

3.6.2 การทำนาย ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว ได้แก่ เมตตากุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนาย ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 36.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.36) มีค่าเบต้า เท่ากับ .29, .29 และ .17 ตามลำดับ (ตารางที่ 27 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากุณามาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มอายุมาก ทำนายได้ 40.1 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .29, .29 และ .23 ตามลำดับ (ตารางที่ 27 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 40.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .31, .30 และ .19 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 22.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .35 และ .23 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 29.4 % – 37.6 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เมตตากุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (31.7 % และ 40.1 %

มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาปิตาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ (ตารางที่ 3.35)

3.6.2 การทำนาย ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนาย ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 36.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.36) มีค่าเบต้า เท่ากับ .29, .29 และ .17 ตามลำดับ (ตารางที่ 27 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากรุณามาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มอายุมาก ทำนายได้ 40.1 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .29, .29 และ .23 ตามลำดับ (ตารางที่ 27 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 40.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .31, .30 และ .19 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 22.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .35 และ .23 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 29.4 % – 37.6 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (31.7 % และ 40.1 %

ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (22.4 % และ 36.1 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (30.7 % และ 37.6 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (29.4 % และ 40.0 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (31.0 % และ 37.0 % ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.36 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวแปรที่ถูกทำนาย คือ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ชุดที่ 1 (1,2,3,4)		ชุดที่ 2 (5,6,7,8)		ชุดที่ 3 (ชุดที่ 1 + ชุดที่ 2)		% แตกต่าง
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	503	36.0	1,4,2	34.8	8,6,7,5	40.9	8,1,4,6,2	4.9
อายุน้อย	268	31.7	1,4,2,3	32.1	8,6	37.1	8,1,6,4	5 [▼]
อายุมาก	234	40.1	1,4,2	37.6	8,7,5	45.3	8,1,4,2	5.2 [▼]
ผลการเรียนต่ำ	212	22.4	1,4	15.5	5,8,6	24.5	1,4	2.1
ผลการเรียนสูง	212	36.1	1,4,2,3	43.4	8,6,7	46.8	8,6,7,2	3.4
บิดาเกษตรฯ	290	30.7	4,1,2	26.3	8,7,6	34.5	8,4,1,2	3.8
บิดาอื่นๆ	207	37.6	1,4,2	39.2	8,6,5	43.3	8,1,6,4	4.1
มารดาเกษตรฯ	290	29.4	1,4,2	25.6	8,5,6	33.4	1,8,4	4
มารดาอื่นๆ	208	40.0	1,4,2	42.5	8,6,7	46.5	8,4,6,1,2	4
กศ.บิดาต่ำ	230	31.0	1,4	30.2	8,5,6	36.7	1,8,4,6	5.7 [▼]
กศ.บิดาสูง	265	37.0	4,1,2	36.2	8,6,7	41.6	8,4,2,1,6	4.6
กศ.มารดาต่ำ	234	35.1	1,4,2	30.6	8,6,7	39.5	1,8,4,6	4.4
กศ.มารดาสูง	257	35.9	4,1,2	36.7	8,6,7	42.1	8,4,1,2	5.4 [▼]
รายได้ต่ำ	219	37.1	1,4	38.0	8,6,7	43.6	8,4,1,5	5.6 [▼]
รายได้สูง	270	35.8	1,4,2	34.9	8,6	40.7	8,1,6,4	4.9

[▼] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

- หมายเหตุ: ตัวทำนายที่
- 1 คือ เมตตากุณา
 - 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 - 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 - 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 - 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 - 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล
 - 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 - 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 34.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ (ตารางที่ 3.36) มีค่าเบต้า เท่ากับ .36, .19, .12 และ .09 ตามลำดับ (ตารางที่ 28 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 43.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .38, .24 และ .22 ตามลำดับ (ตารางที่ 28 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 42.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .39, .25 และ .17 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 15.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล มีค่าเบต้า เท่ากับ .22, .19 และ .15 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 25.6 % – 39.2 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (32.1 % และ 37.6 %ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่ม

ผลการเรียนสูง (15.5 % และ 43.4 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (26.3 % และ 39.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (25.6 % และ 42.5 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (30.2 % และ 36.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (30.6 % และ 36.7 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 40.9 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.36) มีค่าเบต้า เท่ากับ .24, .19, .18, .12 และ .11 ตามลำดับ (ตารางที่ 29 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยิ่งมีคะแนนเมตตากรุณามาก ยิ่งมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยิ่งมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก และยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 46.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .34, .23, .19 และ .15 ตามลำดับ (ตารางที่ 29 ภาคผนวก ข) โดยพบรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มาก กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 46.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .28, .17, .16, .16 และ .13

ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 24.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากฤณา และลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .35 และ .23 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เลือกมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 33.4 % – 45.3 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะและสถานการณ์ ที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมตตากฤณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (37.1 % และ 45.3 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (24.5 % และ 46.8 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (34.5 % และ 43.3 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (33.4 % และ 46.5 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฤณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบใน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้ต่ำ (ตารางที่ 3.36)

3.6.3 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และ ลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฤณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 29.3 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากฤณา และสุขภาพจิตไม่ดี (ตารางที่ 3.37) มีค่าเบต้า เท่ากับ .38, .23 และ -.16 ตามลำดับ (ตารางที่ 30 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก

ยังมีคะแนนเมตตากຼນามาก และยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่ตຼ่น้อย เป็นนักเรียนที่มียังมีคะแนนพฤติกรรมรักษัศตຼร์ที่ตนเองกระทำมากด้วย

ตารางที่ 3.37 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวแปรที่ถูกทำนาย คือ พฤติกรรมรักษัศตຼร์ที่ตนเองกระทำ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ชุดที่ 1 (1,2,3,4)		ชุดที่ 2 (5,6,7,8)		ชุดที่ 3 (ชุดที่ 1 + ชุดที่ 2)		% แตกต่าง
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	503	29.3	4,1,3	23.4	6,8,7	32.9	4,1,6,8,3,2	3.6
อายุน้อย	268	35.5	4,1,3	34.7	6,8,7	41.8	6,4,1,3	6.3 [*]
อายุมาก	234	21.7	4,3	12.3	8	26.8	8,4,2,3,1	5.1 [*]
ผลการเรียนต่ำ	212	25.0	4,1,2,3	7.8	8,7	26.5	4,1,2,3	1.5
ผลการเรียนสูง	212	35.9	1,4,3	34.5	6,7,8	43.3	1,6,3,4,7	7.4 [*]
บิดาเกษตรฯ	290	20.9	3,1,4	12.9	8,6	23.7	3,1,8,4	2.8
บิดาอื่นๆ	207	36.7	4,1	33.2	6,5,8	42.0	4,6,5	5.3 [*]
มารดาเกษตรฯ	290	20.8	3,1,4	16.0	8	25.6	3,8,1,4	4.8
มารดาอื่นๆ	208	35.7	4,1	33.5	6,7	42.4	4,6,7	6.7 [*]
กศ.บิดาต่ำ	230	24.6	3,1,4	17.4	8	30.6	3,8,1,4	6 [*]
กศ.บิดาสูง	265	30.8	4,1,3	30.2	6,5,8	38.1	4,6,5,3	7.3 [*]
กศ.มารดาต่ำ	234	26.5	3,1,4	19.9	8,6	32.5	1,8,3,4,2	6 [*]
กศ.มารดาสูง	257	29.3	4,1	28.0	6,5,8	35.1	4,6,5	5.8 [*]
รายได้ต่ำ	219	27.0	3,1,4	22.6	8,6	32.9	3,8,7,4	5.9 [*]
รายได้สูง	270	33.9	4,1	27.3	6,8,5	37.4	4,1,6	3.5

^{*} ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากຼນา

- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษัศตຼร์สนับสนุนให้เหตุผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 36.7 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจาก

มากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา มีค่าเบต้า เท่ากับ .47 และ .22 ตามลำดับ (ตารางที่ 30 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 35.9 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .39, .31 และ -.19 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 20.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ สุขภาพจิตไม่ดี เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ -.27, .24 และ .21 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 20.9 % – 35.7 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากรุณา และสุขภาพจิตไม่ดี นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (35.5 % และ 21.7 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (25.0 % และ 35.9 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (20.9 % และ 36.7 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (20.8 % และ 35.7 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (24.6 % และ 30.8 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (27.0 % และ 33.9 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 23.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ตารางที่ 3.37) มีค่าเบต้า เท่ากับ .27, .24 และ .11 ตามลำดับ (ตารางที่ 31 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และนักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มอายุน้อย ทำนายได้ 34.7 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .39, .20 และ .14 ตามลำดับ(ตารางที่ 31 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 34.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีค่าเบต้า เท่ากับ .40, .17 และ .17 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 7.8 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .17 และ .16 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 12.3 % – 33.5 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (34.7 % และ 12.3 %ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (7.8 % และ 34.5 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (12.9 % และ 33.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (16.0 % และ 33.5 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (17.4 % และ 30.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (19.9 % และ 28.0 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 32.9 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากรุณา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 3.37) มีค่าเบต้า เท่ากับ .30, .18, .16, .14, -.12 และ -.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 32 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนเมตตากรุณามาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่น้อย และยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาน้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 43.3 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ เมตตากรุณา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .27, .26, -.18, .17 และ .14 ตามลำดับ (ตารางที่ 32 ภาคผนวก ข) โดยพบรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 42.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง มีค่าเบต้า เท่ากับ .35, .27 และ .16 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 23.7 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ สุขภาพจิตไม่ดี เมตตากรุณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ -.29, .19, .17 และ .14 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 25.6 % – 42.0 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะและสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากรุณา และสุขภาพจิตไม่ดี นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (41.8 % และ 26.8 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผล

การเรียนสูง (26.5 % และ 43.3 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (23.7 % และ 42.0 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (25.6 % และ 42.4 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (30.6 % และ 38.1 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบใน 10 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มรายได้ต่ำ (ตารางที่ 3.37)

3.6.4 การทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และ ลักษณะสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม มี 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 31.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา (ตารางที่ 3.38) มีค่าเบต้า เท่ากับ .41 และ .25 ตามลำดับ (ตารางที่ 33 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากรุณามาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา มีค่าเบต้า เท่ากับ .46 และ .31 ตามลำดับ (ตารางที่ 33 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 40.3 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา มีค่าเบต้า เท่ากับ .43 และ .32 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 17.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากรุณา และ

สุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .24, .24 และ - .12 ตามลำดับ โดยพบผลเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่ดีน้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก

ตารางที่ 3.38 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวแปรที่ถูกทำนาย คือ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ชุดที่ 1 (1,2,3,4)		ชุดที่ 2 (5,6,7,8)		ชุดที่ 3 (ชุดที่ 1 + ชุดที่ 2)		% แตกต่าง
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	503	31.2	4,1	29.3	6,8,7	36.5	4,6,1,8,2,7	5.3 [✓]
อายุน้อย	268	36.4	4,1	34.2	8,6,5	41.2	4,6,8,1	4.8
อายุมาก	234	21.3	4,1	14.6	6,7,8	27.9	4,6,7	6.6 [✓]
ผลการเรียนต่ำ	212	28.3	4,1,2	16.3	7,8	31.3	4,1,2	3
ผลการเรียนสูง	212	29.0	4,1	32.4	6,8,7	36.6	6,4,1,8	4.2
บิดาเกษตรฯ	290	18.7	4,1,3	17.3	8,6,7	22.9	4,7,8,6	4.2
บิดาอื่นๆ	207	40.3	4,1	38.5	6,8,5	45.9	4,1,6,5	5.6 [✓]
มารดาเกษตรฯ	290	17.2	4,1,3	18.3	8,6,7	22.6	8,4,7,6	4.3
มารดาอื่นๆ	208	43.0	4,1	39.2	6,8,5	48.0	4,1,6	5 [✓]
กศ.บิดาต่ำ	230	20.4	4,1	18.2	8,6,7	24.8	4,8,1	4.4
กศ.บิดาสูง	265	37.4	4,1	37.2	6,8,5	44.1	4,6,5,8	6.7 [✓]
กศ.มารดาต่ำ	234	18.8	4,1	18.9	6,8,7	23.5	4,1,6	4.6
กศ.มารดาสูง	257	37.8	4,1	37.4	6,8,5	45.4	4,5,6,8	7.8 [✓]
รายได้ต่ำ	219	25.7	4,1	25.3	8,7,6	31.4	4,7,8	5.7 [✓]
รายได้สูง	270	38.3	4,1	36.6	6,8,5	45.2	4,6,5,1,8	6.9 [✓]

[✓] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากฤณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล
 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิมทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 18.7 % – 38.3 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความ

แปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และเมตตากรุณา นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (36.4 % และ 21.3 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (18.7 % และ 40.3 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (17.2 % และ 43.0 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (20.4 % และ 37.4 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (18.8 % และ 37.8 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (25.7 % และ 38.3 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 29.3 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ตารางที่ 3.38) มีค่าเบต้า เท่ากับ .28, .24 และ .16 ตามลำดับ (ตารางที่ 34 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 39.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .35, .23 และ .22 ตามลำดับ (ตารางที่ 34 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากด้วย กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 38.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .29, .26 และ .24 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 16.3 % โดยมีตัว

ทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีค่าเบต้า เท่ากับ .25 และ .20 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยลักษณะสถานการณ์ทั้ง 4 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 17.3 % – 37.4 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (34.2 % และ 19.6 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (16.3 % และ 32.4 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (17.3 % และ 38.5 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (18.3 % และ 39.2 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (18.2 % และ 37.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (18.9 % และ 37.4 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (25.3 % และ 36.6 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 36.5 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล เมตตากรุณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ตารางที่ 3.38) มีค่าเบต้า เท่ากับ .30, .18, .16, .14, -.11 และ .09 ตามลำดับ (ตารางที่ 35 ภาคผนวก ข) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก ยังมีคะแนนเมตตากรุณามาก ยังมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และยังมีคะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 48.0 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน เมตตากรุณา และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผล มีค่าเบต้า เท่ากับ .38, .24 และ .22 ตามลำดับ (ตารางที่ 35 ภาคผนวก ข) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 45.9 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน เมตตากรุณา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .33, .20, .18 และ .16 ตามลำดับ โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตย์มาก และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร ทำนายได้ 22.6 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล มีค่าเบต้า เท่ากับ .19, .18, .13 และ .12 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 22.9 % – 45.4 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตย์ ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะและสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตย์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (41.2 % และ 27.9 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (31.3 % และ 36.6 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (22.9 % และ 45.9 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (22.6 % และ 48.0 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (24.8 % และ 44.1 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (23.5 % และ 45.4 % ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (31.4 % และ 45.2 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และ

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งหมด 8 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบใน 8 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง (ตารางที่ 3.38)

3.7 ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษสัตว์ของนักเรียน โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ได้ทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบรวมชุดและแบบขั้น (Totaled and Stepwised Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายพฤติกรรมรักษสัตว์ทั้ง 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ 2) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์ โดยใช้ตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว ทุกตัวแปรมีความต่อเนื่อง เพื่อที่จะเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างระหว่าง เปอร์เซ็นต์ทำนายของตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ กับ เปอร์เซ็นต์ทำนายรวม โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่างมากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ โดยจะทำการวิเคราะห์ตัวถูกทำนายทั้ง 2 ตัวนี้ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3.7.1 การทำนาย พฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ พบว่า ทศนคติที่ดีต่อ

พฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นจิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการทำนาย โดยทำนายในกลุ่มรวมได้ 36.7 % ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .61 (ตารางที่ 3.39)

ตารางที่ 3.39 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างระหว่าง เปอร์เซ็นต์ทำนายของ ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก กับเปอร์เซ็นต์ทำนายรวม โดยมีจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	% ทำนาย แล้ว แรก	ตัวทำ นาย ตัว แรก	ค่าเบต้า	% ทำ นาย รวม	ตัว ทำนายที่ สำคัญ	ค่าเบต้าของ ตัวทำนายที่สำคัญ	% ต่าง
รวม	503	36.7	5	.61****	45.7	5,4,3,6	.43****,.22****,-.13****,.12**	9 [✓]
อายุน้อย	268	38.5	5	.62****	50.7	5,4,6,3	.42****,.25****,.17**,-.12**	12.2 [✓]
อายุมาก	234	32.0	5	.57****	39.9	5,4,2	.51****,.24****,-.18**	7.9 [✓]
ผลการเรียนต่ำ	212	22.1	5	.47****	36.1	5,4,2,6,3	.32****,.26****,-.20***,.18**,-.12*	14 [✓]
ผลการเรียนสูง	212	43.4	5	.66****	51.4	5,1,4,3	.49****,.18**,.17**,-.17***	8 [✓]
บิดาเกษตรฯ	290	30.6	5	.55****	38.5	5,3,4	.50****,-.22****,.11*	7.9 [✓]
บิดาอื่นๆ	207	39.1	5	.63****	50.1	5,4	.46****,.35****	11 [✓]
มารดาเกษตรฯ	290	30.1	5	.55****	37.9	5,3,4	.49****,-.20,-.14**	7.8 [✓]
มารดาอื่นๆ	208	41.1	5	.64****	50.5	5,4,6,2	.42****,.28****,.19**,-.12*	9.4 [✓]
กศ.บิดาต่ำ	230	29.7	5	.55****	40.2	5,3,6	.45****,-.28****,.15*	10.5 [✓]
กศ.บิดาสูง	265	41.3	5	.64****	49.1	5,4	.51****,.28****	7.8 [✓]
กศ.มารดาต่ำ	234	28.3	5	.53****	40.0	5,3,4	.46****,-.24****,.19****	11.7 [✓]
กศ.มารดาสูง	257	40.5	5	.64****	47.9	5,4,6	.46****,.24****,.12*	7.4 [✓]
รายได้ต่ำ	219	35.3	5	.59****	45.0	5,3,4	.53****,-.25****,.12*	9.7 [✓]
รายได้สูง	270	38.8	5	.62****	48.9	5,4,6	.41****,.27****,.16**	10.1 [✓]

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$ แสดงนัยสำคัญของค่าเบต้า

และ [✓] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรุณา

2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา

3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี

4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

5 คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

6 คือ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 43.4 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .66 กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง ทำนายได้ 41.3 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .64 และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 22.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่นกัน มีค่าเบต้า เท่ากับ .47 พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ในกลุ่มย่อยที่เหลือ มีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 28.3 % - 41.1 %

จิตลักษณะทั้ง 6 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำในกลุ่มรวมได้ 45.7 % โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .43, .22, -.13 และ .12 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.39) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานา น้อย และยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ ตนเองกระทำมากด้วย

ในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะทั้ง 6 ตัว สามารถทำนายในกลุ่มย่อยได้ สูงสุดในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 51.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เมตตากรณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .49, .18, .17 และ -.17 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.39) โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนเมตตากรณามาก และยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่ดี น้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มอายุน้อย ทำนายได้ 50.7 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .42, .25, .17 และ -.12 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 36.1 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .32, .26, -.20, .18 และ -.12 ตามลำดับ โดยพบใน

รายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก ยิ่งเป็นนักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากตามไปด้วย

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะ 6 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 37.9 % – 50.5 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % (จากการทำนายของจิตลักษณะ 6 ตัว) คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (50.7 % และ 39.9 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (36.1 % และ 51.4 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (38.5 % และ 50.1 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (37.9 % และ 50.5 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (40.2 % และ 49.1 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (40.0 % และ 47.9 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎนา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ อย่างน้อย 5 % พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.39)

3.7.2 การทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยใช้จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎนา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อ

พฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นจิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการทำนาย โดยทำนายในกลุ่มรวมได้ 51.1 % ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .72 (ตารางที่ 3.40)

ตารางที่ 3.40 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างระหว่าง เปอร์เซ็นต์ทำนายของ ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก กับเปอร์เซ็นต์ทำนายรวม โดยมีจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	% ทำนาย ยตัว แรก	ตัวทำ นาย ตัว แรก	ค่าเบต้า	% ทำ นาย รวม	ตัว ทำนายที่ สำคัญ	ค่าเบต้าของ ตัวทำนายที่สำคัญ	% แตก ต่าง
รวม	503	51.1	5	.72****	56.9	5,4,6,2	.57****,.22****,.13****,-.07*	5.8 [✓]
อายุน้อย	268	50.7	5	.71****	59.0	5,4,6	.54****,.27****,.11*	8.3 [✓]
อายุมาก	234	49.0	5	.70****	52.8	5,6,2,4	.59****,.17**, -.15**, .12*	3.8
ผลการเรียนต่ำ	212	42.1	5	.65****	51.7	5,4,6,2	.50****,.24****,.19***, -.16***	9.6 [✓]
ผลการเรียนสูง	212	52.5	5	.73****	55.4	5,4	.65****,.17***	2.9
บิดาเกษตรฯ	290	46.2	5	.68****	48.7	5,4	.63****,.14**	2.5
บิดาอื่นๆ	207	54.0	5	.74****	61.2	5,4,6	.55****,.24****,.13*	7.2 [✓]
มารดาเกษตรฯ	290	45.2	5	.67****	47.9	5,4	.63****,.14**	2.7
มารดาอื่นๆ	208	56.6	5	.75****	63.6	5,4,6	.55****,.24****,.13*	6.4 [✓]
กศ.บิดาต่ำ	230	47.6	5	.69****	50.4	5,4	.64****,.15**	2.8
กศ.บิดาสูง	265	53.7	5	.73****	60.9	5,4,6	.55****,.25****,.12*	7.2 [✓]
กศ.มารดาต่ำ	234	43.6	5	.66****	45.4	5,4	.61****,.13*	1.8
กศ.มารดาสูง	257	55.1	5	.74****	63.4	5,4,6,2	.56****,.25****,.18****,-.10*	8.3 [✓]
รายได้ต่ำ	219	52.4	5	.72****	55.2	5,4	.66****,.16**	2.8
รายได้สูง	270	50.6	5	.71****	59.3	5,4,6	.51****,.25****,.16***	8.7 [✓]

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$ แสดงนัยสำคัญของค่าเบต้า

และ [✓] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากุณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 5 คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์
 6 คือ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์

ในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 56.6 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .75 (ตารางที่ 3.40) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 55.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .74 และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 42.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่นกัน มีค่าเบต้า เท่ากับ .65 พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนายโดยตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 43.6 % - 54.0 %

จิตลักษณะทั้ง 6 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ในกลุ่มรวมได้ 56.9 % โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .57, .22 , .13 และ -.07 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.40) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก และยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาน้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะทั้ง 6 ตัว สามารถทำนายในกลุ่มย่อยได้สูงสุดในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 63.6 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .55, .24 และ .13 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.40) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 63.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มีค่าเบต้า เท่ากับ .56, .25, .18 และ -.10 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ทำนายได้ 45.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .61 และ .13 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะ 6 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 47.9 % - 61.2 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความ

แปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % (จากการทำนายของจิตลักษณะ 6 ตัว) คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (59.0 % และ 52.8 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (48.7 % และ 61.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (47.9 % และ 63.6 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (50.4 % และ 60.9 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (45.4 % และ 63.4 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบในทั้งหมด 8 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.40)

3.8 ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะแสวงหาตัวทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบรวมชุดและแบบขั้น (Totaled and Stepwised Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวทำนายรวมทั้งสิ้น 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการ

แปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยมีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % (จากการทำนายของจิตลักษณะ 6 ตัว) คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (59.0 % และ 52.8 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (48.7 % และ 61.2 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (47.9 % และ 63.6 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (50.4 % และ 60.9 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (45.4 % และ 63.4 % ตามลำดับ)

ดังนั้น สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบในทั้งหมด 8 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.40)

3.8 ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน โดยใช้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะแสวงหาตัวทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบรวมชุดและแบบขั้น (Totaled and Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวทำนายรวมทั้งสิ้น 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการ

อนุรักษ์ธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น 8 ตัว ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่อง ชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่องเช่นกัน และชุดที่ 3 มีทั้งหมด 10 ตัว ซึ่งเป็นการรวมตัวทำนายในชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2 เข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายจากตัวทำนายในชุดที่ 3 ว่าจะทำนายได้มากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 ตามลำพังเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่างมากกว่า 5 เปอร์เซนต์ โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม แบ่งตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในการบรรยายการทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ตัวแปรนั้น ผลการทำนายของชุดที่ 1 (กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัว) ได้รายงานไว้แล้วในข้างต้น (หัวข้อที่ 3.6.3 – 3.6.4) จึงไม่รายงานซ้ำ ส่วนตัวแปรในชุดที่ 2 (กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร) และชุดที่ 3 (ชุดที่ 1 รวมกับ ชุดที่ 2) จะรายงานผลการทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ตัวแปร ในลำดับต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.8.1 การทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ โดยใช้จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 39.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .49 และ .20 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.41) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 44.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .66 (ตารางที่ 3.41) และ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ สามารถทำนายได้ 44.4 % เท่ากัน โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .51 และ .22 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 24.6 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญ

จากมากไปน้อย คือ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .37 และ .19 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 30.0 % – 43.2 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ คือ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (43.2 % และ 32.6 %ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (24.6 % และ 44.4 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (31.6 % และ 42.1 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (31.4 % และ 44.4 %ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (31.2 % และ 43.1 %ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (30.0 % และ 43.1 %ตามลำดับ) กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง (35.9 % และ 42.5 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกับจิตลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว ได้แก่ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พบว่า หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นจิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการทำนาย โดยทำนายในกลุ่มรวม ได้ 36.7 % ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .61 (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข)

ในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 43.4 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .66 กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง ทำนายได้ 41.3 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .64 และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 22.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ หัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่นกัน มีค่าเบต้า เท่ากับ .47 (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข) และพิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 28.3 % - 41.1 % (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3.41 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวถูกทำนายคือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	จุดที่ 1	จุดที่ 2 (9,10)				จุดที่ 3 (จุดที่ 1 + จุดที่ 2)			% แตกต่าง
		(1,2,3,4,5,6,7,8)	% ทำนาย	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
รวม	503		32.9	39.2	9,10	.49****, .20****	46.2	9,4,3,10	.43****, .22****, .13****, .12**	7 [♥]
อายุน้อย	268		41.8	43.2	9,10	.48****, .26****	53.5	9,6,4,10,3	.39****, .20****, .18****, .14*, .12**	10.3 [♥]
อายุมาก	234		26.8	32.6	9	.57****	42.3	9,2,4,8	.47****, .25****, .19****, .19**	9.7 [♥]
ผลการเรียนต่ำ	212		26.5	24.6	9,10	.37****, .19**	36.9	9,4,2,10,3	.32****, .26****, .20****, .18****, .12*	10.4 [♥]
ผลการเรียนสูง	212		43.3	44.4	9	.66****	55.7	9,6,3,1	.47****, .24****, .17****, .16**	11.3 [♥]
บิดาเกษตร	290		23.7	31.6	9,10	.49****, .12*	39.8	9,3,8	.49****, .24****, .13**	8 [♥]
บิดาอื่นๆ	207		42.0	42.1	9,10	.51****, .21***	52.0	9,4,6	.41****, .30****, .14*	9.9 [♥]
มารดาเกษตร	290		25.5	31.4	9,10	.48****, .13*	40.4	9,3,8	.46****, .22****, .19****	9 [♥]
มารดาอื่นๆ	208		42.4	44.4	9,10	.51****, .22***	53.7	9,4,6	.42****, .26****, .17**	9.3 [♥]
กศ.บิดาต่ำ	230		30.6	31.2	9,10	.45****, .15*	43.9	9,3,8	.46****, .27****, .19****	12.7 [♥]
กศ.บิดาสูง	265		38.1	43.1	9,10	.55****, .16**	51.8	9,4,6,2	.47****, .25****, .17****, .10*	8.7 [♥]
กศ.มารดาต่ำ	234		32.5	30.0	9,10	.44****, .16*	44.0	9,3,8	.44****, .26****, .24****	11.5 [♥]
กศ.มารดาสูง	257		35.1	43.1	9,10	.53****, .19***	49.6	9,4,6	.47****, .23****, .13*	6.5 [♥]
รายได้ต่ำ	219		32.9	35.9	9	.59****	47.4	9,3,6	.51****, .27****, .14*	11.5 [♥]
รายได้สูง	270		37.4	42.5	9,10	.49****, .23****	49.2	9,4,10	.41****, .27****, .16**	6.7 [♥]

หมายเหตุ: * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000 แสดงนัยสำคัญของค่าเบต้า และ [♥] ปริมาณการทำนายสูงกว่าจุดอื่นอย่างน้อย 5 %

ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากฎนา

2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา

3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี

4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตัวที่ 5 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบพุทธ

6 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักษานิยมสนับสนุนให้เหตุผล

7 คือ การเงินแบบพอเพียงจากคนรอบข้าง

8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตัวที่ 9 คือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

10 คือ ความเชื่ออำนาจในตนเองด้านการรักษาสัตว์

จิตลักษณะและสถานการณ์รวมกันทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรม วัชร์สัตว์ที่ตนเองกระทำในกลุ่มรวมได้ 46.2 % โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมวัชร์สัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อ อำนาจในตนด้านการวัชร์สัตว์ ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .43, .22, -.13 และ .12 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.41) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมวัชร์สัตว์มาก ยังมี คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนสุขภาพจิตไม่ดีขึ้น และยังมีคะแนนความ เชื่ออำนาจในตนด้านการวัชร์สัตว์มาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมวัชร์สัตว์ที่ตนเอง กระทำมากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะและสถานการณ์ทั้ง 10 ตัว สามารถ ทำนายในกลุ่มย่อยได้สูงสุด ในกลุ่มผลการเรียนสูง ทำนายได้ 55.7 % โดยมีตัวทำนายเรียง ตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมวัชร์สัตว์ การอบรมเลี้ยงดู แบบรักษนับสนุนให้เหตุผล สุขภาพจิตไม่ดี และเมตตากรุณา มีค่าเบต้า เท่ากับ .47, .24, -.17 และ .16 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.41) โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรม เลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก และยังมีคะแนนเมตตากรูณามาก เป็นนักเรียนที่ยังมี คะแนนพฤติกรรมวัชร์สัตว์ที่ตนเองกระทำมาก กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดา อาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 53.7 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมวัชร์สัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล มีค่าเบต้า เท่ากับ .42, .25 และ .17 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 36.9 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไป น้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมวัชร์สัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่อเรื่องจิต วิญญาณทางพุทธศาสนา ความเชื่ออำนาจในตนด้านการวัชร์สัตว์ และสุขภาพจิตไม่ดี มีค่าเบต้า เท่ากับ .32, .26, -.20, .18 และ -.12 ตามลำดับ โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมี คะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมวัชร์ สัตว์ที่ตนเองกระทำมาก

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะและสถานการณ์ 10 ตัว ในกลุ่ม ย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 39.8 % – 53.5 % (ตารางที่ 3.41) จากผลการ วิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมวัชร์สัตว์ที่ตนเองกระทำที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่ สำคัญของพฤติกรรมวัชร์สัตว์ที่ตนเองกระทำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อ

พฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการของทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % (จากการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ทั้ง 10 ตัว) คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (53.5 % และ 42.3 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (36.9 % และ 55.7 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (39.8 % และ 52.0 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (40.4 % และ 53.7 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (43.9 % และ 51.8 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (44.0 % และ 49.6 % ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในชุดที่ 3 ได้ว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎนา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ อย่างน้อย 5 % พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข)

ดังนั้นสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว และร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 2 ตัว รวมทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % ผลเช่นนี้พบทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.41)

3.8.2 การทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยใช้ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แบบถดถอยพหุคูณในกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 53.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .61 และ .18 ตามลำดับ (ตารางที่

3.42) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก และนักเรียนที่ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ตัว สามารถทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 59.2 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มีค่าเบต้า เท่ากับ .63 และ .20 (ตารางที่ 3.42) กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 58.4 % เท่ากัน โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .62 และ .22 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ทำนายได้ 43.9 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .66

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 45.1 % – 56.6 % จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้ว พบว่า ตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (45.1 % และ 53.1 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (46.9 % และ 56.6 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (46.1 % และ 59.2 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (48.1 % และ 56.3 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (43.9 % และ 58.4 % ตามลำดับ)

ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกับจิตลักษณะสถานการณ์อีก 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นจิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการทำนาย โดยทำนายในกลุ่มรวม ได้ 51.1 % ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .72 (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3.42 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวถูกทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวแปรที่ถูกทำนายคือ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	จุดที่ 1 (1,2,3,4,5,6,7,8)		จุดที่ 2 (9,10)		จุดที่ 3 (จุดที่ 1 + จุดที่ 2)			% แตกต่าง
		% ทำนาย	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
รวม	503	36.5	53.2	9,10	.61****, .18****	57.4	9,4,10,2,6	.55****, .20****, .12** ,-.02* ,.08*	4.2
อายุน้อย	268	41.2	53.3	9,10	.61****, .19****	59.4	9,4,10	.54****, .27****, .11*	6.1 [♥]
อายุมาก	234	27.9	50.1	9,10	.62****, .13*	53.4	9,10,2,4	.59****, .17** ,-.15** ,.12*	3.3
ผลการเรียนต่ำ	212	31.3	45.1	9,10	.54****, .20***	52.2	9,4,10,2	.50****, .24****, .19***, -.16***	7.1 [♥]
ผลการเรียนสูง	212	36.6	53.1	9	.73****	57.5	9,6	.64****, .20****	4.4
บิดาเกษตรฯ	290	22.9	46.9	9	.68****	49.0	9,4	.63****, .14**	2.1
บิดาอื่นๆ	207	45.9	56.6	9,10	.63****, .20***	61.9	9,4,10	.55****, .24****, .13*	5.3 [♥]
มารดาเกษตรฯ	290	22.6	46.1	9,10	.61****, .12*	48.7	9,4	.63****, .14**	2.6
มารดาอื่นๆ	208	48.0	59.2	9,10	.63****, .20****	64.3	9,4,10	.55****, .24****, .13*	5.1 [♥]
กศ.บิดาต่ำ	230	24.8	48.1	9	.69****	50.7	9,4	.64****, .15**	2.6
กศ.บิดาสูง	265	44.1	56.3	9,10	.63****, .19****	62.1	9,4,10,6	.52****, .21****, .11* ,.10*	5.8 [♥]
กศ.มารดาต่ำ	234	23.5	43.9	9	.66****	46.6	9,4	.61****, .13*	2.7
กศ.มารดาสูง	267	45.4	58.4	9,10	.62****, .22****	64.4	9,4,10,2,5	.54****, .24****, .17***, -.12** ,.09*	6 [♥]
รายได้ต่ำ	219	31.4	52.8	9	.72****	56.8	9,4	.66****, .16**	4
รายได้สูง	270	45.2	54.1	9,10	.58****, .23****	60.6	9,4,10,5	.48****, .24****, .15** ,.11*	6.5 [♥]

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$ แสดงนัยสำคัญของค่าเบต้า และ [♥] ปริมาณการทำนายสูงกว่าจุดทำนายอย่างน้อย 5 %

ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากฎนา

2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา

3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี

4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตัวที่ 5 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบพุทธ

6 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักษานับถือนใจเหตุผล

7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง

8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตัวที่ 9 คือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

10 คือ ความเชื่ออำนาจในคนด้านการรักษาสัตว์

ในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการตัวแรก สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 56.6 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .75 กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 55.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .74 และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ ทำนายได้ 42.1 % โดยมีตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการคือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เช่นกัน มีค่าเบต้า เท่ากับ .65 (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข) และพิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 43.6 % – 54.0 % (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข)

จิตลักษณะและสถานการณ์รวมกันทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ในกลุ่มรวมได้ 57.4 % โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล ซึ่งมีค่าเบต้า เท่ากับ .55, .20, .12, -.08 และ .08 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.42) โดยพบในรายละเอียดว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก ยังมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ยังมีคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก ยังมีคะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากด้วย

ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวทำนายจิตลักษณะและสถานการณ์ทั้ง 10 ตัว สามารถทำนายในกลุ่มย่อยได้สูงสุด ในกลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 64.4 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ มีค่าเบต้า เท่ากับ .54, .24, .17, -.12 และ .09 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.42) โดยพบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่ยังมีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่ยังมีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากด้วย กลุ่มที่ทำนายได้เป็นอันดับต่อมา คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 64.3 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ มีค่าเบต้า เท่ากับ .55, .24 และ .13 ตามลำดับ และกลุ่มที่ทำนายได้ต่ำสุด คือ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ทำนายได้ 46.6 % โดยมีตัวทำนายเรียงตามลำดับ

ความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้า เท่ากับ .61 และ .13 ตามลำดับ

พิสัยของเปอร์เซ็นต์การทำนาย โดยจิตลักษณะและสถานการณ์ 10 ตัว ในกลุ่มย่อยที่เหลือมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 48.7 % – 62.1 % (ตารางที่ 3.42) จากผลการวิเคราะห์ตัวทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่สำคัญ โดยสรุปแล้วพบว่า ตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการของทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5 % (จากการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ทั้ง 10 ตัว) คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มอายุมาก (59.4 % และ 53.4 % ตามลำดับ) กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง (52.2 % และ 57.5 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ (49.0 % และ 61.9 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (48.7 % และ 64.3 % ตามลำดับ) กลุ่มบิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มบิดาการศึกษาสูง (50.7 % และ 62.1 % ตามลำดับ) กลุ่มมารดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มมารดาการศึกษาสูง (46.6 % และ 64.4 % ตามลำดับ)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในชุดที่ 3 ได้ว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันสนุนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์อีก 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ อย่างน้อย 5 % พบผลเช่นนี้ใน 9 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข)

ดังนั้นสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว และร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์อีก

2 ตัว รวมทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 อย่างน้อย 5 % พบผลเช่นนี้ใน 7 กลุ่ม โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.42)

3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ที่แตกต่างกัน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way analysis of Variance) ของจิตลักษณะเดิม (เมตตา กรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) ลักษณะสถานการณ์ (การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์) และพฤติกรรมรักษาสัตว์ (พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์) โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ อายุ การศึกษา บิดา และอาชีพมารดา เป็นตัวทำนาย

3.9.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้ มี 3 ตัวแปร คือ 1) อายุ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ อายุ น้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 13 ปี) และอายุมาก (มากกว่า 13 ปีขึ้นไป) 2) การศึกษาบิดา ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การศึกษาบิดาต่ำ (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี) และการศึกษาบิดาสสูง (ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป) และ 3) อาชีพมารดา ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มารดาอาชีพเกษตรกร และมารดาอาชีพอื่น ๆ ซึ่งวิธีการแบ่งได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 3.2 ส่วนตัวแปรตามในที่นี้มี 12 ตัวแปร คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว และพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2 ตัว โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะทำการวิเคราะห์เฉพาะในกลุ่มรวม ซึ่งจะขอนำเสนอผลที่ละตัวแปรตามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ จิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีอายุ การศึกษาบิดา อาชีพมารดา แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		อายุ ก	กศ.บิดา ข	อาชีพมารดา ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
เมตตากรุณา	493	2.09	7.00**	<1	<1	<1	<1	<1	3.9
ความเชื่อเรื่องจิตฯ	493	1.28	1.23	1.47	<1	<1	<1	<1	2.7
สุขภาพจิตไม่ดี	493	<1	3.2 ⁻	<1	<1	<1	2.84	<1	1.4
มุ่งอนาคตควบคุมตน	493	6.50*	9.05**	13.53****	<1	3.25	1.38	<1	13.7
อบรมแบบพุทธฯ	493	2.15	1.69	<1	4.77*	5.56*	1.03	<1	3.0
รักษาส.ใช้เหตุผล	493	7.52**	<1	6.32*	1.47	1.33	<1	<1	7.9
เห็นแบบอย่างฯ	493	2.21	2.71	<1	<1	1.45	2.08	<1	3.3
การรับรู้ข่าวสารฯ	493	2.58	4.41*	<1	<1	<1	<1	<1	3.9
ทัศนคติที่ดีฯ	493	6.23*	2.27	1.13	<1	1.19	1.09	<1	5.7
ความเชื่ออำนาจฯ	493	7.97**	7.62**	1.91	1.32	<1	<1	1.55	6.4
พญ.ตนเองกระทำ	493	2.01	18.55****	8.44**	<1	<1	2.33	<1	14.8
พญ.สส.การรักษาสัตว์	493	13.83****	6.89**	9.62**	<1	5.98*	1.78	<1	14.7

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.44 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียน ที่มีอายุ การศึกษาบิดา อาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
เมตตากรณา	การศึกษาบิดา	สูง = 45.60	ต่ำ = 43.30
มุ่งอนาคตควบคุมตน	อายุ	น้อย = 43.15	มาก = 41.18
	การศึกษาบิดา	สูง = 43.33	ต่ำ = 41.01
	อาชีพมารดา	อื่น ๆ = 43.59	เกษตรกร = 40.75
	อาชีพมารดา	อื่น ๆ = 47.33	เกษตรกร = 45.18
รักษาส.ใช้เหตุผล	อายุ	น้อย = 47.43	มาก = 45.08
	อาชีพมารดา	อื่น ๆ = 47.33	เกษตรกร = 45.18
การรับรู้ข่าวสารฯ	การศึกษาบิดา	สูง = 40.04	ต่ำ = 38.55
ทัศนคติที่ดีฯ	อายุ	น้อย = 45.81	มาก = 43.93
ความเชื่ออำนาจฯ	อายุ	น้อย = 59.67	มาก = 57.34
	การศึกษาบิดา	สูง = 59.64	ต่ำ = 57.36
พญ.ที่ตนเองกระทำ	การศึกษาบิดา	สูง = 67.36	ต่ำ = 63.03

ตารางที่ 3.44 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
พญ.ที่ตนเองกระทำ	อาชีพมารดา	อื่น ๆ = 66.66	เกษตรกร = 63.73
พญ.สส.การรักษาสัตว์	อายุ	น้อย = 64.33	มาก = 60.27
	การศึกษาบิดา	สูง = 63.73	ต่ำ = 60.87
	อาชีพมารดา	อื่น ๆ = 63.99	เกษตรกร = 60.61

การมีเมตตากรุณา ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนเมตตากรุณา แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.43) คือ การศึกษาบิดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้มีเมตตากรุณามากกว่านักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 45.60 และ 43.30 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนเมตตากรุณาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก คือ นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.43) คือ อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่านักเรียนที่มีอายุมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 43.15 และ 41.18 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่านักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 43.33 และ 41.01 ตามลำดับ) และ 3) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 43.59 และ 40.75 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก คือ นักเรียนที่มีอายุน้อย มีบิดาการศึกษาสูง และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทีละตัว แต่พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง อายุ กับ การศึกษาบิดา (ตารางที่ 3.43) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 38 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ โดยมีคู่ที่สำคัญ 2 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ และมีอายุน้อย

เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก และ 2) นักเรียนที่มีอายุมาก และมีบิดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ อีกทั้งยังพบว่า นักเรียนที่มีอายุมาก และมีบิดาการศึกษาต่ำ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง อายุ กับ อาชีพมารดา (ตารางที่ 3.43) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 39 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ โดยมีคู่ที่สำคัญ 2 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร และ 2) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ และมีอายุน้อย เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก อีกทั้งยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก คือ 1) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำและมีอายุน้อย และนักเรียนที่มีอายุมาก บิดาการศึกษาสูง และ 2) นักเรียนที่มีอายุน้อย มารดาอาชีพเกษตรกร และนักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ และมีอายุน้อย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดาที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลแปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว (ตารางที่ 3.43) คือ อายุ และอาชีพมารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 47.43 และ 45.08 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 47.33 และ 45.18 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก คือ นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดาที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติแปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว (ตารางที่ 3.43) คือ การศึกษาบิดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ

(ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 40.04 และ 38.55 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก คือ นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพ มารดาที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว (ตารางที่ 3.43) คือ อายุ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 45.81 และ 43.93 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ คือ นักเรียนที่มีอายุน้อย

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดาที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว (ตารางที่ 3.43) คือ อายุ และการศึกษาบิดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 59.67 และ 57.34 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 59.64 และ 57.36 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก คือ นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีบิดาการศึกษาสูง

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดาที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำแปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว (ตารางที่ 3.43) คือ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 67.36 และ 63.03 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 66.66 และ 63.73 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว (ตารางที่ 3.43) คือ อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 64.33 และ 60.27 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 63.73 และ 60.87 ตามลำดับ) และ 3) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 63.99 และ 60.61 ตามลำดับ) และยังพบคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง อายุ กับ อาชีพมารดา (ตารางที่ 3.43) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 40 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ โดยมีคู่ที่สำคัญ 2 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร และ 2) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ และมีอายุน้อย เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก อีกทั้งยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก คือ 1) นักเรียนที่มี อายุ น้อย บิดาการศึกษาสูง และมีมารดาอาชีพอื่น ๆ และ 2) นักเรียนที่มีอายุน้อย มารดาอาชีพอื่น ๆ

สำหรับผลการวิเคราะห์ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ไม่พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรดังกล่าวแปรปรวนไปตาม อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา หรือแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปผลการวิเคราะห์ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี อายุ การศึกษาบิดา และอาชีพมารดา แตกต่างกันได้ว่า 1) นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า (โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ) และ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า (โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มที่มีบิดาการศึกษาต่ำ หรือกกลุ่มที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ) นักเรียนที่มีอายุมาก 2) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีเมตตา กรุณา มากกว่า มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า มีการรับรู้ข่าวสารด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มี

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า และมีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มอายุมาก) นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ และ 3) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันสนุนใช้เหตุผลมากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อย) และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อย) นักเรียนที่มีมารดาอาชีพเกษตรกร

3.9.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ จิตลักษณะตามสถานการณ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน ที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้ มี 3 ตัวแปร คือ 1) ผลการเรียน ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผลการเรียนต่ำ (1.00 - 2.64) และผลการเรียนสูง (2.65-4.00) 2) การศึกษามารดา ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การศึกษามารดาต่ำ (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี) และการศึกษามารดาสูง (ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป) และ 3) รายได้ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 5,000 บาท) และรายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป) ซึ่งวิธีการแบ่งได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 3.2 ส่วนตัวแปรตามในที่นี้มี 12 ตัวแปร คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ลักษณะสถานการณ 4 ตัว จิตลักษณะตามสถานการณ 2 ตัว และพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2 ตัว โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะทำการวิเคราะห์เฉพาะในกลุ่มรวม ซึ่งจะขอนำเสนอผลที่ละตัวแปรตามดังต่อไปนี้

การมีเมตตากรุณา ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนเมตตากรุณา แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีเมตตากรุณามากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 47.67 และ 42.79 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนเมตตากรุณา แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีเมตตากรุณามาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

ตารางที่ 3.45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ จิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่มีผลการเรียน การศึกษามารดา รายได้ แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		ผลการเรียน ก	กศ.มารดา ข	รายได้ ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
เมตตา กรุณา	411	39.74****	<1	1.49	<1	2.61	<1	1.40	14.4
ความเชื่อเรื่องจิตฯ	411	39.75****	<1	<1	<1	3.09	<1	<1	12.8
สุขภาพจิตไม่ดี	411	<1	1.69	<1	5.68*	<1	<1	<1	2.0
มุ่งอนาคตควบคุมตน	411	28.09****	12.75****	<1	2.86	4.37*	2.44	1.53	18.3
อบรมแบบพุทธฯ	411	6.76**	3.53	1.53	1.47	<1	<1	<1	4.7
รักษส.ใช้เหตุผล	411	23.29****	6.32*	<1	<1	1.87	2.61	2.34	13.8
เห็นแบบอย่างฯ	411	6.51*	2.32	<1	1.86	<1	<1	2.23	6.04
การรับรู้ข่าวสารฯ	411	34.72****	<1	1.27	2.42	<1	<1	<1	12.3
ทัศนคติที่ดีฯ	411	12.34****	7.63**	<1	1.34	<1	<1	6.81**	11.6
ความเชื่ออำนาจฯ	411	33.48****	2.67	<1	<1	1.72	<1	<1	12.9
พญ.ตนเองกระทำ	411	18.32****	13.24****	<1	<1	<1	5.88*	1.85	16.0
พญ.สส.การรักษาสัตว์	411	22.63****	13.61****	2.09	<1	1.77	4.81*	2.88	19.2

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 3.46 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียน ที่มีผลการเรียน การศึกษามารดา รายได้ ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
เมตตา กรุณา	ผลการเรียน	สูง = 47.67	ต่ำ = 42.79
ความเชื่อเรื่องจิตฯ	ผลการเรียน	สูง = 63.25	ต่ำ = 57.54
มุ่งอนาคตควบคุมตน	ผลการเรียน	สูง = 44.49	ต่ำ = 40.61
	การศึกษามารดา	สูง = 43.86	ต่ำ = 41.25
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	ผลการเรียน	สูง = 41.87	ต่ำ = 39.92
รักษาส.ใช้เหตุผล	ผลการเรียน	สูง = 48.29	ต่ำ = 44.42
	การศึกษามารดา	สูง = 47.36	ต่ำ = 45.35
การเห็นแบบอย่างฯ	ผลการเรียน	สูง = 41.48	ต่ำ = 39.64
การรับรู้ข่าวสารฯ	ผลการเรียน	สูง = 41.61	ต่ำ = 37.70
ทัศนคติที่ดีฯ	ผลการเรียน	สูง = 46.35	ต่ำ = 43.88
	การศึกษามารดา	สูง = 46.09	ต่ำ = 44.14
ความเชื่ออำนาจฯ	ผลการเรียน	สูง = 60.92	ต่ำ = 56.37
พญ.ที่ตนเองกระทำ	ผลการเรียน	สูง = 67.36	ต่ำ = 63.18

ตารางที่ 3.46 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
พญ.ที่ตนเองกระทำ	การศึกษามารดา	สูง = 67.05	ต่ำ = 63.50
พญ.ตส.การรักษาสัตว์	ผลการเรียน	สูง = 64.92	ต่ำ = 59.95
	การศึกษามารดา	สูง = 64.36	ต่ำ = 60.51

(ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 63.25 และ 57.54 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

สุขภาพจิตไม่ดี ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบว่า คะแนนสุขภาพจิตไม่ดี แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระที่ละตัว แต่พบว่า คะแนนสุขภาพจิตไม่ดี แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง ผลการเรียน กับ การศึกษามารดา (ตารางที่ 3.47) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 41 ภาคผนวก) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ และมีผลการเรียนต่ำ เป็นนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และ 2) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และมีมารดาการศึกษาต่ำ เป็นนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก คือ นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ และมีผลการเรียนต่ำ

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน และการศึกษามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 44.49 และ 40.61 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 43.86 และ 41.25 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง ผลการเรียน กับ รายได้ (ตารางที่ 3.45) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 42 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ โดยมีคู่ที่สำคัญ 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่ำ 2) นักเรียนที่มีผลการ

เรียนสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และมีรายได้ต่ำ และ 3) นักเรียนที่มีรายได้สูง และมีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ อีกทั้งยังพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงและมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และมีรายได้สูง

การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียนสูง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 41.84 และ 39.92 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน และการศึกษามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 48.29 และ 44.42 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 47.36 และ 45.35 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และมีมารดาการศึกษาสูง

การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 41.48 และ

39.64 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างแปรปรวนไปตาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 41.61 และ 37.70 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน และการศึกษามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 46.35 และ 43.88 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 46.09 และ 44.14 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทาง ระหว่าง ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ (ตารางที่ 3.47) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 43 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 11 คู่ โดยมีคู่ที่สำคัญ 4 คู่ คือ 1) ในหมู่นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง นักเรียนที่มีรายได้สูง และมีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ 2) ในหมู่นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง นักเรียนที่มีรายได้สูง และนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ 3) ในหมู่นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง มีมารดาการศึกษาสูง มีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มีมารดาการศึกษาต่ำ มีรายได้ต่ำ และ 4) ในหมู่นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ นักเรียนที่มีรายได้ต่ำ และมีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม

รักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก คือ 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และมีมารดาการศึกษาสูง และ 2) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง รายได้สูง มารดาการศึกษาสูง และนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ รายได้ต่ำ และผลการเรียนสูง

ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษา มารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 60.92 และ 56.37 ตามลำดับ) แต่ไม่พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มาก คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียน และการศึกษามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 67.36 และ 63.18 ตามลำดับ) 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 67.05 และ 63.50 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง การศึกษามารดา กับ รายได้ (ตารางที่ 3.45) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 44 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่ำ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และมีรายได้ต่ำ และ 3) นักเรียนที่มีรายได้สูง และมีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ และยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูงและมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มี

คะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำสูงที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมาก คือ นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง

พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียนรู้ การศึกษามารดา และรายได้ ที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ แปรปรวนไปตาม ตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.45) คือ ผลการเรียนรู้ และการศึกษามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 64.92 และ 59.95 ตามลำดับ) และ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 64.36 และ 60.51 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทาง ระหว่าง การศึกษามารดา กับ รายได้ (ตารางที่ 3.45) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 45 ภาคผนวก ข) พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ คือ 1) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่ำ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ และมีรายได้ต่ำ และ 3) นักเรียนที่มีรายได้สูง และมีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูงและมีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มาก คือ นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง และมีรายได้สูง

สรุปผลการวิเคราะห์ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนที่มี ผลการเรียนรู้ การศึกษามารดา และรายได้ แตกต่างกัน ได้ว่า 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีเมตตาคุณมากกว่า มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามากกว่า มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มรายได้สูง) ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมากกว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ให้เหตุผลมากกว่า มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมากกว่า มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษามารดาสูงที่มีรายได้สูง หรือกลุ่มการศึกษามารดาสูงที่มีรายได้ต่ำ) มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

สัต์ว์มากกว่า และมีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ 2) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า ได้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมากกว่า มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อยกว่า (โดยเฉพาะกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ) มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัส์ตว์มากกว่า (โดยเฉพาะกลุ่มผลการเรียนสูงที่มีรายได้สูง) มีพฤติกรรมรักษัส์ตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มรายได้สูง) และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัส์ตว์มากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มรายได้สูง) นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ 3) นักเรียนที่มีรายได้สูง เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มผลการเรียนสูง) มีพฤติกรรมรักษัส์ตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า (โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษามารดาสูง) มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัส์ตว์ (โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษามารดาสูง) มากกว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่ำ

สรุปผลที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง ของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษัส์ตว์ ของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคัมภูมิลัษณ์ ที่แตกต่างกัน โดยจิตลักษณะตามสถานการณ์มี 2 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัส์ตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัส์ตว์ และพฤติกรรมรักษัส์ตว์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษัส์ตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัส์ตว์ และลักษณะชีวสังคัมภูมิลัษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ อายุ การศึกษาบิดา อาชีพมารดา ผลการเรียน การศึกษามารดา และรายได้

นอกจากการวิเคราะห์ผลจะทำให้ทราบถึงปริมาณความแตกต่างในจิตลักษณะเดิม ของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคัมภูมิลัษณ์ที่แตกต่างกันแล้ว สิ่งที่สำคัญ คือ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรมรักษัส์ตว์ทั้ง 2 ด้าน ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในบทต่อไป ก็คือ การทราบถึงปริมาณความแตกต่างของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษัส์ตว์ และปริมาณของจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมรักษัส์ตว์ (ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดในบทต่อไปเช่นเดียวกัน) ดังนั้นในส่วนนี้จึงขอเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.43 – 3.46)

ประเด็นที่หนึ่ง ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษัส์ตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัส์ตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัส์ตว์มากกว่า นักเรียนที่มีอายุมาก

ประเด็นที่สอง นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาสูง เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัส์ตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษัส์ตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษัส์ตว์มากกว่า นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ

ประเด็นที่สาม นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

และประเด็นสุดท้าย นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาลึกสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีมารดาการศึกษาต่ำ

ซึ่งการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมนักเรียนทั้ง กลุ่มนี้ ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านมากขึ้น และมีจิตลักษณะทั้ง 2 ด้านมากขึ้นนั้น จะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

บทที่ 4

การสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท" ในครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมรักษาสัตว์ จากปัจจัยทางด้านสถานการณ์ 4 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทนุสนใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน คือ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และปัจจัยทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ หรือ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนทั้ง 2 ด้าน คือ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ตลอดจนเพื่อศึกษาว่าปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 504 คน จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำการวิเคราะห์ผลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (กลุ่มย่อยแบ่งตามลักษณะจิตสังคมภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา การศึกษาบิดา การศึกษามารดา และรายได้) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่กล่าวมาเบื้องต้น ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ ได้ดังต่อไปนี้

4.1 การสรุป และอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลเอกสารทางทฤษฎี และจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ศึกษาคาดถึงผลการวิจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับเหตุและผลของพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่อาจพบในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งในส่วนนี้จะได้สรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

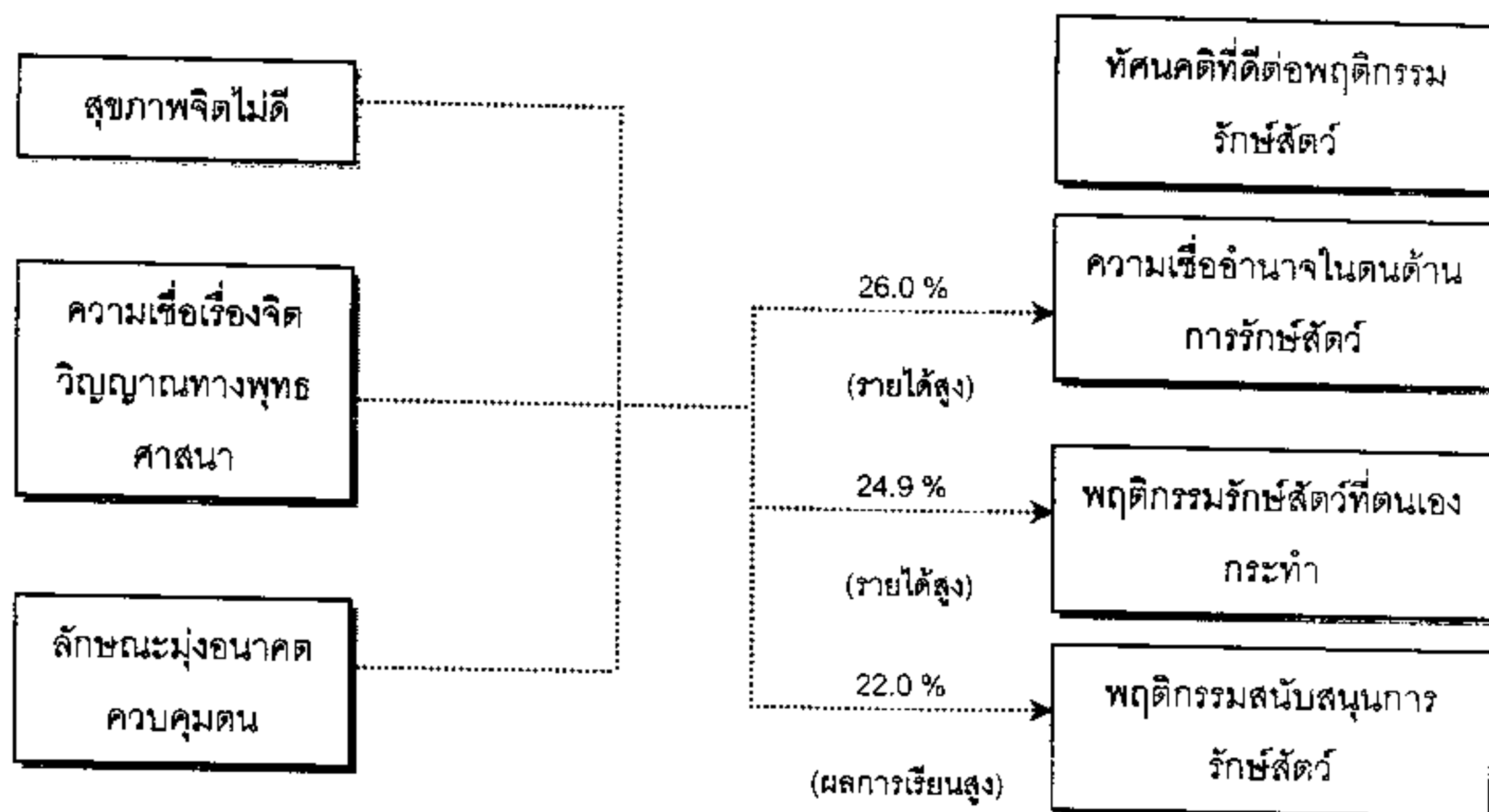
4.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า “นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย”

สมมติฐานนี้คาดว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย ในขณะที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก พร้อมกับมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแปรปรวนสามทางในการทดสอบสมมติฐานนี้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) สุขภาพจิตไม่ดี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก กับกลุ่มที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย 2) ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก กับกลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก กับกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ส่วนตัวแปรตามมี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2) ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ 3) พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ 4) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏว่า ตัวแปรตามเพียง 3 ตัว ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.5, 3.7, 3.9 และแผนภูมิที่ 3.1 – 3.3) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 7, 9 และ 11 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มี ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้เฉพาะในกลุ่มรายได้สูง 2) นักเรียนที่มี

สุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติธรรมรักษาศีลที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่ม และ 3) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติธรรมสนับสนุนการรักษาศีลมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้เฉพาะในกลุ่มผลการเรียนสูง ซึ่งสรุปได้ว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อย

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผลของปฏิสัมพันธ์แบบสามทางที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานนี้อีก 2 ประการ คือ ประการแรก เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.3, 3.5, 3.7 และ 3.9) พบผลว่า 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาศีลมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มนักเรียนที่มีบิดาอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) 2) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาศีลมากกว่า นักเรียนที่มี

สุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มนักเรียนที่มีบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ (ตารางที่ 4 ภาคผนวก ข) 3) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ (ตารางที่ 5 ภาคผนวก ข) 4) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 11 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร (ตารางที่ 6 ภาคผนวก ข) และ 5) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร (ตารางที่ 8 ภาคผนวก ข)

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก พบผลเช่นนี้ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และกลุ่มรายได้ต่ำ (ตารางที่ 3.7) 2) นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานามาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานาน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ (ตารางที่ 3.3, 3.5 และ 3.9) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.3, 3.5, 3.7 และ 3.9)

จากผลที่พบข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศานา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ จิต

ลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของนักเรียนอยู่มาก โดยปัจจัยเชิงเหตุด้านสุขภาพจิตไม่ดี นั้น เป็นผลที่พบสอดคล้องกับ ลินดา สุวรรณดี (2543: 172) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มผลการเรียนสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาสินี นุ่มเนียม (2546: 84 – 100) เรื่องปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 576 คน พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่า มีความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่า มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัวมากกว่า และมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ในโรงเรียนมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม

และจากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา มาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา น้อย ซึ่งเป็นผลที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ เช่น ھرรษา เลานเสรีกุล (2537: 200 - 201) ศึกษาเรื่องการเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนา และทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 145 คน และเพื่อนร่วมโรงเรียน และร่วมระดับชั้นเรียนเดียวกันแต่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อีก 140 คน รวม 285 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนา มาก มีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนา น้อย นอกจากนี้ สุริยะ พันธดี (2536: 135) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียน กับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 จำนวน 540 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนา มาก มีพฤติกรรมก้าวร้าว น้อยกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนา น้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด เหลาฉลาด (2542: 133, 142) ได้ผลในทำนองเดียวกัน โดยนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 245 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปมาก มีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรมมากกว่า นักเรียนที่

มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปน้อย และนักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปมาก มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในทุกด้าน (พฤติกรรมรวม) มากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปน้อย

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวานันตร์ เปียศิริ (2545: 205) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้ามากกว่า มีพฤติกรรมใช้ไฟฟ้าส่วนตัวมากกว่า มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวมากกว่า และมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมมากกว่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 118) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยจากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม นอกจากนี้ ยังพบว่าผลการศึกษานี้ ยังสอดคล้องกับ ลินดา สุวรรณดี (2543: 61 - 71) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมากกว่า มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะมากกว่า มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามากกว่า และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 อย่างชัดเจน ในความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มรายได้สูง ในพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เฉพาะในกลุ่มรวม กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง และในพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มผลการเรียนสูง นอกนั้นพบว่า ปัจจัยด้านสุขภาพจิตไม่ดี ปัจจัยด้านความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และปัจจัยด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยเหล่านี้เพียงหนึ่งปัจจัย หรือปัจจัยร่วมสองปัจจัย ก็สามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุของ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามปัจจัยพร้อมกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญของ

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ คือ สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เพียงสองปัจจัยร่วมกันเท่านั้น ก็เพียงพอที่จะเป็นสาเหตุของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

4.1.2 การสรุปอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย"

สมมติฐานนี้คาดว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ในขณะที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พร้อมกับได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแปรปรวนสามทางในการทดสอบสมมติฐานนี้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก กับกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลมาก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลมาก กับกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผลน้อย 3) การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก กับกลุ่มการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ส่วนตัวแปรตามมี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2) ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ 3) พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ 4) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

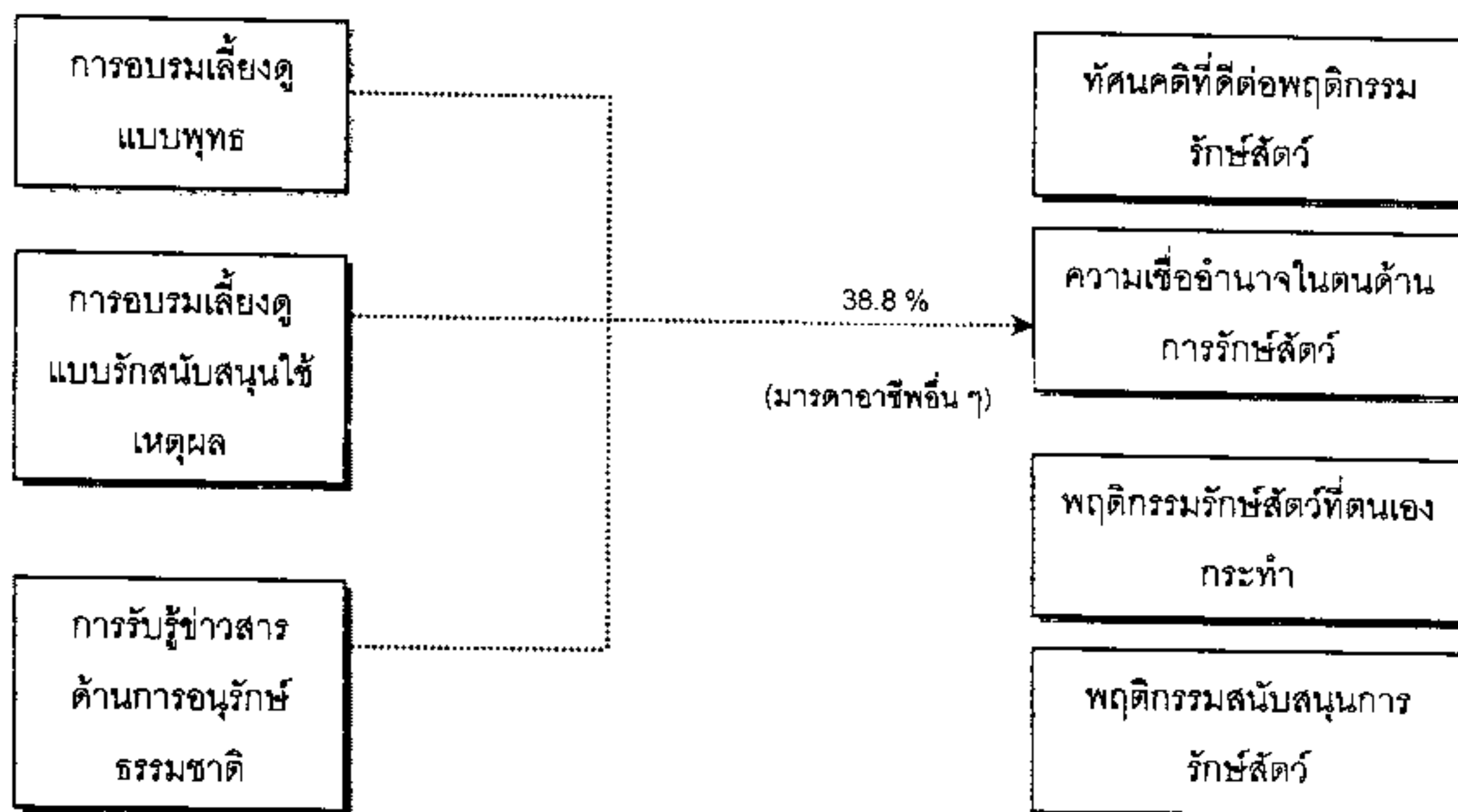
จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏว่า ตัวแปรตามเพียงตัวเดียว คือ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์น้อยใช้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์

ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.13 และแผนภูมิที่ 3.4) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 14 และ 15 ภาคผนวก ข) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผลมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 พบผลเช่นนี้ในกลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสรุปได้ว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เฉพาะในกลุ่มย่อย

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานนี้อีก 2 ประการ คือ ประการแรก เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.13 และ 3.17) พบผลว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ตารางที่ 12 ภาคผนวก ข) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 5 กลุ่ม (ตารางที่ 13 ภาคผนวก ข) 3) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก ข)

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.11, 3.13, 3.15 และ 3.17) 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษสัตว์ที่ตนเองกระทำ และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษ

สนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม (ตารางที่ 3.11, 3.13, 3.15 และ 3.17) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 11 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง (ตารางที่ 3.11, 3.13, 3.15 และ 3.17)

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงผลของปฏิสัมพันธ์แบบสามทางที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

จากผลที่พบข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ จิตลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของนักเรียนอยู่มาก โดยปัจจัยเชิงเหตุด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธนั้น เป็นผลที่พบสอดคล้องกับ ھرรษา เลานเสรีกุล (2537: 212, 215 – 216) เรื่อง การเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวนอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนามากกว่า มีการปฏิบัติทางพุทธมากกว่า มีความผาสุกทางจิตใจมากกว่า และมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความ

เป็นพุทธมามกะน้อย พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย มีกลาง (2530: 79 - 80, 89) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตาม และการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาใน มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 510 คน ปรากฏว่านิสิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจาก บิดามารดามาก มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนามากกว่า นิสิตที่ได้รับการถ่ายทอด ทางพุทธศาสนาไม่

และจากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย ซึ่งพบสอดคล้องกับ งานวิจัยของ รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546: 58, 61, 66, 69) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 650 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมฉลาดเลือกกินมากกว่า มี พฤติกรรมการกินอาหารอย่างเหมาะสมกับสุขภาพมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฉลาดเลือก กินมากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุนน้อย สอดคล้องกับ หรรษา เลหาเสรีกุล (2537: 212) เรื่อง การเรียนในโรงเรียนพุทธ ศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่อทางพุทธฯ มากกว่า มีการปฏิบัติทางพุทธฯ มากกว่า มีความผาสุกทางใจมากกว่า และมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย หลายกลุ่ม สอดคล้องกับ สุภาสินี นุ่มเนียม (2546: 84 - 100) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทาง สภาพแวดล้อม และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 576 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้ เหตุผลมาก มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ หน้าที่ ความพร้อมที่จะกระทำฯ มากกว่า และมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ทั้งในครอบครัวและ ในโรงเรียนมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบในกลุ่ม รวม และในกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 82 - 87, 92 - 98) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียน

ที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมากกว่า มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะมากกว่า และหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นิภาพร (2545: 114) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ด้าน และมีพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้าน มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนน้อย พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย หลายกลุ่ม

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย สอดคล้องกับ รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546: 58, 61, 66, 69) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือก กินของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 650 คน พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพ มาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมฉลาดเลือกกินมากกว่า มีพฤติกรรมการกินอาหารอย่างเหมาะสม กับสุขภาพมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฉลาดเลือกกินมากกว่า และมีความเชื่ออำนาจในตน ด้านสุขภาพมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพน้อย งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 82 – 98) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียน ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะมากกว่า มีความพร้อมที่จะกระทำ พฤติกรรมลดปริมาณขยะมากกว่า มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามากกว่า และมี พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย และ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 115) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่รับรู้ข่าวสาร มาก เป็นผู้มีจิต ลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ด้าน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านมากกว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสาร น้อย พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย

ผลการศึกษาที่พบ ยังมีความสอดคล้องอีกส่วนหนึ่ง คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนน้อย พบเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หรรษา เลานเสรีกุล (2537: 211) ศึกษาเรื่อง การเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนมาก และได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะมาก เป็นนักเรียนที่มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่า และมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนน้อย และได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะน้อย พบผลเด่นชัดในกลุ่มนักเรียนหญิง และกลุ่มนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ในความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษศีล ในกลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ นอกนั้นพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนให้เหตุผล และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยปัจจัยเหล่านี้เพียงหนึ่งปัจจัย ก็สามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุของ ทศณคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษศีล พฤติกรรมรักษศีลที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษศีลได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามปัจจัยพร้อมกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษศีล คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เพียงสองปัจจัยร่วมกัน ก็เพียงพอที่จะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษศีล

4.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตากรุณามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษศีลมากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษศีลมากกว่า มีพฤติกรรมรักษศีลที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษศีลมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตากรุณาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย"

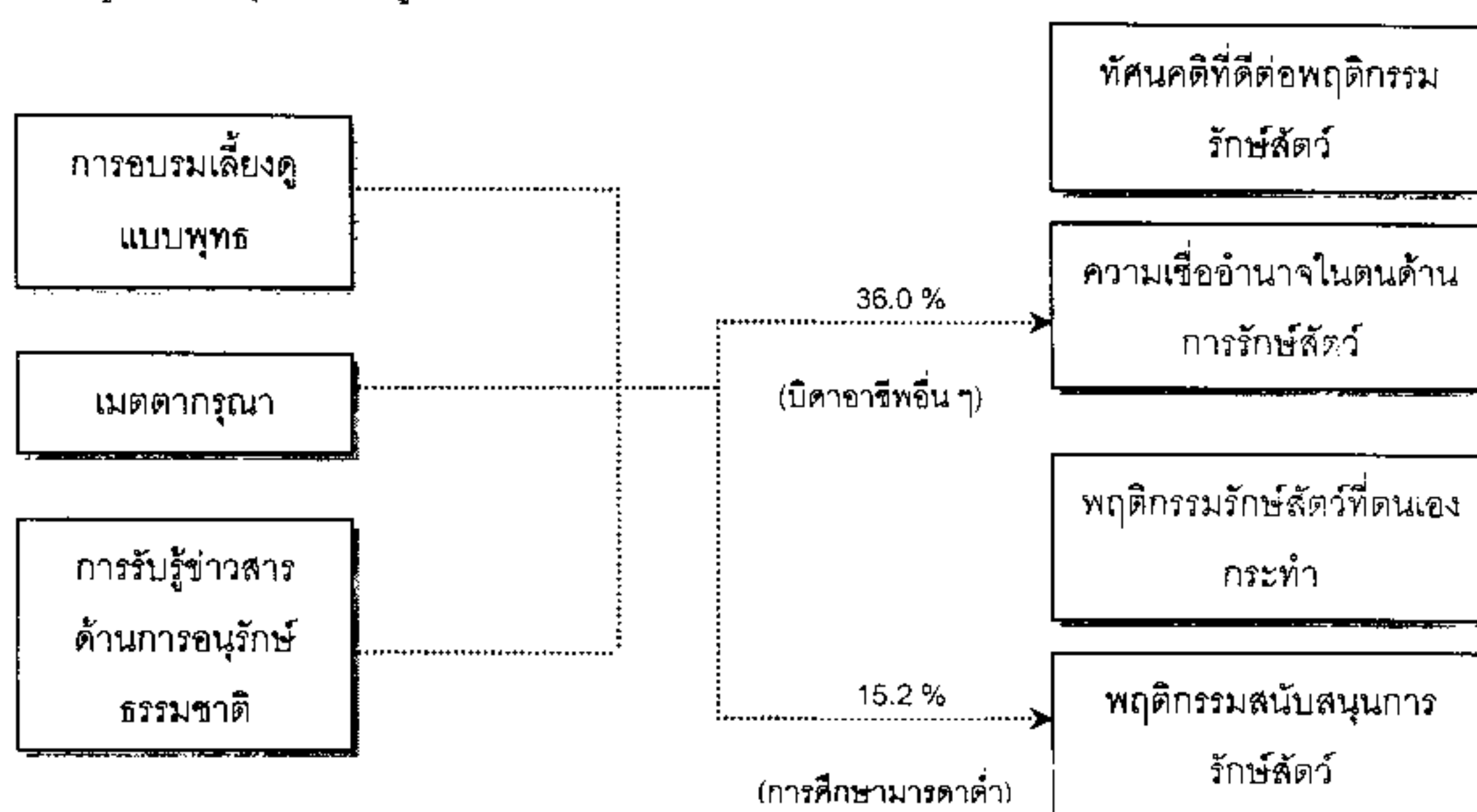
สมมติฐานนี้คาดว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก ในขณะที่มีเมตตากรุณามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษศีลมากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษศีลมากกว่า มีพฤติกรรมรักษ

สัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พร้อมกับมีเมตตาคุณาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแปรปรวนสามทางในการทดสอบสมมติฐานนี้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก กับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย 2) เมตตาคุณา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เมตตาคุณามาก กับการเมตตาคุณาน้อย และ 3) การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก กับการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ส่วนตัวแปรตามมี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2) ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ 3) พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ 4) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏว่า ตัวแปรตามเพียง 2 ตัว ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตาคุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ตารางที่ 3.21, 3.25 และแผนภูมิที่ 3.5 – 3.6) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 17 และ 19 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตาคุณามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตาคุณาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสอง 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก มีเมตตาคุณามาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย มีเมตตาคุณาน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ ซึ่งสรุปได้ว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 เฉพาะในกลุ่มย่อย

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานนี้อีก 2 ประการ คือ ประการแรก เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.25) พบผลว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาอาชีพอื่น ๆ (ตารางที่ 18 ภาคผนวก ข)

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.19, 3.21, 3.23 และ 3.25) 2) นักเรียนที่มีเมตตากรณามาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีเมตตากรณาน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 12 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มผลการเรียนสูง (ตารางที่ 3.19, 3.21, 3.23 และ 3.25) และ 3) นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงผลของปฏิสัมพันธ์แบบสามทางที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3

จากผลที่พบข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ จิตลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของนักเรียนอยู่มาก โดยปัจจัยเชิงเหตุด้านเมตตากรูณานั้น เป็นผลที่พบสอดคล้องกับ ھرรษา เลานเสรีกุล (2537: 200 - 201) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนา และทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 145 คน และเพื่อนร่วมโรงเรียน และร่วมระดับชั้นเรียนเดียวกัน แต่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อีก 140 คน รวม 285 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีการปฏิบัติทางพุทธมาก มีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีการปฏิบัติทางพุทธน้อย โดยพบผลในทุกกลุ่มย่อย สอดคล้องกับ ภมรินทร์ เชาวน์จินดา (2542: 74 - 82, 120) ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 247 คน อายุเฉลี่ย 65 ปี ปรากฏว่า ผู้สูงอายุที่มีการปฏิบัติทางพุทธมาก มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวด้านสุขภาพ และด้านสังคมสูงกว่า ผู้สูงอายุที่มีการปฏิบัติทางพุทธน้อย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติมา เทศศิริ (2537: 105) ศึกษาเรื่องลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตร เจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย ของโรงพยาบาลรัฐ 3 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเด็ก ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2536 จำนวน 200 คน ปรากฏว่า บิดามารดาที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง มีคะแนนพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังที่เหมาะสมมากกว่า บิดามารดาที่มีความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ และยังสอดคล้องกับ สุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544: 64 - 98) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเครพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาล ผู้ป่วยใน ก็พบผลที่สอดคล้องกัน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 330 คน ปรากฏว่า พยาบาลที่มีพรหมวิหารสี่และการปฏิบัติทางศาสนามาก มีพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาล และพฤติกรรมเครพสิทธิผู้ป่วยสูงกว่า พยาบาลที่มีพรหมวิหารสี่น้อย

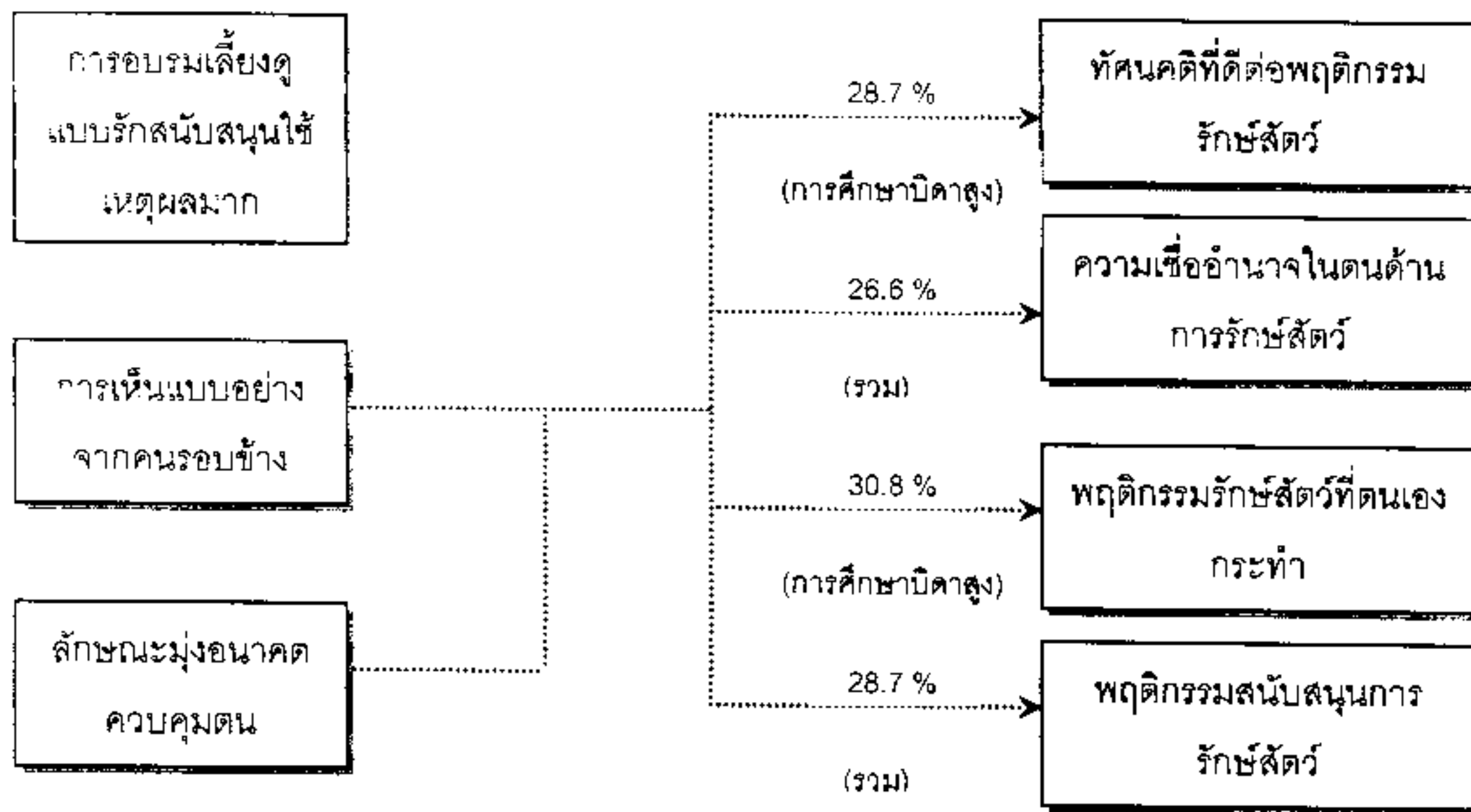
จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ในความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษาบิดาสูง และในพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ นอกนั้นพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ปัจจัยด้านเมตตากรุณา และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยปัจจัยเหล่านี้เพียงหนึ่งปัจจัย สามารถเป็น

ปัจจัยเชิงเหตุของ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามปัจจัยพร้อมกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เพียงสองปัจจัยร่วมกัน ก็เพียงพอที่จะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

4.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย"

สมมติฐานนี้คาดว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก ในขณะที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า หรือมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย พร้อมกับมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแปรปรวนสามทางในการทดสอบสมมติฐานนี้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลมาก กับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผลน้อย 2) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก กับการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก กับการลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ส่วนตัวแปรตามมี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ 2) ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ 3) พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และ 4) พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงผลของปฏิสัมพันธ์แบบสามทางที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แต่พบผลว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 4 ตัว แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง กับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.27, 3.29, 3.31 และ 3.33) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Sheffe' พบว่า 1) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้เฉพาะในกลุ่มการศึกษาปีดาสสูง (ตารางที่ 20 ภาคผนวก ข) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาปีดาสสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง 3) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มี

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้เฉพาะในกลุ่มการศึกษาปิตาสูง และ 4) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มการศึกษาปิตาสูง และกลุ่มรายได้สูง

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานดังนี้ เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 9 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มการศึกษาปิตาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง (ตารางที่ 3.27, 3.29, 3.31 และ 3.33) 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 9 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพเกษตร และกลุ่มการศึกษามารดาสูง (ตารางที่ 3.27, 3.29, 3.31 และ 3.33) และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลเช่นนี้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่มย่อย

จากผลที่พบข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ จิตลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของนักเรียนอยู่มาก โดยปัจจัยเชิงเหตุด้านการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างนั้น เป็นผลที่พบสอดคล้องกับ รุจิเรศ พิชิตานนท์ (2546: 58, 61, 66, 69) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 650 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมฉลาดเลือกกินมากกว่า มีพฤติกรรมการกินอาหารอย่างเหมาะสมกับสุขภาพมากกว่า มี

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฉลาดเลือกกินมากกว่า และมีความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพมากกว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาสินี นุ่มเนียม (2546: 84 – 100) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 576 คน พบว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างที่เหมาะสมมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่า มีความพร้อมที่จะกระทำฯ มากกว่า มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อครอบครัว และต่อโรงเรียนมากกว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างที่เหมาะสมน้อย

นอกจากนี้ยังพบว่า สอดคล้องกับ นิภาพร (2545: 114 – 115) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมท้องเทียวเชิงอนุรักษ์มากกว่า มีความพร้อมที่จะกระทำฯ มากกว่า มีพฤติกรรมท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านมากกว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างน้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท้องเทียวน้อย และสอดคล้องกับ สุภานันต์ เปียศิริ (2545: 209) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว พบว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้ามากกว่า มีพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวมากกว่า มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าในครอบครัวมากกว่า และมีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมมากกว่า นักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวน้อย พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มนักเรียนหญิง และกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษามาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมสนับสนุนเพียง 2 ใน 3 ของสมมติฐานที่ 4 ในทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มการศึกษาบิดาสูง ในความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง ในพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ เฉพาะในกลุ่มการศึกษาบิดาสูง และในพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ เฉพาะในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้สูง กล่าวคือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากครอบครัวข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยเหล่านี้เพียงหนึ่งหรือสองปัจจัยเท่านั้น สามารถ

เป็นปัจจัยเหตุของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามพร้อมกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญของทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เพียงสองปัจจัยร่วมกันเท่านั้น ก็เพียงพอที่จะเป็นสาเหตุของตัวแปรตามทั้ง 4 ปัจจัยได้

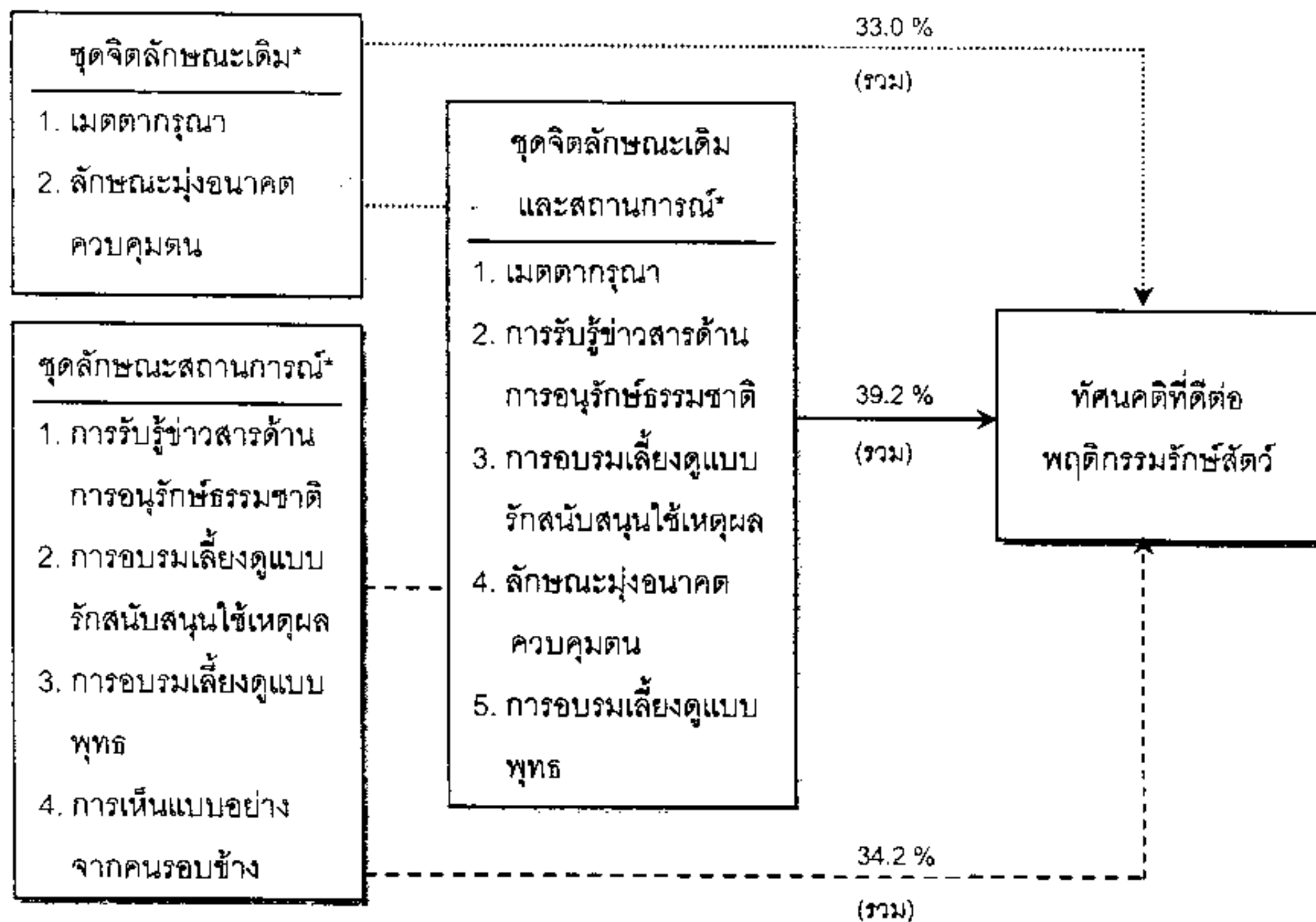
4.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 5 กล่าวว่า "กลุ่มที่หนึ่ง จิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากฎา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กลุ่มที่สอง ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งหมด 8 ตัวแปร สามารถทำนายทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ในแต่ละด้านได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว (อย่างน้อย 5 %)"

สมมติฐานนี้คาดว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว รวมทั้งหมด 8 ตัวแปร สามารถทำนายทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพียงกลุ่มเดียว โดยกำหนดเกณฑ์เปอร์เซ็นต์ทำนายแตกต่างอย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์ จึงจะยอมรับได้ (Cohen, 1977)

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ได้ 39.2 % (ตารางที่ 3.35 และแผนภูมิที่ 4.5) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เมตตากฎา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตามลำดับ (ตารางที่ 26 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 33.0 % และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 34.2 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 8 ตัวแปร จึงสามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันเท่ากับ 5.0 % พอดี) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่าง

น้อย 5 % มี 8 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 5.1 % - 6.9 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 6.9 % คือ กลุ่มอายุมาก

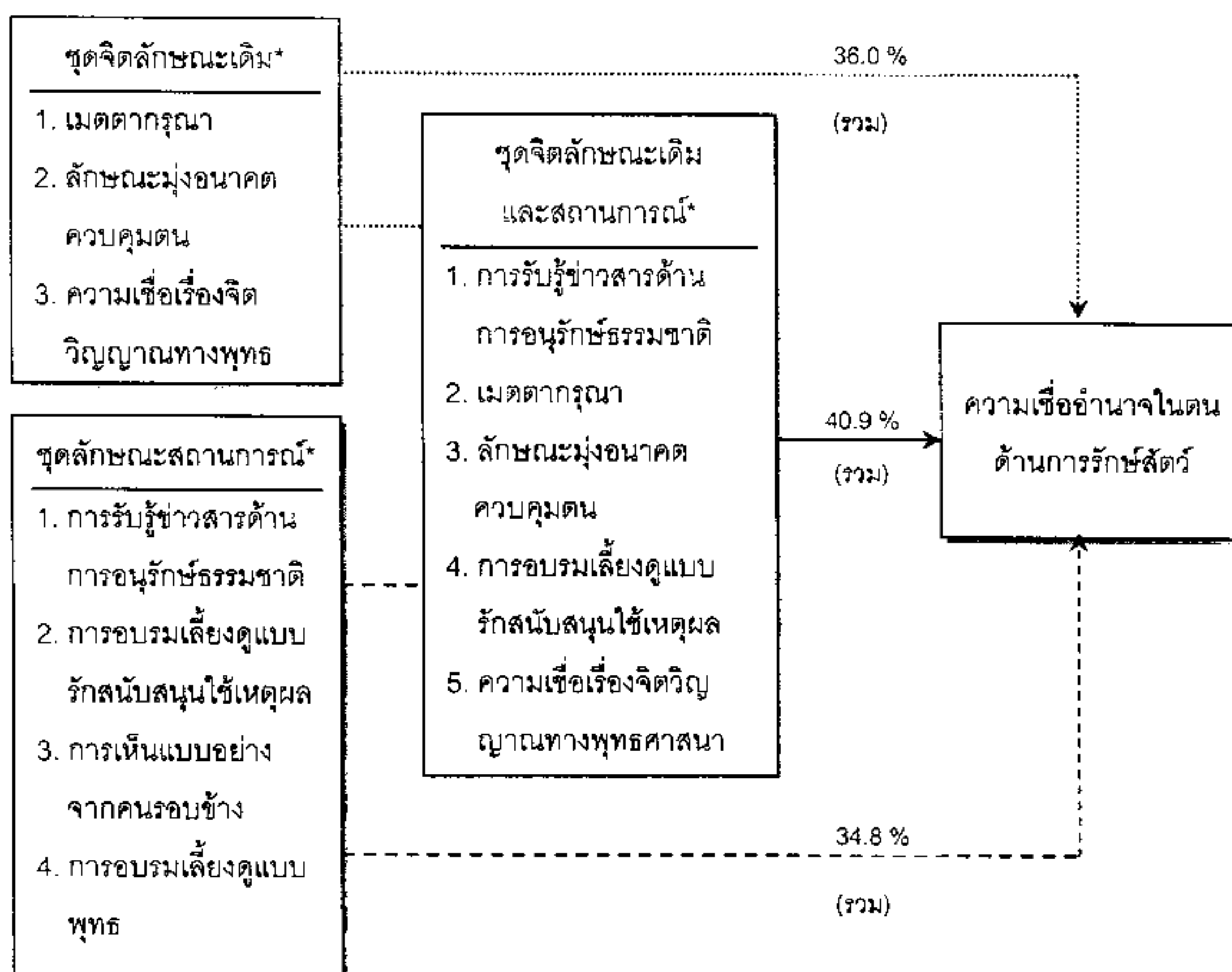

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยกลุ่มตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ชุดลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรทั้งสองชุดร่วมกันทำนาย

สำหรับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ได้ 40.9 % (ตารางที่ 3.36 และแผนภูมิที่ 4.6) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ เมตตากรุณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตามลำดับ (ตารางที่ 29 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 36.0 % และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 34.8 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 8 ตัวแปร จึงไม่สามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์

แตกต่างกันไม่ถึง 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันเท่ากับ 4.9 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % มี 4 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 5.2 % - 5.7 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 5.7 % คือ กลุ่ม การศึกษาบิดาต่ำ

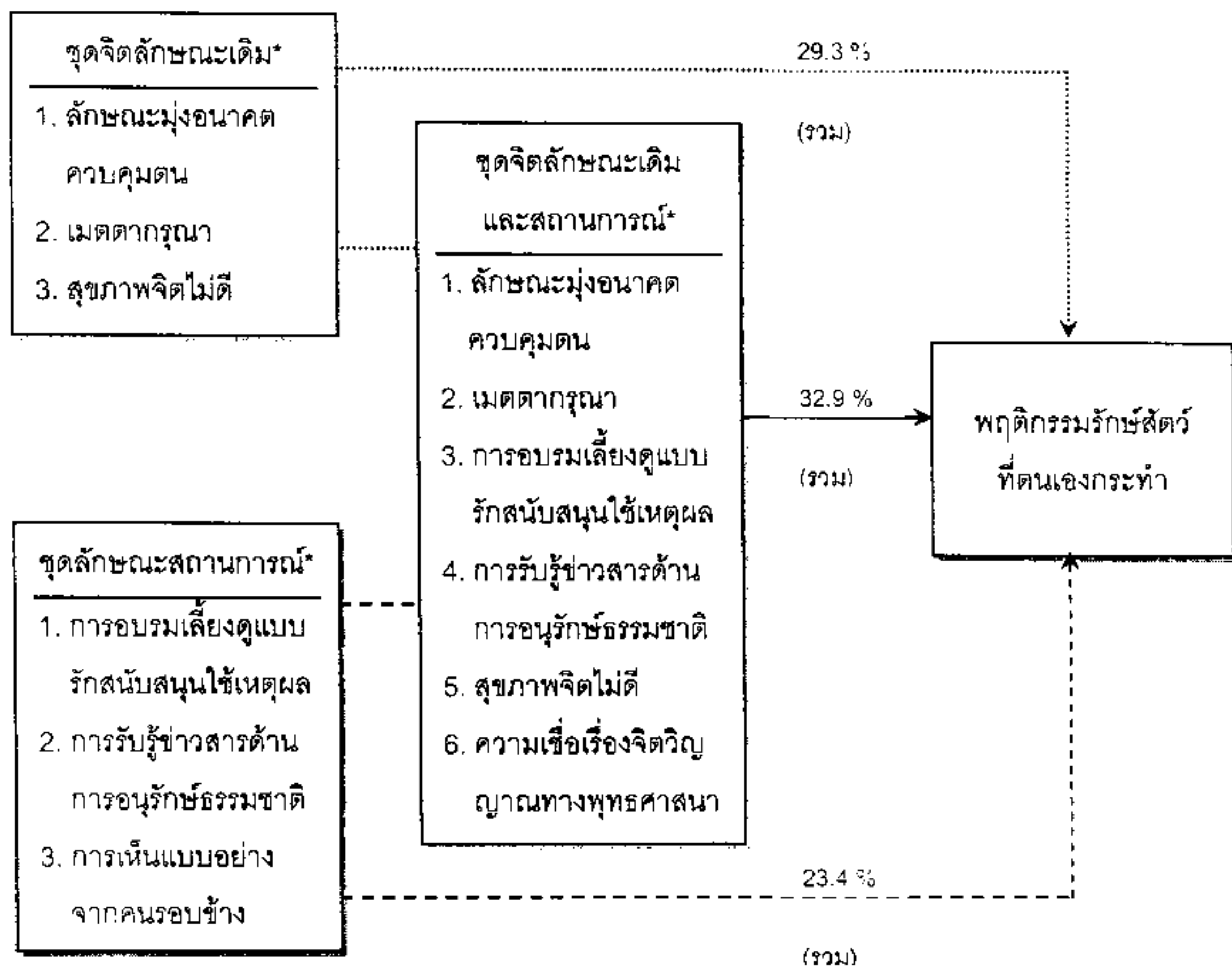

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยกลุ่มตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ชุดลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรทั้งสองชุดร่วมกันทำนาย

ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่ตนเองกระทำ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้ 32.9 % (ตารางที่ 3.37 และแผนภูมิที่ 4.7)

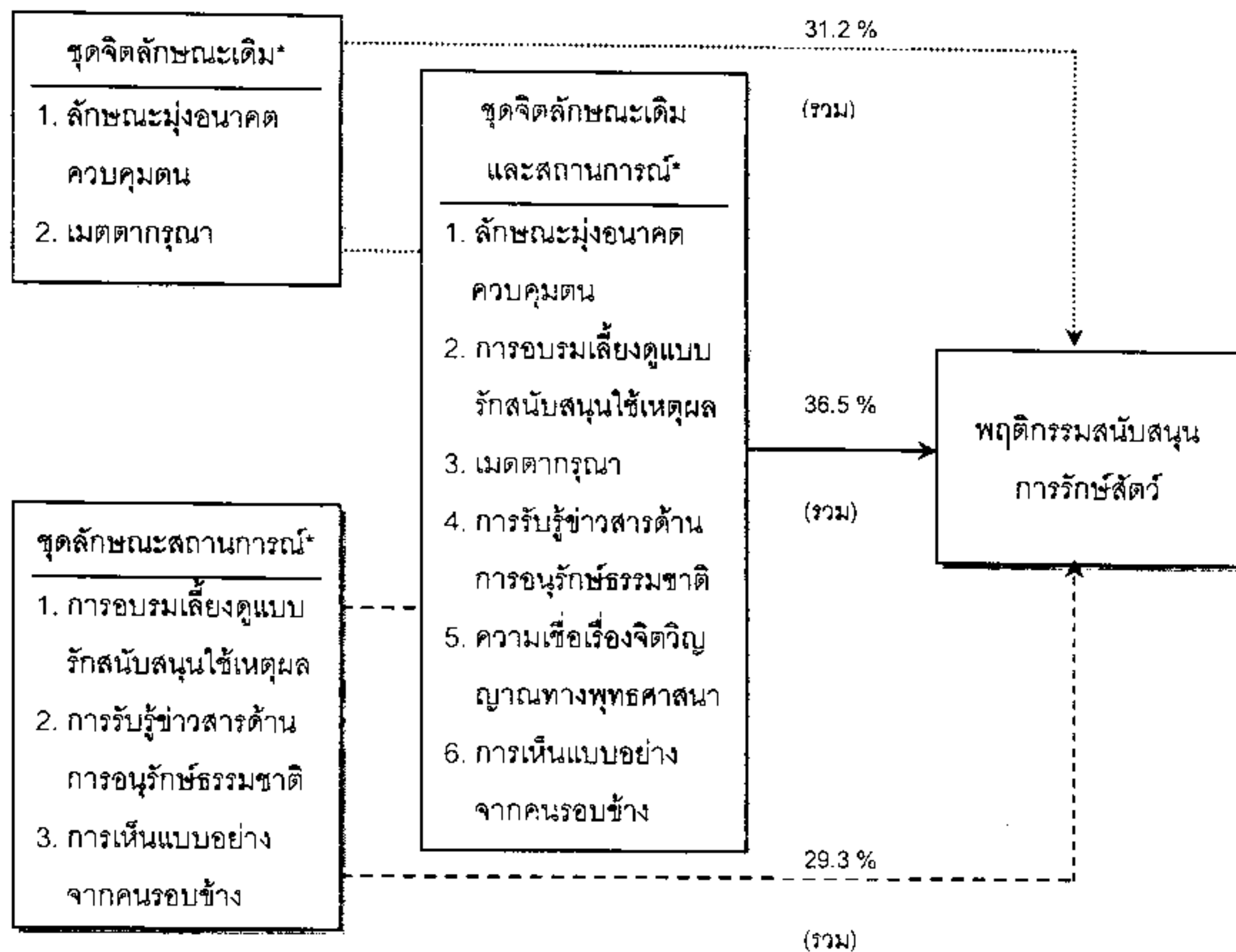
โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เมตตากรุณา และสุขภาพจิตไม่ดี ตามลำดับ (ตารางที่ 32 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 29.3 % และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 23.4 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 8 ตัวแปร จึงไม่สามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่ม รวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างไม่ถึง 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกัน เท่ากับ 3.6 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % มี 10 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 5.1 % - 7.4 % โดยกลุ่มที่มี เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 6.9 % คือ กลุ่มผลการเรียนสูง

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยกลุ่มตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ชุดลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรทั้งสองชุด ร่วมกันทำนาย

และสำหรับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์นั้น พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้ 36.5 % (ตารางที่ 3.38 และแผนภูมิที่ 4.8) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล เมตตากรุณา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตามลำดับ (ตารางที่ 35 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 31.2 %

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยกลุ่มตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ชุดลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรทั้งสองชุดร่วมกันทำนาย

และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ ลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 29.3 % ดังนั้น การใช้ตัวทำนายรวม 8 ตัวแปร จึงสามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกัน เท่ากับ 5.3 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % มี 6 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 5.6 % - 7.8 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 6.9 % คือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง

จากการวิเคราะห์ผลตามสมมติฐานที่ 5 สรุปได้ว่า 1) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง 2) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้ต่ำ 3) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้ต่ำ และ 4) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับลักษณะสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุมาก กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง กลุ่มการศึกษามารดาสูง กลุ่มรายได้ต่ำ และกลุ่มรายได้สูง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 อย่างชัดเจน

จากผลการศึกษาที่พบว่า ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับตัวทำนายชุดลักษณะสถานการณ์ สามารถให้อำนาจในการทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว อย่างน้อย 5 % ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 152 - 161) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ที่พบว่า ปัจจัยชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับปัจจัยสภาพแวดล้อม สามารถทำนาย

ความแปรปรวนของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฯ ความพร้อมที่จะกระทำฯ และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกกลุ่ม

ผลจากการวิเคราะห์การทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ยังพบผลที่สอดคล้องกันอีกว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ สุวานันตร์ เปียศิริ (2545: 215 - 218) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกของ พฤติกรรมการประหยัดใช้ไฟฟ้าเพื่อส่วนตัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม และตัวทำนายชุดที่ 3 ซึ่งเป็นชุดที่รวมตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม และชุดสถานการณ์ สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม ได้มากกว่าตัวทำนายในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ อย่างน้อย 5 เปอร์เซนต์

4.1.6 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 6 กล่าวว่า "ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้มากกว่า จิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการการทำนาย (อย่างน้อย 5 %)"

สมมติฐานนี้คาดว่า ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว รวมทั้งหมด 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้มากกว่า จิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการการทำนาย อย่างน้อย 5 เปอร์เซนต์ จึงจะยอมรับได้ (Cohen, 1977)

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ร่วมกับจิต

ความแปรปรวนของ จิตลักษณะตามสถานการณ์ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฯ ความพร้อมที่จะกระทำฯ และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ได้มากกว่าตัวทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกกลุ่ม

ผลจากการวิเคราะห์การทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ยังพบผลที่สอดคล้องกันอีกว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ฐานันดร เปียศิริ (2545: 215 - 218) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จำนวน 701 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกของ พฤติกรรมการประหยัดใช้ไฟฟ้าเพื่อส่วนตัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม และตัวทำนายชุดที่ 3 ซึ่งเป็นชุดที่รวมตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม และชุดสถานการณ์ สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าส่วนตัว พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวม ได้มากกว่าตัวทำนายในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ อย่างน้อย 5 เปอร์เซนต์

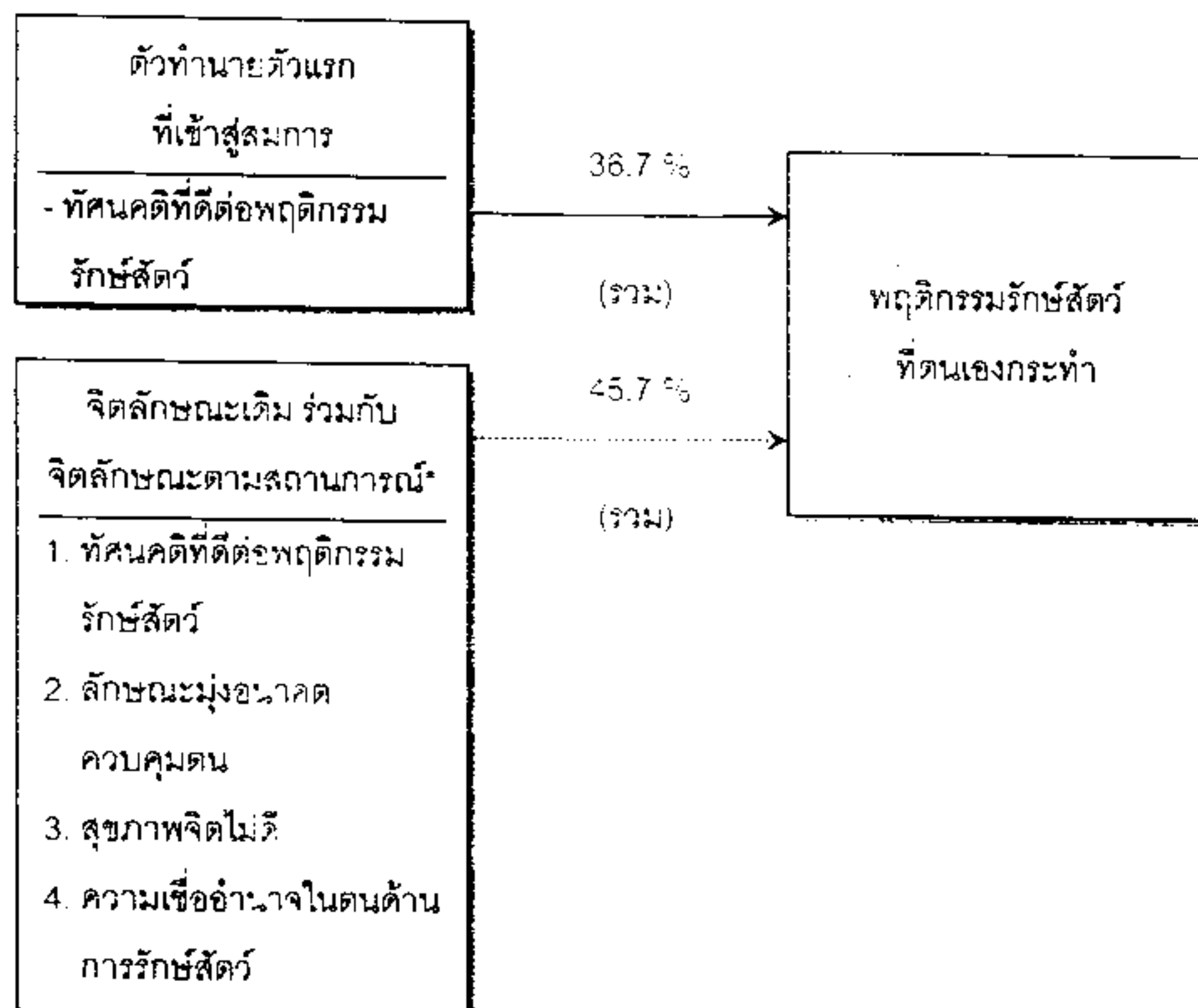
4.1.6 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 6 กล่าวว่า "ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตากรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกับปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 6 ตัว มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้มากกว่า จิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการการทำนาย (อย่างน้อย 5 %)"

สมมติฐานนี้คาดว่า ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว รวมทั้งหมด 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้มากกว่า จิตลักษณะตัวแรกที่เข้าสู่สมการการทำนาย อย่างน้อย 5 เปอร์เซนต์ จึงจะยอมรับได้ (Cohen, 1977)

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ร่วมกับจิต

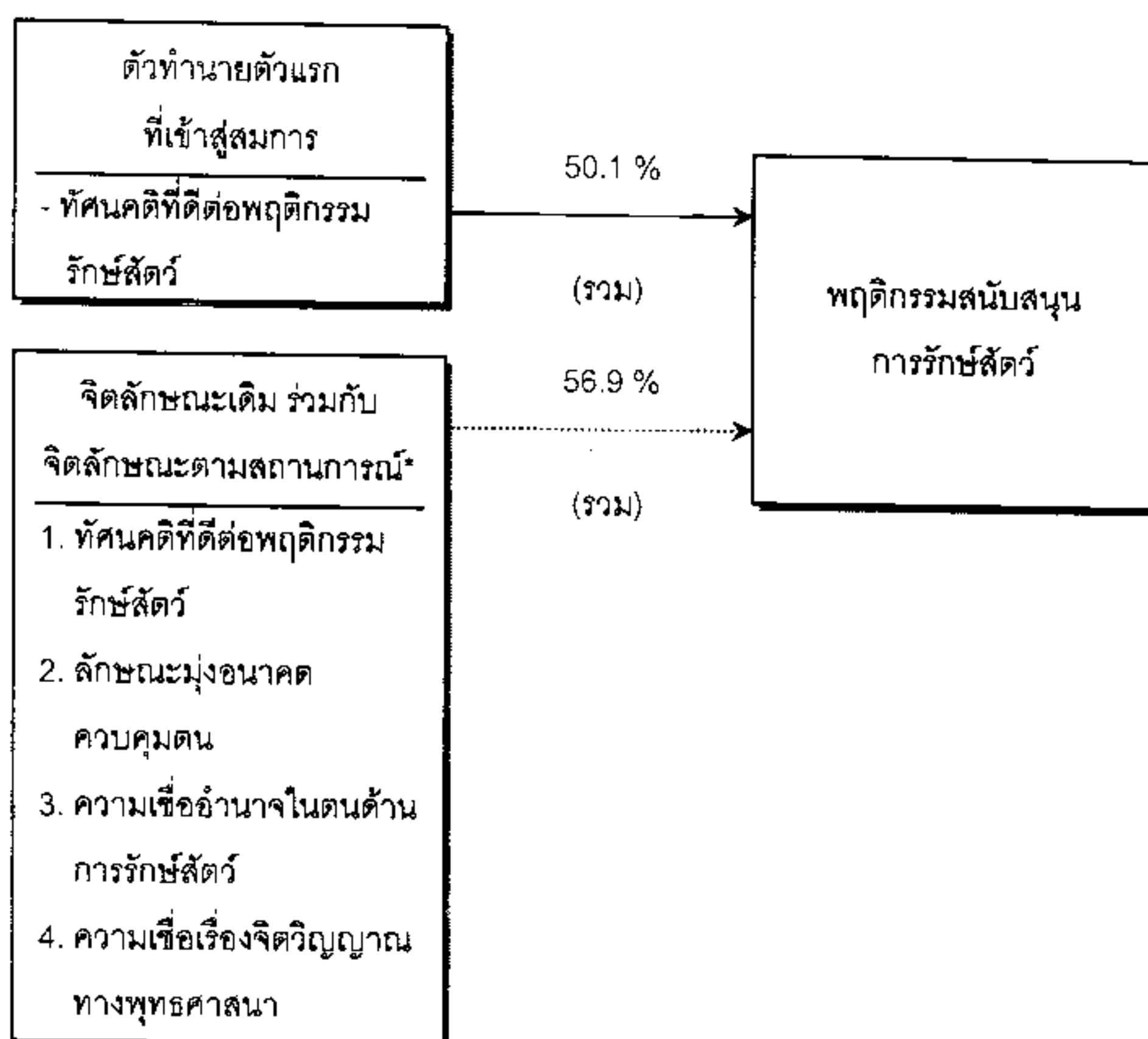
ลักษณะตามสถานการณ์ รวมทั้งหมด 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้ 45.7 % (ตารางที่ 3.39 และแผนภูมิที่ 4.9) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทศณคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตามลำดับ ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายตัว แรกที่เข้าสู่สมการ คือ ทศณคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สามารถทำนายในกลุ่มรวมได้ 36.7 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 6 ตัวแปร จึงสามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมาก พอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกัน เท่ากับ 9.0 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % พบในทุกกลุ่มย่อย มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 7.4 % - 14.0 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 14.0 % คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ของนักเรียนในกลุ่ม รวม โดยตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ และตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม กับชุด จิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันทำนาย

สำหรับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวมทั้งหมด 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้ 56.9 % (ตารางที่ 3.40 และแผนภูมิที่ 4.10) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ หัสนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายตัวแรก ที่เข้าสู่สมการ คือ หัสนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สามารถทำนายในกลุ่มรวมได้ 50.1 % ดังนั้น การใช้ตัวทำนายรวม 6 ตัวแปร จึงสามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยตัวทำนายตัวแรก que เข้าสู่สมการ และตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม กับชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันทำนาย

เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันเท่ากับ 5.8 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % มี 7 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 6.4 % - 9.6 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกัน สูงที่สุดถึง 9.6 % คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ

จากการวิเคราะห์ผลตามสมมติฐานที่ 6 สรุปได้ว่า 1) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม และ 2) จิตลักษณะเดิม ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษา มารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 6 อย่างชัดเจน

จากผลการศึกษาที่พบว่า ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับตัวทำนายชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวมกัน 6 ตัวแปร สามารถทำให้อำนาจในการทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ ทั้ง 2 ด้าน ทำนายได้มากกว่าตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (อย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์) โดยเปอร์เซ็นต์แตกต่างของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำนั้น พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ส่วนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม เป็นผลที่สอดคล้องกับ การศึกษาของ เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536: 142 - 144) เรื่อง จิตลักษณะของผู้บริหาร และสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนักเรียน พบว่า ตัวแปรในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม 6 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน มุ่งอนาคต ทัศนคติที่ดีต่องาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และค่านิยมเกี่ยวกับงานวิชาการ สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้มากกว่า ตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ โดยพบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายในระดับยอมรับได้ คือ มีความแตกต่างมากกว่าหรือเท่ากับ 5 % ขึ้นไป พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

ผลจากการวิเคราะห์การทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ยังพบผลที่สอดคล้องกันอีก จากงานวิจัยของ ดุจเดือน พันธมนาวิน (2546: 18 - 22) รายงานการวิจัยเรื่อง จิตลักษณะที่สำคัญจากทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ทัศนคติและพฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า พบว่า จิตลักษณะ 4 ตัว (สุขภาพจิต, ความเชื่ออำนาจในตน, ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) ร่วมกันทำนายพฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมด้าน

อารมณ์ได้มากกว่า ตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มากกว่า 5 % พบในกลุ่มเพศชาย กลุ่มการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีความเห็นอกเห็นใจมาก และจิตลักษณะ 4 ตัว ร่วมกันทำนายพฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านสังคมโดยรวมได้มากกว่า ตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในกลุ่มเพศชายเพียงกลุ่มเดียว

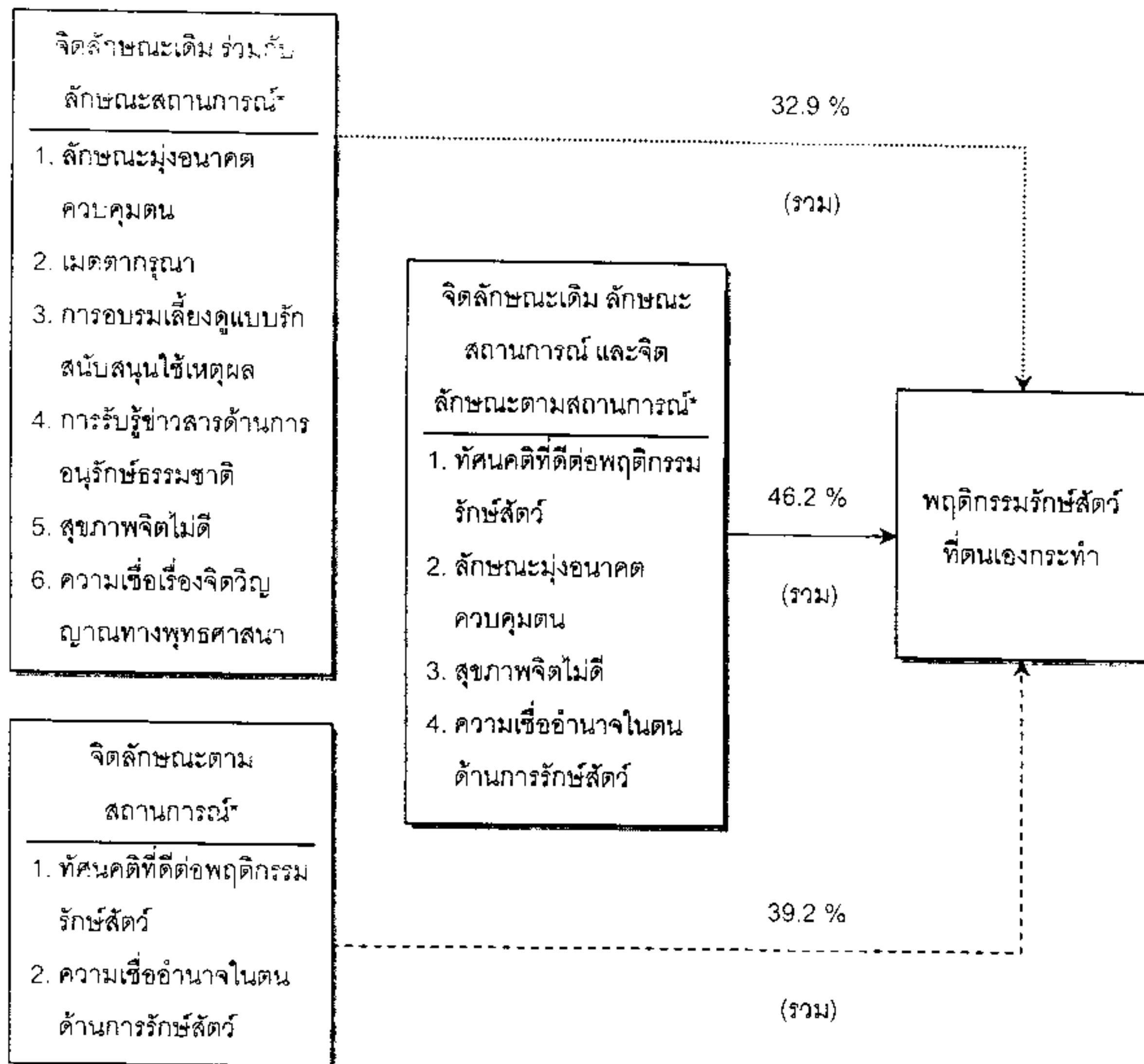
4.1.7 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 7

สมมติฐานที่ 7 กล่าวว่า "ปัจจัยกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 4 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัว ได้แก่ เมตตา กรุณา ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน รวมทั้งหมด 8 ตัวแปร ร่วมกับปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตย์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษสัตย์ รวมทั้งหมด 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษสัตย์ที่ตนเองกระทำ หรือพฤติกรรมสนับสนุนการรักษสัตย์ได้มากกว่า กลุ่มตัวทำนายจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว (อย่างน้อย 5 %)"

สมมติฐานนี้คาดว่า ตัวทำนายกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษสัตย์ทั้ง 2 ด้านได้มากกว่า ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว แตกต่างกันอย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์ จึงจะยอมรับได้ (Cohen, 1977)

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมรักษสัตย์ที่ตนเองกระทำ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษสัตย์ที่ตนเองกระทำได้ 46.2 % (ตารางที่ 3.41 และแผนภูมิที่ 4.11) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษสัตย์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์รวม 8 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 32.9 % และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 39.2 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 10 ตัวแปร จึงสามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันเท่ากับ 7 %) และจากการวิเคราะห์

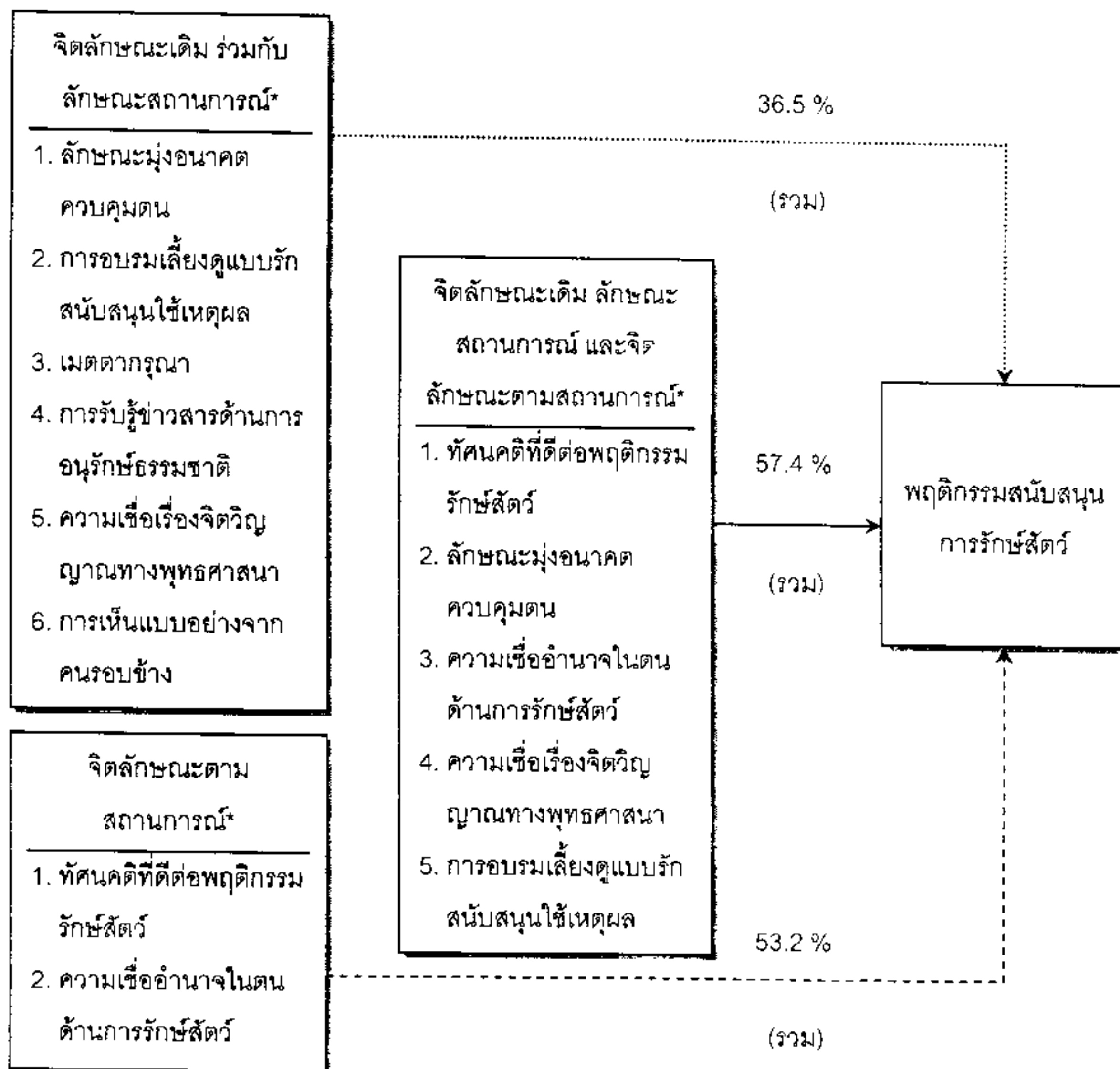
กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 6.5 % - 12.7 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 12.7 % คือ กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ และตัวแปรทั้งสามชุดร่วมกันทำนาย

และสำหรับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์นั้น พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมของตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้ 57.4 % (ตารางที่ 3.42 และแผนภูมิที่ 4.10) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.12 แสดงเปอร์เซ็นต์ทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนในกลุ่มรวม โดยตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ และตัวแปรทั้งสามชุดร่วมกันทำนาย

และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข) ในขณะที่พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์รวม 8 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 36.5 % และตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ร่วมกันทำนายได้ 53.2 % ดังนั้นการใช้ตัวทำนายรวม 10 ตัวแปร จึงไม่สามารถช่วยให้อำนาจการทำนายในกลุ่มรวมเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์แตกต่างไม่ผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 5 % (เปอร์เซ็นต์แตกต่างกันเท่ากับ 4.2 %) และจากการวิเคราะห์กลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันอย่างน้อย 5 % มี 5 กลุ่ม จาก 14 กลุ่ม มีพิสัยของเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันตั้งแต่ 5.1 % - 7.1 % โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันสูงที่สุดถึง 7.1 % คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ

จากการวิเคราะห์ผลตามสมมติฐานที่ 7 สรุปได้ว่า 1) จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม และ 2) จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว ตามเกณฑ์แตกต่างอย่างน้อย 5 % พบในกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มการศึกษาบิดาสอง กลุ่มการศึกษามารดาสูง และกลุ่มรายได้สูง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 7 อย่างชัดเจน

จากผลการศึกษาที่พบว่า ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำให้อำนาจในการทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ทำนายได้มากกว่าตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมร่วมกับลักษณะสถานการณ์ หรือกลุ่มตัวทำนายจิตตามสถานการณ์เพียงกลุ่มเดียว ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (อย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์) โดยเปอร์เซ็นต์แตกต่างในพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ส่วนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์นั้น พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม เป็นผลที่สอดคล้องกับ การศึกษาของ สุมิตรา เจิมพันธ์ (2545: 180 - 182) เรื่อง จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ลักษณะประสบการณ์ในการเรียนร่วมกับจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเรียน พฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียน

และพฤติกรรมหลังเรียนได้มากกว่า ตัวทำนายนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ อย่างน้อย 10 เปอร์เซนต์ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

อย่างไรก็ตามผลการทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเอง กระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พบผลที่เหมือนกัน คือ ตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร โชติ สุธะ (2545: 126) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของ พฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบ และยัง พบอีกว่า ลักษณะสถานการณร่วมกับ จิตลักษณะ รวม 11 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวน ของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้มากกว่า ตัวทำนายนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพียง กลุ่มเดียว ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

สรุปได้ว่า ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตั้งสมมติฐานไว้ 7 ข้อ ในการศึกษาครั้งนี้ พบผลที่สนับสนุนสมมติฐานทั้งหมด 6 ข้อ โดยพบผลที่สนับสนุนสมมติฐานอย่างชัดเจนใน สมมติฐานที่ 1, 5, 6 และ 7 ส่วนสมมติฐานที่ 2 และ 3 พบผลที่สนับสนุนสมมติฐานเฉพาะในกลุ่ม ย่อย ส่วนสมมติฐานที่ 4 นั้น พบผลสนับสนุนสมมติฐานเพียง 2 ใน 3 ส่วนเท่านั้น

4.2 การสรุปผลในประเด็นที่สำคัญ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 ทำให้พบว่า มีประเด็นที่สำคัญนอกเหนือจากการที่ ได้อภิปรายผลตามสมมติฐานข้างต้น ซึ่งน่าจะนำมาสรุปเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการ พัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ได้ต่อไป โดยจะนำเสนอผลที่เกี่ยวข้องกับ 1) ลักษณะ ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านย่อย 2) กลุ่มตัวแปรทางลักษณะสถานการณ 3) กลุ่ม ตัวแปรทางจิตลักษณะเดิม 4) กลุ่มตัวแปรลักษณะทางพุทธศาสนา และ 5) ปัจจัยเชิงเหตุและผล ของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ลักษณะของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำน้อย และมี พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์น้อย

จากการวิเคราะห์จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ จิตลักษณะตาม สถานการณ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมภูมิหลังแตกต่างกัน โดยการ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way Analysis of Variance) พบว่า นักเรียนที่มี

พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำน้อย และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์น้อย ได้แก่ นักเรียนที่มีบิดาการศึกษาต่ำ มีมารดาการศึกษาต่ำ มีมารดาอาชีพเกษตรกร มีผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูงที่รายได้ต่ำ

เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุในนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ว่ามีปัจจัยใดที่มีความสำคัญต่อจิตลักษณะ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณโดยรวม และเป็นขั้น (Totaled and Stepwised Multiple Regression Analysis) พบผลที่สำคัญ 3 ประการ (ตารางที่ 3.35 – 3.38 และ 3.41 – 3.42) พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ของนักเรียนกลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษามารดาต่ำ และกลุ่มการศึกษามารดาสูงที่รายได้ต่ำ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สุขภาพจิตไม่ดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตามลำดับ

และยังพบต่อไปอีกว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ คือ เมตตากฎนา ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ตามลำดับ

4.2.2 การสรุปผลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสถานการณ์ของนักเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้านลักษณะสถานการณ์ของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way Analysis of Variance) ทำให้ทราบว่า ลักษณะสถานการณ์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ (สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ จะกล่าวในหัวข้อลักษณะทางพุทธศาสนา) ที่มีความสำคัญต่อ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านของนักเรียน ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยพบผลที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม

ประการที่สอง พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อย 9 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มการศึกษามารดาสูง

ประการสุดท้าย พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 11 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มการศึกษามารดาสูง

4.2.3 การสรุปผลที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะเดิมของนักเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้านจิตลักษณะเดิมนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way Analysis of Variance) ทำให้ทราบว่า จิตลักษณะเดิม ได้แก่ สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (สำหรับเมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา จะกล่าวในหัวข้อลักษณะทางพุทธศาสนา) ที่มีความสำคัญต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านของนักเรียน ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยพบผลที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่แรก พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีน้อย เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีมาก พบผลเช่นนี้ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร กลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ กลุ่มการศึกษาบิดาสูง และกลุ่มรายได้ต่ำ

ประการสุดท้าย พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม

4.2.4 กลุ่มตัวแปรลักษณะทางพุทธศาสนา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้านลักษณะทางพุทธของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – way Analysis of Variance) ทำให้ทราบว่า ลักษณะทางพุทธศาสนา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธเมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ที่มีความสำคัญต่อ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านของนักเรียน ได้แก่ ทศณคิตีที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยพบผลที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (ตารางที่ 46 – 85 ภาคผนวก ข)

ประการที่หนึ่ง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก เป็นผู้ที่ มีทศณคิตีที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มรายได้สูง และนักเรียนกลุ่มผลการเรียนต่ำที่มีเมตตากรูณามาก

ประการที่สอง พบว่า นักเรียนที่มีเมตตากรูณามาก เป็นผู้ที่มีทศณคิตีที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม กลุ่มย่อยทั้ง 14 กลุ่ม และนักเรียนกลุ่มผลการเรียนต่ำที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก

ประการที่สาม พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีทศณคิตีที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า และมีความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มรายได้สูง

ประการสุดท้าย พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์มากกว่า นักเรียนในประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มผลการเรียนต่ำเพียงกลุ่มเดียว

4.2.5 การสรุปผลปัจจัยเชิงเหตุ และผลที่เกี่ยวข้องกับ ทศณคิตีที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียน

การศึกษาเพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมในรูปปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) นอกจากกลุ่มตัวแปรทางลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรทางจิตลักษณะเดิม จะมี

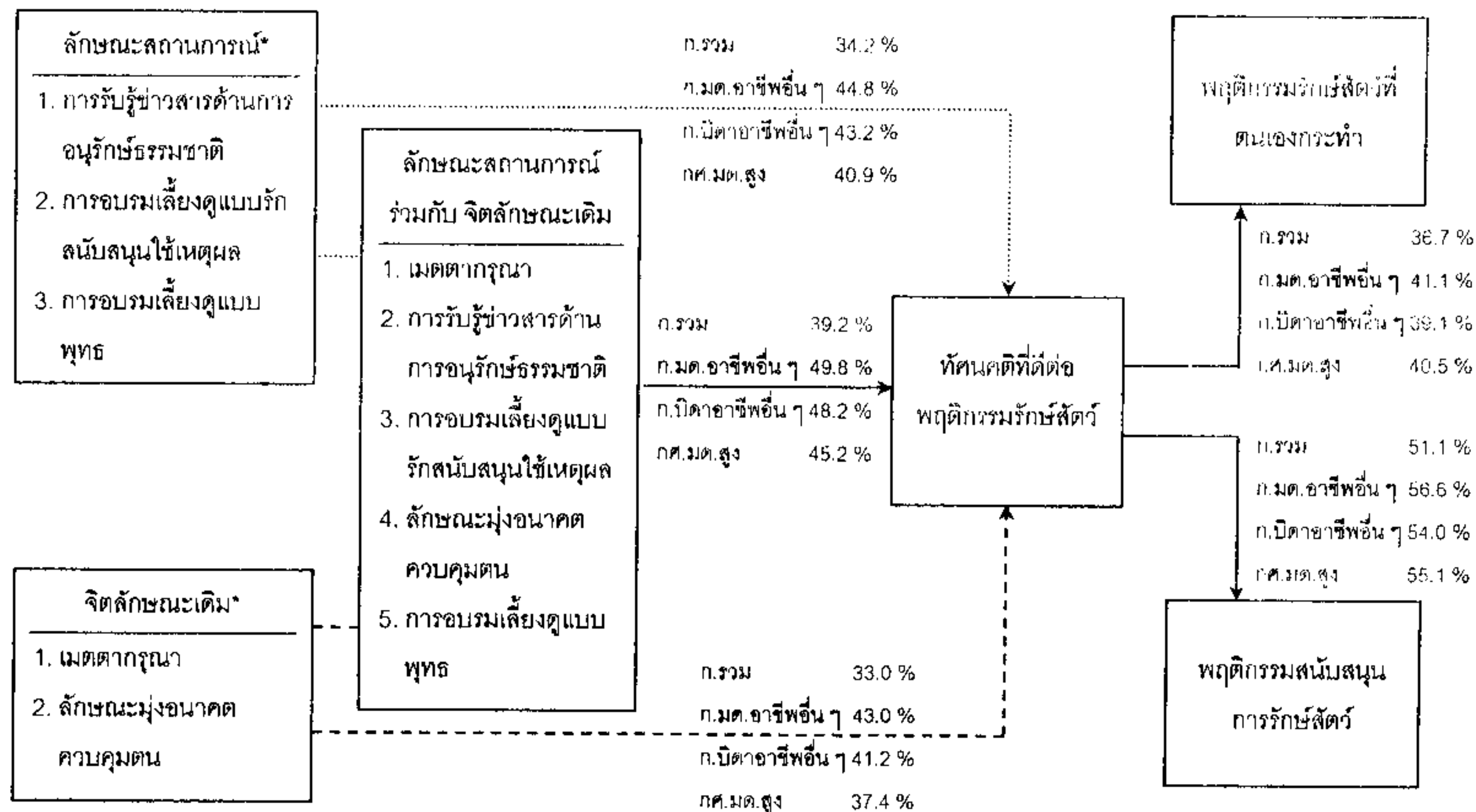
ความเกี่ยวข้องที่สำคัญกับพฤติกรรมรักษาสัตว์แล้ว กลุ่มตัวแปรที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ไม่น้อยกว่ากลุ่มตัวแปรทั้ง 2 ก็คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ได้มากกว่าตัวแปรกลุ่มอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มรวม และทุกกลุ่มย่อย (ตารางที่ 30, 31, 33, 34 ภาคผนวก ข, ตารางที่ 3.41 - 3.42, แผนภูมิที่ 4.13)

การวิเคราะห์ผลในส่วนนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะอภิปรายผลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุและผลของทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยจะทำการอภิปรายทีละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณโดยรวม และเป็นขั้น (Totaled and Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า นอกจากนักเรียนกลุ่มรวมแล้ว ตัวแปรทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ร่วมกับตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ได้สูงในระดับต้น ๆ ในกลุ่มอาชีพมารดาอื่น ๆ กลุ่มอาชีพบิดาอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษามารดาสูง (ตารางที่ 3.5 และ 3.6, ตารางที่ 36 และ 37 ภาคผนวก ข) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงจะทำการอภิปรายผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยเฉพาะ 3 กลุ่มดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยเชิงเหตุของการมีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เมื่อทำการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยเชิงเหตุของทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ด้วยวิธีข้างต้น เพื่อหาเปอร์เซ็นต์การทำนายของทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ โดยใช้ชุดทำนาย 3 ชุด คือ 1) ชุดจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร 2) ชุดลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร และ 3) ชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกับชุดลักษณะสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย พบผลว่า ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม 2 จาก 4 ตัวแปร คือ เมตตากรณา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตามลำดับ (ตารางที่ 3.35) สามารถร่วมกันทำนายทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (แผนภูมิที่ 4.11 ซึ่งเสนอผลตามลำดับจากการให้น้ำหนักในการทำนายของตัวแปรอิสระที่สำคัญ) ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 33.0 % และกลุ่มย่อยที่ทำนายได้สูงสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.0 % รองลงมาคือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 41.2 % และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 37.4 % และตัวทำนายชุดลักษณะสถานการณ์ 3 จาก 4 ตัวแปร คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.35) สามารถร่วมกันทำนายทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (แผนภูมิที่ 4.13) ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 34.2 %

หมายเหตุ: * แสดงตัวแปรที่เข้าทำนายได้ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.13 แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยเชิงเหตุ และปัจจัยเชิงผล ของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ของนักเรียนในกลุ่มรวม กลุ่มมารดาอาชีพอื่น กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มการศึกษามารดาสูง

และกลุ่มย่อยที่ทำนายได้สูงสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 44.8 % รองลงมาคือ กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 43.2 % และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 40.9 % เมื่อนำตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร มาร่วมกันทำนาย พบว่ามีตัวแปรเพียง 3 ตัวแปร ที่สามารถเข้าทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (ตารางที่ 3.35 โดยการให้น้ำหนักในการเข้าทำนาย) ของนักเรียนในกลุ่มรวม และนักเรียน 3 กลุ่มดังกล่าวได้ตามลำดับ คือ เมตตากรณา การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ (แผนภูมิที่ 4.13) ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 39.2 % และกลุ่มย่อยที่ทำนายได้สูงสุด คือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 49.8 % รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพบิดาอื่น ๆ ทำนายได้ 48.2 % และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 45.2 %

สรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์คือ ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม และปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ร่วมกัน สามารถทำนายได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย เมื่อพิจารณาเพียงปัจจัยเดียวพบว่า ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม 2 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ได้มากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ 3 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ได้มากที่สุด เช่นเดียวกัน

ปัจจัยเชิงผลของการมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis with R squared change) พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ (แผนภูมิที่ 4.13, ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข) ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 36.7 % โดยทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 41.3 % รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพมารดาอื่น ๆ ทำนายได้ 41.1 % และกลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 40.5 % (เปอร์เซ็นต์ทำนายที่แสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ของตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ) ทั้งนี้ยังพบอีกว่า เมื่อทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร กลุ่มลักษณะสถานการณ์ 4 ตัวแปร และร่วมกับความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ รวมทั้งหมด 10 ตัว พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สามารถเข้าทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้เป็นลำดับแรกของทั้งกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ (แผนภูมิที่ 4.13 และตารางที่ 37 ภาคผนวก ข) ของนักเรียนในกลุ่มรวมได้ 51.1 % โดยทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 56.6 % รองลงมาคือ กลุ่มการศึกษามารดาสูง ทำนายได้ 55.1 % และกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ ทำนายได้ 54.0 % และยังพบอีกว่า เมื่อนำทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ร่วมกับตัวแปรทุกชุดดังที่กล่าวมาข้างต้นเข้ารวมทำนายพร้อมกัน พบว่า ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ สามารถเข้าทำนายพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ได้เป็นลำดับแรกของทั้งกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ที่ตนเองกระทำ และพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

4.3 ข้อดีและข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ ของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท ในครั้งนี้มีข้อดี และข้อจำกัดในการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อดีของการวิจัย จากการศึกษาครั้งนี้พบข้อดีของการวิจัยนี้มี 6 ประการ คือ

ประการแรก การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบพหุ คือ การนำเอาสาเหตุหลายฝ่ายร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านลักษณะสถานการณ์ ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม โดยมีปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นปัจจัยเชื่อมโยงแทรก ซึ่งทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับความเป็นจริงของบุคคลที่ว่า การจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ย่อมเกิดมาจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน จึงทำให้สามารถชี้ชัดได้ว่า การที่นักเรียนมีลักษณะสถานการณ์ต่าง ๆ และมีจิตลักษณะเดิมต่าง ๆ กัน ในปริมาณที่มากและน้อยต่างกัน จะมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน ในปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด

ประการที่สอง ในการวิจัยครั้งนี้ ในการศึกษาพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน โดยศึกษาพฤติกรรมรักษาสัตว์ให้ละเอียดลงไปในแต่ละด้านทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ กับด้านพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ โดยการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด และกว้างขวาง เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ได้แบบวัดพฤติกรรมรักษาสัตว์ในแต่ละด้านที่มีความเชื่อมั่นได้ในระดับสูง และครอบคลุมพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน

ประการที่สาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวนทั้งหมด 504 คน ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอสมควร ทำให้สามารถนำไปวิเคราะห์ให้เห็นผลทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ได้อย่างชัดเจน ละเอียดย และเฉพาะเจาะจงได้มากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมรักษาสัตว์ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละประเภทได้

ประการที่สี่ เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดแบบมาตรประเมินรวมค่า แบบวัดนี้ส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่โดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งแสดงถึงคุณภาพของเครื่องมือวัดที่ให้ผลวัดที่น่าเชื่อถือได้ และอาจนำไปใช้ในการวัดและการพัฒนาต่อ ๆ ไป และแบบวัดอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากผู้อื่นที่ใช้ในการศึกษาวิจัยผ่านมาแล้ว ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพสูงตรงตามวัตถุประสงค์

ประการที่ห้า การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในหลายรูปแบบ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way Analysis of Variance) ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1, 2, 3 และ 4 และการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณโดยรวมและเป็นขั้น (Totaled and Stepwised Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 5, 6 และ 7 ทำให้ผลที่พบมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่สอดคล้องกันในภาพรวม และทำให้ทราบปัจจัยที่สำคัญที่ผลต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์อย่างชัดเจน เชื่อถือได้

ประการที่สุดท้าย จากผลการศึกษาทำให้สามารถบอกถึงกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์น้อยได้ ว่าเป็นนักเรียนประเภทใด และเกิดจากปัจจัยเชิงเหตุใดบ้าง ส่งผลให้ผลการวิจัยนี้อาจเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปพัฒนาพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนต่อไป

4.3.2 ข้อจำกัดของการวิจัย อาจกล่าวได้ว่า ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้มีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการแรก การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในลักษณะความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ดังนั้นข้อมูลที่พบ จึงเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่านั้น ผลของการวิจัยยังมิได้มีการพิสูจน์เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุ และผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ในงานวิจัยนี้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการยืนยันยังผลที่พบนี้ ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง โดยการสร้างสาเหตุตามที่พบผลดังกล่าวข้างต้น เพื่อศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นว่าตรงกับงานวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ประการที่สอง เนื่องจากว่าในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในต่างจังหวัด ซึ่งทำให้เกิดความไม่สะดวกในเรื่องการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน เนื่องจากว่าโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นโรงเรียนที่อยู่นอกเขตตัวเมือง และค่อนข้างห่างไกล ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์การสื่อสาร รวมทั้งการเดินทางไปเก็บข้อมูลค่อนข้างลำบาก อีกทั้งในแต่ละโรงเรียนยังอยู่ห่างไกลกัน ทำให้ในวันหนึ่ง ๆ สามารถเก็บได้เพียงวันละหนึ่งโรงเรียนเท่านั้น

ประการสุดท้าย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยเราประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละภาคมีความแตกต่างกัน เช่น ภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่มีการนับถือศาสนาอิสลาม ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จึงอาจจะเหมาะกับการอภิปรายผลสำหรับบางภาคที่มีความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการทำการศึกษานักเรียนในระดับชั้นเดียวกันในภาคอื่น ๆ ด้วย เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนต่อไป

4.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาที่พบ และจากวิธีการวิจัยที่น่าจะมีการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้น จึงใคร่ขอเสนอแนะการวิจัยที่ควรทำต่อไป 3 ประการ ดังนี้

ประการที่แรก การวิจัยในเชิงสัมพันธ์ - เปรียบเทียบ โดยหาสาเหตุและผลลักษณะนี้อาจจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ซึ่งน่าจะให้ภาพความสัมพันธ์ทั้งทางตรง และทางอ้อมระหว่างตัวแปรเชิงเหตุ และตัวแปรเชิงผลได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ประการที่สอง จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลที่ผ่านมาทำให้ทราบว่าปัจจัยเหตุที่สำคัญหลายประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียน เช่น พบว่า จิตลักษณะ และลักษณะสถานการณ์ที่มีความสำคัญอันดับต้น ๆ ของการมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล เมตตากรุณา และสุขภาพจิตไม่ดี จึงควรมีการทำวิจัยเชิงทดลอง ประเมินผล หรือใช้ชุดฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุเหล่านี้ โดยเฉพาะศึกษากับกลุ่มนักเรียนที่มีบิดา มารดาอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกร และในกลุ่มนักเรียนที่มีมารดาการศึกษาสูง เพื่อนำไปพัฒนาพฤติกรรมรักษาสัตว์ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละประเภทต่อไป

ประการสุดท้าย จากการสรุปผลในงานวิจัยทำให้ทราบว่า นักเรียนกลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มการศึกษามารดาค่ำ เป็นกลุ่มที่มีผลการทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และความเชื่ออำนาจในตน ด้านการรักษาสัตว์ ค่อนข้างที่จะต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ นั้น สำหรับในการวิจัยครั้งต่อไป ควรที่จะ นำปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องมาศึกษากับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว เช่น ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมรักษาสัตว์ ความใกล้ชิดระหว่างบิดา มารดากับบุตร ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมรักษาสัตว์ เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้ผลการทำนาย พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนสูงขึ้นกว่าเดิมได้

4.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ในการพัฒนา

จากผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถกำหนดหัวข้อในการเสนอแนะเพื่อพัฒนานักเรียน ให้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ ได้ดังนี้ 1) กลุ่มเป้าหมายเร่งด่วนในการพัฒนา ว่าเป็นนักเรียนประเภทใด และแนวทางในการพัฒนางานกลุ่มดังกล่าวให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก 2) การพัฒนางานกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากผลการทำนายของจิตลักษณะและลักษณะสถานการณ์ทั้ง 10 ตัวแปร และ 3) การพัฒนางานกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะทางพุทธศาสนา จึงกำหนดหัวข้อได้ 3 หัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.5.1 กลุ่มเป้าหมายเร่งด่วนที่ควรพัฒนา

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องมีการพัฒนาเร่งด่วน คือ นักเรียนกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ และกลุ่มที่มีมารดาการศึกษาค่ำ โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญ กับ พฤติกรรมรักษาสัตว์ของนักเรียนมากที่สุดนั้น คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์นั้น ได้แก่ เมตตากรุณา และลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตน

ดังนั้น สำหรับแนวทางในการพัฒนางานกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก มีดังนี้ ควรพัฒนาให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มเป็นผู้ที่มี ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ มาก เพื่อที่จะได้มีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้านมากตามไปด้วย และถ้าจะให้ให้นักเรียนมีทศนคติที่ดี ต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์มาก ก็ควรที่จะพัฒนาจิตลักษณะดังต่อไปนี้ตามไปด้วย พัฒนาให้มีเมตตา กรุณามาก และพัฒนาให้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก

4.5.2 การพัฒนากลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากผลการทำนายของจิตลักษณะ และลักษณะสถานการณ์ทั้ง 10 ตัวแปร

จากผลการวิจัยที่พบว่า จิตลักษณะและลักษณะสถานการณ์รวมทั้งหมด 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำได้สูงสุดในกลุ่มผลการเรียนสูง รองลงมาคือ กลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มอายุน้อย ตามลำดับ ดังนั้นกลุ่มที่กล่าวมานี้จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องพัฒนาที่ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนตามลำดับ

ส่วนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์นั้น ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มการศึกษามารดาสูง รองลงมาคือ มารดาอาชีพอื่น ๆ และการศึกษาบิดาสูง ตามลำดับ โดยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ที่จะต้องได้รับการพัฒนา คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ ตามลำดับ จึงจะทำให้ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ในแต่ละด้านเพิ่มมากขึ้น

4.5.3 การพัฒนากลุ่มเป้าหมายตามลักษณะทางพุทธศาสนา

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก หรือมีเมตตาคุณมาก หรือมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามทั้ง 2 ด้านมากกว่า และมีพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธน้อย หรือมีเมตตาคุณน้อย หรือมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณน้อยนั้น สามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาได้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนเองในแนวทางการปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานให้มากขึ้น จึงจะทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน และจิตลักษณะตามทั้ง 2 ด้าน เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มอายุน้อย กลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ กลุ่มรายได้สูง และกลุ่มผลการเรียนต่ำที่มีเมตตาคุณมาก

ประการที่สอง ในด้านเมตตาคุณ พระสงฆ์หรือวัด ควรเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่หลักคำสอนที่เกี่ยวกับความเมตตาคุณที่มีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายให้มากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงหลักคำสอนได้อย่างทอ้งแท้ง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อีกทั้งผู้ปกครองและคุณครูก็ควรให้ความสนับสนุนและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนี้ และทางโรงเรียนควรจัด

กิจกรรมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงการมีความเมตตา กรุณา มากขึ้น โดยเฉพาะ นักเรียนในกลุ่มผลการเรียนต่ำที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธมาก

ประการที่สุดท้าย ในด้านความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะจากหน่วยงานทางพุทธศาสนา ที่จะเข้ามาช่วยกัน เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความเท่าเทียมของจิตวิญญาณของมนุษย์และสัตว์ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมรักษาสัตว์ทั้ง 2 ด้าน และจิตลักษณะตามทั้ง 2 ด้านเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

ภาคผนวก ข

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	พิสัยของ กลุ่มคะแนน ต่ำสุด	พิสัยของ กลุ่มคะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
พฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	36 - 65	66 - 89	65.68	9.52
พฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์	30 - 62	63 - 90	62.88	10.27
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	10 - 40	41 - 60	40.83	6.84
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล	28 - 46	47 - 60	46.45	7.86
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง	15 - 40	41 - 60	40.55	6.53
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	25 - 39	40 - 60	39.54	6.34
เมตตากรุณา	21 - 44	45 - 60	44.60	7.72
ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธ	37 - 59	60 - 87	59.78	8.72
สุขภาพจิตดี	11 - 36	37 - 60	36.96	7.25
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	22 - 42	43 - 59	42.35	7.30
ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์	24 - 45	46 - 60	45.22	6.75
ความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์	40 - 58	59 - 90	58.49	7.45

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อย ของนักเรียน

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม
อายุ (ปี)	504	13.49	13.00	13.00
ผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	504	2.58	2.64	2.00
อาชีพบิดา	504	1.75	1.00 (เกษตรกร)	1.00 (เกษตรกร)
อาชีพมารดา	504	1.84	1.00 (เกษตรกร)	1.00 (เกษตรกร)
การศึกษาบิดา (จำนวนปี)	504	7.77	6.00	4.00
การศึกษามารดา (จำนวนปี)	504	7.60	6.00	4.00
รายได้	504	2.12	2.00	1.00 (ไม่เกิน 5,000 บาท)

ตารางที่ 3** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ

สุขภาพจิตไม่ดี	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
น้อย	มาก	12	45	49.01	1.41	3.66*	6.21*
มาก	มาก	22	51	47.60		2.25	4.80*
มาก	น้อย	21	50	45.35			2.55*
น้อย	น้อย	11	62	42.80			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ

สุขภาพจิตไม่ดี	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
น้อย	มาก	12	45	63.04	2.55	4.43*	6.26*
มาก	มาก	22	51	60.49		1.88	3.71*
มาก	น้อย	21	50	58.61			1.83
น้อย	น้อย	11	62	56.78			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มการศึกษาบิดาต่ำ

สุขภาพจิตไม่ดี	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
น้อย	มาก	12	55	48.00	1.12	5.03*	5.23*
มาก	มาก	22	30	46.88		3.91*	4.11*
มาก	น้อย	21	70	42.97			0.20
น้อย	น้อย	11	76	42.77			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจาก
ผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 6** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรวม

ความเชื่อเรื่องจิตฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	132	64.48	6.36*	7.45*	9.42*
น้อย	มาก	12	115	58.12		1.09	3.06*
มาก	น้อย	21	71	57.03			1.97*
น้อย	น้อย	11	186	55.06			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
ในกลุ่มรายได้สูง

สุขภาพจิต ไม่ดี	เชื่อ เรื่อง จิตฯ	มุ่ง อนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	222	212	221	112	121	111	211
น้อย	มาก	มาก	122	38	66.39	2.24	6.75*	8.35*	9.48*	9.89*	9.95*	11.62*
มาก	มาก	มาก	222	39	64.15		4.51*	6.11*	7.24*	7.65*	7.71*	9.38*
มาก	น้อย	มาก	212	25	59.64			1.60	2.73	3.14	3.20	4.87*
มาก	มาก	น้อย	221	23	58.04				1.13	1.54	1.60	3.27*
น้อย	น้อย	มาก	112	44	56.91					0.41	0.47	2.14
น้อย	มาก	น้อย	121	14	56.50						1.09	1.73
น้อย	น้อย	น้อย	111	45	56.44							1.67
มาก	น้อย	น้อย	211	43	54.77							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจาก
ผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 8** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตามความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร

ความเชื่อเรื่องจิตฯ	มุงอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	61	67.95	3.35*	6.51*	7.68*
น้อย	มาก	12	48	64.60		3.16*	4.33*
น้อย	น้อย	11	137	61.44			1.17
มาก	น้อย	21	45	60.27			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 9** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตามสุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรายได้สูง

สุขภาพจิตไม่ดี	เชื่อเรื่องจิตฯ	มุงอนาคตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	222	112	221	111	121	211
น้อย	มาก	มาก	122	38	74.87	2.07	4.82*	7.14*	9.74*	11.63*	12.51*	14.26*
มาก	น้อย	มาก	212	43	72.80		2.75	5.07*	7.67*	9.56*	10.44*	12.19*
มาก	มาก	มาก	222	39	70.05			2.32	4.92*	6.81*	7.69*	9.44*
น้อย	น้อย	มาก	112	44	67.73				2.60	4.49*	5.37*	7.12*
มาก	มาก	น้อย	221	23	65.13					1.89	2.77	4.52*
น้อย	น้อย	น้อย	111	45	63.24						0.88	2.63
น้อย	มาก	น้อย	121	14	62.36							1.75
มาก	น้อย	น้อย	211	43	60.61							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจากผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

สุขภาพจิตไม่ดี	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	22
น้อย	มาก	12	31	62.78	0.78	2.29	4.07*
มาก	น้อย	21	74	62.00		1.51	3.29
น้อย	น้อย	11	77	60.49			1.78
มาก	มาก	22	31	58.71			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
สุขภาพจิตไม่ดี ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคต
ควบคุมตน ในกลุ่มผลการเรียนสูง

สุขภาพจิต ไม่ดี	เชื่อเรื่อง จิตฯ	มุ่ง อนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	212	222	221	112	111	211	121
น้อย	มาก	มาก	122	54	71.41	0.16	2.48	4.11	4.78	11.84*	13.17*	13.53*
มาก	น้อย	มาก	212	12	71.25		2.32	3.95	4.62	11.68*	13.01*	13.37*
มาก	มาก	มาก	222	44	68.93			1.63	2.30	9.36*	10.69*	11.05*
มาก	มาก	น้อย	221	20	67.30				0.67	7.73*	9.06*	9.42*
น้อย	น้อย	มาก	112	35	66.63					7.06*	8.39*	8.75*
น้อย	น้อย	น้อย	111	23	59.57						1.33	1.69
มาก	น้อย	น้อย	211	17	58.24							0.36
น้อย	มาก	น้อย	121	8	57.88							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนใช้เหตุผล ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	รักษาส.ใช้เหตุผล	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
มาก	มาก	22	45	59.87	0.71	2.01	6.65*
มาก	น้อย	21	39	59.70		1.84	6.48*
น้อย	มาก	12	45	57.86			4.64*
น้อย	น้อย	11	84	53.22			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 13** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มรวม

เลี้ยงดูแบบพุทธ	การรับรู้ข่าวสาร	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	123	63.69	4.95*	6.31*	8.25*
น้อย	มาก	12	66	58.73		1.36	3.30*
มาก	น้อย	21	109	57.37			1.94*
น้อย	น้อย	11	206	55.43			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจากผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 14** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ

เลี้ยงดู แบบ พุทธฯ	รักษส. ใช้ เหตุผล	รับรู้ ข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	122	212	221	121	112	111	211
มาก	มาก	มาก	222	51	67.08	2.56	4.94*	6.95*	10.62*	11.48*	12.42*	13.15*
น้อย	มาก	มาก	122	21	64.52		2.38	4.39*	8.06*	9.42*	9.86*	10.54*
มาก	น้อย	มาก	212	7	62.14			2.01	5.68*	7.04*	7.48*	8.21*
มาก	มาก	น้อย	221	30	60.13				3.67	5.03*	5.47*	6.20*
น้อย	มาก	น้อย	121	35	56.46					1.36	1.80	2.53
น้อย	น้อย	มาก	112	10	55.10						0.44	1.17
น้อย	น้อย	น้อย	111	41	54.66							0.73
มาก	น้อย	น้อย	211	14	53.93							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจาก ผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 15*** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับรู้ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มอายุมาก

เลี้ยงดู แบบ พุทธฯ	รักษส. ใช้ เหตุผล	รับรู้ ข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	212	122	221	211	121	111	112
มาก	มาก	มาก	222	38	65.11	1.98	3.82*	7.51*	9.90*	10.35*	10.65*	11.24*
มาก	น้อย	มาก	212	8	63.13		1.84	5.53*	7.92*	8.37*	8.67*	9.26*
น้อย	มาก	มาก	122	14	61.29			3.69	6.08*	6.53*	6.83*	7.42*
มาก	มาก	น้อย	221	20	57.60				2.39	2.84	3.14	3.73*
มาก	น้อย	น้อย	211	28	55.21					0.45	0.75	1.34
น้อย	มาก	น้อย	121	33	54.76						0.30	0.89
น้อย	น้อย	น้อย	111	79	54.46							0.59
น้อย	น้อย	มาก	112	15	53.87							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : *** รายงานเฉพาะผลที่พบเพิ่มเติมจากตารางที่ 14

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	การรับรู้ข่าวสาร	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
มาก	มาก	22	58	72.49	7.93*	8.94*	10.9*
มาก	น้อย	21	44	64.56		1.01	2.97
น้อย	มาก	12	31	63.55			1.96
น้อย	น้อย	11	76	61.59			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 17** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มบิดาอาชีพอื่น ๆ

เลี้ยงดูแบบ พุทธฯ	เมตตา กฏา	รับรู้ ข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	122	212	221	112	121	211	111
มาก	มาก	มาก	222	51	66.78	2.10	2.34	5.65*	8.99*	10.92*	11.17*	11.3*
น้อย	มาก	มาก	122	19	64.68		0.24	3.55	6.89*	8.82*	9.07*	9.20*
มาก	น้อย	มาก	212	9	64.44			3.31	6.65*	8.58*	8.83*	8.96*
มาก	มาก	น้อย	221	24	61.13				3.34	5.27*	5.52*	5.65*
น้อย	น้อย	มาก	112	14	57.79					1.93	2.18	2.31
น้อย	มาก	น้อย	121	14	55.86						0.25	0.38
มาก	น้อย	น้อย	211	18	55.61							0.13
น้อย	น้อย	น้อย	111	59	55.48							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจากผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มมารดาอาชีพอื่น ๆ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	การรับรู้ข่าวสาร	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
มาก	มาก	22	58	73.38	7.99*	8.41*	10.05*
มาก	น้อย	21	44	65.39		0.42	2.06
น้อย	มาก	12	31	64.97			1.64
น้อย	น้อย	11	76	63.33			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรรณ และ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ

เลี้ยงดูแบบ พุทธ	เมตตา กรรณ	รับรู้ ข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	122	221	121	112	211	111	212
มาก	มาก	มาก	222	44	67.14	5.52	6.33*	6.43*	7.71*	8.64*	9.41*	14.01*
น้อย	มาก	มาก	122	13	61.62		0.81	0.91	2.19	3.12	3.89	8.49*
มาก	มาก	น้อย	221	16	60.81			0.10	1.38	2.31	3.08	7.68*
น้อย	มาก	น้อย	121	28	60.71				1.28	2.21	2.98	7.58*
น้อย	น้อย	มาก	112	14	59.43					0.93	1.70	6.30*
มาก	น้อย	น้อย	211	28	58.50						0.77	5.37
น้อย	น้อย	น้อย	111	84	57.73							4.60
มาก	น้อย	มาก	212	8	53.13							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง

เห็นแบบอย่างฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	87	49.39	4.54*	5.67*	6.02*
น้อย	มาก	12	72	44.85		1.13	1.48
มาก	น้อย	21	36	43.72			0.35
น้อย	น้อย	11	71	43.37			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 21** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรวม

เห็นแบบอย่างฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	134	62.61	4.31*	5.56*	7.02*
น้อย	มาก	12	113	58.30		1.25	2.71*
มาก	น้อย	21	81	57.05			1.46
น้อย	น้อย	11	176	55.59			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจาก
ผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง

เห็นแบบอย่างฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	87	73.11	5.66*	8.99*	9.30*
น้อย	มาก	12	72	67.45		3.33	3.64*
มาก	น้อย	21	36	64.12			0.31
น้อย	น้อย	11	71	63.81			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 23** ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มรวม

เห็นแบบอย่างฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	134	69.77	6.03*	10.1*	11.41*
น้อย	มาก	12	113	63.74		4.07*	5.38*
มาก	น้อย	21	81	59.67			1.31
น้อย	น้อย	11	176	58.36			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ : ** รายงานเฉพาะกลุ่มที่พบผลที่มีนัยสำคัญ และพบผลที่สำคัญมากที่สุด (เนื่องจาก
ผลที่พบในกลุ่มอื่นจะเป็นผลที่ซ้ำซ้อน)

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางทัศนคติที่ดีต่อ
พฤติกรรมรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	33.0	1, 4	.40****, .28****
อายุน้อย	268	33.8	1, 4	.43****, .26****
อายุมาก	234	31.4	1, 4, 3	.42****, .24****, -.17**
ผลการเรียนต่ำ	212	31.1	1, 4	.41****, .26****
ผลการเรียนสูง	212	35.1	1, 4	.41****, .30****
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	25.4	1, 4, 3	.39****, .21****, -.21*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	41.2	1, 4	.47****, .28****
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	24.0	1, 4, 3	.39****, .18****, -.12*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	43.0	1, 4	.44****, .33****
กศ.บิดาต่ำ	230	29.2	1, 4	.42****, .23****
กศ.บิดาสูง	265	36.0	1, 4	.37****, .33****
กศ.มารดาต่ำ	234	26.0	1, 4	.36****, .24****
กศ.มารดาสูง	257	37.4	1, 4	.43****, .29****
รายได้ต่ำ	219	29.9	1, 4	.36****, .27****
รายได้สูง	270	37.7	1, 4	.45****, .28****

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรณา
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางทัศนคติที่ดีต่อ
พฤติกรรมรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ ลักษณะสถานการณ์ ในกลุ่มรวม และกลุ่ม
ย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	34.2	4, 2, 1, 3	.27****, .23****, .14**, .13**
อายุน้อย	268	36.8	4, 2, 1	.34****, .22****, .22****
อายุมาก	234	29.3	2, 4, 3	.27****, .22****, .21****
ผลการเรียนต่ำ	212	27.7	1, 3, 2, 4	.21****, .19**, .18**, .16*
ผลการเรียนสูง	212	35.1	4, 2, 1	.35****, .27****, .13*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	25.4	3, 4, 2	.24****, .22****, .20****
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	43.2	4, 2, 1	.33****, .25****, .25****
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	24.2	4, 3, 2	.25****, .21****, .18**
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	44.8	2, 4, 1	.32****, .32****, .22****
กศ.บิดาต่ำ	230	29.5	3, 4, 2	.29****, .25****, .16**
กศ.บิดาสูง	265	38.4	2, 4, 1	.32****, .30****, .16**
กศ.มารดาต่ำ	234	25.7	3, 2, 4	.24****, .23****, .20**
กศ.มารดาสูง	257	40.9	4, 2, 1	.35****, .26****, .22****
รายได้ต่ำ	219	31.0	4, 3	.34****, .30****
รายได้สูง	270	38.8	2, 4, 1	.32****, .28****, .20****

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 2 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล
 3 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 4 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางทัศนคติที่ดีต่อ
พฤติกรรมรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์
ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	39.2	1, 8, 6, 4, 5	.24****, .17****, .17****, .15***, .10*
อายุน้อย	268	40.9	1, 8, 6, 5	.25****, .25****, .17****, .15**
อายุมาก	234	38.3	1, 6, 3, 4, 7	.30****, .20****, -.17**, .17**, .15*
ผลการเรียนต่ำ	212	36.5	1, 4, 5, 3	.35****, .21***, .21**, -.13*
ผลการเรียนสูง	212	40.9	1, 8, 6, 4	.27****, .22***, .18**, .16*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	31.0	1, 7, 6, 4, 3	.27****, .18**, .14*, .14*, -.12*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	48.2	1, 8, 6, 5	.27****, .24****, .21***, .16*
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	29.5	1, 8, 7, 6, 3	.27****, .17**, .14*, .13*, -.12*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	49.8	1, 6, 8, 4	.28****, .22****, .20**, .20**
กศ.บิดาต่ำ	230	35.6	1, 7, 4, 8	.26****, .19**, .17**, .17**
กศ.บิดาสูง	265	42.8	6, 1, 8, 4	.24****, .23****, .19**, .17**
กศ.มารดาต่ำ	234	31.3	1, 6, 4, 7	.25****, .19**, .17**, .14*
กศ.มารดาสูง	257	45.2	8, 1, 6, 4, 5	.23****, .22****, .18****, .14*, .13*
รายได้ต่ำ	219	36.1	1, 8, 7, 4	.22**, .20**, .18**, .16*
รายได้สูง	270	44.4	1, 6, 8, 4	.30****, .24****, .16**, .14*

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากருณา
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางความเชื่ออำนาจ
ในตนด้านการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือจิตลักษณะเดิม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	36.0	1, 4, 2	.29****, .29****, .17****
อายุน้อย	268	31.7	1, 4, 2, 3	.28****, .24****, .17*, -.12*
อายุมาก	234	40.1	1, 4, 2	.29****, .29****, .23****
ผลการเรียนต่ำ	212	22.4	1, 4	.35****, .23****
ผลการเรียนสูง	212	36.1	1, 4, 2, 3	.31****, .24****, .23****, -.14*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	30.7	4, 1, 2	.26****, .25****, .18**
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	37.6	1, 4, 2	.31****, .26****, .20**
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	29.4	1, 4, 2	.26****, .25****, .16*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	40.0	1, 4, 2	.31****, .30****, .19**
กศ.บิดาต่ำ	230	31.0	1, 4	.41****, .26****
กศ.บิดาสูง	265	37.0	4, 1, 2	.30****, .25****, .21***
กศ.มารดาต่ำ	234	35.1	1, 4, 2	.34****, .25****, .14*
กศ.มารดาสูง	257	35.9	4, 1, 2	.30****, .27****, .19**
รายได้ต่ำ	219	37.1	1, 4	.36****, .35****
รายได้สูง	270	35.8	1, 4, 2	.31****, .25****, .19***

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางความเชื่ออำนาจ
ในตนด้านการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ ลักษณะสถานการณ์ ในกลุ่มรวม และ
กลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	34.8	4, 2, 3, 1	.36****, .19****, .12*, .09*
อายุน้อย	268	32.1	4, 2	.39****, .29****
อายุมาก	234	37.6	4, 3, 1	.43****, .17**, .16*
ผลการเรียนต่ำ	212	15.5	1, 4, 2	.22***, .19**, .15*
ผลการเรียนสูง	212	43.4	4, 2, 3	.38****, .24****, .22****
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	26.3	4, 3, 2	.34****, .16**, .15**
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	39.2	4, 2, 1	.40****, .22***, .16*
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	25.6	4, 1, 2	.37****, .14*, .13*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	42.5	4, 2, 3	.39****, .25****, .17**
กศ.บิดาต่ำ	230	30.2	4, 1, 2	.33****, .22****, .15*
กศ.บิดาสูง	265	36.2	4, 2, 3	.39****, .22****, .13*
กศ.มารดาต่ำ	234	30.6	4, 2, 3	.36****, .22***, .13*
กศ.มารดาสูง	257	36.7	4, 2, 3	.38****, .19***, .18**
รายได้ต่ำ	219	38.0	4, 1, 3	.39****, .21**, .16*
รายได้สูง	270	34.9	4, 2	.41****, .28****

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

- ตัวทำนายที่ 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 2 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนใช้เหตุผล
 3 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 4 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางความเชื่ออำนาจ
ในตนด้านการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์
ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	40.9	8, 1, 4, 6, 2	.24****, .19***, .18****, .12**, .11*
อายุน้อย	268	37.1	8, 1, 6, 4	.25****, .20***, .18**, .15*
อายุมาก	234	45.3	8, 1, 4, 2	.26****, .24****, .23****, .14*
ผลการเรียนต่ำ	212	24.5	1, 4	.35****, .23****
ผลการเรียนสูง	212	46.8	8, 6, 7, 2	.34****, .23****, .19**, .15*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	34.5	8, 4, 1, 2	.22****, .20****, .20**, .14*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	43.3	8, 1, 6, 4	.29****, .23***, .15*, .15*
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	33.4	1, 8, 4	.27****, .25****, .19***
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	46.5	8, 4, 6, 1, 2	.28****, .17**, .16*, .16*, .13*
กศ.บิดาต่ำ	230	36.7	1, 8, 4, 6	.30****, .22****, .17**, .12*
กศ.บิดาสูง	265	41.6	8, 4, 2, 1, 6	.26****, .17**, .15*, .14*, .13*
กศ.มารดาต่ำ	234	39.5	1, 8, 4, 6	.32****, .22***, .15*, .14*
กศ.มารดาสูง	257	42.1	8, 4, 1, 2	.29****, .23****, .16*, .14*
รายได้ต่ำ	219	43.6	8, 4, 1, 5	.26****, .23****, .20**, .16**
รายได้สูง	270	40.7	8, 1, 6, 4	.26****, .24****, .16**, .15**

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรอุณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล
 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางพฤติกรรมรักษัสัตว์
ที่ตนเองกระทำ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	29.3	4, 1, 3	.38****, .23****, -.16****
อายุน้อย	268	35.5	4, 1, 3	.39****, .30****, -.14**
อายุมาก	234	21.7	4, 3	.39****, -.15*
ผลการเรียนต่ำ	212	25.0	4, 1, 2, 3	.37****, .26****, -.24***, -.17**
ผลการเรียนสูง	212	35.9	1, 4, 3	.39****, .31****, -.19****
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	20.9	3, 1, 4	-.29****, .25****, .19**
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	36.7	4, 1	.47****, .22****
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	20.8	3, 1, 4	-.27****, .24****, .21***
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	35.7	4, 1	.46****, .22****
กศ.บิดาต่ำ	230	24.6	3, 1, 4	-.31****, .30****, .18**
กศ.บิดาสูง	265	30.8	4, 1, 3	.44****, .17**, -.12*
กศ.มารดาต่ำ	234	26.5	3, 1, 4	-.30****, .28****, .25****
กศ.มารดาสูง	257	29.3	4, 1	.43****, .19****
รายได้ต่ำ	219	27.0	3, 1, 4	-.31****, .25****, .23***
รายได้สูง	270	33.9	4, 1	.43****, .25****

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากวณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทํานาย และตัวทํานายที่สำคัญ ของตัวทํานายทางพฤติกรรมรักษาสัตว์
ที่ตนเองกระทำ ของตัวถูกทํานายคือ ลักษณะสถานการณ์ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทํานายรวม	ตัวทํานายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทํานายที่สำคัญ
รวม	503	23.4	2, 4, 3	.27****, .24****, .11*
อายุน้อย	268	34.7	2, 4, 3	.39****, .20***, .14*
อายุมาก	234	12.3	4	.34****
ผลการเรียนต่ำ	212	7.8	4, 3	.17*, .16*
ผลการเรียนสูง	212	34.5	2, 3, 4	.40****, .17*, .17*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	12.9	4, 2	.27****, .14*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	33.2	2, 1, 4	.34****, .20**, .18**
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	16.0	4	.39****
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	33.5	2, 3	.41****, .25****
กศ.บิดาต่ำ	230	17.4	4	.38****
กศ.บิดาสสูง	265	30.2	2, 1, 4	.39****, .16**, .13*
กศ.มารดาต่ำ	234	19.9	4, 2	.35****, .13*
กศ.มารดาสูง	257	28.0	2, 1, 4	.33****, .18**, .17**
รายได้ต่ำ	219	22.6	4, 2	.32****, .22***
รายได้สูง	270	27.3	2, 4, 1	.30****, .23****, .13*

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทํานายที่ 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 2 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนให้เหตุผล
 3 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 4 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของตัวทำนายทางพฤติกรรมรักษาสัตว์
ที่ตนเองกระทำ ของตัวถูกทำนายคือจิตลักษณะเดิมร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์ ในกลุ่มรวม
และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	32.9	4, 1, 6, 8, 3, 2	.30****, .18***, .16****, .14**, -.12**, -.10*
อายุน้อย	268	41.8	6, 4, 1, 3	.28****, .27****, .22****, -.12*
อายุมาก	234	26.8	8, 4, 2, 3, 1	.28****, .28****, -.27****, -.16**, .16*
ผลการเรียนต่ำ	212	26.5	4, 1, 2, 3	.37****, .26***, -.24***, -.17**
ผลการเรียนสูง	212	43.3	1, 6, 3, 4, 7	.27****, .26****, -.18****, .17**, .14*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	23.7	3, 1, 8, 4	-.29****, .19**, .17**, .14*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	42.0	4, 6, 5	.38****, .24****, .17**
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	25.6	3, 8, 1, 4	-.26****, .24****, .16*, .13*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	42.4	4, 6, 7	.35****, .27****, .16**
กศ.บิดาต่ำ	230	30.6	3, 8, 1, 4	-.30****, .24****, .21**, .13*
กศ.บิดาสูง	265	38.1	4, 6, 5, 3	.32****, .26****, .17**, -.11*
กศ.มารดาต่ำ	234	32.5	1, 8, 3, 4, 2	.28****, .27****, -.27****, .18**, -.18*
กศ.มารดาสูง	257	35.1	4, 6, 5	.34****, .24****, .16**
รายได้ต่ำ	219	32.9	3, 8, 7, 4	-.28****, .22**, .17*, .16*
รายได้สูง	270	37.4	4, 1, 6	.36****, .19***, .19**

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรณา
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์ให้เหตุผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางพฤติกรรม
สนับสนุนการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย
14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	31.2	4, 1	.41****, .25****
อายุน้อย	268	36.4	4, 1	.44****, .28****
อายุมาก	234	21.3	4, 1	.33****, .19**
ผลการเรียนต่ำ	212	28.3	4, 1, 2	.41****, .31****, -.20**
ผลการเรียนสูง	212	29.0	4, 1	.36****, .29****
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	18.7	4, 1, 3	.26****, .24****, -.13*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	40.3	4, 1	.43****, .32****
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	17.2	4, 1, 3	.24****, .24****, -.12*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	43.0	4, 1	.46****, .31****
กศ.บิดาต่ำ	230	20.4	4, 1	.30****, .24****
กศ.บิดาสูง	265	37.4	4, 1	.47****, .24****
กศ.มารดาต่ำ	234	18.8	4, 1	.27****, .24****
กศ.มารดาสูง	257	37.8	4, 1	.45****, .27****
รายได้ต่ำ	219	25.7	4, 1	.34****, .23****
รายได้สูง	270	38.3	4, 1	.43****, .31****

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากรุณา
 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางพฤติกรรม
สนับสนุนการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ ลักษณะสถานการณ์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย
14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนคน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	29.3	2, 4, 3	.28****, .24****, .16****
อายุน้อย	268	34.2	4, 2, 1	.30****, .29****, .16**
อายุมาก	234	19.6	2, 3, 4	.24****, .18**, .17*
ผลการเรียนต่ำ	212	16.3	3, 4	.25****, .20**
ผลการเรียนสูง	212	32.4	2, 4, 3	.35****, .21**, .16*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	17.3	4, 2, 3	.20***, .19***, .16**
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	38.5	2, 4, 1	.29****, .26****, .24****
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	18.3	4, 2, 3	.25****, .16**, .15*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	39.2	2, 4, 1	.35****, .23****, .22***
กศ.บิดาต่ำ	230	18.2	4, 2, 3	.23***, .17**, .16*
กศ.บิดาสูง	265	37.2	2, 4, 1	.36****, .24****, .17**
กศ.มารดาต่ำ	234	18.9	2, 4, 3	.20****, .20**, .17**
กศ.มารดาสูง	257	37.4	2, 4, 1	.30****, .27****, .23****
รายได้ต่ำ	219	25.3	4, 3, 2	.26****, .22**, .16*
รายได้สูง	270	36.6	2, 4, 1	.31****, .26****, .21****

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

- ตัวทำนายที่ 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
 2 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล
 3 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
 4 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ของตัวทำนายทางพฤติกรรม
สนับสนุนการรักษาสัตว์ ของตัวถูกทำนายคือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับ ลักษณะสถานการณ์
ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	% ทำนายรวม	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ
รวม	503	36.5	4, 6, 1, 8, 2, 7	.30****, .18****, .16**, .14**, -.11*, .09*
อายุน้อย	268	41.2	4, 6, 8, 1	.31****, .17**, .17**, .17**
อายุมาก	234	27.9	4, 6, 7	.27****, .21***, .16*
ผลการเรียนต่ำ	212	31.3	4, 1, 2	.41****, .31***, -.20**
ผลการเรียนสูง	212	36.6	6, 4, 1, 8	.26****, .20**, .17*, .13*
บิดาอาชีพเกษตรกร	290	22.9	4, 7, 8, 6	.22****, .14*, .13*, .13*
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	45.9	4, 1, 6, 5	.33****, .20**, .18**, .16*
มารดาอาชีพเกษตรกร	290	22.6	8, 4, 7, 6	.19**, .18**, .13*, .12*
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	48.0	4, 1, 6	.38****, .24****, .22***
กศ.บิดาต่ำ	230	24.8	4, 8, 1	.26****, .18**, .17*
กศ.บิดาสูง	265	44.1	4, 6, 5, 8	.32****, .24****, .15**, .13*
กศ.มารดาต่ำ	234	23.5	4, 1, 6	.21**, .20**, .18**
กศ.มารดาสูง	257	45.4	4, 5, 6, 8	.33****, .19***, .19***, .18***
รายได้ต่ำ	219	31.4	4, 7, 8	.25****, .20**, .19**
รายได้สูง	270	45.2	4, 6, 5, 1, 8	.31****, .18**, .15**, .13*, .13*

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากุณา
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ โดยตัวทำนายชุด
จิตลักษณะเดิม ร่วมกับสถานการณ์ เปรียบเทียบกับตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ
ของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	%ทำนาย ตัวแรก	ตัว ทำนาย ตัวแรก	ค่า เบต้า	%ทำ นายรวม	ตัวทำนาย ที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ	% แตกต่าง
รวม	503	36.7	9	.61****	46.2	9,4,3,10	.43****, .22****, -.13****, .12**	9.5 [✓]
อายุน้อย	268	38.5	9	.62****	53.5	9,6,4,10,3	.39****, .20****, .18****, .14*, -.12**	15.0 [✓]
อายุมาก	234	32.0	9	.57****	42.3	9,2,4,8	.47****, -.25****, .19****, .19**	10.3 [✓]
ผลการเรียนต่ำ	212	22.1	9	.47****	36.9	9,4,2,10,3	.32****, .26****, -.20****, .18****, -.12**	14.8 [✓]
ผลการเรียนสูง	212	43.4	9	.66****	55.7	9,6,3,1	.47****, .24****, -.17****, .16**	12.3 [✓]
บิดาอาชีพเกษตร	290	30.6	9	.55****	39.8	9,3,8	.49****, -.24****, .13**	9.2 [✓]
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	39.1	9	.63****	52.0	9,4,6	.41****, .30****, .14*	12.9 [✓]
มารดาอาชีพเกษตร	290	30.1	9	.55****	40.4	9,3,8	.46****, -.22****, .19****	10.3 [✓]
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	41.1	9	.64****	53.7	9,4,6	.42****, .25****, .17**	12.6 [✓]
กศ.บิดาต่ำ	230	29.7	9	.55****	43.9	9,3,8	.46****, -.27****, .19****	14.2 [✓]
กศ.บิดาสูง	265	41.3	9	.64****	51.8	9,4,6,2	.47****, .25****, .17**, -.10*	10.5 [✓]
กศ.มารดาต่ำ	234	28.3	9	.53****	44.0	9,3,8	.44****, -.26****, .24****	15.7 [✓]
กศ.มารดาสูง	257	40.5	9	.64****	49.6	9,4,6	.47****, .23****, .13*	9.1 [✓]
รายได้ต่ำ	219	35.3	9	.59****	47.4	9,3,6	.51****, -.27****, .14*	12.1 [✓]
รายได้สูง	270	38.8	9	.62****	49.2	9,4,10	.41****, .27****, .16**	10.4 [✓]

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, **** $p < 0.000$, [✓] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากวณา
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์จนได้ผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 9 คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์
- 10 คือ ความเชื่ออำนาจไม้นานาในการรักษาสัตว์

ตารางที่ 37 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ โดยตัวทำนายชุด
จิตลักษณะเดิม ร่วมกับสถานการณ์ เปรียบเทียบกับตัวทำนายตัวแรกที่เข้าสู่สมการ
ของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	% ทำนาย ตัวแรก	ตัว ทำนาย ตัวแรก	ค่า เบต้า	% ทำ นายรวม	ตัวทำนาย ที่สำคัญ	ค่าเบต้าของตัวทำนายที่สำคัญ	% แตกต่าง
รวม	503	51.1	9	.72***	57.4	9, 4, 10, 2, 6	.55***, .20***, .12**, -.08*, .08*	6.3 [✓]
อายุน้อย	268	50.7	9	.71***	59.4	9, 4, 10	.54***, .27***, .11*	8.7 [✓]
อายุมาก	234	49.0	9	.70***	53.4	9, 10, 2, 4	.59***, .17**, -.15**, .12*	4.4
ผลการเรียนต่ำ	212	42.1	9	.65***	52.2	9, 4, 10, 2	.50***, .24***, .19***, -.16***	10.1 [✓]
ผลการเรียนสูง	212	52.5	9	.73***	57.5	9, 6	.64***, .20***	5.0 [✓]
บิดาอาชีพเกษตร	290	46.2	9	.68***	49.0	9, 4	.63***, .14**	2.8
บิดาอาชีพอื่นๆ	207	54.0	9	.74***	61.9	9, 4, 10	.55***, .24***, .13*	7.9 [✓]
มารดาอาชีพเกษตร	290	45.2	9	.67***	48.7	9, 4	.63***, .14**	3.5
มารดาอาชีพอื่นๆ	208	56.6	9	.75***	64.3	9, 4, 10	.55***, .24***, .13*	7.7 [✓]
กศ.บิดาต่ำ	230	47.6	9	.69***	50.7	9, 4	.64***, .15**	3.1
กศ.บิดาสูง	265	53.7	9	.73***	62.1	9, 4, 10, 6	.52***, .21***, .11*, .10*	8.4 [✓]
กศ.มารดาต่ำ	234	43.6	9	.66***	46.6	9, 4	.61***, .13*	3.0
กศ.มารดาสูง	257	55.1	9	.74***	64.4	9, 4, 10, 2, 5	.54***, .24***, .17***, -.12**, .09*	9.3 [✓]
รายได้ต่ำ	219	52.4	9	.72***	56.8	9, 4	.66***, .16**	4.4
รายได้สูง	270	50.6	9	.71***	60.6	9, 4, 10, 5	.48***, .24***, .15**, .11*	10.0 [✓]

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000, [✓] ปริมาณการทำนายสูงกว่าชุดอื่นอย่างน้อย 5 %

- ตัวทำนายที่ 1 คือ เมตตากุณ
- 2 คือ ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
- 3 คือ สุขภาพจิตไม่ดี
- 4 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
- 5 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบพุทธ
- 6 คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักษาสัตว์สนับสนุนให้เหตุผล
- 7 คือ การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง
- 8 คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 9 คือ ทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์
- 10 คือ ความเชื่ออำนาจในตนเองด้านการรักษาสัตว์

ตารางที่ 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม อายุ และการศึกษาบิดา ในกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ

อายุ	การศึกษาบิดา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	21
น้อย	ต่ำ	11	103	41.50	0.13	0.69	2.82*
มาก	สูง	22	101	41.37		0.56	2.69*
น้อย	สูง	12	163	40.81			2.13*
มาก	ต่ำ	21	126	38.68			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม อายุ และอาชีพมารดา ในกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ

อายุ	อาชีพมารดา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	22
น้อย	สูง	12	141	42.42	1.84*	2.53*	2.95*
มาก	ต่ำ	21	163	40.58		0.69	1.11
น้อย	ต่ำ	11	125	39.89			0.42
มาก	สูง	22	64	39.47			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม อายุ และอาชีพมารดา ในกลุ่มพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์

อายุ	อาชีพมารดา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	11	22	21
น้อย	สูง	12	141	67.35	6.04*	6.72*	7.43*
น้อย	ต่ำ	11	125	61.31		0.68	1.39
มาก	สูง	22	64	60.63			0.71
มาก	ต่ำ	21	163	59.92			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 41 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม ผลการเรียนรู้ และการศึกษามารดา ในกลุ่มสุขภาพจิตไม่ดี

ผลการเรียน	การศึกษามารดา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	12
ต่ำ	ต่ำ	11	114	38.31	1.3	2.2*	3.06*
สูง	สูง	22	136	37.01		0.9	1.76
สูง	ต่ำ	21	75	36.11			0.86
ต่ำ	สูง	12	86	35.25			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม ผลการเรียนรู้ และรายได้ ในกลุ่มลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ผลการเรียน	รายได้	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
สูง	สูง	22	130	45.51	2.04*	4.39*	5.40*
สูง	ต่ำ	21	81	43.47		2.35	3.36*
ต่ำ	ต่ำ	11	96	41.12			1.01
ต่ำ	สูง	12	104	40.11			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 43 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักษาสัตว์
พิจารณาตาม ผลการเรียนรู้ การศึกษามารดา และรายได้ ในกลุ่มทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์

ผลการเรียน	กศ.มารดา	รายได้	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	121	212	112	122	111
สูง	สูง	สูง	222	105	48.82	2.17	2.76	3.20*	4.94*	5.18*	5.55*	5.83*
ต่ำ	สูง	สูง	221	31	46.65		0.59	1.03	2.77*	3.01*	3.38*	3.66*
สูง	ต่ำ	สูง	211	50	46.06			0.44	2.18	2.42	2.79*	3.07*
สูง	สูง	ต่ำ	121	26	45.62				1.74	1.98	2.35	2.63
ต่ำ	สูง	ต่ำ	212	25	43.88					0.24	0.61	0.89
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	44	43.64						0.37	0.65
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	122	60	43.27							0.28
สูง	ต่ำ	ต่ำ	111	70	42.99							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 44 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรม รักรหัสตัว
พิจารณาตาม การศึกษามารดา และรายได้ ในกลุ่มพฤติกรรมรักรหัสตัวที่ตนเองกระทำ

การศึกษามารดา	รายได้	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
สูง	สูง	22	165	68.63	3.16*	4.34*	5.92*
สูง	ต่ำ	21	57	65.47		1.18	2.76
ต่ำ	ต่ำ	11	120	64.29			1.58
ต่ำ	สูง	12	69	62.71			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 45 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะ ลักษณะสถานการณ์ และพฤติกรรมรักรหัสตัว
พิจารณาตาม การศึกษามารดา และรายได้ ในกลุ่มพฤติกรรมสนับสนุนการรักรหัสตัว

การศึกษามารดา	รายได้	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
สูง	สูง	22	165	66.26	3.80*	5.36*	6.14*
สูง	ต่ำ	21	57	62.46		1.56	2.34
ต่ำ	ต่ำ	11	120	60.90			0.78
ต่ำ	สูง	12	69	60.12			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธ
ศาสนา แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธฯ ก	เมตตา กรุณา ข	เชื่อเรื่อง จิตฯ ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	10.61***	39.78****	5.64*	1.73	< 1	< 1	4.33*	25.2
อายุน้อย	269	4.67*	18.97****	8.74**	< 1	< 1	< 1	1.20	26.2
อายุมาก	235	4.74*	17.64****	< 1	1.10	< 1	< 1	3.87*	23.4
ผลการเรียนต่ำ	213	10.62***	16.84****	< 1	4.55*	< 1	< 1	8.14**	25.9
ผลการเรียนสูง	213	4.64*	17.14****	6.75**	1.48	< 1	< 1	< 1	25.0
บิดาเกษตรฯ	291	7.58**	12.27***	2.80	< 1	< 1	< 1	1.48	19.9
บิดาอื่นๆ	208	6.16*	27.45****	3.64	< 1	< 1	< 1	1.29	33.8
มารดาเกษตรฯ	291	9.40**	13.05****	3.68	< 1	< 1	< 1	1.85	21.5
มารดาอื่นๆ	209	2.26	29.93****	1.70	< 1	1.29	< 1	2.85	31.9
กศ.บิดาต่ำ	231	9.88**	11.63***	1.14	2.62	< 1	< 1	< 1	21.4
กศ.บิดาสูง	266	2.27	27.17****	3.84	< 1	1.05	< 1	4.58*	29.4
กศ.มารดาต่ำ	235	8.68**	13.38****	1.19	1.75	1.32	< 1	1.36	22.6
กศ.มารดาสูง	258	2.88	27.20****	3.08	< 1	< 1	< 1	3.28	28.9
รายได้ต่ำ	220	3.99*	17.43****	< 1	2.16	< 1	< 1	1.51	21.0
รายได้สูง	271	7.21**	25.17****	9.01**	< 1	< 1	1.17	2.20	32.2

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 47 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีพฤติกรรมรักษาศรัทธาของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาศรัทธา	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.47	น้อย = 44.38
	เมตตากรุณา	มาก = 47.44	น้อย = 43.41
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 46.18	น้อย = 44.67
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.11	น้อย = 45.35
	เมตตากรุณา	มาก = 48.03	น้อย = 44.43
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.45	น้อย = 45.01
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.57	น้อย = 43.36
	เมตตากรุณา	มาก = 46.59	น้อย = 42.34
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.15	น้อย = 43.07
	เมตตากรุณา	มาก = 46.55	น้อย = 42.67
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.09	น้อย = 44.97
	เมตตากรุณา	มาก = 48.06	น้อย = 44.00
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.31	น้อย = 44.76
บิดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.90	น้อย = 43.48
	เมตตากรุณา	มาก = 46.23	น้อย = 43.15
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.75	น้อย = 45.45
	เมตตากรุณา	มาก = 49.03	น้อย = 44.17
มารดาอาชีพเกษตรฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.99	น้อย = 43.47
	เมตตากรุณา	มาก = 46.21	น้อย = 43.24
มารดาอาชีพอื่นๆ	เมตตากรุณา	มาก = 49.13	น้อย = 43.58
กศ.บิดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 46.23	น้อย = 43.18
	เมตตากรุณา	มาก = 43.36	น้อย = 43.05
กศ.บิดาสูง	เมตตากรุณา	มาก = 48.30	น้อย = 43.72
กศ.มารดาต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.87	น้อย = 43.14
	เมตตากรุณา	มาก = 46.20	น้อย = 42.81
กศ.มารดาสูง	เมตตากรุณา	มาก = 48.66	น้อย = 43.87
รายได้ต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 45.68	น้อย = 43.65
	เมตตากรุณา	มาก = 46.78	น้อย = 42.55
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 47.20	น้อย = 44.98
	เมตตากรุณา	มาก = 48.16	น้อย = 44.02
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 47.33	น้อย = 44.85

ตารางที่ 48 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มรวม

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อเรื่อง จิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	122	121	211	112	212	111
มาก	มาก	มาก	222	111	50.50	3.20*	4.14*	4.90*	6.28*	6.46*	6.66*	8.96*
มาก	มาก	น้อย	221	46	47.30		0.94	1.70	3.08*	3.26*	3.46*	5.76*
น้อย	มาก	มาก	122	42	46.36			0.76	2.14	2.32	2.52*	4.82*
น้อย	มาก	น้อย	121	35	45.60				1.38	1.56	1.76	4.06*
มาก	น้อย	น้อย	211	50	44.22					0.18	0.38	2.68
น้อย	น้อย	มาก	112	25	44.04						0.20	2.50
มาก	น้อย	มาก	212	25	43.84							2.30
น้อย	น้อย	น้อย	111	170	41.54							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 49 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มอายุมาก

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อเรื่อง จิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	121	122	211	112	212	111
มาก	มาก	มาก	222	46	49.67	2.90	4.10*	5.23*	5.67*	6.98*	7.85*	8.83*
มาก	มาก	น้อย	221	13	46.77		1.20	2.33	2.77	4.08*	4.95*	5.93*
น้อย	มาก	น้อย	121	17	45.47			1.13	1.57	2.88	3.75	4.73*
น้อย	มาก	มาก	122	18	44.44				0.44	1.75	2.62	3.60
มาก	น้อย	น้อย	211	24	44.00					1.31	2.18	3.16
น้อย	น้อย	มาก	112	13	42.69						0.87	1.85
มาก	น้อย	มาก	212	11	41.82							0.98
น้อย	น้อย	น้อย	111	93	40.84							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 50 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	41	49.10	5.10*	5.90*	6.97*
น้อย	มาก	12	26	44.00		0.80	1.87
มาก	น้อย	21	43	43.20			1.07
น้อย	น้อย	11	103	42.13			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 51 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	เชื่อเรื่องจิต	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	121	211	112	122	212	111
มาก	มาก	มาก	222	23	50.26	2.32	4.57*	6.04*	6.59*	7.95*	8.08*	9.66*
มาก	มาก	น้อย	221	18	47.94		2.25	3.72	4.27*	5.63*	5.76*	7.34*
น้อย	มาก	น้อย	121	13	46.69			1.47	2.02	3.38	3.51	5.09*
มาก	น้อย	น้อย	211	32	44.22				0.55	1.91	2.04	3.62
น้อย	น้อย	มาก	112	15	43.67					1.36	1.49	3.07
น้อย	มาก	มาก	122	13	42.31						0.13	1.71
มาก	น้อย	มาก	212	11	42.18							1.58
น้อย	น้อย	น้อย	111	88	40.60							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 52 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรักษาศรัท พิจารณาตาม การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อเรื่อง จิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	122	221	121	211	112	212	111
มาก	มาก	มาก	222	69	50.91	2.67	3.53*	4.24*	5.77*	5.83*	7.66*	9.50*
น้อย	มาก	มาก	122	25	48.24		0.86	1.57	3.10	3.16	4.99*	6.83*
มาก	มาก	น้อย	221	29	47.38			0.71	2.24	2.30	4.13*	5.97*
น้อย	มาก	น้อย	121	18	46.67				1.53	1.59	3.42	5.26*
มาก	น้อย	น้อย	211	21	45.14					0.06	1.89	3.73*
น้อย	น้อย	มาก	112	13	45.08						1.83	3.67*
มาก	น้อย	มาก	212	12	43.25							1.84
น้อย	น้อย	น้อย	111	79	41.41							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธ
ศาสนา แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธฯ ก	เมตตา กรุณา ข	เชื่อเรื่อง จิตฯ ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	17.44****	37.25****	14.69****	< 1	1.47	2.30	< 1	26.1
อายุน้อย	269	8.22**	13.64****	6.00*	< 1	< 1	< 1	< 1	20.8
อายุมาก	235	7.49**	22.26****	9.35**	1.63	1.92	2.09	< 1	32.3
ผลการเรียนต่ำ	213	10.77***	11.36***	< 1	4.92*	< 1	< 1	4.19*	19.7
ผลการเรียนสูง	213	7.58**	14.55****	7.40**	< 1	1.58	< 1	4.62*	23.1
บิดาเกษตรฯ	291	14.63****	15.96****	9.12**	< 1	2.11	1.72	< 1	25.1
บิดาอื่นๆ	208	6.41*	16.21****	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1	26.9
มารดาเกษตรฯ	291	17.80****	19.11****	7.78**	< 1	< 1	1.50	1.30	25.1
มารดาอื่นๆ	209	3.00	18.42****	5.30*	< 1	< 1	1.16	< 1	27.9
กศ.บิดาต่ำ	231	18.65****	15.53****	4.59*	< 1	1.92	< 1	< 1	26.6
กศ.บิดาสูง	266	3.75	19.04****	8.01**	< 1	< 1	2.36	< 1	25.4
กศ.มารดาต่ำ	235	8.57**	23.65****	6.59*	1.04	1.40	< 1	< 1	28.9
กศ.มารดาสูง	258	8.44**	16.21****	6.16*	< 1	< 1	1.70	< 1	24.9
รายได้ต่ำ	220	16.71****	14.99****	5.40*	1.98	< 1	< 1	< 1	31.5
รายได้สูง	271	4.86*	21.69****	8.99**	< 1	1.39	5.63*	< 1	25.8

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 54 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์ของนักเรียน ที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษัสัตว์	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.97	น้อย = 57.04
	เมตตากฎา	มาก = 60.65	น้อย = 56.37
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 59.85	น้อย = 57.17
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.84	น้อย = 57.93
	เมตตากฎา	มาก = 61.25	น้อย = 57.51
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.62	น้อย = 58.14
อายุมาก	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 58.78	น้อย = 56.12

ตารางที่ 54 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาศรัย	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
อายุมาก	เมตตากรณา	มาก = 59.74	น้อย = 55.15
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.93	น้อย = 55.96
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 58.64	น้อย = 55.48
ผลการเรียนต่ำ	เมตตากรณา	มาก = 58.69	น้อย = 55.44
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.44	น้อย = 58.13
	เมตตากรณา	มาก = 62.08	น้อย = 57.50
ผลการเรียนสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 61.42	น้อย = 58.15
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.07	น้อย = 55.75
	เมตตากรณา	มาก = 59.15	น้อย = 55.68
บิดาอาชีพเกษตรฯ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.72	น้อย = 56.10
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.48	น้อย = 58.52
	เมตตากรณา	มาก = 62.35	น้อย = 57.65
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.51	น้อย = 55.91
	เมตตากรณา	มาก = 59.57	น้อย = 55.84
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.90	น้อย = 56.52
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรณา	มาก = 62.13	น้อย = 57.05
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.95	น้อย = 58.23
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.33	น้อย = 55.33
มารดาอาชีพอื่นๆ	เมตตากรณา	มาก = 59.16	น้อย = 55.51
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.32	น้อย = 56.34
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 61.64	น้อย = 57.03
กศ.บิดาต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.83	น้อย = 57.84
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 59.02	น้อย = 56.28
	เมตตากรณา	มาก = 59.92	น้อย = 55.38
กศ.บิดาสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 58.85	น้อย = 56.45
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.87	น้อย = 57.76
	เมตตากรณา	มาก = 61.47	น้อย = 57.16
กศ.มารดาต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.64	น้อย = 57.98
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.13	น้อย = 56.23
	เมตตากรณา	มาก = 60.03	น้อย = 56.34
กศ.มารดาสูง	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 59.29	น้อย = 57.07
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 60.06	น้อย = 57.82
	เมตตากรณา	มาก = 61.31	น้อย = 56.57
รายได้ต่ำ	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.47	น้อย = 57.42
	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ		
	เมตตากรณา		

ตารางที่ 55 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
มาก	มาก	22	41	61.34	5.30*	5.39*	6.41*
น้อย	มาก	12	26	56.04		0.09	1.11
มาก	น้อย	21	43	55.95			1.02
น้อย	น้อย	11	103	54.93			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 56 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	เชื่อเรื่องจิต	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	121	112	122	212	111
มาก	มาก	มาก	222	23	62.78	2.89	5.87*	5.93*	7.11*	7.55*	7.78*	8.59*
มาก	มาก	น้อย	221	18	59.89		2.98	3.04	4.22*	4.66*	4.89*	5.70*
มาก	น้อย	น้อย	211	32	56.91			0.06	1.24	1.68	1.91	2.72
น้อย	มาก	น้อย	121	13	56.85				1.18	1.62	1.85	2.56
น้อย	น้อย	มาก	112	15	55.67					0.44	0.67	1.48
น้อย	มาก	มาก	122	13	55.23						0.23	1.04
มาก	น้อย	มาก	212	11	55.00							0.81
น้อย	น้อย	น้อย	111	88	54.19							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 57 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มผลการเรียนสูง

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กฎา	เชื่อเรื่อง จิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	122	221	212	121	111	211	112
มาก	มาก	มาก	222	76	65.20	2.48	2.70	2.74	7.32*	8.57*	9.60*	9.90*
น้อย	มาก	มาก	122	29	62.72		0.22	0.26	4.84	6.09*	7.12*	7.42*
มาก	มาก	น้อย	221	20	62.50			0.04	4.62	5.87*	6.90*	7.20*
มาก	น้อย	มาก	212	11	62.46				4.58	5.83*	6.86*	7.16*
น้อย	มาก	น้อย	121	17	57.88					1.25	2.28	2.58
น้อย	น้อย	น้อย	111	40	56.63						1.03	1.33
มาก	น้อย	น้อย	211	10	55.60							0.30
น้อย	น้อย	มาก	112	10	55.30							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 58 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่ออำนาจในตนด้านการรักษาสัตว์ พิจารณาตามเมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มรายได้สูง

เมตตากฎา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
มาก	มาก	22	84	64.05	5.47*	7.16*	7.80*
มาก	น้อย	21	43	58.58		1.69	2.33
น้อย	มาก	12	30	56.89			0.64
น้อย	น้อย	11	114	56.25			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ ที่มี
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							% น้ำ ยาย
		เลี้ยงแบบ พุทธ ก	เมตตา กรุณา ข	เชื่อเรื่อง จิตฯ ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	6.47*	35.56****	< 1	2.24	< 1	4.34*	< 1	14.5
อายุน้อย	269	7.42**	28.99****	< 1	< 1	1.38	8.32**	< 1	25.2
อายุมาก	235	< 1	8.56**	2.95	5.00*	< 1	< 1	< 1	8.1
ผลการเรียนต่ำ	213	4.73*	7.00**	10.66***	5.83*	1.25	< 1	1.50	12.6
ผลการเรียนสูง	213	6.10*	19.76****	< 1	< 1	< 1	1.10	< 1	20.1
บิดาเกษตรฯ	291	< 1	12.42***	< 1	3.99*	< 1	1.60	< 1	8.8
บิดาอื่นๆ	208	15.94****	18.52****	< 1	< 1	< 1	2.01	< 1	25.6
มารดาเกษตรฯ	291	< 1	12.83****	< 1	4.34*	< 1	2.45	< 1	9.8
มารดาอื่นๆ	209	9.84**	22.53****	1.08	< 1	< 1	2.94	< 1	24.3
กศ.บิดาต่ำ	231	< 1	12.67****	< 1	3.40	< 1	< 1	< 1	9.1
กศ.บิดาสูง	266	7.82**	16.28****	< 1	< 1	< 1	6.30*	1.63	18.3
กศ.มารดาต่ำ	235	< 1	19.89****	1.51	3.16	< 1	1.28	< 1	12.5
กศ.มารดาสูง	258	8.01**	15.03****	< 1	< 1	< 1	4.44*	< 1	17.6
รายได้ต่ำ	220	< 1	10.66***	< 1	6.53*	1.98	< 1	1.74	11.0
รายได้สูง	271	12.08***	27.66****	< 1	< 1	< 1	4.81*	< 1	22.2

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 60 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.53	น้อย = 64.08
	เมตตากรุณา	มาก = 68.18	น้อย = 62.44
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.34	น้อย = 64.98
	เมตตากรุณา	มาก = 69.97	น้อย = 63.35
อายุมาก	เมตตากรุณา	มาก = 65.63	น้อย = 61.31
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 64.62	น้อย = 61.53
	เมตตากรุณา	มาก = 64.95	น้อย = 61.20
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณฯ	มาก = 60.76	น้อย = 65.39
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.11	น้อย = 65.56
	เมตตากรุณา	มาก = 70.53	น้อย = 64.14
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 65.16	น้อย = 60.78
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 71.67	น้อย = 66.08
	เมตตากรุณา	มาก = 71.88	น้อย = 65.87
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 65.12	น้อย = 60.80
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 71.00	น้อย = 66.51
	เมตตากรุณา	มาก = 72.15	น้อย = 65.36
กศ.บิดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 65.03	น้อย = 60.16
กศ.บิดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 65.51	น้อย = 65.85
	เมตตากรุณา	มาก = 70.32	น้อย = 65.04
กศ.มารดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 65.73	น้อย = 59.60
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.58	น้อย = 65.79
	เมตตากรุณา	มาก = 70.29	น้อย = 65.09
รายได้ต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 66.11	น้อย = 61.32
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.05	น้อย = 64.64
	เมตตากรุณา	มาก = 70.19	น้อย = 63.51

ตารางที่ 61 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
เมตตากรดูนา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มรวม

เมตตากรดูนา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มาก	มาก	22	153	68.93	1.50	5.24*	7.75*
มาก	น้อย	21	81	67.43		3.74*	6.25*
น้อย	น้อย	11	220	63.69			2.51
น้อย	มาก	12	50	61.18			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 62 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
เมตตากรดูนา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มอายุน้อย

เมตตากรดูนา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มาก	มาก	22	89	72.27	4.59*	7.67*	10.17*
มาก	น้อย	21	51	67.68		3.08	5.58*
น้อย	น้อย	11	103	64.60			2.50
น้อย	มาก	12	26	62.10			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 63 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรดูนา ในกลุ่มอายุมาก

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรดูนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	59	67.97	4.68*	5.70*	7.63*
น้อย	มาก	12	35	63.29		1.02	2.95
น้อย	น้อย	11	106	62.27			1.93
มาก	น้อย	21	35	60.34			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 64 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	41	68.20	6.51*	6.84*	7.17*
น้อย	มาก	12	26	61.69		0.33	0.66
น้อย	น้อย	11	103	61.36			0.33
มาก	น้อย	21	43	61.03			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 65 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	80	66.71	3.09*	4.99*	6.87*
น้อย	มาก	12	43	63.62		1.90	3.78*
น้อย	น้อย	11	121	61.72			1.88
มาก	น้อย	21	47	59.84			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 66 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	79	66.86	3.47*	5.28*	6.84*
น้อย	มาก	12	46	63.39		1.81	3.37*
น้อย	น้อย	11	117	61.58			1.56
มาก	น้อย	21	49	60.02			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 67 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง

เมตตากฎา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มาก	มาก	22	94	71.40	2.16	4.16*	8.56*
มาก	น้อย	21	47	69.24		2.00	6.40*
น้อย	น้อย	11	100	67.24			4.40*
น้อย	มาก	12	25	62.84			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 68 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มการศึกษามารดาสูง

เมตตากฎา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มาก	มาก	22	88	71.46	2.34	4.72*	8.03*
มาก	น้อย	21	42	69.12		2.38	5.69*
น้อย	น้อย	11	100	66.74			3.31
น้อย	มาก	12	28	63.43			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 69 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากฎา ในกลุ่มรายได้ต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากฎา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	69	67.90	3.57	4.61*	8.54*
น้อย	มาก	12	35	64.33		1.04	4.97*
น้อย	น้อย	11	83	63.29			3.93*
มาก	น้อย	21	33	59.36			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 70 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาสัตว์ที่ตนเองกระทำ พิจารณาตาม
เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ในกลุ่มรายได้สูง

เมตตากรุณา	ความเชื่อเรื่องจิตฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มาก	มาก	22	84	71.45	2.53	6.42*	9.45*
มาก	น้อย	21	43	68.92		3.89*	6.92*
น้อย	น้อย	11	114	65.03			3.03
น้อย	มาก	12	30	62.00			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ ที่มี
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำ นวน คน	แสดงค่าเอฟ							% ทำ นาย
		เลี้ยงแบบ พุทธฯ ก	เมตตา กรุณา ข	เชื่อเรื่อง จิตฯ ค					
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
รวม	504	6.37*	29.66****	< 1	3.02	< 1	1.82	7.75**	18.1
อายุน้อย	269	5.59*	15.85****	1.47	< 1	< 1	1.17	4.88*	22.7
อายุมาก	235	< 1	11.67***	< 1	5.16*	< 1	< 1	4.44*	13.4
ผลการเรียนต่ำ	213	6.37*	10.82***	5.62*	6.61*	< 1	< 1	6.70**	17.1
ผลการเรียนสูง	213	4.37*	7.69**	1.36	< 1	< 1	< 1	< 1	16.4
บิดาเกษตรฯ	291	< 1	6.90**	< 1	2.23	< 1	< 1	6.04*	12.0
บิดาอื่นๆ	208	12.55****	21.31****	< 1	< 1	< 1	1.02	1.24	29.0
มารดาเกษตรฯ	291	1.14	7.58**	< 1	2.87	< 1	< 1	6.49*	12.6
มารดาอื่นๆ	209	7.27**	23.79****	< 1	< 1	< 1	3.32	2.86	27.7
กศ.บิดาต่ำ	231	< 1	6.99**	< 1	2.05	< 1	1.19	4.58*	11.7
กศ.บิดาสูง	266	7.23**	18.83****	< 1	< 1	< 1	< 1	4.67*	23.6
กศ.มารดาต่ำ	235	< 1	9.32**	< 1	4.91*	< 1	1.06	12.80****	17.4
กศ.มารดาสูง	258	10.48***	18.16****	< 1	< 1	< 1	1.32	1.74	22.0
รายได้ต่ำ	220	< 1	12.38***	< 1	6.06*	< 1	< 1	8.46**	15.5
รายได้สูง	271	15.50****	22.32****	< 1	< 1	< 1	1.86	< 1	26.7

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, **** p < 0.000

ตารางที่ 72 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัทธาของนักเรียน ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา ที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัทธา	
		ค่าเฉลี่ยสูง	ค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 64.04	น้อย = 61.48
	เมตตากรุณา	มาก = 65.53	น้อย = 59.99
อายุน้อย	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.53	น้อย = 63.32
	เมตตากรุณา	มาก = 67.63	น้อย = 62.22
อายุมาก	เมตตากรุณา	มาก = 62.59	น้อย = 57.50
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 62.01	น้อย = 58.28
	เมตตากรุณา	มาก = 62.57	น้อย = 57.71
	ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ	มาก = 58.39	น้อย = 61.89
ผลการเรียนสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.25	น้อย = 63.91
	เมตตากรุณา	มาก = 67.80	น้อย = 63.36
บิดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 62.07	น้อย = 58.58
บิดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 69.00	น้อย = 63.92
	เมตตากรุณา	มาก = 69.77	น้อย = 63.15
มารดาอาชีพเกษตรฯ	เมตตากรุณา	มาก = 62.24	น้อย = 58.70
มารดาอาชีพอื่นๆ	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 68.13	น้อย = 64.05
	เมตตากรุณา	มาก = 69.78	น้อย = 62.39
กศ.บิดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 62.16	น้อย = 58.11
กศ.บิดาส่ง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 66.68	น้อย = 63.03
	เมตตากรุณา	มาก = 67.80	น้อย = 61.91
กศ.มารดาต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 62.30	น้อย = 57.97
กศ.มารดาสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.56	น้อย = 62.92
	เมตตากรุณา	มาก = 68.30	น้อย = 62.19
รายได้ต่ำ	เมตตากรุณา	มาก = 63.36	น้อย = 57.94
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ	มาก = 67.31	น้อย = 62.17
	เมตตากรุณา	มาก = 67.82	น้อย = 61.65

ตารางที่ 73 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัท์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มรวม

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กฎณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	121	122	211	112	111	212
มาก	มาก	มาก	222	111	69.87	4.35*	6.10*	6.92*	7.45*	9.23*	11.33*	11.51*
มาก	มาก	น้อย	221	46	65.52		1.75	2.57	3.10	4.88*	6.98*	7.16*
น้อย	มาก	น้อย	121	35	63.77			0.82	1.35	3.13	5.23*	5.41*
น้อย	มาก	มาก	122	42	62.95				0.53	2.31	4.41*	4.59*
มาก	น้อย	น้อย	211	50	62.42					1.78	3.88	4.06*
น้อย	น้อย	มาก	112	25	60.64						2.10	2.28
น้อย	น้อย	น้อย	111	170	58.54							0.18
มาก	น้อย	มาก	212	25	58.36							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 74 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัท์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มอายุน้อย

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กฎณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	122	121	211	112	212	111
มาก	มาก	มาก	222	65	72.42	6.12*	6.46*	6.59*	7.30*	10.09*	10.13*	13.28*
มาก	มาก	น้อย	221	33	66.30		0.34	0.47	1.18	3.97	4.01	7.16*
น้อย	มาก	มาก	122	24	65.96			0.13	0.84	3.63	3.67	6.82*
น้อย	มาก	น้อย	121	18	65.83				0.71	3.50	2.83	6.69*
มาก	น้อย	น้อย	211	26	65.12					2.79	0.04	5.98*
น้อย	น้อย	มาก	112	12	62.33							3.19
มาก	น้อย	มาก	212	14	62.29							3.15
น้อย	น้อย	น้อย	111	77	59.14							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 75 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาตัว พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มอายุมาก

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	59	64.91	4.64*	6.35*	8.48*
น้อย	มาก	12	35	60.27		1.71	3.84
น้อย	น้อย	11	106	58.56			2.13
มาก	น้อย	21	35	56.43			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 76 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาตัว พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มอายุมาก

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	121	211	112	122	111	212
มาก	มาก	มาก	222	46	66.28	2.74	4.69	6.78*	7.20*	7.34*	8.24*	12.92*
มาก	มาก	น้อย	221	13	63.54		1.95	4.04	4.46	4.60	5.50*	10.18*
น้อย	มาก	น้อย	121	17	61.59			2.09	2.51	2.65	3.55	8.33*
มาก	น้อย	น้อย	211	24	59.50				0.42	0.56	1.46	6.14*
น้อย	น้อย	มาก	112	13	59.08					0.14	1.04	5.72
น้อย	มาก	มาก	122	18	58.94						0.90	5.58
น้อย	น้อย	น้อย	111	93	58.04							4.68
มาก	น้อย	มาก	212	11	53.36							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 77 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาตัว พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	41	66.33	7.52*	8.58*	8.65*
น้อย	มาก	12	26	58.81		1.06	1.13
น้อย	น้อย	11	103	57.75			0.07
มาก	น้อย	21	43	57.68			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 78 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัทธา พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	222	121	211	112	111	122	212
มาก	มาก	น้อย	221	18	66.67	0.67	4.67	4.86	8.27*	9.58*	11.05*	13.12*
มาก	มาก	มาก	222	23	66.00		4.00	4.19	7.60*	8.91*	10.38*	12.45*
น้อย	มาก	น้อย	121	13	62.00			0.19	3.60	4.91	6.38*	8.45*
มาก	น้อย	น้อย	211	32	61.81				3.41	4.72	6.19*	4.85
น้อย	น้อย	มาก	112	15	58.40					1.31	2.78	3.54
น้อย	น้อย	น้อย	111	88	57.09						1.47	2.07
น้อย	มาก	มาก	122	13	55.62							
มาก	น้อย	มาก	212	11	53.55							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 79 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาศรัทธา พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มบิดาอาชีพเกษตรกร

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	121	221	112	211	122	111	212
มาก	มาก	มาก	222	55	66.42	4.95	5.54*	6.06*	6.86*	6.92*	8.82*	9.62*
น้อย	มาก	น้อย	121	19	61.47		0.59	1.11	1.91	1.97	3.87	4.67
มาก	มาก	น้อย	221	25	60.88			0.52	1.32	1.38	3.28	4.08
น้อย	น้อย	มาก	112	11	60.36				0.80	0.86	2.76	3.56
มาก	น้อย	น้อย	211	32	59.56					0.06	1.96	2.76
น้อย	มาก	มาก	122	24	59.50						1.90	2.70
น้อย	น้อย	น้อย	111	110	57.60							0.80
มาก	น้อย	มาก	212	15	56.80							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 80 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มมารดาอาชีพเกษตรกร

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กฏา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	121	112	211	122	111	212
มาก	มาก	มาก	222	54	66.48	4.92	5.15*	5.65*	6.69*	6.88*	9.11*	9.68*
มาก	มาก	น้อย	221	25	61.56		0.23	0.73	1.77	1.96	4.19	4.76
น้อย	มาก	น้อย	121	21	61.33			0.50	1.54	1.73	3.96	4.53
น้อย	น้อย	มาก	112	12	60.83				1.04	1.23	3.46	4.03
มาก	น้อย	น้อย	211	34	59.79					0.19	2.42	2.99
น้อย	มาก	มาก	122	25	59.60						2.23	2.80
น้อย	น้อย	น้อย	111	105	57.37							0.57
มาก	น้อย	มาก	212	15	56.80							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 81 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากฎา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มการศึกษาศึกษาปศุสัตว์

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กฏา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	121	221	122	211	112	111	212
มาก	มาก	มาก	222	41	66.73	5.54	5.73	7.02*	7.03*	7.27*	9.01*	11.39*
น้อย	มาก	น้อย	121	16	61.19		0.13	1.48	1.49	1.73	3.47	5.85
มาก	มาก	น้อย	221	16	61.00			1.29	1.30	1.54	3.28	5.66
น้อย	มาก	มาก	122	17	59.71				0.01	0.25	1.99	4.37
มาก	น้อย	น้อย	211	27	59.70					0.24	1.98	4.36
น้อย	น้อย	มาก	112	11	59.46						1.74	4.12
น้อย	น้อย	น้อย	111	90	57.72							2.38
มาก	น้อย	มาก	212	13	55.34							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 82 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มการศึกษาระดับสูง

เลี้ยงดู แบบ พุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่อง จิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	221	121	122	211	112	111	212
มาก	มาก	มาก	222	69	71.88	4.19	5.44*	6.17*	6.72*	10.46*	10.65*	12.59*
มาก	มาก	น้อย	221	29	67.69		1.25	1.96	2.53	6.27*	6.46*	8.40*
น้อย	มาก	น้อย	121	18	66.44			0.73	1.28	5.02	5.21	7.15*
มาก	น้อย	น้อย	211	21	65.71				0.55	4.29	4.48	6.42*
น้อย	มาก	มาก	122	25	65.16					3.74	3.93	5.87*
มาก	น้อย	มาก	212	12	61.42						0.19	2.13
น้อย	น้อย	มาก	112	13	61.23							1.94
น้อย	น้อย	น้อย	111	79	59.29							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 83 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	60	63.70	2.80	3.99*	7.47*
น้อย	มาก	12	41	60.90		1.19	4.67*
น้อย	น้อย	11	98	59.71			3.48
มาก	น้อย	21	36	56.23			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 84 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มการศึกษามารดาต่ำ

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	121	112	221	122	211	111	212
มาก	มาก	มาก	222	44	67.46	5.14	5.56	7.52*	7.99*	8.46*	9.94*	14.00*
น้อย	มาก	น้อย	121	22	62.32		0.42	2.38	2.85	3.32	4.80	8.86*
น้อย	น้อย	มาก	112	10	61.90			1.96	2.43	2.90	4.38	6.48*
มาก	มาก	น้อย	221	16	59.94				0.47	0.94	2.42	6.01*
น้อย	มาก	มาก	122	19	59.47					0.47	1.95	5.54
มาก	น้อย	น้อย	211	25	59.00						1.48	4.06
น้อย	น้อย	น้อย	111	88	57.52							
มาก	น้อย	มาก	212	11	53.46							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 85 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาสัตว์ พิจารณาตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ และเมตตากรุณา ในกลุ่มรายได้ต่ำ

เลี้ยงดูแบบพุทธ	เมตตากรุณา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
มาก	มาก	22	69	64.91	3.10	4.73*	9.20*
น้อย	มาก	12	35	61.81		1.63	6.10*
น้อย	น้อย	11	83	60.18			4.47*
มาก	น้อย	21	33	55.71			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 86 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสนับสนุนการรักษาตัว พิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ เมตตากรุณา และความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณทางพุทธศาสนา
ในกลุ่มรายได้ต่ำ

เลี้ยงดู แบบพุทธ	เมตตา กรุณา	เชื่อ เรื่องจิต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	121	221	112	122	211	111	212
มาก	มาก	มาก	222	47	66.60	3.13	3.37	4.16	6.45*	7.55*	8.68*	14.24*
น้อย	มาก	น้อย	121	15	63.47		0.24	1.03	3.32	4.42	5.55	11.11*
มาก	มาก	น้อย	221	22	63.23			0.79	3.08	4.18	5.31	10.87*
น้อย	น้อย	มาก	112	9	62.44				2.29	3.39	4.52	10.08*
น้อย	มาก	มาก	122	20	60.15					1.10	2.23	7.79*
มาก	น้อย	น้อย	211	22	59.05						1.13	6.69*
น้อย	น้อย	น้อย	111	74	57.92							5.56
มาก	น้อย	มาก	212	11	52.36							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาคผนวก ก

ที่ ทม1811/พิเศษ

คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามกับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาว สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เสนอหัวข้อเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะทางพุทธ
ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนวัยรุ่นชายในชนบท” โดยมี อาจารย์ ดร.ดุจ
เดือน พันธมนาวิน เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษาผู้ี้มีความประสงค์จะขอ
ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ของท่าน เพื่อจะได้นำข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการเขียนรายงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ในการชี้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน และบุคลากรในโรงเรียน ในการเก็บข้อมูลนี้
ทั้งนี้ หากท่านต้องการรายละเอียดในเรื่องที่เกี่ยวข้อง โปรดติดต่อ ดร. ดุจเดือน พันธมนาวิน
อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 02-727-3120 หรือ
09-968-4031

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. ดุจเดือน พันธมนาวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา และ ประธานควบคุมการทำวิทยานิพนธ์

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

สวัสดีค่ะนักเรียนทุกคน

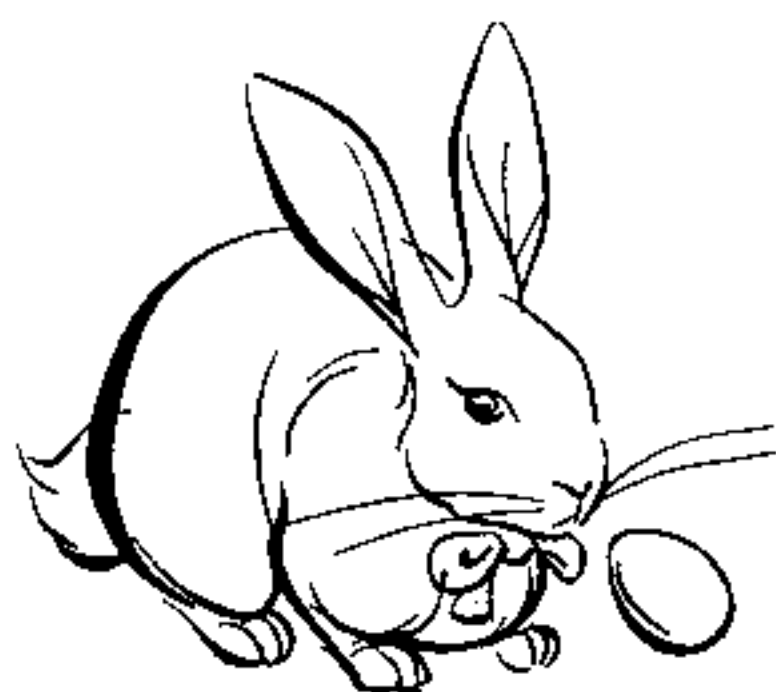
นักเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมต้น เพื่อเข้าร่วมในงานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธและปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนในชีวิตประจำวัน

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 13 ชุด นักเรียนสามารถเลือกตอบคำถามได้อย่างอิสระ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของนักเรียนแต่ละคน ทุกข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และคำตอบของนักเรียนทุกคนจะถือเป็นความลับ ซึ่งในการศึกษาจะใช้คะแนนรวมของนักเรียนทั้งหมด ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนที่รักทุกคนช่วยพิจารณาตอบคำถามทุกข้อ และตอบด้วยความตั้งใจ ข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนจะนำไปใช้ประโยชน์ได้เมื่อคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ จึงขอความกรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง คำตอบของนักเรียนทุกคนจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อคะแนนหรือผลการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่การแสวงหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชน และระบบสังคมไทยต่อไป

ผู้วิจัยทราบว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความยาวพอสมควร จึงขอเสนอแนะให้นักเรียนอ่านข้อแนะนำวิธีการตอบในหน้าถัดไป และคำชี้แจงในแต่ละชุดคำถามให้ชัดเจนก่อนตอบทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจคำถามในแต่ละชุด และเพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการตอบของนักเรียนทุกคน

ผู้วิจัยขอขอบคุณทางโรงเรียน คุณครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบและเก็บแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นางสาว สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร
นักศึกษาปริญญาโท คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ข้อเสนอแนะวิธีตอบ

คำแนะนำ

เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการตอบดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขอให้นักเรียนคิดว่า ข้อความนี้เป็น "จริง" หรือ "ไม่จริง" สำหรับนักเรียน

ขั้นที่ 3 ถ้า "จริง" ให้คิดว่า จริงมากเพียงใด จาก

1) จริงมาก	ขีด ✓ ที่ "จริงที่สุด"
2) จริงปานกลาง	ขีด ✓ ที่ "จริง"
3) จริงเล็กน้อย	ขีด ✓ ที่ "ค่อนข้างจริง"

ถ้า "ไม่จริง" ให้คิดว่า ไม่จริงมากเพียงใด

1) ไม่จริงเล็กน้อย	ขีด ✓ ที่ "ค่อนข้างไม่จริง"
2) ไม่จริงปานกลาง	ขีด ✓ ที่ "ไม่จริง"
3) ไม่จริงมาก	ขีด ✓ ที่ "ไม่จริงเลย"

ตัวอย่างคำถาม เช่น

1. ฉันชอบเลี้ยงสัตว์

_____	_____	_____	_____	_____✓_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 1 การปฏิบัติตนชุดที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่า ตรงกับสิ่งที่นักเรียนเคยปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพียงใด โดยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม)

1. ฉันมักเข้าไปช่วยสัตว์จากการรังแกของเพื่อน หรือสัตว์อื่น ๆ (ค่า $t = 6.39$, ค่า $r = .40$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันมักนำไข่หรือลูกนกมาเล่น (ค่า $t = 5.33$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมักจับแมลงมาเล่น เช่น ตั๊กแตน แมลงปอ ผีเสื้อ ฯลฯ (ค่า $t = 4.81$, ค่า $r = .31$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันมักระบายอารมณ์กับสัตว์เป็นประจำ เช่น เตะสุนัขจรจัด (ค่า $t = 6.40$, ค่า $r = .48$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันทานเนื้อสัตว์ป่า และสัตว์หายากเป็นประจำ เช่น ผัดเผ็ดหนูป่า เนื้อกระท่ายผัดเผ็ด เป็นต้น (ค่า $t = 2.03$, ค่า $r = .11$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันมักนำสัตว์ตามท้องไร่ท้องนามาเป็นของเล่น (ค่า $t = 5.78$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันมักจะใช้หนังสือตักยิงสัตว์ เช่น กระรอก กระแต จิ้งจก ตุ๊กแก เป็นต้น (ค่า $t = 6.06$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันมักจะจับผีเสื้อมาดูเล่น (ค่า $t = 4.39$, ค่า $r = .30$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เมื่อสัตว์บาดเจ็บ และส่งเสียงร้อง ฉันมักปาล้างของใส่มัน เพื่อไล่มันไปให้พ้นความรำคาญ (ค่า $t = 4.39$, ค่า $r = .19$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันมักจะทำร้ายหรือรังแกสัตว์เลื้อยคลานเป็นประจำ เช่น กิ้งกือ ไล่เดือน (ค่า $t = 6.91$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ของเล่นของฉันส่วนใหญ่คือสัตว์หรือแมลงต่าง ๆ (ค่า $t = 5.91$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. เมื่อพบเห็นปลาหรือสัตว์น้ำที่ตกค้างอยู่ในแอ่งน้ำเล็ก ๆ ฉันจะจับมันไปปล่อยลงแหล่งน้ำที่ใหญ่กว่า เช่น ลำคลอง หรือบึง (ค่า $t = 4.68$, ค่า $r = .20$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. เมื่อเห็นลูกนกตกจากรัง ฉันมักจะนำมันขึ้นไปเก็บใส่รังคืน (ค่า $t = 4.17$, ค่า $r = .19$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันปล่อยให้สัตว์ต่าง ๆ อยู่ตามธรรมชาติ (ค่า $t = 4.66$, ค่า $r = .34$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. เมื่อเห็นสัตว์ที่บาดเจ็บฉันมักจะเดินผ่านไปโดยไม่เข้าไปช่วยเหลือ (ค่า $t = 5.38$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 2 การปฏิบัติตนชุดที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่า ตรงกับสิ่งที่นักเรียนเคยปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพียงใด โดยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ คำถาม)

1. ฉันมักเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์ต่าง ๆ อย่างเต็มใจ (ค่า $t = 5.48$, ค่า $r = .40$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันมักชักชวนเพื่อนนำรังนกมาเล่น (ค่า $t = 6.54$, ค่า $r = .47$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมักแนะนำให้เพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์ (ค่า $t = 5.91$, ค่า $r = .37$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันบริจาคเงินหรือสิ่งของให้กับชมรมหรือกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์ (ค่า $t = 6.14$, ค่า $r = .40$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันชมเชยน้องหรือเพื่อนเมื่อเห็นเค้าช่วยเหลือสัตว์ที่บาดเจ็บ (ค่า $t = 4.77$, ค่า $r = .37$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันบอกคนในครอบครัวถึงผลเสียของการล่าสัตว์ป่า (ค่า $t = 5.08$, ค่า $r = .31$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันกล่าวคำชมเชยกับเพื่อนที่สามารถจับสัตว์หายากมาได้ (ค่า $t = 6.65$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันดูว่าเพื่อนหรือน้อง เมื่อพบว่าเขารังแกสัตว์ (ค่า $t = 6.05$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันมักแนะนำให้เพื่อนจับปลากัดหรือสัตว์ต่าง ๆ มาเล่น (ค่า $t = 5.43$, ค่า $r = .36$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันแสดงความชื่นชมกับเพื่อนที่สามารถนำสัตว์หายากมาเลี้ยงหรือมาเล่น (ค่า $t = 7.06$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันแนะนำให้เพื่อนทานอาหารที่ทำจากสัตว์ป่า (ค่า $t = 5.46$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันช่วยที่บ้านหาไข่มดแดง ไข่นก ไข่กบ หรือสัตว์ป่าอื่น ๆ มาทำเป็นอาหาร (ค่า $t = 6.32$, ค่า $r = .27$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันให้เพื่อนยืมอุปกรณ์ในการจับสัตว์ต่าง ๆ เช่น ที่ซ่อนปลา ที่จับแมลง เป็นต้น (ค่า $t = 6.48$, ค่า $r = .37$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันแสดงความยกย่องหรือกล่าวคำเยินยอเพื่อนที่จับตัวด้วงมาได้ (ค่า $t = 4.81$, ค่า $r = .42$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันให้เพื่อนยืมหนังสือหรือปืนแก๊ปไปยังสัตว์ต่าง ๆ (ค่า $t = 7.00$, ค่า $r = .55$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักเรียน ในแต่ละคำถามมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียว ข้อหนึ่งข้อ

1. ฉันเชื่อว่าการอนุรักษ์สัตว์เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ (ค่า $t = 6.45$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์ เพราะทำให้เสียเวลาส่วนตัว (ค่า $t = 6.70$, ค่า $r = .41$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกว่าพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์เป็นสิ่งที่ดีน่าชื่นชม (ค่า $t = 6.80$, ค่า $r = .56$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ถ้าฉันมีโอกาสไปเที่ยว แล้วเจอแมลง ๆ หรือสัตว์แปลก ๆ ฉันจะจับมันมา (ค่า $t = 5.76$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันเชื่อว่าถ้าเราไม่ช่วยกันอนุรักษ์สัตว์ จะทำให้เกิดโทษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตัวเราเองด้วย (ค่า $t = 7.70$, ค่า $r = .56$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันชอบการเล่นจับสัตว์ เช่น จับตั๊กแตน ตัวด้วง เป็นต้น (ค่า $t = 6.36$, ค่า $r = .38$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันรู้สึกชื่นชมไปกับบุคคลที่เป็นนักอนุรักษ์สัตว์ (ค่า $t = 7.74$, ค่า $r = .60$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ถ้าฉันเห็นลูกนกตกจากรังฉันจะจับมันมาเล่น (ค่า $t = 6.11$, ค่า $r = .42$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ถ้าฉันเห็นสัตว์ที่กำลังบาดเจ็บอยู่ฉันพร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือ (ค่า $t = 6.80$, ค่า $r = .56$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

10. ถ้าทางโรงเรียนหรือหน่วยงานใดจัดกิจกรรมอนุรักษ์สัตว์ ฉันพร้อมที่จะเข้าร่วมทันที (ค่า $t = 6.37$, ค่า $r = .54$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

ชุดที่ 4 สิ่งที่จะมักเกิดกับฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าตรงกับลักษณะของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม)

1. แทบจะเป็นไปไม่ได้ที่ฉันจะทำให้แม่เปลี่ยนใจในเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ เช่น การใช้ของที่ทำจากสัตว์ (ค่า $t = 3.17$, ค่า $r = .12$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

2. ทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาการอนุรักษ์สัตว์ คือการไม่คิดถึงปัญหานั้น (ค่า $t = 5.96$, ค่า $r = .33$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

3. ถ้าฉันอนุรักษ์สัตว์มากขึ้น จะช่วยให้ฉันเป็นคนดีขึ้น (ค่า $t = 4.67$, ค่า $r = .25$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

4. เมื่อมีคนไม่เชื่อว่าเราสามารถอนุรักษ์สัตว์ได้ เราก็ไม่มีทางที่จะทำให้เค้าเปลี่ยนความคิดได้ (ค่า $t = 4.11$, ค่า $r = .11$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

5. ฉันเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ เช่น การลักลอบจับสัตว์ จะคลี่คลายได้เอง โดยที่ฉันไม่จำเป็นต้องมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องนี้ (ค่า $t = 4.96$, ค่า $r = .30$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

6. ฉันรู้สึกว่าไม่คุ้มค่ากับการที่ฉันพยายามที่จะอนุรักษ์สัตว์ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยให้ผลตามที่เรากำลังต้องการ (ค่า $t = 5.95$, ค่า $r = .35$)

<u>จริงที่สุด</u>	<u>จริง</u>	<u>ค่อนข้างจริง</u>	<u>ค่อนข้างไม่จริง</u>	<u>ไม่จริง</u>	<u>ไม่จริงเลย</u>

7. ฉันรู้สึกว่ามีเด็กน่ารักครวครวเดียวกับฉันคิดจะทำร้ายสัตว์ ฉันมีทางที่จะหยุดยั้งเขาได้น้อยมาก

(ค่า $t = 3.89$, ค่า $r = .30$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ตามปกติแล้วฉันรู้สึกว่าฉันมีโอกาสที่จะอนุรักษ์สัตว์ได้น้อยมากเมื่ออยู่บ้าน (ค่า $t = 5.26$, ค่า $r = .19$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันเชื่อการอนุรักษ์สัตว์นั้น ต้องเริ่มที่จากตัวฉันเองก่อน (ค่า $t = 4.26$, ค่า $r = .29$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อเห็นสัตว์ได้รับบาดเจ็บฉันเชื่อว่าฉันสามารถช่วยรักษาให้มันหายบาดเจ็บได้ (ค่า $t = 3.85$, ค่า $r = .54$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันเชื่อว่าด้วยความช่วยเหลือของฉันจะทำให้สัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บรอดตายได้ (ค่า $t = 3.31$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันคิดว่าการอนุรักษ์สัตว์เป็นสิ่งที่ยากเกินกำลังของฉัน (ค่า $t = 3.18$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันเชื่อว่าฉันสามารถปกป้องคุ้มครองสัตว์ เช่น นก ปลา มิให้ถูกรังแกได้ (ค่า $t = 3.08$, ค่า $r = .45$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันเชื่อว่าถ้าฉันวางแผนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ไว้ล่วงหน้า (เช่น จะไม่จับสัตว์มาเล่น แก้ว หรือทำร้ายมัน จะไม่ทานเนื้อสัตว์ป่า จะไม่ซื้อหรือสะสมชิ้นส่วนของสัตว์หรือแมลงทุกชนิด เป็นต้น) จะทำให้การรณรงค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ประสบความสำเร็จมากขึ้น (ค่า $t = 2.31$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันเชื่อว่าถ้าฉันเลิกจับสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มาเล่น จะเป็นการช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น (ค่า $t = 2.33$, ค่า $r = .28$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง เติมคำ หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุด

- ชื่อ.....นามสกุล.....
- อายุ.....ปี.....เดือน.....
- กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....ห้อง.....
- ผลการเรียนรวมเฉลี่ย (GPA) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) เท่ากับ.....
- อาชีพของผู้ปกครอง

บิดาประกอบอาชีพ ☐ เกษตรกรรม (เช่น ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์) ไร่นา.....
☐ ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ / บริษัทเอกชน ไร่นา.....
☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ไร่นา.....
☐ รับจ้าง ไร่นา.....
☐ อื่น ๆ ไร่นา.....

มารดาประกอบอาชีพ ☐ เกษตรกรรม (เช่น ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์) ไร่นา.....
☐ ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ / บริษัทเอกชน ไร่นา.....
☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ไร่นา.....
☐ รับจ้าง ไร่นา.....
☐ อื่น ๆ ไร่นา.....

6. การศึกษาของผู้ปกครอง

บิดา	☐ น้อยกว่า หรือเทียบเท่า ป.4	☐ ป.6 หรือเทียบเท่า
	☐ ม.3 หรือเทียบเท่า	☐ ม.6 หรือ ปวช.
	☐ อนุปริญญา หรือปวส.	☐ ระดับปริญญาตรี
	☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	
มารดา	☐ น้อยกว่า หรือเทียบเท่า ป.4	☐ ป.6 หรือเทียบเท่า
	☐ ม.3 หรือเทียบเท่า	☐ ม.6 หรือ ปวช.
	☐ อนุปริญญา หรือปวส.	☐ ระดับปริญญาตรี
	☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	

7. รายได้รวมของทุกคนในครอบครัวนักเรียน ต่อ 1 เดือน (โดยประมาณ) อยู่ในระดับ

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,000 – 10,000 บาท ☐ 10,001 – 20,000 บาท
☐ 20,001 – 30,000 บาท ☐ 30,001 – 40,000 บาท ☐ 40,001 ขึ้นไป

ชุดที่ 6 สิ่งที่ได้รับจากทางบ้าน 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จะเป็นแม่หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้) โดยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงหนึ่งข้อ ต่อหนึ่งข้อ

1. แม่ชักชวนให้ฉันชมรายการปฏิวัติธรรมทางโทรทัศน์ซึ่งมีเด็ก ๆ เข้าร่วมฝึกสมาธิด้วย (ค่า $t = 7.15$, ค่า $r = .48$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่เรียกฉันให้มาร่วมใส่บาตรพระสงฆ์ด้วยทุกครั้งที่มีโอกาส (ค่า $t = 7.57$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่ให้ฉันช่วยเลือกซื้อและเตรียมสิ่งของใส่บาตรด้วยตนเอง (ค่า $t = 6.49$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่นำฉันรักษาศีลห้าข้ออย่างเคร่งครัดในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา (ค่า $t = 6.26$ ค่า $r = .53$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่ชี้แจงให้ฉันคลายความโกรธและให้อภัยเพื่อนที่ทะเลาะ (ค่า $t = 5.85$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ชี้แจงให้ฉันเข้าใจถึงบาป (ผลของการทำชั่ว) จากการทำผิดศีลห้าข้อต่าง ๆ (ค่า $t = 6.66$, ค่า $r = .55$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่บอกฉันว่าท่านเกลียดชังคนที่พูดโกหกหลอกลวง (ค่า $t = 7.66$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม่บอกฉันว่า การหัดทำสมาธิจะทำให้ฉันเรียนหนังสือเก่ง (ค่า $t = 7.32$, ค่า $r = .52$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่แนะนำให้ฉันสังเกตสีหน้าสบายใจและปลื้มปิติของบุคคลหลังจากการทำบุญให้ทาน (ค่า $t = 7.15$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่ชมเชยฉันทุกครั้งที่ฉันแสดงความเชื่อเพื่อ แบ่งปันสิ่งของให้พี่น้องหรือเด็กอื่น ๆ (ค่า $t = 6.12$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 7 สิ่งที่ได้รับจากทางบ้าน 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จะเป็นแม่หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้) โดยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียว ต่อหนึ่งข้อ

1. แม่รักและหวังดีต่อฉัน (ค่า $t = 6.39$, ค่า $r = .61$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ช่วยเหลือดูแลฉันอย่างเต็มที่ (ค่า $t = 8.07$, ค่า $r = .62$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉัน (ค่า $t = 8.91$, ค่า $r = .60$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ทำตัวเหินห่างจากฉัน (ค่า $t = 9.13$, ค่า $r = .68$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่จะให้กำลังใจเมื่อฉันต้องทำสิ่งที่ยากหรือลำบาก (ค่า $t = 9.40$, ค่า $r = .56$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ของฉันมักไม่ยอมฟังคำอธิบายหรือเหตุผลจากฉัน (ค่า $t = 10.60$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่มักอารมณ์เสียเมื่อฉันเข้าไปใกล้ชิดท่าน (ค่า $t = 9.16$, ค่า $r = .61$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม่มักลงโทษฉันมากเกินไป (ค่า $t = 10.08$, ค่า $r = .66$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่มักให้อีกาสันทำความดีเพื่อแก้ตัวใหม่ (ค่า $t = 11.60$, ค่า $r = .65$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉัน (ค่า $t = 7.83$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 8 การปฏิบัติของบุคคลรอบข้าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามในแต่ละประโยค โดยนึกถึงการปฏิบัติของบุคคลรอบข้างของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีค่าบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม)

1. ฉันเห็นเพื่อนของฉันช่วยเหลือสัตว์ที่บาดเจ็บหรือโดนทำร้าย (ค่า $t = 5.62$, ค่า $r = .41$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อเห็นสัตว์ถูกทำร้าย เพื่อนของฉันมักเข้าไปช่วยเหลือทันที (ค่า $t = 7.41$, ค่า $r = .54$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันเห็นครูเข้าไปห้ามคนที่ทำร้ายสัตว์ (ค่า $t = 6.59$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. พ่อแม่ของฉันสนับสนุนให้คนในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ (ค่า $t = 7.30$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. คนในครอบครัวฉันเลี้ยงสัตว์ป่า เช่น นางอาย กวาง ชะนี นกป่าต่าง ๆ เป็นต้น (ค่า $t = 6.00$, ค่า $r = .36$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. พ่อแม่ฉันมักช่วยเหลือสัตว์ที่บาดเจ็บ (ค่า $t = 6.17$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. พ่อแม่ฉันมักช่วยเหลืออุปกรณ์การะสัตว์ที่หลงทางมา (ค่า $t = 6.21$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. คุณครูของฉันดูว่าหรือกล่าวตักเตือนคนที่ทำร้ายหรือรังแกสัตว์ (ค่า $t = 5.92$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. พ่อแม่ฉันมักดูว่าเด็กที่จับสัตว์มาเล่นทารุณ (ค่า $t = 7.48$, ค่า $r = .55$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เพื่อนของฉันมักให้อาหารสัตว์พเนจรเมื่อพบเห็น (ค่า $t = 5.78$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 9 การรับสื่อต่าง ๆ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ตามความเป็นจริงว่า นักเรียนได้ปฏิบัติตนในการรับสื่อต่าง ๆ ในแต่ละข้อเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ

1. ฉันมักจะอ่านบทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากนิตยสารและวารสารต่าง ๆ (ค่า $t = 6.40$, ค่า $r = .46$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่สนใจติดตามข่าวสารจากทางหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ

(ค่า $t = 5.77$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันได้รับการแจกเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ฉันจะอ่านด้วยความสนใจ (ค่า $t = 6.52$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันติดตามชมรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น สารคดีสัตว์โลก โลกสีเขียว การ์ตูนไปกัสดูดน้อยสิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นประจำ (ค่า $t = 7.51$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อคุณครูสอนหรือให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติฉันจะตั้งใจฟังด้วยความสนใจ

(ค่า $t = 6.71$, ค่า $r = .56$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันไม่สนใจที่จะรับฟังข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติจากพ่อแม่หรือบุคคลคนในครอบครัว

(ค่า $t = 6.84$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่สนใจติดตามหรือดูข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือปัญหาการทำลายธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ค่า $t = 7.39$, ค่า $r = .52$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะรับฟังอย่างตั้งใจเมื่อเพื่อน ๆ พูดคุยเกี่ยวกับข่าวสารความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ค่า $t = 5.84$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เมื่อได้ยืนเพื่อนพูดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติฉันมักจะเดินหนี (ค่า $t = 7.61$, ค่า $r = .52$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันมักไม่สนใจที่จะเรียนรู้เมื่อคุณครูสอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ค่า $t = 6.91$, ค่า $r = .41$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 10 ความรู้สึกของฉันที่มีต่อสัตว์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ตามความเป็นจริงว่า นักเรียนมีความรู้สึกหรือการปฏิบัติ ในแต่ละคำถามเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ

1. ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นสัตว์ที่บาดเจ็บ (ค่า $t = 7.95$, ค่า $r = .59$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันอยากช่วยเหลืสัตว์ที่บาดเจ็บ (ค่า $t = 10.16$, ค่า $r = .65$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นข่าวช้างที่เดินเร่ร่อนขอทาน (ค่า $t = 8.54$, ค่า $r = .61$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้สึกสงสารสัตว์ที่ถูกกระหายอารมณ์จากคนด้วยการทำร้าย (ค่า $t = 4.18$, ค่า $r = .34$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันปรารถนาให้สัตว์ป่าไม่ถูกทำร้ายหรือถูกล่า (ค่า $t = 10.58$, ค่า $r = .60$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันอยากให้สัตว์จรจัดทุกตัวมีผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดู (ค่า $t = 11.51$, ค่า $r = .64$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันอยากให้ช้างที่เร่ร่อนได้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง (ค่า $t = 9.89$, ค่า $r = .62$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันรู้สึกสงสารสัตว์น้ำที่ต้องอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำที่เน่าเสียหรือเป็นพิษ (ค่า $t = 10.41$, ค่า $r = .66$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ทุกครั้งที่ได้ทราบข่าวว่ามีสารพิษหรือน้ำมันไหลลงสู่แม่น้ำ หรือทะเล ฉันรู้สึกอยากให้สัตว์เหล่านั้นรอดพ้นจากอันตรายที่จะได้รับจากสารเหล่านั้น (ค่า $t = 9.68$, ค่า $r = .60$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันรู้สึกสนุกไปด้วย เมื่อเห็นเพื่อนจับสัตว์มาเป็นเครื่องเล่น (ค่า $t = 8.59$, ค่า $r = .54$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 11 สิ่งที่เชื่อ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำถามต่อไปนี้ โดยเลือกตอบตามความเป็นจริงว่า นักเรียนมีความเชื่อในแต่ละข้อเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีค่าบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ

1. ฉันไม่เชื่อว่าจิตวิญญาณของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จะมีจริง (ค่า $t = 7.84$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันเชื่อว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น สัตว์ ไม่มีจิตวิญญาณเช่นมนุษย์ (ค่า $t = 6.10$, ค่า $r = .47$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันเชื่อว่าจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่ไม่สูญสลายหายไป แต่มีการเปลี่ยนรูปไปเรื่อย ๆ (ค่า $t = 2.26$, ค่า $r = .26$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลกนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (ค่า $t = 6.26$, ค่า $r = .45$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันเชื่อว่ามนุษย์มีสองส่วนคือร่างกายกับวิญญาณ (ค่า $t = 6.56$, ค่า $r = .49$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันเชื่อว่าสัตว์มีแต่ร่างกาย แต่ไม่มีวิญญาณ (ค่า $t = 7.06$, ค่า $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. สัตว์ชั้นสูงมีวิญญาณแต่สัตว์ชั้นต่ำไม่มี (ค่า $t = 6.40$, ค่า $r = .42$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. คนบางคนชาติหน้าอาจเกิดเป็นสัตว์ก็ได้ (ค่า $t = 6.00$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. สัตว์บางตัวชาติหน้าอาจเกิดเป็นคนก็ได้ (ค่า $t = 6.76$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันเชื่อว่าชาติก่อน ๆ ฉันอาจเคยเกิดเป็นสัตว์ก็ได้ (ค่า $t = 4.88$, ค่า $r = .42$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันเชื่อว่าวิญญาณของมนุษย์และสัตว์มีลักษณะเหมือนกัน (ค่า $t = 4.85$, ค่า $r = .34$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันไม่เชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิดใหม่ (ค่า $t = 3.74$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. คนที่ทำอาชีพฆ่าสัตว์ ต่อไปอาจจะต้องเจ็บป่วยด้วยอาการเช่นเดียวกับสัตว์ที่เค้านำ เช่น คนที่ฆ่าปลา โดยการทุบหัว ต่อไปอาจเป็นโรคปวดหัว ก็ได้ (ค่า $t = 4.86$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันเชื่อว่ารอบ ๆ ตัวเรา มีจิตวิญญาณของสิ่งมีชีวิตที่ตายไปแล้วล่องลอยอยู่ (ค่า $t = 4.01$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันเชื่อว่าถ้าฉันทำความดีมาก ๆ มันจะส่งผลให้ฉันมีชีวิตที่ดีขึ้นในชาตินี้ ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า (ค่า $t = 4.90$, ค่า $r = .40$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 12 ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงหนึ่งข้อต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม)

1.ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตื่นเตนง่าย (ค่า $t = 6.08$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันรู้สึกว่าตนเองสนใจอะไรไม่นาน (ค่า $t = 4.86$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ (ค่า $t = 8.42$, ค่า $r = .59$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ฉันจะโกรธเอาง่าย ๆ (ค่า $t = 6.16$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.เมื่อครูถามคำถามในห้องเรียน ถึงจะตอบได้ฉันก็ไม่กล้าตอบ (ค่า $t = 4.19$, ค่า $r = .32$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันรู้สึกกลัวโดยไม่รู้ว่าจะกลัวอะไรอยู่บ่อย ๆ (ค่า $t = 5.95$, ค่า $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตกใจง่าย (ค่า $t = 11.64$, ค่า $r = .59$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.เวลาดีใจฉันรู้สึกดีใจมาก และเวลาเสียใจก็รู้สึกเสียใจมาก (ค่า $t = 7.85$, ค่า $r = .52$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9.บางครั้งฉันรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไม่ดีเลย (ค่า $t = 8.09$, ค่า $r = .51$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10.บางครั้งฉันรู้สึกอึดอัดอยากจะตะโกนออกไปดัง ๆ (ค่า $t = 9.34$, ค่า $r = .55$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 13 ฉันในปัจจุบันและอนาคต

คำชี้แจง พิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย เพียงแห่งเดียวต่อหนึ่งข้อ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม)

1. ฉันรีบทำการบ้านให้เสร็จก่อนไปเที่ยวเล่นเสมอ (ค่า $t = 2.34$, ค่า $r = .25$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อฉันขี้เกียจฉันจะไม่แปร่งฟันในตอนเช้า (ค่า $t = 2.41$, ค่า $r = .31$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมักลืมทำการบ้านเสมอ (ค่า $t = 0.84$, ค่า $r = .33$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันชอบขีดเขียนในหนังสือเรียนจนสกปรก (ค่า $t = 2.65$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันอยากเรียนหนังสือระดับสูง ๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานดี ๆ (ค่า $t = 1.99$, ค่า $r = .39$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อมีคนขัดใจฉัน ฉันมักขยี้สิ่งใกล้มือขว้างปาหรือทำลายเสมอ (ค่า $t = 2.01$, ค่า $r = .35$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่อยากสอบตกจึงขยี้ดูหนังสือเรียน (ค่า $t = 0.88$, ค่า $r = .34$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม้ร่างกายจะสกปรก ฉันก็จะไม่อาบน้ำ ถ้ารู้สึกไม่อยากอาบ (ค่า $t = -0.01$, ค่า $r = .43$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันจะไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่เงินใช้ (ค่า $t = 1.37$, ค่า $r = .22$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีคนนำขนมมาให้ที่บ้าน ฉันมักจะหยิบชิมก่อนเสมอ (ค่า $t = 5.88$, ค่า $r = .25$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ พรหมดีเรก. 2543. ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ของเยาวชนไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตบางกะปิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- กฤตติวัฒน์ เมืองวงศ์. 2544. ความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอปอเกลื้อ จ.น่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัลตุง, โยฮัน. 2538. พุทธสันติวิธี: ทฤษฎีเชิงโครงสร้าง. แปลโดย สมชัย เย็นสบาย. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.
- กำธร จ่างทอง. 2541. สุขภาพจิตและการพัฒนาตน. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ไทม์พรินต์.
- เกษม จันทรแก้ว. 2530. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกษม จันทศร. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2529. การอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สยามสมาคม.
- งามตา วรินทร์านนท์. 2535. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. 2536. ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิณฑบาตที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 50. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จีระศักดิ์ วรินทร์. 2538. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เฉลิม อำเอี่ยม. 2528. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- โคมพิศ ชี้อัสตย์. 2537. **สังคมวิทยาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวนพิศ แดงสวัสดิ์. 2538. **ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม**. [เพชรบูรณ์]: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ชัยพร วิชชาวุธ. 2523. **การวิจัยเชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยพร วิชชาวุธ, อีระพร อุวรรณโณ และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2531. **พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชีรวัดณ์ นิจนตร. 2526. **สุขภาพจิต – สังคมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชุดา จิตพิทักษ์. 2525. **พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน.
- ชุดิมา เทศศิริ. 2537. **ลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐานันดร เปียศิริ. 2545. **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว**. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์. 2519. **จิตวิทยาการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2527. **จุดนัดพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา ที่สาเหตุและผลของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก**. วารสารแนะแนว. 18 (94): 16 – 20.
- _____. 2528. **การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ: หลักและแนวปฏิบัติทางวิชาการ**. วารสารข้าราชการ. 30 (กุมภาพันธ์): 21–32.
- _____. 2531. **การวัดและการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ**. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 5(1): 125.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539. **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. 2541. รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เพื่อวิจัยสาเหตุของพฤติกรรม และการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. **วารสารทันตภิบาล**. 10 (พฤษภาคม – สิงหาคม): 105 – 108.
- _____. 2543. **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2536. ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่ อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. รายงานการวิจัย. [กรุงเทพฯ]: สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- _____. 2540. **ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝัง อบรมและคุณภาพชีวิต**. รายงานการวิจัยมหภาค. [กรุงเทพฯ]: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. 2520. **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. 2524. **ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของ นักเรียนวัยรุ่น**. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรุณรัตน์ ชูชม และงามตา วรินทร์านนท์. 2528. **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดำรง ฐานดี. 2520. **มานุษยวิทยาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. 2546. รายงานการวิจัยเรื่อง จิตลักษณะที่สำคัญจากทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ทศนคติและพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของ หัวหน้า. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ดุษฎี โยเหลา. 2535. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูในประเทศ
ไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า รายงานการวิจัยฉบับที่ 47. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินฉ. 2537. ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครู
ประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยฉบับที่ 59. [กรุงเทพฯ]:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดุษฎี ชุมสาย, หม่อมหลวง. 2535. อยู่อย่างรักษารัฐชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ธีรวิ เรือนสิงห์. 2541. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีระพร อูวรรณโณ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. 2533. ความเชื่อและค่านิยม ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคม
วิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว หน่วยที่ 8. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: 361 – 420.
- นาถ ตันตวิรุฬห์. 2528. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและการบริหารทรัพยากร.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นิตยา เลหะจินดา. 2528. นิเวศวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- นิภาพร โชติสุดเสนห์. 2545. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2533. หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า.
กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้.
- เนาวรัตน์ เฉลิมศรี. 2543. การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญลี ชินนาพันธ์. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- บุญเลิศ เล็กสมบุญ. 2538. พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามคำรายงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประชิด สุขอนันต์. 2545. ปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับความสุจริตและการคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษา. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. 2531. วัฒนธรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร: สุทธิสารการพิมพ์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปิ่น มุกข์นิตย์. 2505. คำบรรยายพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. 2536. จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาพการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ. 2534. ลักษณะจิตสังคม เพื่อป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรพิมล วรวิทย์พุทธวงศ์. 2528. ทศนคติและการเปลี่ยนทศนคติ ใน จิตวิทยาสังคม. พิเศษสมัยพิบูลย์สวัสดิ์ และคณะ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามศึกษา: 35 – 43.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) 2538. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- _____. 2544. พุทธธรรม: ฉบับเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พัฒน์ สุจำนงค์. 2522. สุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- พูนฤดี สุวรรณพันธ์. 2537. ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนา ของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพบุลย์ อินทวิชา. ม.ป.ป. หลักและวิธีการวัดเจตคติ. [กรุงเทพฯ]: ฝ่ายส่งเสริมการวิจัยการศึกษา กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปิฎกโชติ จิตต์ธรรม. 2522. ความเชื่อคติชาวบ้านอันดับ 5. สงขลา: โรงพิมพ์มิ่งมงคลการพิมพ์.
- ภมรินทร์ เขาวนจินดา. 2542. ลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. 2545 (พฤศจิกายน). ปฏิจักษ์สมุปนาท. (Online). Available URL: <http://anont.8m.com/>.

รวมพร อุ๋นวรรณธรรม. 2526. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชณี จันทร์ทรงกรด. 2541. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รุ่งสวรรณค์ วรรณสุทธิ. 2540. ลักษณะทางพุทธศาสนาและลักษณะทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รุจิเรศ พิษิตานนท์. 2546. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เรณูมาศ มาอุ๋น และคณะ. 2546. ประสิทธิผลของการฝึกอบรมจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ในนิสิตนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย.

ลลิตา โภชนพันธ์. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สำัญจรของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลินดา สุวรรณดี. 2543. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วรรณะ บรรจง. 2537. ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรรณิ วรรณชาติ. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วัฒนา จันทรเสน. 2539. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วันชัย มีกลาง. 2530. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตามและการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิจิตร บุญยะโนตรา. 2545 (พฤศจิกายน). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใน ชีวิตและสิ่งแวดล้อม. (Online). Available URL: <http://web.ku.ac.th/schoolnet/f-snet6.html>.
- วิชัย อภัยสุวรรณ. [ม.ป.ป.]. พืชที่เรียกว่าน จับคูมีอนักเล่นว่าน คูบ้านนักเล่นบอน. กรุงเทพฯ: ธรรมชาติศึกษา.
- วิชัย เอียดบัว. 2534. ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชาญ มณีโชติ. 2525. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลวรรณ วงศ์ทองศรี. 2544. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชสีห์ธาราม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด เหลาฉลาด. 2542. ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมจิตต์ บัวเทศ. 2541. พฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2526. ความหมายของพฤติกรรม. เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: อรุณาการพิมพ์.
- สมิทธิ์ สระอุบล. 2534. มานุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. 2530. ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

- สาคร กือเจริญ. 2523. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. ม.ป.ป. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- สืบพงศ์ เสนะเวช. 2544. ลักษณะพุทธศาสนิกชนที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน: ศึกษา
เฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุเชษฐ มาเหรัมย์. 2519. อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อจริยธรรมของเยาวชน. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุดใจ บุญฤทธิ์. 2543. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม ต.ป่าหมาย อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนทรี จินธรรม. 2531. การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของประชาชนในหมู่บ้านโครงการปฐมอโคก ต.พระประโทน อ.เมือง จ.นครปฐม.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพรทิพย์ จิตรพิระ. 2536. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมกับระดับการใช้เหตุผล
เชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จ.เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา ธรรมวงษ์. 2544. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนใน
งานพยาบาลผู้ป่วยใน. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. 2534. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม: ครอบครัว: ศาสนา: ประเพณี.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาสิณี นุ่มเนียม. 2546. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
รับผิดชอบต่อหน้าที่ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ. 2534. การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุमितตรา เจิมพันธ์. 2545. จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุริยะ พันธุ์ดี. 2536. ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวรรณ เมืองแก้ว. 2543. แนวคิดเรื่องกรุณาในพระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒน์ มั่งสา. 2542. ทศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีลห้าของชาวพุทธ. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2542. วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์ม แอนิเมชัน.
- โสภา ชูพิกุลชัย. 2521. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมณูชัย. 2518. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2519. โปรแกรมการเรียนวิชาจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัลเอ็ดดูเคชันการพิมพ์.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531. เจตคติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองวัฒนา.
- ศิริพรต ผลสินธุ์. 2531. ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัย รัตนโกสินทร์.
- ศุภชัย สุพรรณทอง. 2544. ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หรรษา เลาทเสรีกุล. 2537. การเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- อนิสรา จรัสศรี. 2541. ลักษณะทางพุทธและพฤติกรรมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานครและสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรรถัย มีสวัสดิ์. 2542. อิทธิพลของการใช้สารชักจูงที่มีต่อความพร้อมของบุคคลในการที่จะใช้ บริการของธนาคาร. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- อักษร สวัสดิ์. 2542. ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อำนาจ เจริญศิลป์. 2526. สภาวะแวดล้อมของเรา ตอนมลพิษสภาวะแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย หิรัญโต. 2515. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล.
- อุบล เลี้ยววาริณ. 2536. ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของ ผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุแก้ว ประกอบไวยกิจ บีเวอร์. 2538. มนุษย์ – ระบบนิเวศน์และสภาพนิเวศน์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอนก หอมพิกุล. 2531. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Ausubel, D.P. 1970. Personality disorder is disease. In *Social Psychology and Mental Health*. H. Wechsler et al. (eds.) New York: Holt Rinehart and Winston: 61 – 68.
- Bandura, A. 1997. *Self – Efficacy*. New York: W.H. Freeman.
- Cohen, J. 1977. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Rev. ed. New York: Academic Press.
- Duchduen Bhanthumnavin. 2000. Importance of Supervisory Social Support and Its Implication for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies*. 12 (February): 155 – 166.

- Jahoda, M. 1970. The Psychological Meaning of Various Criteria for Positive Mental Health. In H. **Social Psychology and Mental Health**. Wechsler and others (eds.) New York: Holt, Rinehart and Winston: 28 – 35.
- McGuire, W.J. 1969. The Nature of Attitude and Attitude Change. In **The Handbook of Social Psychology**. Vol. 3. G. Liney and E. Aronson, (eds.) 2nd ed. Cambridge: Addison & Wesley: 136 – 314.
- Magnusson, D. and Endler, N.S. 1977. **Personality at the Crossroads: Current Issues in Interactionism Psychology**. New Jersey: LEA Publishers.
- Rotter, Julian B. 1966. Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement. **Psychological Monograph: General and Applied**. 80 (1): 609.
- Sears, R.R., Maccoby, E.E. and Levin, H. 1957. **Patterns of Child Rearing**. New York. Row, Peterson and Company.
- Zimbardo, Philip G. 1980. **Essentials of Psychology and Life Glenview**. 10th ed. Ill: Scott, Foreman.

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

- ชื่อ — นามสกุล นางสาว สุกมล มุ่งพัฒนสุนทร
- ประวัติการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ที่อยู่ปัจจุบัน 1669/577 หมู่บ้านปิ่นเจริญ 2 ซอย 4ก. ถ.สรงประภา
แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210.
โทรศัพท์ 02 - 5651824, 06 — 3062468.
- รางวัลและทุนการศึกษา - ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ จากทบวงมหาวิทยาลัย, 2546.
- ประกาศเกียรติคุณรางวัลเรียนดี จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์, 2544.
- ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล,
2540 — 2543.
- รางวัลชมเชย "การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ระดับภาคของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2538.